

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΒΑΡΝΑΒΑΣ

Ἐπίσημο περιοδικό
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΜΑΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2017

ΤΟΥ ΕΒΔΟΜΗΚΟΣΤΟΥ ΟΓΔΟΥ ΤΟΜΟΥ

“ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΒΑΡΝΑΒΑΣ”

Τὸ περιοδικὸ "ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΒΑΡΝΑΒΑΣ" εἶναι τὸ ἐκφραστικὸ ἔντυπο τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου. Οἱ βασικοὶ τοῦ στόχοι εἶναι ἡ θρησκευτικὴ διαφώτιση τοῦ ποιμνίου Τῆς καὶ ἡ κωδικοποίησις τῶν ἐπισήμων ἐγγράφων Τῆς.

Ἐκδίδεται προνοία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. κ. Χρυσόστομου Β' καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου.

Γραφεῖα: Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Κύπρου, Λευκωσία, τηλ. 22-554-691, Τηλεμοιότυπο 22-346-307.

E-mail: apostolosvarnavas@hotmail.com

Ἐτήσια συνδρομή: Γιά τὴν Κύπρο €20.00. Γιά τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Εὐρώπη €30.00.

Γιά τὶς ἄλλες χώρες £30 – ἢ \$50. – ISSN 1012 – 7151

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ. ΑΡΙΘΜΟΣ Κ.Ε.Τ.: 119-01-014943-01

IBAN: CY13 0050 0119 0001 1901 0149 4301 SWIFT: HEBACY2N

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίς

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ	251
ΣΥΝΟΔΙΚΟ ΣΥΛΛΕΙΤΟΥΡΓΟ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗ ΤΟΥ ΙΔΡΥΤΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΤΟΥ ΤΗΣ ΑΓΙΩΤΑΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΒΑΡΝΑΒΑ	253
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ κ. κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ: ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΤΗ ΛΗΞΕΩΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ «ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΒΑΡΝΑΒΑΣ»	260
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΠΑΦΟΥ κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ: Η ΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΚΑΙ Ο ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΣΟΦΙΑΣ	264
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ κ. κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ: ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΜΕ ΘΕΜΑ: «ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΠΑΥΛΟ»	274
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ: ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ ΣΤΑ ΟΡΙΑ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ	282
ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΡΠΑΣΙΑΣ κ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ: Ο ΦΟΝΤΑΜΕΝΤΑΛΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ: ΜΙΑ ΓΕΝΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ	290
ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΔΕΛΗΝΙΚΟΠΟΥΛΟΥ: Η ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΨΥΧΗ ΠΑΡΑΓΩΝ ΨΥΧΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	301
ΒΕΛΟΥΔΙΑΣ ΣΙΔΕΡΗ - ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ: Β' ΕΤΗΣΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ	316
ΠΡΩΤ. ΜΙΧΑΗΛ ΒΟΣΚΟΥ: ΟΙ ΙΕΡΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΑΙ Η ΣΩΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ	327
ΝΙΚΟΥ ΟΡΦΑΝΙΔΗ: ΝΕΟΦΑΝΕΙΣ ΑΓΙΟΙ ΤΗΣ ΕΞΟΡΙΑΣ, Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΛΥΤΡΩΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ	335
ΒΕΛΟΥΔΙΑΣ ΣΙΔΕΡΗ - ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ: ΗΜΕΡΙΔΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΣΤΗ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ	337
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ: ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΗ	340
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ	343

ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ ΜΕ ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΤΟΥΣ, ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ, ΤΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΜΟΡΦΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΤΟΝΙΣΜΟ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

Η Ίερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου συνήλθε σήμερα Πέμπτη, 8 Ἰουνίου 2017, στή δεύτερη τοῦ ἔτους τακτική συνεδρία, ὑπό τὴν προεδρία τῆς Α.Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου κ.κ. Χρυσοστόμου καὶ ἐργάσθηκε ὡς ἑξῆς:

1. Ἀσχολήθηκε μὲ τις τελευταῖες ἐξελίξεις γύρω ἀπὸ τὸ ἐθνικὸ μας θέμα καὶ ἀφοῦ κατέληξε, ὁμόφωνα, στὸ συμπέρασμα ὅτι ἐλλοχεύουν σοβαρότατοι κίνδυνοι στὶς ἐν ἐξελίξει διεργασίες, ἀπευθύνει ἔκκληση πρὸς τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας καὶ τὴν Πολιτικὴ Ἡγεσία ὅπως, ὁμονοοῦντες, παραμείνουν ἀμετακίνητοι στὴν προάσπιση τῶν συμφερόντων τῆς πατρίδας μας, ἀποφεύγοντας νέες ἐπικίνδυνες ὑποχωρήσεις ποὺ θέτουν ἐν ἀμφιβόλῳ τὴ συνέχεια τῆς ὑπαρξῆς τοῦ Κράτους μας καὶ τὸ ἐθνικὸ μέλλον τοῦ λαοῦ μας.

2. Ἐξέτασε τοὺς οικονομικοὺς λογαριασμοὺς τῶν Θρόνων καὶ τῶν Σταυροπηγιακῶν Μονῶν, καθὼς καὶ τοῦ ΚΕΤ, γιὰ τὸ ἔτος 2016 καὶ τοὺς προϋπολογισμοὺς γιὰ τὸ ἔτος 2017.

3. Ὅρισε τις ἡμερομηνίες τέλεσης τῶν καθιερωμένων Μνημοσύνων ὡς ἑξῆς:

α) Τὴν 9ῃ Ἰουλίου 2017, γιὰ τὸν ἐθνομάρτυρα Ἀρχιεπίσκοπο Κυπριανὸ καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ σφαγιασθέντας.

β) Τὴ 16ῃ Ἰουλίου 2017, γιὰ τοὺς πεσόντες κατὰ τὸ προδοτικὸ πραξικόπημα τῆς 15ῃς Ἰουλίου 1974.

γ) Τὴν 23ῃ Ἰουλίου 2017 γιὰ τοὺς πεσόντες κατὰ τὴ βάρβαρη τουρκικὴ εἰσβολή, καὶ

δ) Τὴν 30ῃ Ἰουλίου 2017 γιὰ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο καὶ Ἐθνάρχη Μακάριο. Στὴν Ἱερὰ Μονὴ Κύκκου θὰ τελεστεῖ τὸ μνημόσυνο, μετὰ ἀπὸ Συνοδικὸ συλλεῖτουργο, προϊσταμένου τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Χρυσοστόμου.

4. Διόρισε ὡς νέα μέλη τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κ.Ε.Τ., γιὰ τὴν ἐπόμενη διετία, τοὺς Μητροπολίτες Ταμασοῦ κ. Ἡσαΐα καὶ Τριμυθοῦντος κ. Βαρνάβα καὶ τὸν Ἐπίσκοπο Χύτρων κ. Λεόντιο

5. Ἀποφάσισε τὴν τέλεση Συνοδικοῦ Συλλειτούργου τὴν Κυριακή, 11ῃ Ἰουνίου, στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἀποστόλου Βαρνάβα Δασυπόλεως, προϊσταμένου τοῦ Μακαριωτάτου, μετὰ τὴν εὐκαιρία τῆς μνήμης τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα, ἰδρυτῆ καὶ προστάτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου.

Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Κύπρου,

8 Ἰουνίου 2017.

ΣΥΝΟΔΙΚΟ ΣΥΛΛΕΙΤΟΥΡΓΟ
ΠΡΟΣ ΤΙΜΗ
ΤΟΥ ΙΔΡΥΤΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΤΟΥ
ΤΗΣ ΑΓΙΩΤΑΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΒΑΡΝΑΒΑ

ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΜΑΣ

Στις 11 Ιουνίου 2017 έγινε το καθιερωμένο Συνοδικό Συλλείτουργο, προεξάρχοντας του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Χρυσοστόμου, προς τιμή του ιδρυτού και προστάτου της Εκκλησίας της Κύπρου Αποστόλου Βαρνάβα, στον ομώνυμο ναό Δασουπόλεως.

Τον πρόποντα λόγο εκφώνησε ο Επίσκοπος Μεσαορίας κύριος Γρηγόριος, ο οποίος έχει ως ακολούθως.

«Τὸν Ἀπόστολον πάντες ἀνευφημήσωμεν, ὡς αὐτόπτην τοῦ Λόγου καὶ θεῖον κήρυκα, καὶ ἐθνῶν πνευματικὸν σαγηνευτὴν ὡς ἀληθῶς· ὅτι προσήγαγεν ἡμᾶς, εἰς ἐπίγνωσιν Χριστοῦ, Βαρνάβας ὁ Θεηγόρος, ὁ μέγας ἡμῶν προστάτης, καὶ νῦν πρεσβεύει ἐλεηθῆναι ἡμᾶς»¹.

Μακαριώτατε καὶ Ἀγιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Νέας Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Κύπρου κ. κ. Χρυσόστομε,

Σεπτὴ τῶν Ἱεραρχῶν χορεία τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας,
Σεβαστοὶ Πατέρες,
Ἐξοχώτατοι ἄρχοντες,
Λαὲ τοῦ Θεοῦ Περιούσιε,

1. Τροπᾶριο ἀπὸ τὴν α' στιχολογία τῶν Καθισμάτων τοῦ Ὁρθρου τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἁγ. Βαρνάβα. Κύπρια Μηναιᾶ, τόμος Η', Μὴν Ἰουνίου, Λευκωσία 2002, σ. 22.

Ἀναστάσεως ἡμέρα καὶ ἑόρτιος πανήγυρις τῆς μνήμης τῆς φάλαγγας Πάντων τῶν Ἁγίων τῶν, ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, Θεῷ εὐαρεστησάντων ἢ σημερινῆ Κυριακῆ.

Ἡ ἐξοχότερη ἐμπειρική ἔκφραση αὐτῆς τῆς χαρᾶς μας εἶναι ἡ σύναξις ἐπὶ τῷ αὐτῷ, τελεταρχοῦντος τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Ἡ ἐνότητα τῆς Πιστεῶς μας ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης καὶ ἡ ἐν ἀγάπῃ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἡ τέλεση τῆς ἀναιμάκτου καὶ λογικῆς λατρείας ἐνώπιον τοῦ Ἐνός Ἀληθινοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, τοῦ ἐν τρισὶν προσώποις προσκυνουμένου καὶ ἐν τρισὶν ὑποστάσεσιν ἀποκαλυπτομένου. Ὑποδεχθήκαμε τὰ καθαγιασμένα Ἅγια Δῶρα τοῖς ἀγίοις, δηλαδή τὸ ἀναστημένο Σῶμα καὶ Αἷμα τοῦ Κυρίου μας, τὰ προορισμένα εἰς μετάληψιν τῶν ἀγίων, τῶν πιστῶν τῆς Ἐκκλησίας ποὺ ἀγωνίζονται νὰ βιώσουν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ στὴ ζωὴ τους, τῶν συνδεδεμένων μὲ τὴν πνευματικὴν ἄμπελον, τὸν Μέγα Ἀρχιερέα καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν Χριστόν².

Πρωτοκορυφαῖος τῆς σημερινῆς Πανηγύρεως, τῆς ἀναστάσιμης ἐστίασῆς μας ὁ Ἐνδοξος, ὁ Πανεύφημος, ὁ Μάρτυρας, ὁ Ἀπόστολος Βαρνάβας, «... ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης Πνεύματος Ἁγίου καὶ πίστεως»³, «τὸ μέγα κλέος τῆς Κύπρου», τὴν ὁποία νῆσο μας ἀγιάζουν ἀνὰ τοὺς αἰῶνες πλῆθος ἱερῶν μορφῶν Ἀποστόλων, Ἱεραρχῶν, Ὁμολογητῶν, Ὁσίων καὶ Μαρτύρων.

Προεξάρχει σήμερα ὁ Πατέρας καὶ Προστάτης πάντων ἡμῶν, «τῶν ἑβδομήκοντα ὁ κορυφαῖος», «ὁ πρῶτος τῶν Ἀντιοχείων»⁴, «τῆς Χριστωνύμου

2. «Ἐχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας· οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθεῖσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας. Προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεος καὶ χάριν εὐρωμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν» (Εβρ. δ' 14-16).

3. «Ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης Πνεύματος Ἁγίου καὶ πίστεως» (Πράξ. ια' 24).

4. «Ἦσαν δὲ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες εἰσελθόντες εἰς Ἀντιόχειαν ἐλάλουν πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς, εὐαγγελιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰησοῦν. Καὶ ἦν χεὶρ Κυρίου μετ' αὐτῶν, πολὺς τε ἀριθμὸς πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν Κύριον. Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν διελθεῖν ἕως Ἀντιοχείας· ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσημένειν τῷ Κυρίῳ, ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης Πνεύματος Ἁγίου καὶ πίστεως καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ Κυρίῳ. Ἐξῆλθε δὲ εἰς Ταρσὸν ὁ Βαρνάβας ἀναζητῆσαι Σαῦλον, καὶ εὐρῶν αὐτὸν ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἀντιόχειαν. Ἐγένετο δὲ αὐτοὺς ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανόν, χρηματίζου τε πρῶτον ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς» (Πράξ. ια' 20-26).

κλήσεως ἀρχιτέκτονας, τῆς Ρώμης ὁ κλεινός εἰσηγητής». Ὁ αὐτόπτης καὶ αὐτήκοος τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ Υἱοῦ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ὁ ἀληθινός καὶ ἀθηντικός πνευματικός σαγηνευτὴς τῶν ἐθνῶν καὶ οἰκουμενικός θεῖος κήρυκας τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου.

Ἡ ἀποστολικὴ παράδοσις καὶ χάρις⁵, διὰ τοῦ ἰσοστάσιου Μαθητῆ τῶν δώδεκα Ἀποστόλων, προσφέρει περίοπτη θέση ἀνά τὴν οἰκουμένην στὴν Παλαιάφατον Ἀγιωτάτην Ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου. Τὸ πλήρωμα τῶν πιστῶν τῆς ἐξακτινώνει αὐτὴ τὴν ἀποστολικὴν παράδοσι, ἔχοντας τὴν ἐπίγνωσιν «ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ»⁶.

Ταυτόχρονα, ἡ παρακαταθήκη αὐτὴ προσφέρει στὰ φωτόμορφα τέκνα τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, ὡς συγκροτημένου ἐκκλησιαστικοῦ θεσμοῦ δύο χιλιάδων ἐτῶν ἱστορίας, τὴν εὐχέρεια δυναμικῆς καὶ καρποφόρου διακονίας πρὸς ὠφέλεια καὶ σωτηρία τῆς ἀνθρωπότητας. Μέσα σὲ αὐτὴ τὴν ἱστορικὴ πορεία εἶναι χειροπιαστὰ τὰ τεκμήρια τῆς γενναίας προσφορᾶς καὶ θεμελιώδους παρουσίας τῆς μαρτυρίας τοῦ καθάρτου Ὁρθοδόξου φρονήματος τῆς Μίας, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας μέσα στὸν σύγχρονο κόσμον καὶ πρὸς τοὺς ἐγγύς καὶ πρὸς τοὺς μακρὰν ἀνά τὴν Οἰκουμένην.

Τὸ ἐπιτελούμενον πολὺπλευρο ἔργο ἔχει ποιμαντικὸ καὶ διδακτικὸ, ἐθνικὸ καὶ φιλανθρωπικὸ περιεχόμενο. Πρόκειται γιὰ πτυχῆς προσφορᾶς καὶ διακονίας, πού ζυμώθηκαν μέσα στοὺς αἰῶνες καὶ σήμερα αἰσθανόμαστε τὴν ἀσφάλεια καὶ τὴν στοργὴ τῆς Μητέρας ὄλων μας, τῆς νοητῆς ὀλκάδος τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία πορεύεται μέσα στὸ ἱστορικὸ γίνεσθαι μὲ γαλήνη, ἐνότητα, ἀγάπη καὶ συνεργασία ὑπὸ τὴν πεπνυμένη πηδαλιουχία τοῦ Μακαριωτάτου Προκαθημένου ἡμῶν καὶ τὴν ὑποστήριξη τῆς περὶ Αὐτὸν Ἱεραρχίας.

Τὰ ἔργα τῆς τελευταίας δεκαετίας ὁμιλοῦν ἀφ' ἑαυτῶν. Θὰ περιοριστῶ σὲ μερικὰ ἐξ αὐτῶν. Ἡ διεύρυνση τῆς Ἱεραρχίας ἡμῶν Συνόδου μὲ τὴν ἴδρυση νέων Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν, γιὰ νὰ αἰσθάνεται καὶ ὁ πιὸ ἀπομακρυσμένος πιστὸς ὅτι ἔχει πλησίον τοῦ Ἐπίσκοπο, πατέρα πού τὸν ἀγαπᾷ καὶ μεριμνᾷ καὶ γιὰ τὴν μέλλουσαν σωτηρίαν του, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ἐπίγεια πορεία καὶ προκοπὴ του. Στὸ πλαίσιο αὐτὸ καὶ ἡ διασφάλιση τῶν ἱερέων μας μὲ τὴν

5. «Ἰωσήφ δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας ὑπὸ τῶν ἀποστόλων, ὃ ἔστι μεθερμηνεύμενον υἱὸς παρακλήσεως, Λευΐτης, Κύπριος τῷ γένει, ὑπάρχωντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκε τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκε παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.» (Πράξ. δ' 36-37).

6. Πράξ. ιδ' 22.

Ίδρυση καὶ στήριξη τοῦ Φορέα μισθοδοσίας τοῦ κλήρου, γιὰ νὰ ἐργάζονται στὸν ἀμπελώνα τοῦ Κυρίου ἀπρόσκοπτα, μὲ ἀγάπη, τιμιότητα καὶ ὑπακοή πρὸς τὸν οἰκεῖο Ἱεράρχη καὶ νὰ διακονοῦν μὲ χαρά, ἀνιδιοτελῶς καὶ ἀφιλοκερδῶς τοὺς πιστοὺς τῆς τοπικῆς τους Ἐκκλησίας.

Ὁ ἐγκαινισμὸς τοῦ Γραφείου στὰ Εὐρωπαϊκὰ Φόρα στὶς Βρυξέλλες καὶ τῆς Τριτοβάθμιας Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου, στὶς αὐλές τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς. Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ μὲ τὴ στήριξη ὅλων ἔρχεται νὰ ἐκπληρώσει ἓνα μεγάλο ὄραμα τοῦ 20οῦ αἰῶνα, τὸ ὁποῖο θὰ πρέπει νὰ τυγχάνει τῆς συμπαράστασης καὶ στήριξης ὅλων ὅσοι ἔχουν λόγο καὶ ἀρμοδιότητα. Θὰ πρέπει νὰ ἀναδειχθεῖ μέσα στὸν χρόνο ὡς τὸ κατεξοχὴν ἐπιστημονικὸ, μορφωτικὸ καὶ ἐρευνητικὸ θεολογικὸ κέντρο τῆς εὐρύτερης περιοχῆς τῆς Μεσογείου τὸν 21ο αἰῶνα.

Ἐνα, ἐπίσης, μεγάλο ἔργο ποὺ μᾶς ἐπιφύλαξε ἀναπάντεχα ἡ ἱστορία τὸν 20ὸ αἰῶνα, ἔνεκα τοῦ ἐμπερίστατου, λόγῳ τῆς συνεχιζόμενης κατοχῆς καὶ τῆς κατάλυσης ὅλων τῶν παναθρωπίνων δικαιωμάτων τῶν νομίμων κατοίκων στὸ βόρειο τμήμα τῆς νήσου μας, μαζί μὲ τὸν σταθερὸ ἀγῶνα ἀπελευθέρωσης καὶ ἀσφαλοῦς ἐπανεγκατάστασης στὴν πατρώα γῆ, εἶναι ἡ προσπάθεια γιὰ τάχιση ἀναστήλωση καὶ συντήρηση τῶν ἱερῶν μας μνημείων. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ διατηροῦμε τὴ μνήμη καὶ τὴ νοσταλγία τῶν τουρκοκρατούμενων πόλεων, χωριῶν, μονῶν καὶ ἐκκλησιῶν μας.

Φάρος καὶ πυξίδα μας, γιὰ νὰ μὴν ξεστρατίσουμε ἀπὸ τὴν πορεία αὐτὴ, στέκει στὸν κάμπο τῆς Μεσαορίας ἡ Ἱερὰ Βασιλικὴ καὶ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ τοῦ τιμώμενου Ἀποστόλου Βαρνάβα, ὅπου καὶ ὁ τάφος του, τεκμήριο τῆς ἀποστολικότητος τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας μας.

Ἡ οἰκουμενικότητα τοῦ Πολιούχου μας Ἀποστόλου Βαρνάβα φέρνει ἀκόμη μιὰ διάσταση στὴν προσευχὴ μας, τοὺς ἐν ἀποδημίαις εὐρισκομένους Κυπρίους. Πολλοὶ ἀδελφοὶ μας ζοῦν σὲ διάφορα μέρη ἀνὰ τὴν ὑφήλιον καὶ ἐνῶ ἡ σκέψη τους εἶναι στραμμένη στὴν πατρίδα καὶ στὶς παροδικές δοκιμασίες της, ἄλλοτε σύντομες καὶ ἄλλοτε ἐκτενεῖς, ἐντούτοις παραμένουν σταθερὰ ἐκκλησιαστικὰ συνδεδεμένοι με τὴν κανονικὴ Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία τοῦ τόπου ποὺ διαμένουν.

Ἐπιπρόσθετα, μέσα στὴν οἰκουμενικότητα τῆς παραδόσεώς μας, δὲν λησμονεῖται ἡ συμμετοχὴ καὶ ἡ οὐσιαστικὴ συμβολὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου στὰ Πανορθόδοξα δρώμενα, ὅπου δίδεται, μὲ σοφία, σύνεση καὶ

διάκριση ή θεολογική και πρακτική μαρτυρία, ή οποία έκπηγάζει από την Παράδοση τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἡ Παρακαταθήκη, πού παραλάβαμε ὡς σκυταλοδρόμοι καί θὰ πρέπει νά παραδώσουμε ἀνόθευτη στή νέα γενεά, εἶναι ἀποστολική διὰ τῶν τριῶν Ἀποστόλων Βαρνάβα, Παύλου καί Μάρκου⁷ καί ἀντέχει μέσα στόν χρόνο, παρὰ τοὺς σκοπέλους καί τοὺς ὑφάλους πού ἐπιφυλάσσει ἀναπάντεχα ὁ μάταιος τούτος βίος, ἔνεκα καί τοῦ πνευματικοῦ καί ὑλικοῦ πλοῦτου, καθὼς ἐπίσης καί τῆς γεωγραφικῆς θέσης τῆς νήσου μας.

Αὐτὴ ἡ Ἁγιοπνευματικὴ μαρτυρία περιφρουρεῖται μέσα στοὺς αἰῶνες ἀμόλυντη ἀπὸ τοὺς ἐνσυνείδητους Χριστιανούς μας, ἀπὸ τὸ πλήρωμα τῆς Ἁγιωτάτης Ἀποστολικῆς μας Ἐκκλησίας, μὲ τὴν εὐθύνη τῆς Ἱεραρχίας μας, ἦτοι τοῦ Ἀρχιεπίσκοπου Μακαριωτάτου Προκαθημένου καί τῶν Πανιερωτάτων καί Θεοφιλεστάτων Ἱεραρχῶν μας, τοῦ κλήρου μας καί τοῦ εὐλαβοῦς Κυπριακοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ἡ ἐξήγηση εἶναι ἀπλὴ καί ἐξάγεται εὐκόλα ἀπὸ τοὺς μυημένους, τοὺς πιστούς τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Ἀπόστολος Βαρνάβας εἶναι ὁ νυμφαγωγός μας εἰς τὴν ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ ἐπίγνωσιν τῆς ἐν Χριστῷ Πίστεως. Ὅπως εἰσήγαγε τὸν Σαῦλον στόν κύκλο τῶν Ἀποστόλων⁸, ἔτσι εἰσήγαγε καί ἐμᾶς στὴν Ἐκκλησία, στὴν παράδοση τῆς ἀληθινῆς Πίστεως.

Παραμένει ἐς αἰεὶ ὁ μέγας προστάτης ἡμῶν, τὸ δοχεῖον τῆς χάριτος καί ὁ ἐπώνυμος υἱὸς τῆς Παρακλήσεως, ὁ Θεηγόρος Μαθητῆς τοῦ Χριστοῦ, ὁ γενναῖος Μάρτυρας τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Μέγας Ἀπόστολος Βαρνάβας.

Ἡ ἄφιξη τῶν Ἀποστόλων στὴν Κύπρο τὸ 45 καί ἡ ἀποστολικὴ περιοδεία τους καθόλη τὴ νήσο ἕως τὸ 46 μ.Χ. ἄφησε δύο πρωτοποριακὰ τεκμήρια τῆς μετέπειτα πορείας τῆς Ἐκκλησίας.

Πρῶτον, πέρα ἀπὸ τὸ κήρυγμα καί τὴ βάπτισι τῶν πιστῶν, ἱστορικὰ γεγονότα πού προηγήθηκαν μὲ τὴν ἔλευση Χριστιανῶν στὴν Κύπρο μετὰ

7. «Οὗτοι μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου κατήλθον εἰς τὴν Σελεύκειαν, ἐκεῖθεν τε ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Κύπρον, καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμίνοι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην» (Πράξ. ιγ' 4-5). «Ὁ δὲ λόγος τοῦ Θεοῦ ἠῤῥεψε καὶ ἐπληθύνετο. Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ Ἱερουσαλὴμ πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συμπαραλαβόντες καὶ Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον» (Πράξ. ιβ' 24-25).

8. «Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἤγαγε πρὸς τοὺς ἀποστόλους» (Πράξ. θ' 27).

τὴν Πεντηκοστή⁹ καὶ τὸ Μαρτύριο τοῦ Πρωτομάρτυρα Στεφάνου στὰ Ἱεροσόλυμα¹⁰, οἱ Ἀπόστολοι χειροτόνησαν κατὰ τόπους Ἐπισκόπους καὶ Πρεσβυτέρους. Μὲ τὴν παρουσία τῶν Ἀποστόλων στὴν Κύπρο ἰδρύεται ἱστορικὰ ἡ τοπικὴ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία.

Καὶ δεύτερον, ὁ ἐκχριστιανισμὸς στὴν Πάφο τοῦ πρώτου Ρωμαίου ἀξιωματοῦχου, «ἀνδρὶ συνετῶ»¹¹, τοῦ ἀνθύπατου Σέργιου Παύλου. Κυριολεκτικὰ ἀναδεικνύεται ἡ Κύπρος πύλη πρὸς ἀνατολὰς διὰ τὴν Εὐρώπη καὶ εἴσοδος τῆς Ἀνατολῆς πρὸς τὴν Εὐρώπη¹².

Μακαριώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα,
Σεπτὴ τῶν Ἱεραρχῶν χορεία,

Εὐχηθεῖτε νὰ μὴ λησμονοῦμε τὸν εὐργέτη μας Ἀπόστολο Βαρνάβα, τὸ σκεῦος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὸν παρηγορητὴ μας καὶ στὰ εὐκόλα καὶ στὰ δύσκολα τοῦ κόσμου τούτου.

Νὰ παραμένει ὁ Ἀπόστολος Βαρνάβας μέσα στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας μας μὲ τὴ συνετὴ ζωὴ, τὸ πολυσχιδὲς ἔργο καὶ τὸ μεγαλεῖο τοῦ μαρτυρίου του μόνιμος πρεσβευτὴς τοῦ λαοῦ μας καὶ ἐξαιρέτως τῆς νεολαίας μας στὸν θρόνο τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, ὅπως τύχωμεν ἅπαντες μὲ τὴν παρρησία του, τοῦ ἐλέους τοῦ Σωτήρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

9. «(...) καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ρωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι» (Πράξ. β' 10).

10. «Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ διήλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις.» (Πράξ. ια' 19)

11. Πράξ. ιγ' 7.

12. «Διελθόντες δὲ τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου εὗρόν τινα μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον ᾧ ὄνομα Βαρισοῦς, ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῶ. οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς Ἑλύμας ὁ μάγος οὕτω γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. Σαῦλος δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς Πνεύματος ἁγίου καὶ ἀτενίσας πρὸς αὐτὸν εἶπεν· ᾧ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ραδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύση διαστρέφων τὰς ὁδοὺς Κυρίου τὰς εὐθείας· καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ Κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔση τυφλὸς μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. παρακρήμα δὲ ἔπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀγλὸς καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτηει χειραγωγούς. τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονός ἐπίστευσεν, ἐκπλησσομένης ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ Κυρίου» (Πράξ. ιγ' 6-12).

Στήν τοπική μας Ἐκκλησία νά κυριαρχεῖ πάντοτε ἡ ἐνότητα κλήρου καὶ λαοῦ καὶ ἡ εἰρήνη καὶ ἡ ἐλευθερία στὸν πονεμένο τόπο μας.

Ἀκόμη, σύμφωνα μὲ τὴν ἐμπειρία τῶν Συνέκδημων Ἀποστόλων Παύλου καὶ Βαρνάβα καὶ πάντων τῶν Ἁγίων, εὐχηθεῖτε ἡ πορεία τοῦ βίου μας νά εἶναι πεπληρωμένη ἀπὸ τὴ χαρὰ, ἡ ὁποία εἶναι καρπὸς τοῦ Παναγίου Πνεύματος¹³.

«Τὸν Ἀπόστολον πάντες ἀνευφημήσωμεν, ὡς αὐτόπτην τοῦ Λόγου καὶ θεῖον κήρυκα, καὶ ἐθνῶν πνευματικὸν σαγηνευτὴν ὡς ἀληθῶς· ὅτι προσήγαγεν ἡμᾶς, εἰς ἐπίγνωσιν Χριστοῦ, Βαρνάβας ὁ Θεηγόρος, ὁ μέγας ἡμῶν προστάτης, καὶ νῦν πρεσβεύει ἐλεηθῆναι ἡμᾶς»¹⁴ Ἀμήν!

Παράλληλα πρὸς τὸ Συνοδικὸ Συλλεῖτουργο, ὁ Ἡγούμενος τῆς Ἱεράς Μονῆς Αποστόλου Βαρνάβα καὶ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱεράς Αρχιεπισκοπῆς Αρχιμανδρίτης κ. Ἰωάννης Ἰωάννου τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία στὴν κατεχόμενη ἱερά Μονή τοῦ Αποστόλου Βαρνάβα, τὴν ὁποία παρακολούθησε πλῆθος πιστῶν ἀπὸ ὅλη τὴν Κύπρο. Τα συναισθήματα τῆς συγκίνησης ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐθνικοῦ πόνου ἦταν καὶ πάλιν πολὺ ἐντονα.

Διαπύρως προσευχόμεστε πρὸς τὸν Κύριο τῆς Δικαιοσύνης, ὅπως αὐτή ἡ Θεία Λειτουργία εἶναι ἡ τελευταία, ἡ ὁποία γίνεται κάτω ἀπὸ τὴς τραγικῆς συνθήκης τῆς κατοχῆς.

13. «Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ Πνεύματος Ἁγίου» (Πράξ. ιγ' 52).

14. Τροπάριο ἀπὸ τὴν α' στιχολογία τῶν Καθισμάτων τοῦ Ὁρθοῦ τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἁπ. Βαρνάβα. Κύπρια Μηναῖα, τόμος Η', Μὴν Ἰούνιος, Λευκωσία 2002, σ. 22.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ Α.Μ.
ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ
κ.κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ Β΄
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΤΗ ΛΗΞΕΩΣ
ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
«ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΒΑΡΝΑΒΑΣ»

20 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Δόξα και ευχαριστία αναπέμπομε προς τον Πανάγαθο Θεό, διότι η φερώνυμος του Αποστόλου Βαρνάβα Ιερατική Σχολή ολοκληρώνει τον κύκλο ενός, ακόμη, ακαδημαϊκού έτους γόνιμης και καρποφόρου λειτουργίας της. Με τη σημερινή τελετή η Ιερατική Σχολή παραδίδει στην Κυπριακή Εκκλησία νέους εργάτες, τους οποίους εκπαίδευσε και προετοίμασε για να καταστούν ικανοί και άξιοι της μεγάλης αποστολής τους: να καλλιεργήσουν με το άροτρο της πίστης τις ψυχές των ανθρώπων και να σπείρουν σ' αυτές τη σπορά της θεϊκής διδασκαλίας.

Με πολλή προσοχή ακούσαμε τη λογοδοσία του Διευθυντή της Σχολής, Πανοσιολογιωτάτου Αρχιμανδρίτη πατρός Βενέδικτου Ιωάννου, και εκφράζουμε την ικανοποίησή μας, γιατί η Ιερατική Σχολή, παρά τις όποιες δυσκολίες και προβλήματα που αντιμετωπίζει, συνεχίζει την υψηλή και πολυσχιδή αποστολή της. Έτσι, λοιπόν, στα 68 χρόνια πορείας της Σχολής, εκατοντάδες νέοι μας, αφού εκπαιδεύτηκαν στο πνευματικό αυτό γυμναστήριο, εισήλθαν στις τάξεις του ιερού κλήρου και πύκνωσαν τις φάλαγγες της στρατευόμενης Εκκλησίας, πιστοί, πάντοτε, στρατιώτες και σημαιοφόροι των Εθνικοθρησκευτικών μας ιδεωδών.

Δίκαιο έπαινο εκφράζουμε προς τον Διευθυντή, τους Καθηγητές καθώς και σ' όλο γενικά το ανθρώπινο δυναμικό της Σχολής για τον ζήλο και την αφοσίωση, που επιδεικνύουν και γενικά για τη συνειδητή τους προσπάθεια, που καταβάλλουν για την ευόδωση των υψηλών στόχων της Σχολής. Τονίζουμε ότι, ως Εκκλησία Κύπρου, θα βρισκόμαστε πάντοτε στη διάθεση της Διεύθυνσης της Σχολής, προκειμένου να μελετήσουμε οποιεσδήποτε εισηγήσεις, οι οποίες μπορούν να συμβάλουν στην ποιοτική βελτίωσή της.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες εκφράζουμε και προς την Ιερά Μονή Κύκκου, και ιδιαίτερα προς τον Ηγούμενό της και Πρόεδρο της Εφορίας της Σχολής, Πανιερώτατο Μητροπολίτη Κύκκου και Τηλλυρίας και αγαπητό εν Χριστώ αδελφό κ. Νικηφόρο, το Ηγουμενοσυμβούλιο αυτής καθώς και προς την Αδελφότητα της Μονής, για τη συμβολή τους στην αποδοτική λειτουργία της Σχολής.

Ευχαριστούμε, επίσης, και τα μέλη της Εφορίας για το θερμό ενδιαφέρον που επιδεικνύουν στο έργο της Σχολής και για τις προσπάθειες που καταβάλλουν έτσι, ώστε αυτή να λειτουργεί πιο καρποφόρα.

Αγαπητοί μου απόφοιτοι,

Γνωρίζω ότι η σημερινή ημέρα είναι για σας πολύ συγκινητική και καθοριστική. Είστε οι πρώτοι απόφοιτοι που ακολουθήσατε το πρόγραμμα τετραετούς φοίτησης, όπως το έχει αναδιαρθρώσει η Ιερά Σύνοδος σε συνεργασία με τη Διεύθυνση της Σχολής και τη Σχολική Εφορία. Σας συγχαίρουμε και επευλογούμε την έξοδό σας από την πνευματική σας τροφή. Η Ιερατική Σχολή, στην οποία είχατε την ευτυχία και την ευλογία να φοιτήσετε για τέσσερα χρόνια, σας εξέθρεψε με την κατά Χριστό παιδεία και ιδιαιτέρως σας μύησε στην κατά Χριστό βιοτή. Σας δίδαξε, όπως ο Απόστολος Παύλος τον Τιμόθεο «ίνα είδητε πώς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία Θεοῦ ζῶντος, στῦλος καὶ ἐδραῖωμα τῆς ἀληθείας» (Α' Τιμ. 3,15).

Χαίρω διότι οι δύο απόφοιτοι είναι ήδη κληρικοί και οι άλλοι δύο ετοιμάζονται να εισέλθουν στις τάξεις του ιερού κλήρου.

Η σημερινή κοινωνία, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, έχει ανάγκη εμπνευσμένων κληρικών. Τα υλιστικά ρεύματα που υφιστάμεθα είναι τόσα

πολλά, ώστε πολλάκις έχουμε την αίσθηση ότι οι πάντες υποδουλώθηκαν σ' αυτά και τα πάντα χάνονται. Και όμως· ο Δομήτωρ της Εκκλησίας μεριμνά δια την Εκκλησία Του και αποτρέπει κάθε διαβολική μέθοδο. Ο μύστης του θείου λόγου, Ιωάννης ο Χρυσόστομος, μας λέγει με τον εμπνευσμένο και τον πολύ παραστατικό του λόγο: «Πολλὰ τὰ κύματα καὶ χαλεπὸν τὸ κλυδώνιον· ἀλλ' οὐ δεδοίκαμεν μὴ καταποντισθῶμεν· ἐπὶ γὰρ τῆς πέτρας ἐστήκαμεν. Μαινέσθω ἡ θάλασσα· πέτραν διαλύσαι οὐ δύναται· ἐγειρέσθω τὰ κύματα, τοῦ Ἰησοῦ τὸ πλοῖον καταποντίσαι οὐκ ἰσχύει» (Ἰωάννου Χρυσοστόμου. «Ἐγκώμιον εἰς τοὺς Ἁγίους Πάντας», Ἄπαντα Ἁγίων Πατέρων 26, 714Α).

Ἡ αποστολή, βέβαια, του κληρικού ἦταν και θα εἶναι πάντοτε δύσκολη και πολύμοχθη. Παράλληλα, ὅμως, εἶναι ανωτέρου επιπέδου και γεμίζει την ψυχή του με πληρότητα. Γι' αὐτό και απαιτεῖται ἀπό μέρος σας περισυλλογή και αδιάλειπτη προσευχή, για την επιτυχία των υψηλῶν σας καθηκόντων και στόχων. Πρέπει ο λόγος σας να εἶναι ἀπότοκος των πράξεών σας και να συνάδει ἀπόλυτα με τα κείμενα της Ἁγίας Γραφῆς. Γιατί ἔχετε ως αποστολή σας την καλλιέργεια και τη σωτηρία των ψυχῶν του ποιμνίου σας.

Προσωπικά, θέλω τον κληρικό να εἶναι αφιερωμένος στην Εκκλησία του, να μελετά τον λόγο του Θεοῦ καθημερινά, να εξομολογεί, να εξομολογείται, να ιερουργεῖ και να βιώνει τα μεγαλεία της υψηλῆς του αποστολῆς. Μ' ἓνα λόγο, να εἶναι ψυχή τε και σώματι αφοσιωμένος στο ποιμαντικό του διακόνημα, για να μπορέσει να αναδειχθεῖ στη συνείδηση του ποιμνίου του «**ΑΞΙΟΣ**» του λειτουργήματός του.

Αγαπητοί μας Απόφοιτοι,

Υπενθυμίζουμε ὅτι η αποστολή σας, πέρα ἀπό την πνευματική, ἔχει και εθνική διάσταση. Και τούτο γιατί ο κυπριακός Ἑλληνισμός για σαράντα τρία χρόνια συνεχίζει τον αγώνα για την ἀπελευθέρωση της ημικατεχόμενης πατρίδας μας. Για την Εκκλησία τα ιδεώδη της Πίστεώς μας εἶναι ἀλληλένδετα με τις διαχρονικές αξίες της πολυκύμαντης ιστορίας μας. Για την κατίσχυση των αξιών αὐτῶν η Εκκλησία υπῆρξε πάντοτε πρωτοπόρος.

Ὡς Εκκλησία Κύπρου τονίζουμε ὅτι θα συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε και να διεκδικούμε με πίστη προς τον Θεό της Δικαιοσύνης τα ἀδιαπραγμάτευτα δίκαια του Κυπριακού Ἑλληνισμοῦ στη γη των πατέρων του. Εἴμαστε βέβαιοι

ότι ένας λαός, που έχει την τόλμη και το θάρρος να αγωνίζεται και να διεκδικεί τα δικαιώματά του στο τέλος θα δικαιωθεί. Αντίθετα, ο λαός που υποκύπτει και συμβιβάζεται χάνει τα δικαιώματά του και οδηγείται σε περιπέτειες πολύ επικίνδυνες για την ταυτότητά του και την εθνική του πορεία. Χρέος και καθήκον σας είναι να ενισχύσετε και να κρατήσετε ακμαίο το αγωνιστικό φρόνημα του λαού μας, μέχρι την ημέρα που ο Κύριος θα μας αξιώσει να πραγματοποιήσουμε τους δίκαιους οραματισμούς μας.

Με αυτές τις σκέψεις, σας συγχαίρουμε για την αποφοίτησή σας από την Ιερατική Σχολή «Απόστολος Βαρνάβας» και ευχόμαστε, όπως ο Κύριος σας ευλογεί και σας φωτίζει στη ζωή και στα έργα σας για την πνευματική προκοπή και πρόοδο του λαού μας και για την ελευθερία της Πατρίδας μας.

Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου,

20 Ιουνίου 2017.

Η ΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΚΑΙ Ο ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΣΟΦΙΑΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΠΑΦΟΥ κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ *

Ευχαριστώ τον Μακαριώτατο, τους ιερείς και την Εκκλησιαστική Επιτροπή του Ιερού Ναού της του Θεού Σοφίας Στροβόλου, που με κάλεσαν σ' αυτή την εκδήλωση και μου ανάθεσαν τη διερεύνηση και παρουσίαση του θέματος ποιο Πρόσωπο τιμάται στους ναούς που φέρουν το όνομα «**Αγία Σοφία**» και πότε εορτάζει ένας τέτοιος ναός.

Πολλές είναι οι εκκλησίες σ' όλη την Ορθοδοξία που φέρουν το όνομα αυτό: Πρώτη η εν **Κωνσταντινουπόλει** «**μεγάλη Ἐκκλησία**» που συγκινεί για τη μεγαλοπρέπεια, αλλά και τις περιπέτειές της, όλο τον Ορθόδοξο κόσμο και που χρησιμοποιήθηκε ως πρότυπο (έστω και σε μικρότερη κλίμακα) για την ανέγερση των άλλων, μεταγενέστερων, ναών. Φημισμένη και η της **Τραπεζούντας** που είχε την ίδια τύχη και τις ίδιες περιπέτειες με την της Κωνσταντινουπόλεως. Γνωστή σε όλους και αυτή της **Θεσσαλονίκης**, κτίσμα, κατά πάσα πιθανότητα, του 8ου αιώνα, πάνω σε θεμέλια προϋπάρχουσας βασιλικής· και ο μεγαλοπρεπής ναός στο Κίεβο, που κτίστηκε τον 11^ο αιώνα, εκείνος **στη Σόφια** της Βουλγαρίας, που κτίστηκε τον 12^ο αιώνα, **από τον οποίο πήρε το όνομα και η πόλη**, καθώς και ο πρώτος ναός των Ελλήνων **στο Λονδίνο**. Μέχρι και τη φτωχική Πάφο, με την κοινότητα του **Στρομπιού** να σεμνύνεται για ναό της Αγίας Σοφίας. Αναντίλεκτα από τους μεγαλοπρεπέστερους και ευρυχωρότερους είναι και ο ναός σας.

Οι Τούρκοι, ως γνωστόν, ονομάζουν «**Αγία Σοφία**» όσες εκκλησίες μας με τρούλλο κατέκτησαν και μετέτρεψαν σε τζαμιά. Ονομάζουν το τέμενος στην **Τίμη Αγία Σοφία**, ενώ είναι γνωστό πως ήταν εκκλησία της Αγίας Ειρήνης.

* Ομιλία που έγινε σε συνεστίαση, την οποία οργάνωσε ο Ναός τη Δευτέρα 8 Μαΐου 2017

Στον Μούτταλο ονομάζουν πάλι το τέμενος **Αγία Σοφία**, παρόλο που ήταν ο ναός του **Αγίου Φιλαγρίου επισκόπου Πάφου**.

Στο όνομα ποιου αγίου προσώπου ήταν αφιερωμένες οι εκκλησίες αυτές; Υπάρχει μια πληθώρα τέτοιων προσώπων στη θρησκευτική μας παράδοση. Οι περισσότερες θεωρούνται ότι ήταν αφιερωμένες **στο Άγιο Πνεύμα** γι' αυτό και γιόρταζαν τη Δευτέρα μετά την Πεντηκοστή. **Θεωρούσαν ως Σοφία του Θεού το τρίτο πρόσωπο της Αγίας Τριάδος, το Άγιο Πνεύμα.**

Άλλοι γιόρταζαν την Κυριακή της Πεντηκοστής και θεωρούνταν, από τους πιστούς, ότι ήσαν αφιερωμένες στο μυστήριο της Αγίας Τριάδος. Κάποιες άλλες γιόρταζαν στα Εισόδια ή στην Κοίμηση της Θεοτόκου και μερικές, ακόμα, θεωρούνταν ως αφιερωμένες **στη μάρτυρα Σοφία και στις τρεις θυγατέρες της Πίστη, Ελπίδα και Αγάπη.**

Ο μ. Κωνσταντίνος Καλοκύρης, καθηγητής της Βυζαντινής Αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, σε μια μελέτη του, αποδεικνύει ιστορικά ότι ο ναός της Αγίας Σοφίας στην Κωνσταντινούπολη ήταν αφιερωμένος στον Λόγο του Θεού, **το δεύτερο πρόσωπο της Αγίας Τριάδος**, το οποίο, στην Παλαιά Διαθήκη, προτυπώνεται και ονομάζεται **ως Σοφία του Θεού, ενώ στην Καινή Διαθήκη ξεκάθαρα ομολογείται ως «ή Σοφία τοῦ Θεοῦ».** Στον Μυστρά, στον ναό της Αγίας Σοφίας, μνημονεύεται επιγραφή στην οποία αναφερόταν ότι ο ναός ήταν αφιερωμένος «τῷ παντοποιῷ τοῦ Θεοῦ Πατρὸς Λόγω».

Ασφαλώς το σχετικό ερώτημα σε ποιο πρόσωπο ήταν ή πρέπει να είναι αφιερωμένες οι εκκλησίες με το όνομα «Αγία Σοφία» λύνεται εύκολα, αν όντως αποδειχθεί και κατοχυρωθεί σε ποιον ήταν αφιερωμένος ο πρώτος και μεγαλοπρεπέστερος όλων τέτοιος ναός, εκείνος της Κωνσταντινουπόλεως. Και προς αυτή την κατεύθυνση θα στρέψουμε την προσοχή μας.

Στην Παλαιά Διαθήκη η Σοφία παρουσιάζεται - όχι βέβαια τόσο ξεκάθαρα όπως στην Καινή Διαθήκη - ως θεϊκό πρόσωπο. Κάτω από το φως της Καινής Διαθήκης, για μας, τα χωρία αυτά μιλούν για τον Χριστό, που είναι «ή Σοφία τοῦ Θεοῦ». Έτσι η Σοφία, στο βιβλίο των Παροιμιών, παρουσιάζεται να είναι παρούσα στη Δημιουργία και να έχει γεννηθεί από τον Θεόν πριν από αυτή (τη Δημιουργία): «Κύριος ἔκτισέ με ἀρχὴν ὁδῶν αὐτοῦ εἰς ἔργα αὐτοῦ...πρὸ πάντων τῶν βουνῶν γεννᾶ με» (Παροιμ.8,22-25). Και παρακάτω «Ἡνίκα ἠτοίμαζε τὸν οὐρανόν, συμπαρήμην αὐτῷ....ἤμην παρ' αὐτῷ ἀρμόζουσα· ἤμην

ἢ προσέχαιρε» (Παροιμ. 8, 27-31). Και αλλού: «Ὁ Θεὸς τῆ σοφία ἐθεμελίωσε τὴν γῆν, ἠτοίμασε δὲ οὐρανούς φρονήσει...» (Παροιμ. 3,19).

Στη Σοφία Σειράχ, ἡ Σοφία παρουσιάζεται να υπάρχει ἀπὸ πάντα και για πάντα. «Πρὸ τοῦ αἰῶνος ἀπ' ἀρχῆς ἔκτισέ με καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος οὐ μὴ ἐκλίπω» (Σειρ.24,9). Ἐχει ως κατοικία τῆς τον ουρανό: «Ἐγὼ ἐν ὑψηλοῖς κατεσκῆνωσα καὶ ὁ θρόνος μου ἐν στύλῳ νεφέλης» (Σειρ. 24, 4). Εἶναι ἀπόρροια του στόματος του Ὑψίστου, ὅπως ο Λόγος Του: «Ἐγὼ ἀπὸ στόματος Ὑψίστου ἐξῆλθον καὶ ὡς ὀμίχλη κατεκάλυψα τὴν γῆν» (Σειρ. 24, 3).

Ἡ Σοφία Σολομώντος φτάνει σε λεπτομερεῖς περιγραφές τῆς Σοφίας, παρόμοιες μ' ἐκείνες που χρησιμοποιεῖ ο Ἀπόστολος Παῦλος. Αναφέρει ἡ Σοφία Σολομώντος: «Ἄτμις γὰρ ἐστὶ τῆς τοῦ Θεοῦ δυνάμεως καὶ ἀπόρροια τῆς τοῦ Θεοῦ παντοκράτορος δόξης εἰλικρινῆς... ἀπαύγασμα γὰρ ἐστὶ φωτὸς αἰδίου καὶ ἔσοπτρον ἀκηλίδωτον τῆς τοῦ Θεοῦ ἐνεργείας καὶ εἰκὼν τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ» (Σοφ. Σολ. 7, 25-26). Αὐτὴ ζεῖ πολὺ κοντὰ στον Θεὸ «συμβίωσιν Θεοῦ ἔχουσα» (Σοφ. Σολ. 9, 3) και μοιράζεται τον θρόνο Του, ἀφοῦ ἡ παράκληση του ευσεβούς ἀναφέρει «δὸς μοι τὴν τῶν σῶν θρόνων πάρεδρον σοφίαν» (Σοφ. Σολ. 9, 4). Συνεχίζει δε να κυβερνά τον κόσμο: «Διατείνει ἀπὸ πέρατος εἰς πέρας εὐρώστως καὶ διοικεῖ τὰ πάντα χρηστῶς» (Σολ. 8, 1). Ἡ οικειότητα μαζί τῆς δεν ξεχωρίζει ἀπὸ την οικειότητα με τον ἴδιο τον Θεό, ἀφοῦ «φίλους Θεοῦ καὶ προφήτας κατασκευάζει» (Σοφ. Σολ. 7, 27). Ὅλες αὐτές οἱ ἀναφορές ἀφήνουν να διαφανεῖ ἡ ἀνεξιχνίαστη προσωπικότητα του Υἱοῦ του Θεοῦ, χωρὶς και να σκανδαλίζουν ὅσους ἦταν προσηλωμένοι στον αὐστηρὰ μονοθεϊστικὸ χαρακτήρα τῆς Ἰουδαϊκῆς θρησκείας.

Ὅταν ἡ Καινὴ Διαθήκη θα ταυτίσει τὴ Σοφία με τον Χριστό, Υἱὸ και Λόγο του Θεοῦ, θα βρεῖ σ' αὐτὴ, τὴν τελευταία διδασκαλία, τὴν ακριβὴ προετοιμασία μιας πλήρους ἀποκαλύψεως: Ὁ ἄνθρωπος, ἐνωμένος με τον Χριστό, συμμετέχει στη θεϊκὴ Σοφία και νιώθει να εἰσάγεται στο οικεῖο περιβάλλον του Θεοῦ.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στὴν Α' πρὸς Κορινθίους ἐπιστολὴ ἀναφέρεται στον Χριστό ως «Σοφία τοῦ Θεοῦ». «Ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν... Χριστόν, Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν» (Α' Κορ. 1, 23-24). Ἄν ο Χριστὸς ἀποκαλεῖται ἐτσι δεν εἶναι μόνο γιατί μεταδίδει τὴ σοφία στους ἀνθρώπους, ἀλλὰ γιατί ο ἴδιος εἶναι ἡ Σοφία. Γι' αὐτὸ και μιλώντας για τὴν προὔπαρξη του Χριστοῦ κοντὰ στον Πατέρα, ο Παῦλος, χρησιμοποιεῖ τους ἴδιους ὅρους που προσδιόριζαν

παλαιότερα τη θείκη Σοφία. Έτσι στην προς Κολασσαείς επιστολή λέγει: «Ὅς ἐστὶν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως» (Κολ. 1,15). Ὅπως στην Παλαιά Διαθήκη «Κύριος ἔκτισέ με ἀρχὴν ὁδῶν αὐτοῦ καὶ ἔργα αὐτοῦ..... πρὸ πάντων τῶν βουνῶν γεννᾷ με» (Παροιμ. 8, 22). Στην προς Εβραίους επιστολή λέγεται για τον Χριστό «Ὅς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτήρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ..» (Εβρ. 1, 3). Μα και η Σοφία Σολομώντος, ὅπως αναφέραμε πιο πάνω, ἔτσι λέγει: «Ἄτμις γάρ ἐστι τῆς τοῦ Θεοῦ δυνάμεως καὶ ἀπόρροια τῆς τοῦ Θεοῦ παντοκράτορος δόξης εἰλικρινής... ἀπαύγασμα γάρ ἐστι φωτὸς αἰδίου καὶ ἔσοπτρον ἀκηλίδωτον τῆς τοῦ Θεοῦ ἐνεργείας καὶ εἰκὼν τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ» (Σοφ. Σολ. 7, 25-26).

Εἶναι, λοιπόν, χωρὶς ἀμφιβολία ὁ Χριστὸς, τὸ δεῦτερο πρόσωπο τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἡ Σοφία τοῦ Θεοῦ. Αὐτὴ ἡ προσωπικὴ Σοφία ἦταν ἄλλοτε κρυμμένη μέσα στον γενικότερο ὄρο «Θεός» ἀν καὶ κυβερνοῦσε τὸ σύμπαν, κατηύθυνε τὴν Ἱστορία καὶ φανερωνόταν στον Νόμο καὶ στη διδασκαλία τῶν προφητῶν. Τώρα ἀποκαλύπτεται στὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ερχόμαστε τώρα στὴ διερεύνηση τῆς υποθέσεως ἀν ἡ Ἁγία Σοφία Κωνσταντινουπόλεως ἐτιμάτο ἐπ' ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ, ὡς τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ.

Απὸ τὸ Συναξάριον τῆς Ἐκκλησίας ξέρουμε ὅτι «τὰ ἐγκαίνια τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃς Ἐκκλησίας, ἥτοι τῆς Ἁγίας Σοφίας», εορτάζονται στὶς 23 Δεκεμβρίου. Τα πρῶτα ἐγκαίνια, ξέρουμε ἀπὸ τὴν Ἱστορία, ὅτι ἐγίναν στὶς 27 Δεκεμβρίου 537, καὶ τὰ δευτέρα ἐγκαίνια, μετὰ τὴν κατάρρευση τοῦ τρούλου, ἐγίναν στὶς 24 Δεκεμβρίου 563. Εἶναι, ἐπίσης, γνωστὸ ὅτι υπήρχε ἀρχαία συνήθεια, ποὺ σε μερικές περιπτώσεις ἐφαρμόζεται μέχρι σήμερα, νὰ εορτάζει ὁ ναὸς κατὰ τὴν ἡμέρα τῶν ἐγκαινίων τοῦ.

Μία ἄλλη πληροφορία φαίνεται χρήσιμη καὶ συμπληρωματικὴ τῶν πιο πάνω: Ὁ ναὸς τῆς Ἁγίας Σοφίας εἶναι προσανατολισμένος Νοτιοανατολικά, σε γωνία 33,7 μοιρῶν, γιατί ἀπὸ ἐκεῖ ἀνατέλλει ὁ ἥλιος στὸ χειμερινὸ ἡλιοστάσιο. Ὅλα αὐτὰ συγκλίνουν στὸ ὅτι ὁ ναὸς πανηγύριζε ἀρχικά στὶς 25 Δεκεμβρίου, τὴν ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων, ὄντας ἀφιερωμένος στὸν Ἰησοῦ Χριστό. Καὶ δὲν εἶναι τυχαίὸ τὸ γεγονός αὐτῆς τῆς ἀφιέρωσης. Μετὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ Ἀρειανισμοῦ, προκειμένου νὰ ἐξαρθεῖ ὁ Χριστὸς ὡς «ὁμοούσιος τῷ Πατρὶ», ὡς «Φῶς ἐκ τοῦ Φωτὸς» καὶ ὡς «ἡ δημιουργικὴ καὶ συνεκτικὴ τῶν

ἀπάντων Θεοῦ Σοφία καὶ Δύναμις» κτίστηκαν πολλοὶ ναοί, κυρίως, ἀπὸ το τέλος τοῦ 4ου αἰῶνος, που αφιερώθηκαν στὸν Χριστό, ὡς τὴν τοῦ Θεοῦ Σοφίαν. Ανάμεσα σ' αὐτούς, ὁ πρῶτος, μάλιστα, στὴν Κωνσταντινούπολη, που πιθανόν να σχεδιάστηκε ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Μ. Κωνσταντῖνο, εγκαινιάστηκε, ὁμως, τὸ 360 ὑπὸ τῶν διαδόχων τοῦ. Ἦταν επιβεβλημένο τὸ κτίσιμο σε κεντρικὸ σημεῖο τῆς Πρωτεύουσας τοῦ νέου Κράτους ναοῦ ἐπ' ὀνόματι τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας γιὰ νὰ διακηρύττεται στὴν πράξη ἡ πίστη στὸ δόγμα τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ἦταν φυσικὸ καὶ ὁ ἐπὶ Ιουστινιανοῦ κτισθεὶς περικαλλὴς ναὸς νὰ ἦτο αφιερωμένος καὶ πάλιν στὸν Υἱὸ καὶ Λόγο τοῦ Θεοῦ. Τότε που εἶχε διατυπωθεῖ καὶ ὁ ὅρος τῆς Χαλκηδόνος γιὰ τὸν Χριστό ὅτι εἶναι «ἐν πρόσωπον ἐν δύο φύσεσιν ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως, ἀχωρίστως, ἀδιαιρέτως, γνωριζόμενος». Ἡ παράδοση μάλιστα συνδέει τὸν ὕμνο «Ὁ Μονογενὴς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ» με τὸν Ιουστινιανὸ καὶ τὸν ναὸ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας στὴν Κωνσταντινούπολη. Εἶναι γνωστὸ πως καὶ ὁ ναὸς τῆς Ἁγίας Εἰρήνης, δίπλα στὴν Ἁγία Σοφία, εἶναι αφιερωμένος καὶ αὐτὸς στὴν Εἰρήνη τοῦ Θεοῦ καὶ ὄχι στὴ μεγαλομάρτυρα Εἰρήνη.

Ὁ Κωνσταντῖνος Καλοκύρης, μετὰ τὴν ιστορικὴ ἀπόδειξή του ὅτι ὁ ναὸς τῆς Ἁγίας Σοφίας Κωνσταντινουπόλεως ἦταν αφιερωμένος στὸν Ἰησοῦ Χριστό καὶ ἀρχικὰ γιόρταζε στις 25 Δεκεμβρίου, τὴν ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων, υποστηρίζει ὅτι οἱ ναοὶ που εἶναι αφιερωμένοι στὴν «**τοῦ Θεοῦ Σοφίαν**» πρέπει νὰ εορτάζουν τὴν Τετάρτη τῆς Μεσοπεντηκοστῆς, ὅπως ἐξάγεται ἀπὸ τὴν ὑμνογραφία τῆς μεγάλης αὐτῆς εορτῆς, τῆς ἀγνωστῆς, ὁμως, στὸ ευρὺ κοινό. Ὁ καθηγητὴς Ἰωάννης Φουντούλης, ἀπὸ τὴν ἄλλη, μας πληροφορεῖ ὅτι, ὄντως, ἡ εορτὴ τῆς Μεσοπεντηκοστῆς ἦταν «ἡ μεγάλη ἐορτὴ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως». Παραπέμπει, μάλιστα, στὴν ἐκθεση τῆς Βασιλείου Τάξεως τοῦ Κωνσταντῖνου Πορφυρογεννήτου γιὰ τὸ ἐπίσημο τυπικὸ τοῦ εορτασμοῦ, ὅπως γινόταν μέχρι τὴ Μεσοπεντηκοστή τοῦ ἔτους 903, που ἐγένε ἡ ἀπόπειρα κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ αυτοκράτορα Λέοντος Στ' τοῦ Σοφοῦ.

Ἀξίζει τὸν κόπο νὰ αναφερθούμε στὴ διαμόρφωση αὐτῆς τῆς εορτῆς καὶ τὴ σύνδεσή τῆς με τὸν Χριστό, ὡς Σοφία τοῦ Θεοῦ. Εἶναι γνωστὸ πως ἀπὸ πολὺ νωρὶς εἶχαν καθοριστεῖ οἱ εὐαγγελικὲς περικοπές, ὅπως καὶ οἱ ἀντίστοιχες ἀποστολικές, που θὰ ἀναγινώσκονταν στις ἐκκλησίες ἀμέσως μετὰ τὸ Πάσχα γιὰ λόγους συστηματικῆς διδασχῆς τῶν νεοεισερχομένων στὴν Ἐκκλησία, ὅσων δηλαδὴ ἐδέχοντο τὸ ἅγιο Βάπτισμα τὸ βράδυ τοῦ Μ. Σαββάτου. Ἐεκινούσε ἔτσι ἡ ἀνάγνωση τῶν Πράξεων καὶ τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου.

Ο Γεώργιος Μπεκατώρος αναφέρει ότι, τουλάχιστον από τον 7ο αιώνα, κατά την Τετάρτη της δ' εβδομάδος του Πάσχα, η οποία δεν μαρτυρείται πουθενά, να ήτο τότε εορτή, διαβαζόταν, όπως και σήμερα, στη Θεία Λειτουργία η περικοπή του κατά Ιωάννην Ευαγγελίου που αρχίζει με την πρόταση: «Τῆς ἑορτῆς μεσοῦσης, ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκεν». Η εορτή που αναφέρει ο Ευαγγελιστής είναι η εορτή της Σκηνοπηγίας. Μετά την καθιέρωση της εορτῆς της Μεσοπεντηκοστής, σε χρόνους μεταγενέστερους, ως του μέσου της περιόδου που ενώνει τις δύο μεγάλες εορτές, του Πάσχα και της Πεντηκοστής, ἐξελήφθη ἀπό μερικούς, λανθασμένα, ὅτι ἡ ἀναφερόμενη στο Ευαγγέλιο εορτή ἦταν ἡ εορτή της Πεντηκοστής, ἡ ὁποία στους Εβραίους θύμιζε τὴν παραλαβή του Νόμου στο ὄρος Σινά. Αφέθηκε, λοιπόν, ἡ ἴδια εὐαγγελικὴ περικοπή, ὡς ἐνώνουσα τῶρα, τὶς δύο χριστιανικὲς εορτῆς: τὸ Χριστιανικὸ Πάσχα καὶ τὴν Χριστιανικὴ Πεντηκοστή. Πῆρε, φυσικὰ, ἄλλο περιεχόμενο ὡς ἐνώνουσα, τὸ Πάσχα που γιορτάζουμε τὴν Ἀνάσταση του Χριστοῦ καὶ τὴν Πεντηκοστή, που γιορτάζουμε τὴν κάθοδο του Ἁγίου Πνεύματος, **οπότε ἔχουμε καὶ τὴ γενέθλια ἡμέρα τῆς Ἐκκλησίας, ὡς Σώματος του Χριστοῦ.**

Πολλοὶ διείδαν στὴν καθιέρωση τῆς εορτῆς τῆς Μεσοπεντηκοστής τὴν ἐπανάληψη τῆς προηγούμενης πράξης τῆς Ἐκκλησίας, νὰ θεσπίσει τὴν εορτὴ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως. Ὅπως δηλαδὴ στο μέσον τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστής προβάλλεται πρὸς προσκύνηση ὁ Τίμιος Σταυρὸς γιὰ ἐνίσχυση τῶν πιστῶν, προκειμένου νὰ ἀξιωθῶν νὰ προσκυνήσουν τὰ Πάθη καὶ τὴν Ἀνάσταση του Χριστοῦ, ἔτσι καὶ τῶρα, στο μέσο του Πεντηκοσταρίου, προβάλλονται οἱ λόγοι του Χριστοῦ γιὰ τὴ θεία καταγωγή Του (ὅπως θα δοῦμε ἀμέσως παρακάτω) γιὰ νὰ μπορέσουμε, φυλάσσοντας τὶς ἐντολές Του, «καὶ τὴν ἀνάληψιν ἑορτάσαι καὶ τῆς παρουσίας τυχεῖν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος».

Στὴν εὐαγγελικὴ περικοπὴ αὐτῆς τῆς μέρας διαβάζουμε ὅτι ὁ Χριστὸς ἐδίδασκε ὡς ἐξουσίαν ἔχων καὶ ὡς Υἱὸς του Θεοῦ Πατρὸς. «Καὶ ἐθαύμαζον οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες πῶς οὗτος γράμματα οἶδε μὴ μεμαθηκώς;». Ὁ Χριστὸς ἀποκάλυψε τότε τὴ θεότητά Του: «Ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με. Ἐὰν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς, πότερον ἐκ τοῦ Θεοῦ ἔστιν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἑαυτοῦ λαλῶ» (Ιω.7,15-17) **Εδὼ σαφέστατα δηλώνεται ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ Σοφία του Θεοῦ** καὶ δὲν ἔχει σχέση με τὴ σοφία τῶν ἀνθρώπων.

Στο Συναξάριο τῆς ἡμέρας, λόγω τῆς ὡς ἄνω εὐαγγελικῆς περικοπῆς,

ο Νικηφόρος Ξανθόπουλος γράφει: «Ἐπει οὖν τῇ διδασκαλίᾳ ταύτῃ, ὁ Χριστὸς Μεσσίαν ἑαυτὸν ἀπέδειξε, μεσίτης καὶ διαλλακτῆς ἡμῶν γενόμενος, καὶ τοῦ αἰωνίου αὐτοῦ Πατρὸς, διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν τὴν παροῦσαν ἑορτὴν ἑορτάζοντες καὶ Μεσοπεντηκοστὴν ὀνομάζοντες, τὸν Μεσσίαν τε ἀνυμνοῦμεν Χριστόν, καὶ τὸ τίμιον τῶν παρ' ἑκατέρω δύο μεγάλων ἑορτῶν παριστάνομεν». **Μεσσίας** στα ελληνικά μεταφράζεται «**κεχρισμένος**». Ηχητικά ὁμως μοιάζει πρὸς τὸ μέσο. Ἐτσι ἐγίνε ἀφορμὴ ἡ παρετυμολογία αὐτὴ στο συναξάριο νὰ παρουσιαστῆ ὁ Χριστὸς ὡς Μεσσίας-Μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, «μεσίτης καὶ διαλλάκτης ἡμῶν καὶ τοῦ αἰωνίου αὐτοῦ Πατρὸς», σε συνδυασμὸ με τὴν εορτὴ που ἐπισημαίνει τὸ μέσο τῆς χρονικῆς ἀπόστασης μεταξὺ Πάσχα καὶ Πεντηκοστῆς.

Στὴν ἀκολουθία που διαμορφώθηκε γιὰ τὴν εορτὴ τῆς Μεσοπεντηκοστῆς ἔχουμε πολλὰ τροπάρια νὰ ἀναφέρονται στὸν Χριστὸ ὡς Σοφία τοῦ Θεοῦ. Ἐτσι στα ἰδιόμελα τῶν Στίχων τοῦ εσπερινοῦ ψάλλουμε: «Ἐν τῷ Ἱερῷ ἐπέστης ἢ Σοφία τοῦ Θεοῦ, μεσούσης τῆς ἑορτῆς...» Στὸ δοξαστικὸ τῶν ἀποστίχων τοῦ εσπερινοῦ πάλι λέγεται: «...ἀγνοοῦντες (οἱ Ἰουδαῖοι) ὅτι σὺ εἶ ἡ σοφία ἢ κατασκευάσασα τὸν κόσμον». Σ' ἓνα τροπάριο τῆς ἠ' ὠδῆς τοῦ κανόνα τοῦ Ὁρθροῦ ἀναφέρεται: «Ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ, τῆς ἑορτῆς μεσούσης καθὼς γέγραπται, τῷ Ἱερῷ ἐπέστη καὶ ἐδίδασκεν ὅτι ὄντως αὐτὸς ἦν ὁ Μεσσίας Χριστὸς δι' οὗ ἡ σωτηρία». Στὸ πρῶτο στιχηρὸ τῶν Αἰνῶν πάλι ψάλλουμε: «Ἡ σοφία καὶ δύναμις, τοῦ Πατρὸς τὸ ἀπαύγασμα, Λόγος ὁ ἀίδιος καὶ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἐν Ἱερῷ παρεγένετο σαρκὶ καὶ ἐδίδασκε...»

Εἶναι ἐπίσης χαρακτηριστικὸ τὸ τρίτο ἀνάγνωσμα τοῦ εσπερινοῦ τῆς εορτῆς, παρμένο ἀπὸ τὶς Παροιμίαις Σολομώντος, που ἀναφέρεται στὴ Σοφία τοῦ Θεοῦ, τὸ γνωστὸ καὶ ἀπὸ ἄλλες εορτές: «Ἡ σοφία ᾠκοδόμησεν ἑαυτῇ οἶκον...»

Πέραν τῆς ταύτισης τοῦ Χριστοῦ με τὴ Σοφία τοῦ Θεοῦ σε πολλὰ τροπάρια τῆς ἀκολουθίας τῆς Τετάρτης τῆς Μεσοπεντηκοστῆς ὁ Χριστὸς παρουσιάζεται νὰ κυριαρχεῖ με τὴ διδασκαλία Του, που παίρνει ἀφορμὴ ἀπὸ ὅσα συνέβαιναν στὴν εορτὴ τῆς Σκηνοπηγίας καὶ διχάζει τοὺς Ἰουδαίους. Οἱ ἀντιδράσεις ἦσαν ποικίλες. Ἄλλοι ἔλεγαν «Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης», «οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς» (Ιω.7, 40-41), «οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος» (Ιω. 7, 46) καὶ ἄλλοι ἔλεγαν ὅτι εἶναι Σαμαρείτης καὶ ἔχει δαιμόνια. Γι' αὐτὸ καὶ «σχίσμα ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν». Μάλιστα ἐπιχείρησαν νὰ Τον συλλάβουν καὶ νὰ Τον σκοτώσουν.

Η υμνολογία της εορτής αναφέρεται και στη διδασκαλία που έκανε ο Χριστός την τελευταία ημέρα της εορτής της Σκηνοπηγίας, που είναι, όμως, το περιεχόμενο της ευαγγελικής περικοπής της εορτής της Πεντηκοστής. Παίρνοντας αφορμή από το τελετουργικό της εορτής, κατά το οποίο, με μίαν πομπή, οι Ιουδαίοι πήγαιναν στην κολυμβήθρα του Σιλβάμ και μετέφεραν νερό το οποίο έχυναν στο θυσιαστήριο των ολοκαυτωμάτων, πράγμα που συμβόλιζε την έκβλυση νερού από την πέτρα στην έρημο και το ξεδίψασμα των προγόνων τους, ο Χριστός δίδαξε πως αυτός είναι το πραγματικό νερό που ξεδιψά τον άνθρωπο. «Εάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με καὶ πινέτω», εἶπε. Συνδέει μάλιστα το πρόσωπό Του με τις προαγγελίες των Προφητών: «Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ Γραφή...» συνεχίζει. Ἐχει πλήρη αυτοσυνειδησία του ποιος είναι και αυτό αφήνει να ακουστεί στον λαό.

Παίρνοντας, επίσης, αφορμή από τη φωτιά που άναβαν οι Ιουδαίοι κατά την εορτή, για να φαίνεται σ' όλη την Ιερουσαλήμ, ο Χριστός διακήρυξε ότι Αυτός ήταν το φως του κόσμου. «Εγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς». Παραπέμπει, έτσι, ο Χριστός στην Παλαιά Διαθήκη, όπου ως Σοφία του Θεού διακηρύσσεται ότι είναι «ἀπαύγασμα φωτὸς αἰδίου καὶ ἔσοπτρον ἀκηλίδωτον τῆς τοῦ Θεοῦ ἐνεργείας» (Σοφ. Σολ. 2, 25).

Από την υμνολογία της ημέρας που αναφέρεται σ' αυτή τη διδασκαλία του Χριστού αναφέρω ενδεικτικά το απολυτίκιο της εορτής: «Μεσούσης τῆς ἐορτῆς, διψῶσάν μου τὴν ψυχὴν, εὐσεβείας πότισοννάματα. Ὅτι πᾶσι Σωτὴρ ἐβόησας· ὁ διψῶν ἐρχέσθω πρὸς με καὶ πινέτω...», καθώς και το κοντάκιο: «Τῆς ἐορτῆς τῆς νομικῆς μεσαζούσης, ὁ τῶν ἀπάντων Ποιητῆς καὶ Δεσπότης, πρὸς τοὺς παρόντας ἔλεγες Χριστὲ ὁ Θεός. Δεῦτε καὶ ἀρύσαθε ὕδωρ ἀθανασίας...». Ιδιαίτερος, όμως, το εξαποστειλάριον εκφράζει και την ευχή κάθε πιστού: «Ὁ τὸν κρατῆρα ἔχων, τῶν ἀκενῶτων δωρεῶν, δός μοι ἀρύσασθαι ὕδωρ, εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· ὅτι συνέχομαι δίψῃ, εὐσπλαχνε μόνε οἰκτίρμον».

Η υμνολογία κάνει χρήση και της διδασκαλίας του Χριστού ως φωτός του κόσμου, ιδιαίτερα στους κανόνες της εορτής. Ξεκινώντας από τον ειρμό «Σὺ Κύριέ μου φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθας», αναφέρουν τα τροπάρια: «...Ὅντως γὰρ ἦλθε Χριστὸς καὶ πάντα ἐφώτισε...» (β' κανόνας, δ' ᾠδή). Και σε άλλο: «...Ὑμνον σοὶ δὲ προσάγομεν, τῷ δι' ἡμᾶς ἐπὶ γῆς ὀφθέντι καὶ κόσμον φωτίσαντι» (β' κανόνας, ε' ᾠδή). Σε άλλο αποκαλείται ο Χριστός «φῶς τὸ ἀκατάληπτον» (α' κανών, η' ᾠδή) και σε άλλο καλεῖται ο Χριστός

όπως «τὰ ὄμματα φωτίση ἐπὶ κλίνης ὀδύνης μου...» (β' κανών, θ' ᾠδή).

Εἶναι, ἀπ' ὅλα τα πιο πάνω, φανερό ὅτι ἡ εορτὴ τῆς Μεσοπεντηκοστῆς ἔχει ξεχωριστό λαμπρό περιεχόμενο Δεσποτικῆς εορτῆς, με μια διαφορά ἀπὸ τις ἄλλες Δεσποτικὲς εορτές. Δεν αναφέρεται σε συγκεκριμένο γεγονός τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ (ὅπως Γέννηση, Βάπτισμα, Σταύρωση, Ανάσταση, Ανάληψη κλπ) ἀλλὰ σε μια διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ καὶ σε μια διδασκαλία τῆς Γραφῆς καὶ τῆς Εκκλησίας περὶ Αὐτοῦ. Καὶ αιτιολογεῖται, κατὰ τὴ γνώμη μου, πλήρως, ὅτι αὐτὴ τὴν ἡμέρα τῆς μεγάλης εορτῆς τῆς Μεσοπεντηκοστῆς, με το ἰδιαίτερο θεολογικὸ περιεχόμενο, που υμνεῖται ὁ Χριστός, ὡς τὸ ὕδωρ τῶν ζων καὶ τὸ φῶς τοῦ κόσμου, που εἶναι ἡ **Σοφία τοῦ Θεοῦ**, γιόρταζε καὶ ἡ Ἁγία Σοφία Κωνσταντινουπόλεως, κατὰ τὴν πληροφορία τοῦ καθηγητῆ Ἰωάννη Φουντούλη. Τὴν πληροφορία αὐτὴ - που εἶναι ἀποδεδειγμένη, ἀναντίλεκτη γνώση γιὰ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο -, ἀκουσα γιὰ πρώτη φορὰ ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη Σεβαστείας Δημήτριο, ὅταν συνόδευσα τὸν Μακαριώτατο στὴν επίσημη ἐπίσκεψή του στὴν Κωνσταντινούπολη. Πρὸς ἐπίρρωση αὐτῆς τῆς θέσης προβάλλεται ἀπὸ πολλοὺς καὶ τὸ στοιχεῖο τοῦ φωτός που κατακλύζει τὸν ναὸ τῆς Ἁγίας Σοφίας. Ὅσοι ασχολοῦνται με τὴ μελέτη τοῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας Κωνσταντινουπόλεως τονίζουν τὸ φῶς που περιλούζει τὸν ναὸ, ἀφοῦ οἱ ἀρχιτέκτονες Ἀνθέμιος καὶ Ἰσίδωρος ἤθελαν νὰ δηλώσουν τὸ Ἄκτιστο Φῶς που βγαίνει ἀπὸ τὸν Χριστό, που εἶναι ἡ Σοφία καὶ ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, τὸ πραγματικὸ «Φῶς τοῦ κόσμου».

Ὁ Κωνσταντῖνος Καλοκῆρης σημειώνει ὅτι «τὸ ἄπλετο φῶς, τὸ ὁποῖον καταιονιστικῶς εἰσβάλλει διὰ τῶν παραθύρων, ἢ τοσαύτη τοῦ φωτός παρουσία καταυγάζει τὸν χῶρον καὶ συμβάλλει εἰς τὴν ἐντύπωσιν τῆς ἐξαυλώσεως καὶ μεταστοιχειώσεως τῶν πάντων».

Ἡ Κωνσταντινούπολη, ὅπως εἶναι γνωστό, εἶχε ἀφιερωθεῖ στὴν Παναγία. Τὸ υπενθυμίζει σε ὅλους τὸ κοντάκιο «Τῆ ὑπερμάχῳ στρατηγῶ τὰ νικητήρια... ἀναγράφω σοὶ ἡ πόλις σου Θεοτόκε». Στὸ κέντρο τῆς Πόλεως υπῆρχε ὁ ναὸς τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, τῆς ἀφιερωμένης στὸν Χριστό. Με αὐτὲς τις δυο ἀφιερώσεις εἶναι σαν νὰ εἰκονογραφεῖται πάνω στὸν χῶρο, ἡ εἰκόνα τῆς Παναγίας που κρατᾶ στὴν ἀγκαλιά τῆς τὸν Χριστό.

Συμπερασματικά:

Νομίζω, πως είναι αδιαμφισβήτητο το γεγονός ότι ο ναός της Αγίας Σοφίας στην Κωνσταντινούπολη **ήταν αφιερωμένος στον Χριστό, την ενυπόστατο Σοφία του Θεού**. Ο χρόνος ανέγερσής του, μετά τις Χριστολογικές έριδες, στο κέντρο της νέας πρωτεύουσας, ο προσανατολισμός του εκεί που ανατέλλει ο ήλιος στο χειμερινό ηλιοστάσιο, τα εγκαίνια του γύρω στις 25 Δεκεμβρίου, η ύπαρξη εκεί κοντά και του άλλου μεγαλοπρεπούς ναού του αφιερωμένου εις την Ειρήνη του Θεού δεν αφήνουν αμφιβολίες για τούτο.

Από την άλλη, η διαμόρφωση της ακολουθίας της Τετάρτης της Μεσοπεντηκοστής, με τέτοιο τρόπο, ώστε τόσο τα αναγνώσματα όσο και η υμνολογία να αναφέρονται στον Χριστό, ως την Σοφίαν του Θεού, «τήν κατασκευάσασαν τὸν κόσμον», και ως τον μοναδικό Μεσσία και Σωτήρα του κόσμου, ως φως του κόσμου και πηγή εκ της οποίας «ρέουσι ποταμοὶ ὕδατος ζῶντος», πείθει ότι πολύ νωρίς η εορτή της Μεγάλης Εκκλησίας μετατέθηκε στην ημέρα αυτή της Μεσοπεντηκοστής. Η έκθεση της «Βασιλείου Τάξεως» του Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου είναι ξεκάθαρη. Πολύ σοβαρή και η μαρτυρία του καταξιωμένου καθηγητού, μακαριστού Ιωάννη Φουντούλη, καθώς και η παράδοση που μεταφέρουν μέχρι σήμερα οι Κωνσταντινουπολίτες.

Επακόλουθο αυτού είναι πως και οι άλλοι ναοί που κτίστηκαν «κατὰ μίμησιν» εκείνου του λαμπρού κτίσματος, θα πρέπει να ετιμώντο και να τιμώνται στο όνομα του Χριστού, και να γιορτάζουν όπως και εκείνος, την Τετάρτη της Μεσοπεντηκοστής. Στη δική μας περίπτωση, εδώ στην Κύπρο, πέραν του θεολογικού μηνύματος της εορτής της Μεσοπεντηκοστής, υπάρχει και η συναισθηματική σύνδεση με ό,τι προέρχεται από την Πόλη των ονείρων μας, που συνιστά ταυτόχρονα και τη μεγάλη πληγή της καρδιάς μας. Αφού το κέντρο της εθνικής και θρησκευτικής μας ζωής, που και σήμερα, παρά τα χαλάσματα και τους εθνικούς κατακλυσμούς, παραμένει τέτοιο, γιόρταζε αυτή τη μέρα δεν θα μπορούσαμε και εμείς να κάμουμε διαφορετικά. Γιόρτάζοντας στον ναό μας η σκέψη μας, ασφαλώς, περιφέρεται στον Βόσπορο και παρακολουθεί με συγκίνηση την ανέλιξη του άγνωστου σ' εμάς σχεδίου του Θεού για τον Ελληνισμό αλλά και τη σωτηρία του καθενός μας.

Σας ευχαριστώ και πάλι.

**ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ Α. Μ.
ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ
κ.κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ Β΄
ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΜΕ ΘΕΜΑ:
«ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΤΑ ΤΟΝ
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΠΑΥΛΟ»,
ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΔΙΟΡΓΑΝΩΝΕΤΑΙ
ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΩΝ ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ
ΤΩΝ ΚΓ΄ ΠΑΥΛΕΙΩΝ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΒΕΡΟΙΑΣ**

«Εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν»¹.

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας κύριε Παντελεήμονα,

Ανταποκρινόμενοι στην πρόσκλησή σας να συμμετάσχουμε δια αντιπροσώπου της καθ' ημάς Παλαιφάτου Αποστολικής Εκκλησίας της Κύπρου², στους ετήσιους εορτασμούς προς τιμήν του Αποστόλου Παύλου, εκφράζουμε τον εγκάρδιο αδελφικό έπαινο προς εσάς και τους εκλεκτούς συνεργάτες σας, καθώς επίσης και στην Οργανωτική και Επιστημονική Επιτροπή του παρόντος Συνεδρίου για το άκρως επίκαιρο θέμα που επιλέξατε για τα εφετινά ΚΓ΄ Παύλεια: «Πόλεμος και Ειρήνη κατά τον Απόστολο Παύλο».

Οι τιμητικές αυτές εκδηλώσεις προς τον Απόστολο Παύλο μάς φέρνουν πιο κοντά, αφού ως γνωστόν ξεκίνησε την ιεραποστολική του πορεία μαζί με τον Απόστολο Βαρνάβα και τον Ευαγγελιστή Μάρκο το 45 μ.Χ. από

1. Ίω. 14, 27.

2. Την Εκκλησία της Κύπρου στα ΚΓ΄ Παύλεια 2017 εκπροσώπησε ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Μεσαορίας κ. Γρηγόριος, υπεύθυνος του Συνοδικού Γραφείου Διεκκλησιαστικών Σχέσεων.

τα παράλια της Σαλαμίνας και διήλθαν όλη την Κύπρο μέχρι την Πάφο³. Εκεί, σύμφωνα με τον Ευαγγελιστή Λουκά, ο Απόστολος των Εθνών αναφέρεται για πρώτη φορά με το όνομα Παύλος αντί το εβραϊκό Σαύλος⁴. Επίσης, με τον εκχριστιανισμό του πρώτου Ρωμαίου διοικητού της Κύπρου «άνδρι συνετώ»⁵, του Ανθύπατου Σέργιου Παύλου, ανοίγεται κυριολεκτικά η πύλη του Χριστιανισμού προς την Ευρώπη και της Ευρώπης προς την Ανατολή.

Σας συγχαίρουμε εγκάρδια για το πολύπλευρο και θεάρεστο έργο που επιτελείτε προς δόξαν Θεού και επ' αγαθώ του λογικού ποιμνίου που Εκείνος σας εμπιστεύθηκε στην Ιερά Μητρόπολη Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας.

Επιθυμώ να καταθέσω κάποιες σκέψεις, οι οποίες είμαι βέβαιος ότι μέσα στο πλαίσιο των εισηγήσεων του Συνεδρίου θα επισημανθούν και, κατά τη διάρκεια των γόνιμων συζητήσεων, θα επεκταθούν εκτενέστερα σε βάθος και πλάτος.

Αναμφίβολα, για τη ζωή της Εκκλησίας ο πόλεμος και η ειρήνη δεν είναι έννοιες φιλοσοφικές, ούτε κοινωνικές, ούτε πολιτικές οι οποίες χρήζουν μελέτης και επιστημονικής ανάλυσης. Είναι έννοιες πρωτίστως με πνευματικό περιεχόμενο, που αφορούν την ψυχή του κάθε ανθρώπου και ως τέτοιες πρέπει να αντιμετωπίζονται και στη συνέχεια να βιώνονται.

Παρά ταύτα και ο πόλεμος και η ειρήνη είναι παράλληλα και καταστάσεις της καθημερινής μας ζωής, οι οποίες μας επηρεάζουν, και μάλιστα στον μέγιστο δυνατό βαθμό. Ο πόλεμος, ως αρνητική και καταστροφική κατάσταση, κρατά τον άνθρωπο της νήψης⁶ και της πνευματικής εγρήγορσης σε διαρκή ετοιμότητα. Η ειρήνη, ως ζητούμενο, είναι δώρο του Θεού και βρίσκεται εντός μας ως χάρισμα του Αγίου Πνεύματος⁷.

Να σημειωθεί ότι τα πολυποικίλα και αλληλοσυγκρουόμενα ρεύματα

3. Πράξ. 13, 6: «Διελθόντες δὲ τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου».

4. Πραξ. 13, 9: «Σαύλος δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς Πνεύματος ἁγίου».

5. Πραξ. 13, 7.

6. «Ἐκκλινον ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποιήσον ἀγαθόν. Τουτέστι, Πολέμησον τοὺς ἐχθρούς, ἵνα μειώσης τὰ πάθη· ἔπειτα δὲ νῆφε, ἵνα μὴ αὐξήσῃσι. Καὶ πάλιν· Πολέμησον, ἵνα κτήσῃ τὰς ἀρετάς· καὶ μετέπειτα νῆφε, ἵνα αὐτὰς διαφυλάξῃς. Καὶ τοῦτο ἂν εἶη, τὸ ἐργάζεσθαι, καὶ φυλάσσειν» (Μαξίμου Ὁμολογητοῦ, Περί Ἀγάπης ἑκατοντάς δευτέρα ια': PG 90, 988).

7. Γαλ. 5, 22: «ὁ δὲ καρπὸς τοῦ Πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις».

των ιδεών και συμφερόντων, οι περιφερειακοί πόλεμοι που ξεσπούν ανά την υφήλιο, οι θανατηφόρες μεταδοτικές ασθένειες που εμφανίζονται διεθνώς, η λερναία ύδρα των εξαρτησιογόνων ουσιών και τέλος η τοπική και διεθνής οικονομική ύφεση αναστατώνουν εσωτερικά τον άνθρωπο και καθιστούν την ειρήνη ως το πρώτο και μεγαλύτερο αίτημά του.

Κατά την αρχαιότητα οι Έλληνες συγγραφείς προσπάθησαν ποικιλότροπα να εξυμνήσουν τη μεγάλη αξία και σημασία της ειρήνης. Ο διαπρεπής ομηριστής Ιωάννης Κακριδής υποστηρίζει ότι ο μεγαλοφυής Όμηρος, μέσα από τα Έπη του, δεν επιδιώκει να εξυμνήσει τα «κλέα» των ανδρών, αλλά πρωτίστως, μέσα από τη φρίκη τού πολέμου, το μεγάλο αγαθό της ειρήνης⁸.

Μετά τον Όμηρο και άλλοι αρχαίοι συγγραφείς προσπάθησαν να εμψύχουν την έννοια της ειρήνης στις ψυχές των συνανθρώπων τους. Ο ιστορικός Πολύβιος μάς παρουσιάζει τον Δία να μιλά με μεγάλη δυσαρέσκεια για τον Θεό τού πολέμου, τον Άρη και να επαινεί την Ειρήνη⁹.

Την αξία τής ειρήνης, ως απαραίτητης προϋπόθεσης, για τη δημιουργία αξιόλογου πολιτισμού, την διείδαν αργότερα και οι Ρωμαίοι. Γι' αυτό, όταν κατάφεραν και έγιναν κοσμοκράτορες, φρόντισαν και επέβαλαν δια της ισχύος των όπλων τη λεγομένη «Pax Romana»¹⁰. Έτσι, κατά την περίοδο εκείνη δημιούργησαν τον Ελληνορωμαϊκό πολιτισμό. Οι λαοί, όμως, ζούσαν κάτω από την οδύνη και τον φόβο της ρωμαϊκής λόγης.

8. Και πράγματι μέσα από την τραγικότητα του θανάτου τόσον ηρωικών και ευγενικών μορφών, μέσα από το δάκρυ των γυναικών που έμειναν χήρες, μέσα από το πονεμένο και ικετευτικό βλέμμα της Ανδρομάχης, μέσα από τον ατελείωτο θρήνο του Πριάμου για τον θάνατο του παιδιού του, ξεπροβάλλει ως ένα εσωτερικό αίτημα η μεγάλη και ελκυστική Ιδέα της Ειρήνης!

9. «...Έχθιστος δὲ μοι ἔσσι Θεῶν, οἳ Ὀλυμπον ἔχουσιν. Αἰεὶ γὰρ τοι ἔρις τε φίλη, πόλεμοί τε μάχαι τε. Ὅμοιος δὲ καὶ τὸν φρονιμώτατον τῶν ἠρώων λέγειν: ἀφρήτωρ, ἀθέμιστος, ἀνέσιός ἐστιν ἐκεῖνος, ὃς πολέμου ἔραται, ἐπιδημίου, ὀκρυνόεντος. Ὅμοιωνμονεῖν δὲ τῷ Ποιητῇ καὶ τὸν Εὐριπίδην, ἐν οἷς φησιν: Εἰρήνην βαθύπλουτε, καλλίστα μακάρων Θεῶν, ζήλος μοι σέθεν, ὡς χρονίζεις... Καὶ κατὰ μὲν τὴν εἰρήνην τοὺς πρεσβυτέρους ὑπὸ τῶν νέων θάπτεσθαι κατὰ φύσιν, ἐν δὲ τῷ πολέμῳ τάναντία.» (Πολυβίου, Ἱστορία XML 12.25Κ.9).

10. Η Pax Romana (λατινική φράση που μεταφράζεται ως "Ρωμαϊκή Ειρήνη") ήταν η μεγάλη περίοδος σχετικής ειρήνης και επέκτασης μέσω στρατιωτικών επιχειρήσεων της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, τον 1ο και 2ο αιώνα μ.Χ. Καθώς την καθιέρωσε ο Καίσαρας Αύγουστος, καλείται μερικές φορές και Pax Augustus. Διήρκεσε περίπου από το 27 π.Χ. μέχρι τον θάνατο του Μάρκου Αυρηλίου το 180 μ.Χ.

Όμως, ούτε οι αρχαίοι Έλληνες, όσο μεγαλοφυείς και αν ήταν, ούτε οι Ρωμαίοι μπόρεσαν να συλλάβουν σωστά και σε βάθος το μεγάλο νόημα και αίτημα της ειρήνης. Και οι δυο τους το είδαν ως μια ανάγκη που πρέπει να ρυθμιστεί με συμφωνίες και νόμους ή ακόμη χειρότερα, να το επιβάλουν μέσω του πολέμου και των όπλων! Τί τραγική ειρωνεία!

Το βαθύτερο και ουσιαστικότερο μήνυμα για την Ειρήνη επρόκειτο να το φέρει στον κόσμο ο Υιός και Λόγος του Θεού, ο Θεάνθρωπος Ιησούς Χριστός. Ήδη από την πρώτη νύκτα της Θείας Ενανθρώπησης, ακούστηκαν τα μελίρρυτα και ελπιδοφόρα λόγια «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία»¹¹. Ο Θεός, μέσω τού Υιού Του, του Δευτέρου Προσώπου της Αγίας Τριάδος, όταν ήλθε το πλήρωμα τού χρόνου, αποκαλύφθηκε, για να λυτρώσει τον άνθρωπο από τα δεσμά της αμαρτίας, του πόνου, των θλίψεων και να του προσφέρει την αληθινή ειρήνη, ως καρπό του Αγίου Πνεύματος.

Γι' αυτό και ο Ιησούς Χριστός θα κάμει μία ουσιαστική τομή στο θέμα αυτό. Θα διδάξει ότι ο άνθρωπος, για να επιτύχει την αληθινή ειρήνη, επιβάλλεται πρωτίστως να ειρηνεύσει ο ίδιος με τον εαυτό του. Να αγωνιστεί για να επιτύχει την προσωπική, την εσωτερική του ειρήνη. Την ψυχική του ειρήνη! Ας ακούσουμε τον ίδιο τον Κύριο τι λέγει προς τους μαθητές του, λίγο πριν από τη σταυρική Του θυσία:

«Ειρήνην ἀφήμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν. Οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία μηδὲ δειλιάτω»¹².

11. Λουκ. 2, 14.

12. Ἰωάν. 14, 27. Σχολιάζει ὁ βαθυστόχαστος θεολογικὸς νοῦς τοῦ αἰοδίδμου καθηγητοῦ Παναγιώτη Τρεμπέλα το ἐν λόγῳ χωρίο. «Εἰρήνην ἦτο ἡ συνήθης λέξις εὐχῆς ἢ ἀποχαιρετισμοῦ. Ἀλλ' εἰς τὰ χεῖλη τοῦ Ἰησοῦ σημαίνει κάτι εἰδικώτερον. Αὐτὸ τὸ εἰδικὸν δῶρον κληροδοτεῖ εἰς αὐτοῦς. Εἰρήνην τὴν ἐμὴν. Εὐρίσκεται ἡδὴ ὑπὸ τὰς μηχανορραφίας τοῦ προδότου. Οἱ ἐχθροὶ τοῦ ἐπισυνάγονται, ἵνα καταστρέψουν αὐτόν. Καὶ ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἰδικῆς τοῦ εἰρήνης. Εἶναι εἰρήνη ἐσωτερικὴ, μὴ ἐξαρτωμένη ἀπὸ ἐξωτερικὰς περιστάσεις, ἀλλ' ἀπορρέουσα ἐκ τῆς ἐνώσεως τοῦ μετὰ τοῦ Πατρὸς. Αὐτὴν τὴν εἰρήνην κληροδοτεῖ εἰς ἡμᾶς. Τὴν ἐμὴν. Τὴν εἰρήνην, ἡ ὁποία προσιδιάζει εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ἢν ἦλθε νὰ φέρῃ ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς ἄρχων τῆς εἰρήνης». Ἀκόμη, «ἡ τοῦ Χριστοῦ εἰρήνη οὐ μόνον πρὸς τοὺς ἔξω εἰρηνεύειν πείθει, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἑαυτοῦς, ἵνα μὴ ἡ σὰρξ στασιάζῃ κατὰ τῆς ψυχῆς... ἡ ὑπὸ τοῦ Κυρίου κληροδοτηθεῖσα εἰς ἡμᾶς εἰρήνη εἶναι εἰρήνη ἡμῶν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς ἀλλήλους. Εἰρήνη εἰς τὰ βᾶθη τῶν καρδιῶν μας. Γαλήνη τῆς συνειδήσεως ἐκπηγάζουσα ἐκ τῆς πληροφορίας ὅτι συνεφιλιώθημεν πρὸς τὸν Θεόν...». Παναγιώτη Τρεμπέλα: Ὑπόμνημα εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον, Αθήναι 1990, σ. 530.

Ασφαλέστατα, ο διαπρύσιος ερμηνευτής του θείου λόγου, «στόμα Χριστοῦ Παῦλος» σ' όλες τις Επιστολές προς τις κατά τόπους Εκκλησίες ερμηνεύει τις έννοιες του πολέμου και της ειρήνης με το ίδιο ακριβώς πνεύμα.

Ο πόλεμος που υφίστανται οι πιστοί είναι πόλεμος που προέρχεται από τον «άλαστορα διάβολον»¹³ και η ειρήνη την οποία βιώνουν οι άνθρωποι είναι ο καρπός της ενώσεώς τους μετά του Ιησού Χριστού εν Αγίω Πνεύματι.

Για τον λόγο αυτό ο Απόστολος Παῦλος καλεί τους χριστιανούς «ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸ δύνασθαι στήναι πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλου». Και συνεχίζει «ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα δυναθῆτε ἀντιστήναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στήναι.»¹⁴

Ο μελετητής του Αποστόλου των Εθνών θα διαπιστώσει πολύ εύκολα ότι το θέμα της ειρήνης, ως εσωτερικής πνευματικής κατάστασης, κατέχει πολύ μεγάλο μέρος στις Επιστολές του. Συνήθως, αρχίζει ευχόμενος ειρήνη στους πιστούς. Στην Προς Ρωμαίους Επιστολή: «πᾶσι τοῖς οὔσιν ἐν Ρώμῃ ἀγαπητοῖς Θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ»¹⁵. Το ίδιο πράττει και στην Α' Επιστολή προς τους Κορινθίους «χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ»¹⁶. Η ίδια, ακριβώς, ευχή επαναλαμβάνεται και στις Επιστολές προς Γαλάτας, Εφεσίους, Φιλιπησίους, Κολασσαείς και Θεσσαλονικείς. Και συνεχίζει με την ίδια ευχή και στις ποιμαντικές Επιστολές, όπως προς Τιμόθεο:

13. «Ὅταν ἄρχηται ὁ νοῦς εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ προκόπτειν, τότε καὶ ὁ δαίμων τῆς βλασφημίας ἄρχεται ἐκπειράζειν αὐτόν· καὶ τοιοῦτους αὐτῷ λογισμοὺς ὑποβάλλει, οἷους ἀνθρώπων μὲν οὐδεὶς, μόνος δὲ ὁ τούτων πατὴρ διάβολος ἐφευρίσκει. Τοῦτο δὲ ποιεῖ, φθονῶν τῷ θεοφιλεῖ· ἵνα εἰς ἀπόγνωσιν ἐλθῶν ὡς τοιαῦτα διανοηθεῖς, μηκέτι τολμήσῃ διὰ τῆς συνήθους προσευχῆς πρὸς αὐτόν ἀναπτῆναι. Οὐδὲν δὲ ἐντεῦθεν ὠφελείται ὁ ἀλάστωρ πρὸς τὸν ἴδιον σκοπὸν· ἀλλὰ καὶ μᾶλλον βεβαιωτέρους ἡμᾶς ἀπεργάζεται. Πολεμούμενοι γὰρ καὶ ἀντιπολεμοῦντες, δοκιμώτεροι καὶ γνησιώτεροι εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ εὕρισκόμεθα. Ἡ δὲ ῥομφαία αὐτοῦ εἰσέλθοι εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ, καὶ τὰ τόξα αὐτοῦ συντριβεῖν» (Μαξίμου Ὁμολογητοῦ, Περὶ Ἀγάπης ἑκατοντὰς δευτέρα ιδ': PG 90, 988).

14. Ἐφεσ. 6, 11-13.

15. Ρωμ. 1, 7.

16. Α' Κορ. 1, 3.

«Τιμοθέω γνησίω τέκνω ἐν πίστει· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς ἡμῶν καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν»¹⁷, ἡ οποία επαναλαμβάνεται και στις Επιστολές προς τον Τίτο και προς τον Φιλήμονα.

Ἡ εἰρήνη, βέβαια, κατὰ τον Παῦλο δεν εἶναι απλῶς μία συνηθισμένη ευχή. Εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Χριστός. «...αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν»¹⁸.

Ἀλλά και στις φουρτούνες της ζωῆς, ὁ αληθινός Χριστιανός, που βιώνει τα ουράνια μηνύματα του Εἰρηνοποιοῦ της ζωῆς, διακρίνεται για την εσωτερική του εἰρήνη. Ἀυτὴ τη δημιουργική εἰρήνη ζουν οἱ ἀδελφοί σας Κύπριοι Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί, παρά την καταπάτηση κάθε πανανθρώπινου δικαιώματος στα βόρεια εδάφη της νήσου μας, για 43 ἔτη λόγω της τουρκικῆς εισβολῆς και της συνεχιζόμενης κατοχῆς και την καταστροφή κάθε ἴχνους πολιτισμοῦ και τον βίαιο εκτοπισμό ενός μεγάλου μέρους του λαοῦ μας. Ἀυτὴ την εἰρήνη, μέσα ἀπὸ τα χαλάσματα, ζουν και οἱ ὁμόδοξοι ἀδελφοί μας στη Μέση Ἀνατολή και ιδιαίτερα στη Συρία, τους οποίους επισκεφθήκαμε προσωπικά με ἀδελφική αγάπη και ἀλληλεγγύη τον περασμένο Ἰούλιο¹⁹ (22-26/7/2016). Επιβεβαιώνει ὁ Ἀποστόλος Παῦλος στην Επιστολή προς Ῥωμαίους. «Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ»²⁰.

Την ἴδια θέση εκφράζει και στην Επιστολή του προς τους Φιλιππησίους. Πιστεύει ἀπόλυτα ὁ Ἀπόστολος των Ἐθνῶν ὅτι ἡ εἰρήνη εἶναι ὁ καρπός της ἐνώσεώς μας με τον Ἰησοῦ Χριστό. Γράφει συγκεκριμένα: «μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωρίζεσθω πρὸς τὸν Θεόν. καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν

17. Α' Τιμ. 1, 2.

18. Ἐφεσ. 2, 14.

19. Ἡ προσκυνηματικὴ επίσκεψη στο Λίβανο και κατεχοχὴν στη Συρία πραγματοποιήθηκε μεταξύ 22 και 26 Ἰουλίου το 2016. Ἐγινε υποδοχὴ ἀπὸ την Α.Θ.Μ. τον Πατριάρχη Ἀντιοχείας κ. Ἰωάννη και συλλεῖτουργο στην Ἔδρα του στη Δαμασκό. Πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις με την Ἱερά Σύνοδο του Πατριαρχείου Ἀντιοχείας, τους ἄλλους Χριστιανούς της Συρίας, καθώς και τον Πρόεδρο της Συρίας, τους Ὑπουργούς Ἐξωτερικῶν, Παιδείας, Οικονομικῶν και Ἱεροσχευμάτων. Ἀκόμη ἐγιναν συναντήσεις με τον Μουφτὴ του Λιβάνου και τον Ἀρχιμουφτὴ της Συρίας και τον Πρόεδρο του Ἐμπορικοῦ και Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου της Συρίας. Μεγάλο γεγονός υποστήριξης των Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν ἀποτιμάται ἡ συνάντηση μαζί τους σε ἐνορίες της Δαμασκού, της Μααλούλας και της Σαϊντανάγιας, ὅπου πραγματοποιήθηκε προσκύνημα στις δύο Μονές της Ἁγίας Θέκλας και της Παναγίας Σαϊντανάγιας ἀντίστοιχα.

20. Ῥωμ. 5, 1

φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ»²¹.

Το μέγα αυτό μήνυμα της Ειρήνης όπως το παραλάβαμε από τον Χριστό εντός της Εκκλησίας, δεν είναι ιδεατός και ακατόρθωτος πόθος. Αυτή την Ειρήνη βιώνει και ο Παῦλος ακόμη και ως δέσμιος²² και γνωρίζοντας τη συνωμοσία εναντίον της ζωής του. Στην Κύπρο έχουμε την ύψιστη τιμή να βιώνουμε τέτοια παραδείγματα εσωτερικής ειρήνης και γαλήνης στα πρόσωπα των εννέα απαγχονισθέντων ηρώων μας του απελευθερωτικού αγώνα του 1955-59. Το πνεύμα αυτό το βρίσκουμε διάχυτο μέσα στις περίφημες επιστολές τους προς τους οικείους τους, στις οποίες αναφέρουν ότι περιμένουν τον θάνατο «σαν ἅγια ὥρα Ελευθερίας», ως ορμή προς ζωή για κάτι ανώτερο.

Αναφέρω δύο μόνο παραδείγματα. Αυτό του Στέλιου Μαυρομαμάτη, που απαγχονίστηκε σε ηλικία 23 ετών, και του Μιχαήλ Κουτσόφτα που απαγχονίστηκε σε ηλικία μόνο 20 ετών.

Γράφει ο Στέλιος Μαυρομαμάτης, παραμονές της εκτελέσεώς του.

«... Τώρα που σας γράφω, ευρίσκομαι μέσα στο σκοτεινό κελλί τής φυλακής μου, περιμένοντας με θάρρος και υπομονή τον δήμιο να έλθει να με οδηγήσει στον τόπο τής εκτελέσεώς μου. Αισθάνομαι τον εαυτό μου ισχυρό και γαλήνιο, γιατί έχω μέσα μου τον Χριστό και είμαι βέβαιος ότι θα με βοηθήσει μέχρι τέλους... Θέλω να ξέρετε πως ο υιός σας και αδελφός σας πέθανε με το χαμόγελο στα χείλη, γιατί κράτησε μέχρι τέλους τον ιερὸν ὄρκο που έδωσε να θυσιαστεί χάριν τής ελευθερίας τής Κύπρου...».

Στο ίδιο ακριβώς πνεύμα κινείται και ο Μιχαήλ Κουτσόφτας.

«Σεβαστή μου Μητέρα, αγαπητά μου αδέρφια, χαίρετε,

Από το κελλί τού θανάτου σας στέλλω τον τελευταίο μου ασπασμό. Γλυκειά μου μητέρα, έχετε θάρρος και πίστη. Μονάχα η πίστη στον Θεό και στην Υπεραγία Θεοτόκο φτάνει για όλα... Απ' τη στιγμή που άκουσα την ώρα

21. Φιλιπ. 4,7.

22. «Ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγε πρὸς τὸν χιλιάρχον καὶ φησιν· ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησε τοῦτον τὸν νεανίαν ἀγαγεῖν πρὸς σε, ἔχοντά τι λαλήσαι σοι» (Πραξ. 23, 18). Επίσης «Παῦλος, δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν» (Φιλήμ. 1, 1).

τής εκτελέσεώς μας, νοιώθω την ψυχή μου να είναι γεμάτη από μια αληθινή χαρά... Δεν λυπούμαι γιατί θα εκτελεστώ εν ονόματι της Ελευθερίας... Είμαι ευτυχισμένος και περήφανος γιατί ο Θεός με αξίωσε να μαρτυρήσω για ένα μεγάλο ιδανικό!...».

Το μόνο σχόλιο που έχω να κάνω είναι να αναφωνήσω μαζί με τον πρώτον μετά τον Έναν, τον Απόστολο Παύλο «Ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρο; Ποῦ σου, ἄδη, τὸ νίκος;» Και η απάντηση: «Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος»²³.

Επομένως, αν ὅλοι ενωτισθούμε το ουράνιο μήνυμα της ειρήνης, ὅπως μάς το παρέδωσε ο Κύριος, ως αἰώνιο δῶρο, και ὅπως το βίωσε και μας το ερμήνευσε ο θεῖος Παῦλος, τότε ἀσφαλῶς θα ἰσχύσει η πολυπόθητη προφητική ρήση του Ησαΐου: «... καὶ κρινεῖ ἀνὰ μέσον τῶν ἔθνῶν καὶ ἐλέγξει λαὸν πολύν, καὶ συγκόψουσιν τὰς μαχαίρας αὐτῶν εἰς ἄροτρα καὶ τὰς ζιβύνας αὐτῶν εἰς δρέπανα, καὶ οὐ λήψεται ἔτι ἔθνος ἐπ' ἔθνος μάχαιραν καὶ οὐ μὴ μάθωσιν ἔτι πολεμεῖν»²⁴.

Τότε ευτυχεῖς οἱ ἄνθρωποι θα «πορευθῶσιν τῷ φωτὶ Κυρίου»²⁵. Και θα ἰσχύσει η παύλεια ρήση «...ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων τὴν Εἰρήνην τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθὰ!»²⁶. Τότε και μόνο θα μεταβάλουμε τον ἐπίγειο κόσμο μας σε μια προτύπωση της ουράνιας βασιλείας, ὅπου θα επικρατεῖ «Δικαιοσύνη καὶ Εἰρήνη καὶ Χαρὰ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ»²⁷.

Σεβασμιώτατε εν Χριστῷ ἀδελφέ ἀγίε Βεροίας, και πάλι συγχαίρω εσὰς και τους εισηγητές του παρόντος Συνεδρίου και εὐχομαι σε ὅλους τους συμμετέχοντες καλές επιτυχίες και καρποφόρα ἀποτελέσματα.

Μετ' ἐγκαρδίων ευχῶν

Ο ΚΥΠΡΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου,

26 Ιουνίου 2017.

23. Α' Κορ. 15, 54-55.

24. Ἡσαΐου 2, 4.

25. Ἡσαΐου 2, 5.

26. Ρωμ. 10, 15.

27. Ρωμ. 14, 17.

ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ ΣΤΑ ΟΡΙΑ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

1. Ἡ προσέγγιση τῶν κοινωνικῶν ἀξιῶν, μέ βάση τά πατερικά κείμενα, καί τήν ἀναφορική τους σχέση πρός τίς ἀρχές τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς καί τῆς ὀντολογίας, ἀπαιτεῖ ὀρισμένες ἀξιωματικές ἀρχές, ὡς πρός τή σημασία καί τή λειτουργικότητα τῶν ἀξιῶν αὐτῶν στά πλαίσια τῆς ἀνθρώπινης κοινωνίας.

Ἐξαρχῆς θά πρέπει νά γνωρίζουμε ὅτι τά πατερικά κείμενα, ὡς κείμενα ἐκκλησιαστικά καί μόνο, δέν ἐκφράζουν μία ἰδεολογία, οὔτε περιγράφουν κάποια θρησκευτικά μορφώματα, ἀπό τά ὅποια προσπαθοῦν νά ἀντλήσουν τήν αὐθεντία τους ἢ νά διεκδικήσουν τήν ἀναγκαιότητά τους στό χῶρο καί στό χρόνο.

Τά πατερικά κείμενα εἶναι πρῶτιστα κείμενα βιωματικά καί ἐμπειρικά, μέ τά ὅποια περιγράφεται – «σημαίνεται» ἕνα συγκεκριμένο μοντέλο ζωῆς καί ὑπαρξῆς. Ἐνα μοντέλο ζωῆς, τό ὅποιο ἀποτελεῖ τό ἀντικατόπτρισμα τῆς σχέσης τοῦ ἀνθρώπου πρός τόν Θεόν καί πρός τόν κάθε ἄνθρωπο, τόν συνάνθρωπο, ὁ ὅποιος θεωρεῖται ὡς «κατ' εἰκόνα Θεοῦ» δημιουργημα, καί ὁ ὅποιος μαζί μέ ὄλους τούς ἄλλους ἔχει ἕναν προορισμό μέσα στήν ἱστορική πορεία τῆς ἀνθρώπινης κοινωνίας καί πραγματικότητας. Ὁ προορισμός αὐτός εἶναι τελείως διαφορετικός ἀπό αὐτόν πού ὑποδεικνύεται στά διάφορα κοινωνικά μοντέλα ἢ οικονομικά πρότυπα. Εἶναι ἕνας προορισμός, στόν ὅποιον ὁ ἄλλος, ὁ ξένος, ὁ πλησίον ἀνυψώνεται στό ἐπίπεδο τοῦ ἀδελφοῦ καί μέ τόν τρόπο αὐτό γίνονται ὄλοι μαζί «κοινωνοί τοῦ ἐγῶ καί τοῦ ἐμεῖς» καί συγχρόνως «τέκνα καί υἱοί Θεοῦ».

Αὐτός ὁ νέος «κοινωνικός» προορισμός εἶναι πού δίδει καί στίς λεγόμενες κοινωνικές ἀξίες, στό χῶρο τῆς πατερικῆς γραμματείας, διαχρονικά ἕνα ἄλλο νόημα, περισσότερο ἀνοικτό, εὐρύ καί δυναμικό, ἐπειδή δέν τίς περιορίζει

στά στενά όρια ένας άξιακού συστήματος ήθικης και συμπεριφορας, αλλά τις προσδίδει ένα ύπαρξιακό και όντολογικό περιεχόμενο και τις συσχετίζει με την ίδια την ζωή και τον προορισμό αυτής της ζωής.

Η αξία λοιπόν, ακόμη και ως κοινωνική, στην πατερική σκέψη, προσδιορίζεται όχι από μία χρηστική λειτουργικότητα, ή όποια κινείται στα όρια του συμφέροντος, όπου ύποκρύπτει και μία ώφελιμιστική ιδιοτέλεια και εύδαιμονιστική επιδίωξη, αλλά καθορίζεται από την αρχή της αναφορικότητας. Έχει δηλαδή μία λειτουργικότητα σχεσιακή, αφού περιγράφεται και συγχρόνως όριοθετείται από τη σχέση του ενός προς τον άλλον, γεγονός τό όποιο συνεπάγεται, ότι ό άλλος και όχι έγώ μόνος και αποκλειστικά αποτελεί τό άξιακό μου κριτήριο για τό σκοπό και τη σημασία της ζωής και τον προορισμό της ανθρώπινης κοινωνίας.

2. Η ανατρεπτική αυτή θεώρηση και λειτουργικότητα των κοινωνικών αξιών, θεμελιώνεται στη βιβλική θεώρηση της αξίας του ανθρώπινου προσώπου, όπου οί διακρίσεις δέν χωρούν και ή κοινωνική διάσπαση περιθωριοποιείται. Μέ τον τρόπο αυτό όμως όλες οί κοινωνικές αξίες διαφοροποιούνται τόσο στό χώρο, όσο και στό χρόνο, αφού ή συλλογικότητα έκτοπίζει τον ατομισμό και ή κοινωνικότητα διαφοροποιείται από κάθε μορφή κοινωνικού απομονωτισμού. Αυτό σημαίνει ότι οί κοινωνικές αξίες αποκτούν μία άλλη δυναμική και ένα άλλο περιεχόμενο, ένω ή αναγωγή τους στό επίπεδο της θρησκευτικότητας τους δίνει τη δυνατότητα νά κινούνται μέσα στό πνεύμα της φιλόανθρωπης αλληλεγγύης, της ισότητας και της ισοτιμίας, και πάντοτε ανεξάρτητα από την αρχή της ανταποδοτικότητας.¹

Γιά νά γίνει κατανοητή αυτή ή διαφοροποίηση των κοινωνικών αξιών στό χώρο της θρησκευτικότητας θά μου επιτρέψετε νά χρησιμοποιήσω δύο χαρακτηριστικά παραδείγματα, ένα από τό χώρο του βουδδισμού και τό άλλο από τά αρχαία κινεζικά θρησκευματα, προκειμένου στη συνέχεια νά καταστή έμφανής και ή συμβολή της χριστιανής θεώρησης των αξιών αυτών, όχι τόσο στό επίπεδο της αντιθετικότητας ή της άπολογητικής, όσο κυρίως στό επίπεδο της διαφορετικής νοηματοδότησης και κατανόησης της λειτουργικότητας των κοινωνικών αυτών αξιών.

Στόν βουδδισμό για παράδειγμα ή ιδέα της φιλοανθρωπίας, συσχετίζεται

1. Πρβλ. Άπ. Νικολαΐδη Κοινωνιολογία της Θρησκείας, Αθήνα 2007, σελ. 224.

άμεσα προς τήν ιδέα τῆς ἀγάπης καί τῆς ἀρετῆς, ὡς γνωρίσματα ὅμως μόνον τῶν τελείων καί ὀλοκληρωμένων ἀνθρώπων. Ὑπ' αὐτῆ τήν προοπτική ἡ ἀγάπη στό βουδδισμό λαμβάνει ἔντονο ἀρνητικό, παθητικό καί στάσιμο χαρακτήρα, ἐνῶ χρησιμεύει ὡς συνετό μέσο πρὸς διατήρηση τῆς ψυχικῆς ἡρεμίας καί ἐπιβεβαίωσης τῆς τελειότητος.²

Ἐναντι τῆς ψυχικῆς αὐτῆς θεώρησης τῆς φιλάνθρωπης ἀγάπης οἱ ἀρχαῖοι κινέζοι (Λάο-Τσέ) δίδασκαν μὲν τήν ἀγάπη πρὸς τόν πλησίον, μάλιστα δέ μέ τήν ριζοσπαστική θέση, ὅτι φτάνει μέχρι καί τούς ἐχθρούς, αὐτῆ ὅμως ἡ σοφολογική ἀναφορά ἀποβλέπει ὄχι στόν ἄνθρωπο, ὡς στοιχεῖο ἑνός συνόλου, ἀλλά ἀποκλειστικά καί μόνο στό σύνολο, ἀφοῦ φαίνεται ὅτι «ἀδιαφορεῖ» γιά τόν κάθε ἕναν ἄνθρωπο καί γιά τίς ἐπιμέρους ἀνθρώπινες προσωπικότητες καί μονάδες. Ἡ ἀγάπη ὑπό αὐτῆ τήν προοπτική λαμβάνει διάφορες θεωρήσεις ὡς πρὸς τή λειτουργία τῆς ὁμάδας.³

Καί οἱ δύο αὐτές θεωρήσεις τῆς ἀγάπης, ὡς βασικοῦ κριτηρίου ἔκφρασης τῆς φιλάνθρωπίας, ἔχουν διαφορετικές ἀφετηριακές ἀρχές ἀλλά καί διάφορη σκοποθεσία ἀπό αὐτήν τήν ἔκφραση τῆς φιλάνθρωπίας, ὅπως αὐτῆ καταγράφεται στήν πατερική σκέψη, γιατί στήν μὲν πρώτη τήν βουδδιστική ἔχουμε μία ἀντίληψη περί ἀγάπης, ἡ ὁποία περιορίζεται σέ ἕνα μέρος τοῦ ἀνθρώπου, τήν ψυχική-πνευματική σφαῖρα, καί ἀποβλέπει στήν ἱκανοποίηση αὐτῆς τῆς ἀνθρώπινης διάστασης, τό σῶμα γιά παράδειγμα βρίσκεται ἔξω ἀπό αὐτήν τήν διαδικασία, στή δέ δεύτερη, στά κινέζικα θρησκευματα, ἡ μοναδικότητα, τό ἀνεπανάληπτο καί ἡ διάκριση τῆς κάθε ἀνθρώπινης προσωπικότητος συνθλίβεται καί ἰσοπεδώνεται ἀπό τό σύνολο. Στόν ὅμως χριστιανισμό χριστιανισμό αὐτό τό ὁποῖο προέχει εἶναι τό πρόσωπο, ὡς παράγοντας ὑπαρξιακῆς σχέσης, καί ἔπεται τό σύνολο, στή σύνολη καί κοινωνική συγχρόνως λειτουργικότητά του. Ἐπίσης κάθε θεώρηση καί δράση τοῦ ἀνθρώπου κατανοεῖται ὡς ἀποτέλεσμα τοῦ ὅλου καί ὄχι διχοτομιστικά (σῶμα-ψυχή) ἢ τριχοτομιστικά (σῶμα-πνεῦμα-ψυχή), γιαντό καί ἡ ἀγάπη ὀδηγεῖ πρὸς τήν τελειότητα, ὡς τό περιεχόμενο μιᾶς ἀσκητικῆς πορείας.

Ἔτσι λοιπόν ἀγάπη, ὡς ἡ κινήριος ἀξιακή ἀρχή τῆς φιλάνθρωπίας, ἔχει μία ἀναφορικότητα πρὸς τόν ἄλλον, τόν πλησίον, ἡ ὁποία ἀφετηριακά ὀριοθετεῖται ἀπό τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο ἀγαπᾷ κάποιος τόν «ἄλλον», τόν

2. Πρβλ. Π. Μπρατσιώτη, Τό νόημα τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, Ἀθήναι 1956, σελ. 7-8.

3. Εὐ. Θεοδώρου, Φιλάνθρωπία, ἐν Θρησκευτικῆ καί Ἠθικῆ Ἐγκυκλοπαιδείᾳ 11, στ. 1039.

πλησίον, ενώ ή ίδια αυτή αγάπη κορυφώνεται στην αγάπη προς τούς έχθρους και μάλιστα όχι λιγότερο από όσο αγαπά κάποιος τόν ίδιο τόν έαυτό του (Λουκ. 6, 27 κ' 31). Η αποκορύφωση όμως αυτής της φιλόανθρωπης αγάπης απαιτεί και τό ανάλογο ασκητικό ήθος, μέσα από τό όποιο επιτυγχάνεται ή καταξίωση του άνθρωπίνου ήθους, γιατί τό χριστιανικό ήθος είναι στάση ζωής (σταύρωση για τούς άλλους του έγωϊσμού μας και της φιλαυτίας μας) και όχι ψυχολογικό, συναισθηματικό ή ιδεολογικό περιεχόμενο μιάς συστημικής ήθικης. Είναι ή θυσιαστική προσφορά και ή αναγκαιότητα του ενός για τή ζωή και τήν ύπαρξη του άλλου, ώστε ό ένας να μήν μπορεί να πει στον άλλο "χρείαν σου ούκ έχω" (Α' Κορινθ. 21, 21), αλλά αντίθετα να μπορεί να συμπάσχει, να συγχαίρει και να συγχωρεί. Γι' αυτήν τήν τελευταία αξία, τήν συγχωρητικότητα, θά μου επιτρέψετε να τονίσω μία διάσταση της λειτουργικότητάς της, στά όρια της κοινωνικής συνύπαρξης και φιλόανθρωπης αλληλεγγύης, μέ τήν όποια θά καταστεί περισσότερο κατανοητό τό ιδιαίζον χαρακτηριστικό κάθε αξίας στά όρια της χριστιανικής ήθικης και της όντολογίας, και στά πλαίσια της ζωής και της ανθρώπινης κοινωνίας.

Υπ' αυτή τήν προοπτική ή αγάπη σέ σχέση και προς τήν έλευθερία δέν κατανοείται ως άπλή άνοχη, αλλά ως έμπρακτη θυσιαστική αγάπη προς τόν άλλον, τόν πλησίον.

Η έννοια της «συγχώρησης», πού σήμερα συνήθως χρησιμοποιείται μέ τήν σημασία της παροχής ή της άποδοχής της συγχνώμης και ή όποια απαιτεί ή προϋποθέτει τήν «μετάνοια» (άλλη δυναμικά μεταμορφωτική κοινωνική αξία στους πατέρες), υπό τήν έννοια του «συγκλίνω» προς τήν κατεύθυνση κάποιου, «βαδίζω», «προχωρώ μαζί μέ κάποιον», έμπεριέχει και τή σημασία του «ζώ μαζί σέ ένα χώρο» ή «συγχωρώ επί τό αυτό», «συναντιέμαι μέ τούς άλλους», στην πιό ένεργητική της μάλιστα σημασία δηλώνει, ότι «δίνω χώρο στον άλλο». Έτσι ή συν-χώρηση λαμβάνει διαστάσεις όντολογικής κατανόησης της ζωής, και της ανθρώπινης ύπαρξης και συν-ύπαρξης, και δέν άποτελεί άπλως τήν έκφραση μιάς διάθεσης ήθικης, συναισθηματικής ή ψυχολογικής καταγραφής μιάς συμπεριφοράς, ή όποια τίς περισσότερες μάλιστα φορές έμπεριέχει και τή δυναμικότητα της ταύτισης και πρό αυτή τή γνώμη, ως συνγνώμη.

3. Έστερα από τήν παραπάνω διαφοροποίηση, νομίζω ότι μπορούμε να προχωρήσουμε στον καθορισμό των αξιωματικών αρχών προσέγγισης των κοινωνικών αξιών.

Ὡς πρώτη λοιπόν ἀξιωματική ἀρχή θεώρησης τῶν κοινωνικῶν ἀξιών στήν πατερική γραμματεία, καταγράφεται ὁ τρόπος μέ τόν ὁποῖον ἀποδεχόμαστε τόν «πλησίον» ἀκόμα καί ἄν αὐτός εἶναι ὁ ἐχθρός μας, σύμφωνα μέ τήν προτροπή «ἀγαπατε τοὺς ἐχθρούς ὑμῶν» (Ματθ. 5,44).

Ὡς δευτέρα ἀξιωματική ἀρχή, παρουσιάζεται ἡ διάπραξη καί ἡ ἐκδήλωση ἐνεργειῶν τέτοιων, πρὸς τόν «πλησίον», οἱ ὁποῖες «ἠδέως» θά γινόντουσαν ἀποδεκτές καί ἀπό ἐμᾶς τοὺς ἴδιους. «Ὅσα ἐάν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καί ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως» (Ματθ. 7,12. Λουκ. 6,31), ἐνῶ τήν ἀρνητική καί ἀποτρεπτική θεώρησή τους, ὑποδεικνύει ἡ ἔκφραση «ὅ,τι δέν θά θέλατε νά κάνουν σέ σᾶς οἱ ἄλλοι νά μή τό κάνετε καί ἐσεῖς σέ ἄλλους», ἔτσι ὅπως τό διασώζει καί τό ἐκφράζει ἡ ἑλληνική θυμοσοφία.

Τρίτη ἀξιωματική βάση, ἡ προσφορά καί ἡ ἔκφραση ἀγάπης χωρίς διακρίσεις, γιατί δέν εἶναι δυνατόν νά μισήσεις τόν ἕναν καί νά ἀγαπᾶς τόν ἄλλον (πρβλ. Λουκ. 16,13), ἀλλά ἀπαιτεῖται νά προσφέρῃς τήν ἀγάπη σου ἀπροσωπόληπτα, ὅπως ὁ πραγματικός πατέρας (πρβλ. Α' Πέτρου Α, 17), τότε μόνο εἴμαστε εἰλικρινεῖς καί τίμιοι πρὸς τὰ ἀνθρώπινα. Ἐτσι μόνο καταξιώνεται ἡ ἐλευθερία μας ὡς μία διαδικασία παραίτησης ἀπό κάθε διεκδίκηση ἢ ἐπιβολῆς τοῦ δικαιώματός μου ἔναντι τοῦ δικαιώματος τοῦ ἄλλου.

Τετάρτη ἀξιωματική θεώρηση εἶναι ὅτι ἡ φιλόανθρωπη ἀγάπη δέν ἐμφανίζεται ὡς μία διάσταση τοῦ γεγονότος τῆς πίστεως, ἀλλά εἶναι αὐτός καθ'αυτὸς ὁ τρόπος ἔκφρασης τοῦ γεγονότος τῆς πίστεως, ἀφοῦ κατά τόν βιβλικό λόγο, ὅποιος ἀγαπᾷ τόν Θεόν καί μισεῖ τόν ἀδελφό του εἶναι ψεῦθης (Α' Ἰωαν. 4,20). Ὁ ἀληθινὰ λοιπόν καί γνήσιος πιστός εἶναι αὐτός πού προσωποποιεῖ στήν ζωή τοῦ ἀδελφοῦ του τόν ἴδιο τόν Θεόν ἀγαπητικά, κι' αὐτό γιατί ἡ ἀγάπη ἀποτελεῖ τήν ταυτότητα τῆς ὄντολογικῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ στή ζωή τῶν ἀνθρώπων (Α' Ἰωαν. 4, 8). Συνεπῶς ἡ ἀγάπη πρὸς τόν «πλησίον» ἀποτελεῖ τό κατεξοχήν ἀξιολογικό κριτήριο ἔμπρακτης καί τροπικῆς ἐπιβεβαίωσης τῆς πίστεως μας ὡς τό περιεχόμενο τοῦ ἀνθρώπινου ἠθους μας πρὸς τόν ἴδιο τόν Θεόν καί ἔνδειξης τῆς πνευματικῆς μας ὠριμότητας (πρβλ. Α' Κορ. 13,2-3).

4. Ἄς δοῦμε ὅμως τί συνεπάγονται ὅλα τὰ παραπάνω γιά τήν κοινωνική διάσταση τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς καί τήν νοηματοδότησή της.

α) Ὁ ὀρισμός τῆς ἔννοιας τοῦ «πλησίον», ἀπό τοὺς πατέρες καί τοὺς ἐκκλησιαστικούς συγγραφεῖς, στήν προσπάθειά τους νά ἐρμηνεύσουν τήν

Παραβολή του Καλού Σαμαρείτη και μάλιστα σε σχέση προς το ερώτημα «καί τίς ἐστίν μου πλησίον» (Λουκ. 10,25-36), ἐπιβεβαιώνει ὅτι ὁ «πλησίον» καθορίζεται, ὄχι τοπικά, φυλετικά ἢ ὄμαιμα, ἀλλά τροπικά, ἀπό τόν τρόπο δηλαδή μέ τόν ὁποῖον ἀνταποκρινόμεστε πρός αὐτόν καί τόν ἀποδεχόμεθα, ἐνῶ ἡ ἀποστροφή, ὁ φόβος ἢ ἡ διαφοροποίηση ἀποτελοῦν τρόπους ἐκφρασης μιᾶς μή κοινωνικά ἀξιακῆς καί ἠθικῆς συμπεριφορᾶς.

β) Ἡ πατερική ἐρμηνεία τῆς ἐπί τοῦ Ὁρους Ὁμιλίας μέ τούς Μακαρισμούς καί τίς ὑποδείξεις τοῦ Χριστοῦ γιά ἀναθεώρηση τῶν διατάξεων τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου, διερμηνεύει μέ τόν καλύτερο καί ἐποπτικότερο τρόπο τόν καθορισμοῦ καί τή νοηματοδότηση τῶν διαπροσωπικῶν σχέσεων, τούς ἠθικούς καί κοινωνικούς πειρασμούς, τή φιλαργυρία, τήν ἀγνωμοσύνη κ.ἄ. ἀλλά καί τή σημασία τῶν εὐθυνῶν μας ὡς κοινωνικῶν φορέων πρός τούς ἄλλους. Μέτρο δηλαδή ὄλων αὐτῶν τῶν ἀναφορῶν ἀποτελεῖ ἡ φιλαδελφία καί ἡ ἀλληλεγγύη, ὡς ἐκφράσεις τῆς ἀγάπης πρός τόν «πλησίον».⁴

γ) Τό περιεχόμενο αὐτῆς τῆς ἀγάπης χαρακτηρίζεται ἀπό τήν μακροθυμία καί τήν καλοσύνη. Δέν ζηλοφθονεῖ, δέν κομπάζει καί δέν ὑπερηφανεύεται, ἀντίθετα εἶναι ἐκφραση εὐπρέπειας, δέν εἶναι ἐγωϊστική διάθεση, οὔτε εὐερέθιστη συμπεριφορά, ἐνῶ κυριαρχεῖ ἡ ἀμνησικακία ἀλλά μετέχει στή χαρά γιά τό ὄρθο.

Ἡ ἀγάπη αὐτή ἐμπεριέχει τήν ἀνοχή, τήν ἐμπιστοσύνη, τήν ἐλπίδα καί τήν ὑπομονή (πρβλ. Α΄ Κορ. 13,4-7).

δ) Τόν τρόπο τῆς κοινωνικῆς δράσης καί τῆς παρουσίας τῶν χριστιανῶν, μᾶς ἀποτυπώνει μέ τρόπο ἔντονα περιγραφικό ἡ «Πρός Διόγνητον Ἐπιστολή» (περ. 200 μ.Χ.). Τό κείμενο παρουσιάζει μέ ἀνάλογα ἐπιχειρήματα τό νέο κοινωνικό ἦθος πού ὑποδεικνύουν οἱ τῶν χριστιανοί. Ἀναφέρει, ὅτι τούς χαρακτηρίζει ἡ μεταξύ τους «φιλοστοργία», ἡ ὁποία ἐπιτυγχάνεται ὅταν ἀποκτήσει κάποιος ἐπίγνωση τοῦ τρόπου μέ τόν ὁποῖον ὁ ἴδιος ὁ Θεός ἐξέφρασε τήν εὐεργετική του ἀγάπη σέ ὅλους τούς ἀνθρώπους. Τότε μέσα ἀπό αὐτήν τήν ἐπίγνωση κατανοοῦμε ὅτι δέν μιμούμεθα τόν Θεόν ὅταν καταδυναστεύουμε τούς διπλανούς μας, οὔτε ὅταν τούς ἐκμεταλλεῖται, οὔτε ὅταν πλουτίζουμε εἰς βάρος τους, ἀλλά ὅταν σηκώνουμε τό βάρος τοῦ

4. Βλ. Βασ. Γιούλτση, Οἱ κοινωνικές ἀπόψεις τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, «Ἐνατενίσσεις» (Σεπτ.-Δεκ. 2013), σελ. 33-41.

διπλανού μας, όταν ευεργετούμε τους αδυνάτους, όταν προσφέρουμε σέ όλους πού έχουν ανάγκη όσα μās έδωσε ό Θεός. Τότε μεταμορφωνόμαστε και γινόμαστε έμείς οί άνθρωποι πραγματικοί Θεοί (X).

Πι' αυτό και οί «Χριστιανοί ούτε γη ούτε φωνη ούτε έθεσι διακεκριμένοι τών λοιπών εισιν ανθρώπων. Ούτε γάρ που πόλεις ίδίας κατοικοῦσιν ούτε διαλέκτῳ τινί παρηλλαγμένη χρώνται ούτε βίον παράσημον άσκούσιν. Ου μήν έπινοία τινί και φροντίδι πολυπραγμόνων ανθρώπων μάθημα τουτ' αυτοίς έστιν εύρημένον, ουδέ δόγματος ανθρώπινου προεστάσιν ώσπερ ένιοι. Κατοικούντες δέ πόλεις Έλληνίδας τε και βαρβάρους ως έκαστος έκληρώθη, και τοίς έγχωρίοις έθεσιν άκολουθούντες έν τε έσθητι και διαίτη και τῷ λοιπῷ βίῳ, θαυμαστήν και όμολογουμένως παράδοξον ένδεικνυνται τήν κατάστασιν τής έαυτῶν πολιτείας. Πατρίδας οίκοῦσιν ίδίας, άλλ' ως πάροικοι' μετέχουσιν πάντων ως πολίται, και πάνθ' ύπομένουσιν ως ξένοι' πάσα ξένη πατρίς έστιν αυτῶν. και πάσα πατρίς ξένη... Έπί γής διατρίβουσιν, άλλ' έν ουρανῷ πολιτεύονται. Πείθονται τοίς ώρισμένοις νόμοις, και τοίς ίδίοις βίοις νικῶσι τους νόμους. Άγαπῶσι πάντας, και ύπό πάντων διώκωνται. Άγνοοῦνται, και κατακρίνονται' θανατοῦνται και ζωοποιοῦνται. Πτωχεύουσι, και πλουτίζουσι πολλούς' πάντων ύστεροῦνται, και έν πᾶσι περισσεύουσιν. Άτιμοῦνται, και έν άτιμίαις δοξάζονται' βλασφημοῦνται, και δικαιοῦνται. Λοιδороῦνται και εύλογοῦσιν' ύβρίζονται, και τιμῶσιν. Άγαθοποιοῦντες ως κακοί κολάζονται· κολαζόμενοι χαίρουσιν ως ζωοποιοῦμενοι. Υπό Ίουδαίων ως άλλόφυλοι πολεμοῦνται, και ύπό Έλλήνων διώκονται, και τήν αίτίαν τής έχθρας ειπείν οί μισοῦντες ουκ έχουσιν» (V,1-17). Τό νέο αυτό κοινωνικό μοντέλο, ύποδεικνύει άκριβῶς τόν κοινωνικό δυναμισμό τής ίδίας τής χριστιανικής ζωής, ως κοινότητας και όχι ως ομάδας, μέσα σέ έναν κόσμο, από τόν όποιον διαφοροποιείται άπόλυτα, αφού τό ίδιο τό περιεχόμενο τής μεταξύ τους κοινωνίας είναι τό χαρακτηριστικό του περιεχομένου τής πίστης τους και συγχρόνως εκφράζεται μέ έναν τρόπο τελείως διάφορο από αυτόν μέ τόν όποιον εκφράζεται κάθε φορά τοπικά και χρονικά ή επικρατούσα κοσμική πολιτεία.

Συνέπεια του "ιδιόρρυθμου" αυτού τρόπου ζωής και του ιδιότροπου κοινωνικού ήθους τών χριστιανών, αποτελεί ή εκφραση τής κοινωνικής αλληλεγγύης, όπου συνδυάζονται ή συνύπαρξη και ή συνεργασία, όχι μόνο επ' ώφελεία τών επί μέρους μελῶν μιās κοινωνίας ή του κοινωνικού συνόλου μόνον, αλλά όλων προς όλους.

δ) Τέλος τό κοινωνικό μοντέλο, πού ύποδεικνύει ή χριστιανική

διδασκαλία και διερμηνεύεται άριστα από την εκκλησιαστική κοινότητα, ως ήθος όντολογικό, είναι αυτό που περιγράφεται, με τρόπο άπλό αλλά ουσιαστικό, στο σχετικό χωρίο του βιβλίου των Πράξεων των Αποστόλων: «Όλοι όσοι πίστεψαν είχαν μία καρδιά και μία ψυχή. Κανείς δέ θεωρούσε ότι κάτι από τά υπάρχοντά του ήταν δικό του, αλλά όλα τά είχαν κοινά. Δέν υπήρχε κανείς ανάμεσά τους που νά στερείται τά απαραίτητα. Γιατί όσοι είχαν χωράφια ή σπίτια τά πουλούσαν, κι έφερναν τό αντίτιμο αυτών που πουλούσαν, και τό έθεταιν στη διάθεση των άποστόλων. Άπ' αυτό δινόταν στον καθένα ανάλογα μέ τίς ανάγκες του» (Πραξ. 4, 32-35).

Μέ αυτές τίς προϋποθέσεις και μέ ένα τέτοιο κοινωνικό μοντέλο είναι δυνατόν νά αντιμετωπιστούν τά αναφερόμενα σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα ακόμη και νά αξιολογηθούν, ένώ μπορούμε νά έπιστημόνουμε συγχρόνως και τίς κοινωνιολογικές, ήθικές και κοινωνικές προεκτάσεις των προβλημάτων αυτών αλλά και την διακοινωνική τους έμβέλεια σε ένα περιβάλλον καθαρά μετανεωτερικό και παγκοσμιοποιημένο.

Συμπερασματικά θά μπορούσαμε νά πούμε ότι ό όρος του όλου άξιακού και αξιολογικού κριτηρίου, του ύποδεικνυόμενου κοινωνικού μοντέλου από την εκκλησιαστική ζωή είναι ό «πλησίον», όχι ως μονάδα, ούτε απομονωμένος από τό κοινωνικό σύνολο, αλλά θεωρούμενος όλιστικά μέσα στο πλαίσιο και τό πλέγμα των διανθρώπινων και διαπροσωπικών σχέσεων, όπου δοκιμάζονται αφενός οι άντοχές της ίδιας της ανθρώπινης κοινωνίας και αφετέρου ή ίδια ή έλευθερία του προσώπου. Εύρισκόμενος ό άνθρωπος σε σχέση και αναφορά προς τον «πλησίον» του, ή ίδια ή έλευθερία του δέν αποτελεί πλέον ένα άτομικό κτήμα ή άτομικό δικαίωμα αλλά άφορμή και γεγονός ύπαρξης, δράσης και παρουσίας, ή δέ καταξίωσή της εξαρτάται από την έμπρακτη έκφραση άποδοχής του άλλου και σεβασμού της προσωπικότητάς του, ως του «πλησίον», του άδελφού και του συνανθρώπου, ό όποιος «διαλέγεται» συνεχώς μαζί του και εξαιτίας αυτής της διαλεκτικής καταξιώνεται άξιακά και στα πλαίσια του κοινωνικού γίγνεσθαι.

Ίσως, τελικά, αποτελέσει την άπαρχή επίλυσης των συγχρόνων κοινωνικών προβλημάτων, τά όποια πλέον έχουν καταστεί προβλήματα ανθρώπινης έπιβίωσης.

Ο ΦΟΝΤΑΜΕΝΤΑΛΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ: ΜΙΑ ΓΕΝΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 189 ΤΟΥ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΜΑΣ ΤΕΥΧΟΥΣ

Εισήγηση στη Θ΄ Διορθόδοξη Συνάντηση του Δικτύου Μελέτης των Σεκτών.
ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΡΠΑΣΙΑΣ κ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

VI. Ίσλαμικός Φονταμενταλισμός

Ο Ίσλαμισμός αποτελεί, ίσως τό πιό εϋκρατο κλίμα καί πρόσφορο έδαφος ανάπτυξης του φονταμενταλισμού. Σ' αυτό βοηθά ή θρησκευτική δομή καί διδασκαλία, ή όποία δημιουργεί μέσα στους κόλπους του ομάδες μέ άπόλυτο προσδιορισμό του τί είναι του Θεού καί τί τών άπίστων, οί όποιοι νοθεύουν τό παράγγελμα του Άλλάχ καί του Προφήτη του. Έτσι ό Ίσλαμικός φονταμενταλισμός στρέφεται έναντίον τής έκκοσμίκευσης καί τής εισβολής τής δυτικής παράδοσης καί ήθικης καθώς καί σέ ότιδήποτε άλλο είναι ξένο πρós τήν ισλαμική θρησκευτική καί πολιτισμική παράδοση, άκόμα καί αν αύτή προέρχεται από ισλαμικούς κύκλους. Διακρίνεται γιά τό στενό του σύνδεσμο πρós τήν ουσία καί τόν τρόπο άσκησης τής πολιτικής έξουσίας. Ως όπλο, διαφύλαξης τής ισλαμικής αντίληψης περί κόσμου καί ζωής, καθώς καί έξουδετέρωσης του έχθρου τους, χρησιμοποιεί τόν ιερό πόλεμο, δηλαδή τήν Τζιχάντ (βλέπε καί Τζιχαντισμός), ό όποιος πέραν τής υπεράσπισης έχει καί έπεκτατικό χαρακτήρα. Ο φανατισμός, ό διανοητικός χειρισμός άκόμα καί μικρών παιδιών όδηγεί στή βία, τά τάγματα αυτοκτονίας, τίς μαζικές δολοφονίες καί έξουδετέρωσης κάθε ανθρώπου (άνεξαρτήτου θρησκευτικής προέλευσης), ό όποιος θεωρείται άπιστος καί κίνδυνος γιά τόν ισλαμισμό. Καί τίθεται τό έρώτημα: Μπορεί κάποιος νά χρησιμοποιεί τό όνομα του Θεού γιά νά διαπράττει έγκλήματα κατά τής ανθρωπότητας;

Θά πρέπει νά σημειώσουμε ὅτι ἡ ἔξαρση τοῦ ἰσλαμικοῦ φονταμενταλισμοῦ καί ἡ μεταφορά του στίς δυτικές κοινωνίες εἶναι ἀποτέλεσμα τοῦ πολιτικοῦ καί οἰκονομικοῦ φονταμενταλισμοῦ τῶν δυτικῶν κοινωνιῶν. Ἡ ἀπόλυτη ἀπαίτηση κυριαρχίας στόν φυσικό πλοῦτο πού βρίσκεται στίς χῶρες ὅπου ζεῖ, κατά συντριπτική πλειοψηφία, ἰσλαμικός κόσμος καί ἡ μέ κάθε τρόπο ἐπιβολή ἡγετῶν πού νά ἐξυπηρετοῦν τά συμφέροντά τους στίς περιοχές αὐτές, προκάλεσαν τήν ἀντίδραση τῶν λαῶν αὐτῶν. Θά τολμοῦσα νά πῶ ὅτι οἱ ἀκράιες φονταμενταλιστικές ὁμάδες εἶναι γνήσια τέκνα τῶν Ἀμερικανῶν καί Εὐρωπαίων φονταμενταλιστῶν, οἱ ὁποῖοι τίς δημιούργησαν, ἐκπαίδευσαν, ἐξόπλισαν γιά νά ἐξυπηρετήσουν τά συμφέροντά τους (βλέπε Ἄλ Κάϊντα, Ἰσλαμικό Κράτος κλπ).

VII. Χριστιανικός φονταμενταλισμός

Ὁ Χριστιανικός φονταμενταλισμός χαρακτηρίζεται ἀπό τόν ἐρμηνευτικό καί ἀπό τόν βιωματικό φονταμενταλισμό. Ὁ ἐρμηνευτικός φονταμενταλισμός ἀπολυτοποιεῖ τό γράμμα τῶν γραφῶν καί τῶν κανόνων καί διατάξεων τῆς Ἐκκλησίας καί ἀρνεῖται κάθε διαφοροποίηση καί προσέγγιση, τήν ὁποία καί χαρακτηρίζει νεωτερισμό. Ὅποτε ἔχουμε μία, ἰδεολογική τάξεως, σύγκρουση συντηρητικῶν καί νεωτεριστῶν. Στήν περίπτωση αὐτή ἡ ὅλη προσπάθεια ἐπικεντρώνεται στή διαφύλαξη καί σωτηρία τῶν κανόνων καί διατάξεων μέ κάθε τρόπο καί μεθόδευση. Ὁ φανατισμός καί ἀπόλυτος τρόπος προσέγγισης τῶν πραγμάτων, ἡ χρήση ψυχολογικῆς βίας (πολλές φορές καί σωματικῆς), ἡ ἀπομόνωση, ἡ συκοφαντία, οἱ συνωμοσίες, ἡ ὁμαδοποίηση, ἡ ξενοφοβία, ἡ καλλιέργεια τοῦ αἰσθήματος τῆς ἀπειλῆς καί τῆς ἀνασφάλειας, ὁ δάκτυλος τοῦ σιωνισμοῦ, ἡ κυριαρχία καί ὁ ἐρχομός τοῦ Ἀντιχρίστου ἢ ἡ προδρομική του πορεία εἶναι τά ὄπλα πού χρησιμοποιεῖ γιά νά διαφυλάξει τήν ἀλήθεια, ἡ ὁποία κινδυνεύει ἀπό τούς νεωτεριστές. Ἀπό τήν ἄλλη πλευρά οἱ νεωτεριστές προσπαθοῦν νά ἐδραιώσουν τίς προοδευτικές τους ἀντιλήψεις καί τρόπο ζωῆς ἀναδεικνύοντας τίς φονταμενταλιστικές τάσεις καί ἐξάρσεις τῶν συντηρητικῶν, μέ ἀποτέλεσμα νά ἔχουμε ἓνα νεωτεριστικό φονταμενταλισμό πού χρησιμοποιεῖ τή σύγκρουση ὡς μέσο ἐδραίωσης τῶν ἀπόψεων του. Τελικά ἐκεῖνοι πού διασώζονται μέσα ἀπό τόν ἀνερμάτιστο αὐτό πόλεμο εἶναι οἱ διακριτικοί χριστιανοί, πού ἔχουν πνευματική ποιότητα καί καλλιέργεια, οἱ ἅγιοι, οἱ ὁποῖοι μποροῦν νά στηρίξουν καί οἰκοδομήσουν τούς ἀνθρώπους. Αὐτοί πού ἔχουν, σύμφωνα μέ τόν Ἅγιο Μάξιμο τόν ὁμολογητή τή γνώση ὅλων τῶν ὄντων. Δηλαδή ἔχουν τήν καθαρότητα, φωτισμό, διάκριση νά

γνωρίζουν τήν πραγματική αξία τῶν πραγμάτων πού τούς περιβάλλουν καί οὔτε νά τά ὑποτιμοῦν οὔτε νά τά ὑπερτιμοῦν.

Ὁ βιωματικός φονταμενταλισμός ἀπολυτοποιεῖ τόν ἴδιο τρόπο ζωῆς καί τήν ἀτομική ἐμπειρία. Ἐχει ὡς πρότυπο τόν γέροντα καί χαρισματικό ἄνθρωπο, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ ἀπόλυτος κανόνας γιά ὅλα τά θέματα τῆς ζωῆς. Ἐτσι δέν ἀποφασίζει καί δέν ἐπιτρέπεται νά ἀποφασίσει κανεῖς διαφορετικά ἀπό αὐτό πού εἶπε ἢ νομίζουν ὅτι εἶπε ὁ χαρισματοῦχος γέροντας. Πιά νά κατανοήσουμε καλύτερα αὐτή τήν ἀπόλυτη ἀπαίτηση θά ἀναφέρω ἕνα παράδειγμα. Μέ πλησίασε ἕνας κληρικός καί μέ ρώτησε ἄν ὑπέγραψα τά κείμενα τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Κρήτης (2016) καί τοῦ ἀπάντησα, ναι, τά ὑπέγραψα. Ἡ ἀπάντηση τήν ὁποία ἔλαβα, χαρακτηριστική τοῦ φαινομένου, ἦταν ἡ ἑξῆς: «Πῶς ἐσύ ἕνας Ἐπίσκοπος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὑπέγραψες ἕνα τέτοιο κείμενο, τή στιγμή πού ὁ γέροντας Ἐφραίμ ὁ Καντουνακιώτης εἶδε στό Ἅγιο Ὅρος ὄραμα ὅτι ὁ οἰκουμενισμός εἶναι ἡ καταστροφή τῆς Ἐκκλησίας;». Ὅποτε ἐγώ θά πρέπει νά ἀποφασίσω τί θά ὑπογράψω γιά ἕνα συγκεκριμένο κείμενο ὄχι μέ βάση τό περιεχόμενο του καί τή χρησιμότητά του, ἀλλά μέ βάση τό τί εἶπε ἢ δέν εἶπε κάποιος γέροντας (σέ χρόνο ἄσχετο μέ τό κείμενο). Ἄν δέν συμπίπτει ἡ ἄποψή μου μέ τόν γέροντα, τότε πῶς τολμῶ νά κάνω κάτι διαφορετικό..... Ἐτσι καταργεῖται ἡ ἐλευθερία καί ἡ εὐθύνη τοῦ ἀνθρώπου, ἀφού πρέπει νά ἀποφασίζει μέ βάση τίς γενικές θεωρήσεις τῶν ἄλλων, οἱ ὁποῖες κατ' ἀνάγκη δέν εἶναι λανθασμένες.

Ἀπό τήν ἄλλη ὁ βιωματικός φονταμενταλισμός ἀπαιτεῖ ὅλοι νά σκέπτονται, νά ζοῦν, νά συμπεριφέρονται μέ βάση τά βιώματα τοῦ ἀτόμου ἢ τῆς ομάδας πού ἐκφράζει τόν συγκεκριμένο τρόπο ζωῆς. Ὅποτε ὁ ἴδιος τρόπος ζωῆς γίνεται παθολογική κατάσταση καί μετατρέπεται σέ ἰδιοτροπία. Τό ἀγαπημένο σπόρ τῆς τάσης αὐτῆς εἶναι ἡ κατάκριση, ὁ στιγματισμός, ἡ ἀπόρριψη καί ἡ καταδίκη τοῦ, ἄλλου ἀφού ὁ τρόπος πού ζεῖ τόν ὁδηγεῖ κατευθείαν στήν ἀπώλεια... διότι ἕνας τέτοιος τρόπος ζωῆς, ὅπως λέγει καί ἡ Ἁγία Γραφή, εἶναι καταδικαστέος ἀπό τόν Θεό. Μάλιστα φέρει σωρεία γραφικῶν χωρίων γιά στήριξη τῶν ἀπόψεών του. Πιά νά γίνει πιό κατανοητό τό πρόβλημα αὐτό θά φέρω ἕνα παράδειγμα. Γυναίκα πῆγε νά κοινωνήσῃ ὄχι μέ εὐπρεπή ἐνδυμασία. Ὁ ἱερέας ταραχθῆκε, θύμωσε καί φώναζε. Ὅποτε θεωροῦσε ὅτι ἡ χρήση γιά παράδειγμα τοῦ παντελονιοῦ εἶναι ἁμαρτία καί ἡ δική του ταραχή καί σύγχυση ἐνάρετη κατάσταση καί δικαιολογημένη ὀργή κατά τοῦ νεωτεριστικοῦ τρόπου ζωῆς, πού εἰσῆλθε μέσα στήν Ἐκκλησία.

VIII. Ο φονταμενταλισμός τῶν κινήσεων προάσπισης τῶν ἀνθρωπίνων δικαιώματων

Τό φαινόμενο τοῦ φονταμενταλισμοῦ, μέ τήν ἔννοια τῆς κατάργησης τῆς ἄλλης ἄποψης καί γνώμης, παρουσιάζεται πολύ συχνά στίς ομάδες προάσπισης τῶν δικαιωμάτων τῶν μειωνοτήτων καί τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας. Στήν προσπάθεια προάσπισης τῆς διαφορετικότητας καταργοῦν τά δικαιώματα, πού ὑποτίθεται ὅτι ὑπερασπίζονται. Ζητοῦν μέ ἕναν ἀπόλυτο τρόπο τήν κατάργηση τῆς διαφορετικότητας τῆς πλειοψηφίας ἢ καί ἄρνησή της γιά νά διασωθεῖ ἡ διαφορετικότητα τῆς μειονότητας. Νά καταργηθεῖ γιά παράδειγμα τό μάθημα τῶν θρησκευτικῶν ὡς ὁμολογιακό καί κατηχητικό διότι στίς τάξεις υπάρχουν καί μερικά ἑτερόθρησκα παιδιά. Νά μή χρησιμοποιοῦνται θρησκευτικά σύμβολα γιατί προσβάλλουν τίς πεποιθήσεις τῶν ἄλλων. Νά μή γίνεται ἀναφορά σέ ἀντίθετες ἀπόψεις γιά τίς ἰδεολογίες τῶν ἄλλων γιατί προσβάλεται ἡ διαφορετικότητα καί ὁ ἰδιωτικός τρόπος ζωῆς. Νά μήν ἀναφερόμαστε στούς ἐνδεχόμενους κινδύνους γιά τήν προσωπικότητα τοῦ ἀνθρώπου καί τῆς κοινωνίας διότι πλήττεται ἡ ἀξιοπρέπεια καί τό δικαίωμα ἐλεύθερης ἔκφρασης τῶν ἄλλων. Ὅταν ὅμως τά ἐγκλήματα πλήξουν τήν κοινωνία ὅλοι ψάχνουν νά βροῦν τά αἷτια καί τούς ὑπευθύνους. Προσωπικά θεωρῶ σ' ἕνα μεγάλο βαθμό ὑπευθύνους γιά τίς τρομακρατικές ἐπιθέσεις στήν Εὐρώπη τίς ὀργανώσεις αὐτές, πού χωρίς νά τό ἀντιλαμβάνονται, μέ τήν ἐπίθεση πού ἐξαπολύουν ἐνάντια σέ κάθε κριτική καί προσπάθεια ἐπισήμανσης κάποιων κινδύνων, δίνουν τό δικαίωμα νά ἐδραιώνονται ἐγληματικές ομάδες καί ἄτομα, πού κρύβονται πίσω ἀπό τήν χωρίς προϋποθέσεις ἀνοχή τῆς διαφορετικότητας.

Στήν οὐσία οἱ ὀργανώσεις αὐτές ζητοῦν τήν κατάργηση τῆς δικῆς μας διαφορετικότητας γιά νά μπορέσουν οἱ ἄλλοι νά συνυπάρξουν μαζί μας. Ὅμως ἀγνοοῦν ὅτι ἡ διαφορετικότητα εἶναι φυσικό ἰδίωμα τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου καί ἡ κατάργησή της σημαίνει ταυτόχρονα καί κατάργηση τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἀντί τήν κατάργηση προτείνει τήν ὑπέρβασή της, μέσω τῆς πνευματικῆς καλλιέργειας, τῆς ἀγάπης, τῆς ἀνοχῆς τοῦ ἄλλου, τήν ἀλληλεγγύη καί τό σεβασμό στήν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου. Φυσικά γιά νά εἶναι ἐπιτυχῆς ἡ ὑπέρβαση καί ὄχι κατάργηση τῆς διαφορετικότητας πρέπει νά εἶναι ἀφίδρομη καί ὄχι μονοδιάστατη.

Χ. Οί πνευματικές, προσωπικές και κοινωνικές έπιπτώσεις τού φονταμενταλισμοῦ

Ὁ φονταμενταλισμός καλλιεργεῖ τὴν τυπολατρεία καὶ τὴν προσκόλληση καὶ ἐξάρτηση ἀπὸ ιδέες, τύπους, ἀντιλήψεις μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἰδεολογικοποιεῖ τὴ ζωὴ. Στὴν προσπάθεια προστασίας καὶ ὑπεράσπισης τῆς ἰδεολογίας ἀναπτύσσει τὸ φανατισμὸ καὶ τὴ χρῆση βίας, στό ὄνομα τοῦ Θεοῦ, τῆς πολιτικῆς, τῆς οἰκονομίας, τοῦ πολιτισμοῦ. Σ' αὐτό τὸ πλαίσιο δημιουργεῖται μίᾳ ἐμπαθῆς συμπεριφορὰ καὶ καταργεῖται κάθε ἔννοια ἐλευθερίας καὶ ἔκφρασης. Ἀπαγορεύεται ὁ διάλογος ἐνῶ κυριαρχεῖ ἡ αὐθαιρεσία. Ἐπιβάλεται ἡ ἀπομόνωση καὶ ἀπολυτοποίηση τοῦ οἰκείου χώρου ἐναντι τῶν ἄλλων. Γιά τὴν προστασία τοῦ χώρου καλλιεργεῖται ἡ ξενοφοβία, τὸ αἶσθημα τῆς ἀπειλῆς καὶ τῆς ἀνασφάλειας. Παντοῦ βλέπουν συνωμοσιολογίες καὶ ἀναπτύσσονται κινδυνολογίες. Ὁ φόβος γιά τὴν κυριαρχία τοῦ νεωτερισμοῦ, τῆς παγκοσμιοποίησης, τοῦ κακοῦ καὶ τῶν ἀντίχριστων δυνάμεων βρίσκονται παντοῦ. Ὅποτε ὁ ἄνθρωπος ζεῖ συνεχῶς κάτω ἀπὸ μίᾳ πνευματικῆ τρομοκρατία καὶ ἀρνεῖται κάθε διαφοροτικό καὶ καλλιεργεῖ τὴν προσωπολατρεία καὶ τὴ μισαλλοδοξία, ἀφοῦ ζεῖ ἀνάμεσα στοὺς προστάτες του καὶ τοὺς ἐχθροὺς του.

Ἡ βιομηχανοποίηση τῆς κοινωνίας, ἡ βίαιη κατάργηση τῶν ἐθνικῶν συνόρων, ἡ ρύθμιση τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων μὲ ψήφιση μαζικῶν νομοθεσιῶν, ἡ παγκοσμιοποίηση τῆς οἰκονομίας, τοῦ τρόπου ζωῆς, τῆς προσπάθειας ἐπιβολῆς μίᾳ πανθησκείας καὶ ἡ κατάργηση τῆς θρησκευτικῆς ἑτερότητας προκάλεσε συσπείρωση τῶν συντηρητικῶν, φοβίες καὶ ἀνασφάλειες. Καὶ αὐτό διότι ἔχουμε σύγκρουση ἰδιαιτεροτήτων καὶ ὄχι καλλιέργεια τῶν προσώπων. Στήριξαν τὴ συνύπαρξη σὲ καθαρὰ οικονομικούς καὶ κοσμικούς κανόνες, πού ἱκανοποιοῦν μόνο τίς ὑλικές ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου. Ἀγνόησαν ἠθελημένα ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀποτελεῖται καὶ ἀπὸ ψυχὴ, ἡ ὁποία καλλιεργεῖται μέσα ἀπὸ τίς τοπικές, θρησκευτικές καὶ ἐθνικές παραδόσεις καὶ βιώματα. Προσπάθησαν νὰ ἐντάξουν τοὺς πολίτες σ' ἓνα κεντρικὸ σύστημα διακυβέρνησης καὶ τρόπου ζωῆς μέσω αὐθαιρέτων νομοθεσιῶν, παραβλέποντας τὴν ἐσωτερικὴ καλλιέργεια καὶ ποιότητα τοῦ ἀνθρώπου. Στὴν οὐσία κατάργησαν τὸν ἄνθρωπο ἐσωτερικά μὲ τίς νομοθεσίες πού τοῦ ἐπέβαλαν, ἀφοῦ κινεῖται, πλέον, μηχανικά. Αὐτό εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα ὁ ἄνθρωπος νὰ στραφεῖ στὴν ἀναζήτηση νέων θρησκευτικῶν καὶ ἰδεολογικῶν τάσεων γιά νὰ καλύψει τὸ τεράστιο κενὸ πού δημιουργήθηκε μέσα του ἀπὸ τὴν ὑλομανία καὶ βιομηχανοποίηση τῆς ζωῆς του.

Οί συνεχιζόμενες αποικιοκρατικές τακτικές τών δυτικῶν μέ αποκορύφωμα τόν οικονομικό φονταμενταλισμό κατάφεραν στή Μέση Ανατολή νά ἐδραιώσουν τόν ισλαμικό φονταμενταλισμό καί νά τόν εισάγουν μέ ἓνα ἐπικίνδυνο καί ἀπρόβλεπτο τρόπο στίς καθαρά δυτικές κοινωνίες. Ἔτσι πέτυχαν τήν πλήρη διαφοροποίηση τοῦ θρησκευτικοῦ χώρου ἀπό τούς ἄλλους θεσμικούς χώρους (οἰκονομικό, πολιτικό, πολιτιστικό) μέ ἀποτέλεσμα ἡ θρησκευτικότητα νά θεωρεῖται ἀναχρονιστική καί περιθωριακή κατάσταση. Ὅποτε ἡ ἐκκοσμίκευση τῆς ζωῆς ἀπογύμνωσε τόν ἄνθρωπο ἀπό τήν πνευματική ποιότητα καί τόν ὀδήγησε σέ ἀτραπούς καί ἀναζητήσεις ἀκραίων καταστάσεων, ὅπως ὁ ἔθνικισμός, ἡ εἰδωλολατρία, ἡ βία, ἡ ἄρνηση τοῦ νόμου, οἱ ἀνατολικές θρησκείες, ἡ μαγεία, ἡ δεισιδαιμονία, πού καλλιεργοῦν τό φονταμενταλισμό, δηλαδή μία αὐταρχική νεωτερική μορφή θρησκευτικοῦ φαινομένου.

Θεωρῶ, ἀκόμα, ὅτι καί ἡ σύγχρονη παιδεία ἐνέχει φονταμενταλιστικές τάσεις, ἀφού ὁ σκοπός της εἶναι πῶς θά συσσωρεύσει στούς νέους γνώσεις καί ὄχι καλλιέργεια πνευματική, μέ ἀποτέλεσμα νά μήν μποροῦν νά ἀφομοιώσουν τίς γνώσεις, νά βιώνουν μέσα τους μία ἀνεξέλεγκτη πίεση καί νά ἀντιδροῦν μέ παραβατικότητα καί βιαιότητα. Ἔχουμε δηλαδή μία αὐταρχική καί μονοδιάστατη παρεμβατικότητα στή διαμόρφωση τοῦ τρόπου σκέψης καί προσανατολισμοῦ τῶν νέων μας, μέ ἀποτέλεσμα τόν πλήρη ἀποπροσανατολισμό τους, ἀφού ἡ διαπαιδαγώγηση καί καλλιέργεια ἀπουσιάζει τελείως ἀπό τήν παιδεία τους.

Τά καθ' ὅλα θεμιτά καί ἀπαραίτητα ἀνθρώπινα δικαιώματα παραποιήθηκαν σέ αὐτόνομα ἀτομικά δικαιώματα λησμονώντας τά ἀπολύτως ἀπαραίτητα δικαιώματα στήν ἐργασία, στήν παιδεία, στήν ὑγεία καί κυρίως στήν πνευματικότητα. Ὡς ἀποτέλεσμα τῆς παραποίησης πολλές φορές τά ἴδια δικαιώματα χρησιμοποιοῦνται γιά νά δικαιολογήσουν κατάφορες παραβιάσεις στοιχειωδῶν ἐλευθεριῶν ὅπως τοῦ λόγου, τῆς σκέψης, τῆς ἀντίθετης γνώμης κλπ. (π.χ ποινικοποίηση τῆς διαφορετικῆς ἄποψης γιά τό κίνημα τῶν ὁμοφυλοφίλων, δικαιώματα στίς σέκτες, Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά, Σαηεντολογία, ἀκραίες προτεστάντικες ὁμάδες, Γκουρού, ἐναλλακτικές καί ἀμφίβολες θεραπευτικές μεθόδους κ.ἄ).

Τέλος, ὁ φανατισμός που ἐνυπάρχει στον φονταμενταλισμό, ἀποτελεῖ ἓνα διαστροφικό φαινόμενο, τό ὅποιο ἀπειλεῖ τή ψυχή τοῦ καθένος μας, μέ κοινωνικές καταστροφικές προεκτάσεις... Ριζώνει στό ἄγχος, ἀνασφάλεια,

φοβία καί τήν ἀλαζονεία. Ὁ φανατικός ἔχει συχνά τήν ψύχωση τῆς συνωμοσίας. Μάλιστα, μία μορφή ἄκρατης καί ἀπελπισμένης ἀλαζονείας, ὀδηγεῖ στήν πεποίθηση καί πίστη ὅτι εἶναι ὁ μόνος πού κατέχει καί μένει στήν ἀλήθεια τήν ὁποία ἀπολυτοποιεῖ. Ὅποιοσδήποτε δέ συμφωνεῖ μαζί του εἶναι ὄργανο δαιμονικῶν δυνάμεων. Ὁ φανατικός εἶναι συχνά μία ἀβέβαια ὑπαρξη, ἀνήσυχη, ἀποδιοργανωμένη, πού ὑπάρχει χάρη στήν ἀτομική ἢ ὁμαδική προσκόλληση στήν ἀλήθεια του.... Ἄν αὐτή κλονισθεῖ ἢ χάσει τήν αὐθεντικότητά της τότε παύει νά ὑπάρχει λόγος ὑπαρξης γι' αὐτό.... Ἡ ἐρμηνεία ὄρων, γεγονότων, ἀντιλήψεων καί ἀξιῶν, πού ἀγνοεῖ τήν πραγματική τους ἀξία τόν κάνουν μανιακό καί ἐπιθετικό. Μέ ἄλλα λόγια ὁ φονταμενταλισμός εἶναι μία πνευματική καί ψυχοπαθολογική ἀρρώστια, ἡ ὁποία χρήζει ἀμεσης θεραπείας.

XI. Ἡ ὑπέρβαση τοῦ φονταμενταλισμοῦ μέ βάση τή διδασκαλία καί ἐμπειρία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας

Ὁλοκληρώνοντας τήν εἰσήγηση μου θά ἤθελα νά καταθέσω ὡς πρόταση γιά τήν ὑπέρβαση τοῦ φονταμενταλισμοῦ καί γενικά τοῦ φανατισμοῦ τή θέση τῆς Θεολογίας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, πού ἔχει ὡς βάση τήν πνευματική καλλιέργεια καί ποιότητα (ἀγιότητα) τοῦ ἀνθρώπου, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

Ὅπως ὁ Θεός ἐνηθρόπησε, προσλαμβάνοντας τήν ἀνθρώπινη φύση καί ἐνώνοντάς τη μέ τή θεότητά Του, χωρίς νά καταργεῖ τόν ἄνθρωπο, διαφυλάττοντας ὅλα τά ἀνθρώπινα ιδιώματά του, ὥστε μέσα ἀπό τήν κοινωνία μαζί Του νά ὀλοκληρωθεῖ, ἔτσι καί ἡ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας χωρίς νά καταργεῖ τήν ἰδιαιτερότητα τοῦ κάθε ἀνθρώπου, μέ τήν πρόσληψή του στήν πνευματική καί μυστηρική ζωή της, τοῦ παρέχει τή δυνατότητα τῆς ὀλοκλήρωσης ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

Πιό συγκεκριμένα.

Ὁ ἐνάρετος κατά τή φύση ἄνθρωπος, μετά τήν πτώση ἀλλοιώνεται καί γίνεται ἀγνώριστος· μέσα στή φύση του εἰσχωρεῖ ἡ φθορά καί ἡ κακία. Διαφθείρεται ἡ ἀνθρώπινη του φύση καί γνωρίζει τό θάνατο. Ὑποφέρει γιατί πορεύεται παρά φύση, ἐνάντια στή φύση του. Ἡ πορεία πού ἀκολουθεῖ ἔχει τό ἐξῆς σχῆμα. Ἀποκόπτεται, λόγω τῆς ἐλεύθερης παράβασης τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ, ἀπό τήν πηγὴ τοῦ Φωτισμοῦ καί τῆς γνώσεως πού εἶναι ἡ θεία Χάρη. Σκοτίζεται ὁ νοῦς του καί δέν ἔχει τή δυνατότητα νά δεῖ καθαρά καί νά φθάσει

στή θεωρία του Θεού. Ο σκοτασμός τόν οδηγεί στη λήθη. Ξεχνά τό σκοπό, τό νόημα καί τόν προορισμό τής φύσης του, μέ αποτέλεσμα νά πορεύεται έναντια πρὸς αὐτή. Ἡ λήθη ἐπιφέρει τήν ἄγνοια καί δέ γνωρίζει πλέον τήν πραγματική, τήν ἀληθινή καί αὐθεντική-φυσιολογική ζωή. Αὐτό προκαλεῖ μέσα του σύγχυση καί ταραχή. Ἔτσι χάνει τήν ἔννοια καί τήν αἴσθηση τής ψυχικῆς του ὑγείας καί νοσεῖ πνευματικά.

Ἡ ψυχή, ὡς πνευματική ὕπαρξη, χάνει τή λεπτότητά της καί λόγω τῆς ἐξάρτησής της ἀπό τά ὑλικά, ἀποκτᾶ μία παχυλότητα. Ὁ Μέγας Βασίλειος τήν παχυλότητα αὐτή, τήν χαρακτηρίζει ὡς «*ύλομανία*». Λόγω τῆς ὑλομανίας της ἡ ψυχή δέν μπορεῖ νά ἔχει τήν αἴσθηση τῶν πνευματικῶν καταστάσεων, τῆς πραγματικότητας καί τῆς ἀλήθειας. Οἱ πνευματικές της δυνάμεις διαστρέφονται καί κινοῦνται συνεχῶς πρὸς τά αἰσθητά καί ὑλικά πράγματα, τά ὁποῖα τήν αἰχμαλωτίζουν καί τῆς δημιουργοῦν τά ψυχικά πάθη – ἀσθένειες. Ὄποτε ἔχουμε μία κίνηση τῆς ἐπιθυμίας πρὸς τήν ἄδοξη δόξα, τόν ἄχρηστο πλοῦτο, τίς ἡδονές, τήν εὐδαιμονία μέσα ἀπό τά κτίσματα, τήν ἐξουσία καί τήν κοσμική δύναμη, τήν ἀπολυτοποίηση τοῦ σχετικοῦ - ὑλικοῦ καί τῆς λογικῆς.

Ὅλα αὐτά, ἀπογυμνώνουν τή ψυχή ἀπό τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ καί τήν ἐνάρετη φυσική της κατάσταση. Ἔτσι ἐκδηλώνεται ἡ ἀσθένεια μέ τά τραγικά καί καταστροφικά συμπτώματα πού εἶναι ὁ φόβος, ἡ ἀγωνία, ἡ ἀνασφάλεια, ἡ ταραχή, ὁ θυμός, ὁ θάνατος, ὁ πόνος καί κυρίως ὁ ἐσωτερικός, πού σήμερα εἶναι γνωστά ὡς ψυχολογικά.

Αὐτή τήν τραγική κατάσταση, στήν ὁποία περιῆλθε ὁ ἄνθρωπος μετά τήν πτώση καί τόν λόγο γιά τόν ὁποῖο παραμένει σ' αὐτή, τήν ἐξηγεῖ πολὺ χαρακτηριστικά ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: «*πάντες (οἱ ἄνθρωποι λόγω τῆς πτώσεως) ἤμαρτον καί ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ*».¹ Ἄμαρτία εἶναι ἡ στέρηση τῆς δόξας τοῦ Θεοῦ, πού ἐπιφέρει ὅλα τά δεινά στήν ἀνθρώπινη ὕπαρξη, ἀλλά καί στὸν κόσμον γενικότερα. Οἱ προδιαγραφές τῆς ἀνθρώπινης φύσης ὀρίζουν νά βρῆσκειται σέ κοινωνία καί μετοχή μέ τή δόξα (Χάρη) τοῦ Θεοῦ - Δημιουργοῦ. Γι' αὐτό καί οἱ ἄνθρωποι δικαιοῦνται - ἀπολυτρῶνται ἀπό τήν ἄμαρτία (στέρηση τῆς δόξας – Χάριτος τοῦ Θεοῦ) μέσω τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ-Ἰησοῦ. Γι' αὐτό καί συνεχίζει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος λέγοντας ὅτι δικαιοῦνται (σώζονται) «*δωρεάν τῇ αὐτοῦ Χάριτι (τοῦ Θεοῦ) διὰ τῆς*

1. Ρωμ. γ', 23.

ἀπολυτρώσεως (ἀπό τήν ἀμαρτία – στέρηση τῆς Χάριτος) τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ». ²

Συνεπῶς, ἡ ἀσθένεια τοῦ ἀνθρώπου ἔγκειται στή στέρηση - ἀπουσία τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ καί ἡ θεραπεία του στήν ἐπανάκτηση, μετοχή καί διατήρηση τῆς Χάριτος μέσα στή ψυχή του.

Ὁ ἅγιος Εἰρηναῖος, ἐπίσκοπος Λυών στό ἔργο του, «κατά αἰρέσεων», ἀναφερόμενος στή φανέρωση τῆς λαμπρῆς καί τέλειαις εἰκόνας καί τῆς ὁμοίωσής της, στό πρόσωπο τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ γράφει: «Αὐτό ἀπεδείχθη ὡς ἕνα πραγματικό - ἀληθινό γεγονός, ὅταν ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ ἔγινε ἄνθρωπος, ἐξομοίωσε τόν ἑαυτό Του στόν ἄνθρωπο καί τόν ἄνθρωπο στόν ἑαυτό Του, ὥστε ὁ ἄνθρωπος μέσον τῆς ὁμοιώσεώς του πρός τόν Υἱόν νά καταστεῖ τίμιος (ὕγιης - τέλειος) στόν Πατέρα. Πρὶν ἀπό τή Σάρκωση τοῦ Χριστοῦ, λέγαμε ὅτι ὁ ἄνθρωπος δημιουργήθηκε κατ' εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, δέν ἦταν ὅμως φανερό - ξεκάθαρο τί ἀκριβῶς ἦταν αὐτό τό κατ' εἰκόνα· διότι ἀκόμα ὁ Λόγος - Υἱός ἦταν ἀόρατος, τοῦ Ὁποίου Λόγου ὁ ἄνθρωπος δημιουργήθηκε κατ' εἰκόνα· γι' αὐτό καί πολύ εὐκόλα ἀπέτυχε στήν ὁμοίωση μέ Αὐτόν. Ὄποτε, ὅταν ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ ἔγινε ἄνθρωπος, καί τά δύο (τήν εἰκόνα καί τήν ὁμοίωση) τά ἐπικύρωσε - φανέρωσε. Ἔτσι, ἔδειξε πῶς ἀκριβῶς, σέ ποιά κατάσταση εἶναι ὕγιης ἢ εἰκόνα. Αὐτός ὁ Ἴδιος γίνεται ὅπως ἀκριβῶς εἶναι ἢ εἰκόνα Του, καί τήν ὁμοίωση (τελειότητα) βεβαίως ἀποκατέστησε, συνεξομοιώσας τόν ἄνθρωπο, μέ τόν ἀόρατο Πατέρα, διά τοῦ βλεπομένου πλέον (Θεανθρώπου) Λόγου». ³

Ὁ ἄνθρωπος, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καθίσταται ὕγιης καί μπορεῖ νά φθάσει στήν ὀλοκλήρωσή του. Ὑγιῆς σημαίνει ὅτι ψυχικά-ἐσωτερικά εἶναι ὁ ἑαυτός του, ἀναπαυμένος, εἰρηνικός. Πεπληρωμένος χαρᾶς καί εὐφροσύνης. Ἔχει

2. Ρωμ. γ', 24.

3. Εἰρηναῖος Λυών, Κατά αἰρέσεων, 5, 16, 2: «Τότε δέ τοῦτο ἀληθές ἀπεδείχθη ὅτε ἄνθρωπος ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο, ἑαυτόν τῷ ἀνθρώπῳ καί τόν ἄνθρωπον ἑαυτῷ ἐξομοιώσας, ἵνα διά τῆς πρός τόν Υἱόν ὁμοιώσεως τίμιος ὁ ἄνθρωπος γένηται τῷ Πατρί. Ἐν τοῖς γάρ πρόσθεν χρόνοις (πρὶν τή Σάρκωση τοῦ Υἱοῦ) ἐλέγετο μέν κατ' εἰκόνα Θεοῦ γεγονέναι τόν ἄνθρωπον, οὐκ ἐδείκνυτο δέ· ἔτι γάρ ἀόρατος ἦν ὁ Λόγος, οὐ κατ' εἰκόνα ὁ ἄνθρωπος ἐγεγόνει· διά τοῦτο δέ καί τήν ὁμοίωσιν ραδίως ἀπέβαλεν. Ὄποτε δέ σὰρξ ἐγένετο ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, τά ἀμφοτέρα ἐπεκύρωσεν· καί γάρ καί τήν εἰκόνα ἔδειξεν ἀληθῶς, αὐτός τοῦτο γενόμενος ὅπερ ἦν ἢ εἰκὼν αὐτοῦ, καί τήν ὁμοίωσιν βεβαίως ἀποκατέστησεν, συνεξομοιώσας τόν ἄνθρωπον τῷ ἀοράτῳ Πατρί διά τοῦ βλεπομένου Λόγου».

καθαρούς-φωτισμένους λογισμούς. Βρίσκεται σέ κατάσταση έσωτερικής έλευθερίας, πού σημαίνει ότι τά ύλικά αισθητά πράγματα και πρόσωπα δέν τόν έπηρεάζουν πρὸς τήν πορεία τελείωσής του. Μέσα του διατηρεϊ-καλλιεργεί μία ποιότητα-αγιότητα, πού τόν καθιστᾶ, κατά τό δυνατό, ἀπαθή.

Ἡ πορεία πρὸς τήν ὑγὴ κατάσταση εἶναι βαθμιαία και προοδευτική. Ἀρχίζει μέ τή μετοχή του στή Χάρη τοῦ Χριστοῦ και καλλιεργείται διά τῆς τηρήσεως τῶν ἐντολῶν και μετοχῆς στή μυστηριακή ζωή τῆς Ἐκκλησίας, μέχρι νά φθάσει στήν ἐνηλικίωση τῆς πνευματικότητας, κάτι πού ἀποτελεῖ τήν τελειότητα-αγιότητα-ποιότητα-αὔθεντικότητα τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξης. Ἔτσι ὁ Ἀπόστολος Παῦλος μᾶς ὑπενθυμίζει ότι ὁ Θεός μᾶς ἔδωσε τούς Ἀποστόλους, Προφῆτες, εὐαγγελιστές, ποιμένες, διδασκάλους (τήν Ἐκκλησία) «πρὸς καταρτισμόν... εἰς οἰκοδομήν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τήν ἐνότητα τῆς πίστεως και τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ». ⁴ Πά νά συμπληρώσει ὁ ἅγιος Συμεών ὁ Νέος Θεολόγος: «Καθ' ἐκάστην (ὁ χριστιανός) αὐξάνει τήν πνευματικὴν ἡλικίαν, καταργῶν μὲν τά τοῦ νηπιώδους φρονήματος, προκόπτων δέ ἐπὶ τήν ἀνδρικήν τελειότητα. Διότι και κατά τό μέτρον τῆς πνευματικῆς ἡλικίας ἀλλοιοῦται τάς ψυχικάς δυνάμεις και ἐνεργείας και πρὸς τάς πράξεις τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ ἀνδρειότερος και κραταιότερος γίνεται». ⁵

Ἄρα, λοιπόν, ὅλα ὅσα κάνουμε μέσα στήν Ἐκκλησία και τή ζωή μας γενικά, πρέπει νά ἀποβλέπουν στήν ἔνωση μέ τόν Χριστό και στή μετοχή τῆς Χάριτός Του. Ἡ μετοχή στή Χάρη τοῦ Θεανθρώπου θεραπεύει τήν ἀνθρώπινη φύση. Ἡ ἀνθρώπινη φύση σέ κατάσταση ὑγείας (μετοχή στήν Χάρη και καλλιέργεια τῶν φυσικῶν ἀρετῶν), μπορεῖ νά πραγματώσει αὐτό, πού στήν οὐσία της εἶναι.

Ἔτσι μέ τή μετοχή στήν θεία Χάρη και τήν ἄσκηση τῶν ἀρετῶν ὁ ἄνθρωπος ἀποκτᾶ τήν ὁμοίωση μέ τόν Χριστό και ὀλοκληρώνεται (σῶζεται). Ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής διδάσκει ότι «οὐσία πασῶν τῶν ἀρετῶν αὐτός ἔστιν ὁ Κύριος ἡμῶν, Ἰησοῦς Χριστός, ὡς γέγραπται: ὃς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία

4. Ἐφ. δ', 12-15.

5. Συμεών Νέος Θεολόγος, Κατηχήσεις, 14, 111-116.

ἀπό Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμός καὶ ἀπολύτρωσις».^{6,7} Ἐπίσης ὁ ἅγιος Εἰρηναῖος λέγει ὅτι ὁ Θεός ἔθεσε διὰ τῆς δόξας Του–Χάριτος Του, μέσα στή ψυχή τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρετῆς, τὴν κρίση, τὴ γνώση, τὴ λογική, τὴν πίστη, τὴν ἀγάπη καὶ ὅλες γενικά τίς δωρεές, πού ἀποτελοῦν εἰκόνες -ἐνέργειες τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.⁸

Συνεπῶς, μία Θεολογία - διδασκαλία, ἡ ὁποία ἔχει ὡς μοναδικό σκοπό τὴν πνευματικὴ καλλιέργεια - ποιότητα (ἁγιασμό) τοῦ ἀνθρώπου, ἔχει λόγο ὑπαρξῆς καὶ ἀποτελεῖ τὴ μοναδικὴ ἐλπίδα τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου πού βρίσκεται συνεχῶς στὰ καταστροφικὰ ὄρια συμπληγᾶδων. Ὁ μόνος τρόπος ἀντίδρασης καὶ ἐξόδου ἀπὸ τὰ ἀτέρμονα ἀδιέξοδα εἶναι ἡ Ἀντίσταση ποιότητας (ἁγιασμός).

6. Α' Κορ. α', 30

7. Μάξιμος ὁμολογητής, PG 91, 1081.

8. Εἰρηναίου Λυών, Κατὰ αἱρέσεων, 5, 6, 1.

Η ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΨΥΧΗ ΠΑΡΑΓΩΝ ΨΥΧΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΔΕΛΗΝΙΚΟΠΟΥΛΟΥ, ΔΙΔΑΚΤΟΡΟΣ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ
ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΜΕΤΑΓΛΩΤΤΙΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΘΑΡΕΥΟΥΣΑ ΣΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΙΩΑΝΝΗ ΧΡ. ΓΙΑΓΚΟΥ

Ο άνθρωπος αποτελεί μία ψυχοσωματική ενότητα. Αυτό γίνεται πλέον παραδεκτό από τη σύγχρονη Ιατρική. Η επίδραση του ψυχικού παράγοντα πάνω στο σώμα και στις βιολογικές του λειτουργίες αποτελεί τη γενεσιουργό αιτία ποικίλων νοσημάτων, καθώς και αντίστροφα. Η επήρεια στον ψυχισμό από τις οργανικές νόσους και η πρόκληση ψυχικών διαταραχών αποτελεί το αντικείμενο πλήθους ιατρικών μελετών και δημοσιεύσεων.

Όχι μόνο στην Ψυχολογία, η οποία ιδιαιτέρως ερευνά τα ψυχικά φαινόμενα, και στην Ψυχιατρική, η οποία ασχολείται με τις ψυχικές διαταραχές και τη θεραπεία τους, αλλά και σ' όλες τις ιατρικές ειδικότητες, όπως την Παθολογία, τη Χειρουργική, τη Ρευματολογία, την Καρδιολογία κ.λ.π. λαμβάνεται υπόψη **ο ψυχικός παράγοντας, και εκτιμάται ως ουσιώδης και πρωταρχικός ο ρόλος αυτού.**

Η θεώρηση του ανθρώπου ως ψυχοσωματικής ενότητας και η αντίληψη ότι ο όλος άνθρωπος, και η ψυχή και το σώμα πάσχει σε κάθε νόσο είναι βεβαίως παλαιά και αποτελεί αρχή της Ιπποκράτειας Ιατρικής. Παρά ταύτα, θεωρείται πρόοδος και νέα κατάκτηση της σύγχρονης Ιατρικής, η επικρατήσασα ορολογία **«Ψυχοσωματική Ιατρική»**, «...το αντικείμενο της οποίας είναι να μελετήσει συσχετικά τις ψυχολογικές και φυσιολογικές απόψεις όλων των ομαλών και παθολογικών σωματικών λειτουργιών και με

τον τρόπο αυτό να ολοκληρώσει σωματική θεραπεία και ψυχοθεραπεία»¹

Αποτελεί, όντως, κατάκτηση η ψυχοσωματική ιατρική, διότι σημαίνει την απελευθέρωση της ιατρικής από την υλιστική και μηχανοκρατική αντίληψη του περασμένου αιώνα, κατά την οποία οι ασθένειες, όχι μόνο οι οργανικές αλλά και οι ψυχικές, αποδίδονταν αποκλειστικά σε αίτια φυσικοχημικά και βιολογικά. Χρειάστηκαν δε μακροί αγώνες για να απαλλαγεί η Ιατρική από τη μονομερή αυτή αντίληψη. Ο Ελβετός ψυχίατρος **Carl. G. Jung** μας δίδει χαρακτηριστική εικόνα αυτής της θλιβερής κατάστασης.

«Η Ιατρική, λέγει, κυρίως κατά τον 19ο αιώνα, πειθάρχησε ως προς τις μεθόδους και τις θεωρίες στις φυσικές Επιστήμες και ακολούθησε την αιτιοκρατία και τον υλισμό. Γι' αυτήν η ψυχή δεν υπάρχει ως πνευματική ουσία, μια θεωρία που ασπαζόταν και η πειραματική ψυχολογία, η οποία είναι ψυχολογία χωρίς ψυχή. Η έρευνα όμως των ψυχονευρώσεων έδωσε το αναμφισβήτητο αποτέλεσμα ότι ο ψυχικός παράγοντας ήταν η νοσογόνα αιτία, δηλαδή το πραγματικό αίτιο της νόσου... **Μ' αυτό τον τρόπο η Ιατρική ανακάλυψε την ψυχή.** Η Ιατρική δεν μπορεί πλέον να αρνηθεί την υπόσταση του ψυχικού παράγοντα, χωρίς να ξεφύγει από τα όρια της εντιμότητας».

Πράγματι, οι περιπτώσεις των ψυχογενών νευρώσεων, κατά τις οποίες δεν ανευρίσκεται καμία οργανική βλάβη, που να δικαιολογεί την προέλευσή τους, και στις οποίες διαπιστώθηκαν αίτια ψυχικά, συντέλεσαν, ώστε να απελευθερωθεί η Ιατρική από τον υλιστικό κλοιό και να βρει τον ορθό προσανατολισμό της.

Επισήμως, υποστηρίζεται πλέον και εμπεδώνεται ολοένα και περισσότερο η ολοκληρωμένη θεώρηση του ανθρώπου. Πρόσφατη ένδειξη αυτής της θεώρησης μάς παρέχει ο πρυτανικός λόγος του **Γεωργίου Αναστασόπουλου**, καθηγητή της Ψυχιατρικής και Νευρολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. «Η Ψυχιατρική, είπε, είναι η Επιστήμη εκείνη η οποία κατ' εξοχήν πρέπει να ερευνήσει τον άνθρωπο **ως μία ψυχοσωματική και ψυχοβιολογική ενότητα.** Μόνο κάτω από τη συνθετική αυτή άποψη θα είναι δυνατή η κατανόηση και η επιτυχής θεραπεία των ψυχικώς πασχόντων. Η μονόπλευρη εξέταση από οποιαδήποτε οπτική γωνία και αν αναλαμβάνεται

1. Η Ψυχοσωματική Ιατρική στην Αμερική, άρθρο του Γ. Δαϊκού. « Η αρρώστεια και η ψυχή» έκδοση 1951, σελ. 461

δεν μπορεί να λύσει τα προβλήματα και οδηγεί, όπως απέδειξε η μέχρι τώρα αποκτηθείσα πείρα, σε αδιέξοδα».

Βρισκόμαστε, σήμερα, στην ευχάριστη θέση να ερευνώνται τα διάφορα παθολογικά φαινόμενα από ψυχοσωματικής απόψεως και να είναι γενικά παραδεκτή η επίδραση του ψυχικού παράγοντα πάνω στις ποικίλες σωματικές λειτουργίες καθώς και η επίδραση διαφόρων οργανικών νοσημάτων επί της ψυχικής καταστάσεως.

Ας έλθουμε τώρα να δούμε σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, τις αλληλεπιδράσεις αυτές και τα ευεργετικά ή παθογενετικά αποτελέσματα τους στα διάφορα συστήματα του οργανισμού.

Περισπούδαστη μελέτη, εξόχως διαφωτιστική και με αυστηρό επιστημονικό πνεύμα γραμμένη, αποτελεί το βιβλίο του αείμνηστου **Καθηγητή της Ιατρικής και Ακαδημαϊκού Μαρίνου Γερουλάνου.**

«ΨΥΧΙΚΑΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΩΣ ΝΟΣΟΓΟΝΟΣ ΠΑΡΑΓΩΝ».

Σ' αυτό, αναλύεται πλήθος περιπτώσεων και κλινικών παρατηρήσεων δια των οποίων επιβεβαιώνεται ότι **«όλες οι οργανικές λειτουργίες μέχρι και αυτών των μάλλον αδήλων βιολογικών εκδηλώσεων, διατελούν κάτω από τις ψυχικές επιδράσεις που συνεχώς επενεργούν. Εξ ίσου, όμως, (επιβεβαιώνεται) ότι η ψυχική κατάσταση του ατόμου, η ψυχική αυτού ζωή, βρίσκεται σε άμεση συνάφεια και εξάρτηση από την εύρυθμη λειτουργία των οργάνων»².**

Έχοντας αυτά υπόψη αντιλαμβανόμαστε ορθά και υπό την πλήρη έννοια το θέμα της υγείας και προσλαμβάνουν ιδιαίτερη σημασία οι όροι της ψυχικής Υγιεινής για τη διασφάλισή της.

Σύμφωνα με τη διακήρυξη του 2ου Διεθνούς Ιατρικού Συνεδρίου του Bossey τον Αύγουστο του 1948 **«Η υγεία σημαίνει κάτι περισσότερο από την απουσία της ασθένειας και συνίσταται σε μια αρμονία μεταξύ σώματος, ψυχής και πνεύματος. Απαιτεί μία στάση ανωτερότητας, ιδιαίτερα δε τιμιότητας και την απαλλαγή από το Εγώ μας. Απαιτεί ακόμη την εσωτερική μας ελευθερία και την αγάπη. Με μία φράση απαιτεί την πλήρη αποδοχή της τάξεως, η οποία καθιδρύθηκε από τον Θεό»³.**

2. Μαρίνου Γερουλάνου: «Ψυχικά επιδράσεις ως νοσογόνος παράγων», σελ. 19. Έκδοση 1948

3. «Η αρρώστεια και η Ψυχή», σελ. 178, εκδόσεις: «Η Δαμασκός» 1951.

Είναι γνωστό ποιος είναι ο αντίκτυπος που έχει επί της υγείας η έλλειψη της ηρεμίας, ο συνεχής εκνευρισμός και πολύ περισσότερο οι εκρήξεις του θυμού και της οργής. Τα ευερέθιστα άτομα υποφέρουν συνεχώς. Συχνά, καταλαμβάνονται από δυσθυμία και για ασήμαντες αφορμές, χάνουν την αυτοκυριαρχία τους, έχουν κακή κοινωνική προσαρμογή ή και προβαίνουν σε αντικοινωνικές εκδηλώσεις. Το αποτέλεσμα της ψυχικής αυτής διάθεσης είναι να καθίσταται ασταθές το νευροφυτικό τους σύστημα και να προκαλείται δυσλειτουργία των νευρουμένων οργάνων του, όπως ταχυκαρδία, αγγειοκινητικές διαταραχές, εξάψεις, δυσπεψία, εντερικές ανωμαλίες κ.λ.π.

Βεβαίως, ευερέθιστο χαρακτήρα δημιουργούν και διάφορα χρόνια νοσήματα, όπως παρασιτικές νόσοι (αμοιβάδωσις κ.λ.π.), χρόνιες δερματοπάθειες ή ασθένειες επώδυνες. Όπως, επίσης, η κόπωση, ιδίως μετά από εντατική πνευματική εργασία, η ανεπαρκής ανάπαυση και οι αγρυπνίες. **Αναμφίβολα, όμως, η βασικότερη αιτία του θυμού και της οργής είναι ο εγωισμός και οι ματαιόδοξες απαιτήσεις, όταν δεν ικανοποιούνται, όπως η εκζήτηση τιμητικών διακρίσεων και οι επιδεικτικές διαθέσεις.**

Συνεπώς, χρειάζεται αγώνας εναντίον του εγωισμού μας και της ματαιοδοξίας, καθώς ανεκτικότητα και υπομονή, την οποία εμπνέει η ταπεινοφροσύνη και η αγάπη για να αποκοπούν οι μύριες αφορμές ευθιξίας και εξοργισμού.

Αντίθετα, η πνευματική τακτοποίηση του ατόμου, η ακατάγνωστη συνείδηση, η εσωτερική ειρήνη, το βίωμα της διαρκούς χαράς, αποτελούν το άριστο κλίμα και τους πλέον πρόσφορους όρους ψυχικής και σωματικής υγείας. Κάτω από αυτές τις προϋποθέσεις εξασφαλίζεται η εύρυθμη λειτουργία του οργανισμού, η καλύτερη λειτουργική απόδοση και το αίσθημα της ευεξίας. Ο χαρούμενος και ειρηνικός άνθρωπος διατηρεί συνήθως και τη σωματική του ζωτικότητα. Επαληθεύεται έμπρακτα ο αγιογραφικός λόγος **«καρδίας εύφραινομένης πρόσωπον θάλλει, έν δέ λύταις ούσας σκυθρωπάζει» (Παροιμ. ιε' - 13).**

Πολλάκις, καταστάσεις κοπώσεως και καταβολής των δυνάμεων οφείλονται αποκλειστικώς σε αίτια ψυχικά και ψυχολογικά, όπως είναι ο φόβος δια την αποτυχία επιδιωκόμενου σκοπού, αισθήματα μειονεκτικότητας ή ενοχής, αποθάρρυνση από παραγνωρίσεις κ.λ.π. Τούτο συνάγεται εκ του ότι ένα έκτακτο ευχάριστο συμβάν είναι ικανό να απομακρύνει αμέσως αυτού του είδους την κόπωση.

Η λειτουργία του ύπνου, δια του οποίου αναζωογονείται ο οργανισμός από την καθημερινή σωματική και πνευματική καταπόνηση, επηρεάζεται τόσο από σωματικές όσο και από πνευματικές αιτίες. Οι μέριμνες του βίου, οι τύψεις της συνειδήσεως, διαθέσεις εκδικητικές, φροντίδες βιοτικές και άλλες ψυχικές καταστάσεις είναι τα συνηθισμένα αίτια της αϋπνίας. **Πολύ ορθώς έχει λεχθεί ότι το καλύτερο προσκέφαλο είναι η αγαθή συνείδηση.** Στην εποχή μας, που χαρακτηρίζεται από το άγχος, την κατάθλιψη και τις ψυχικές συγκρούσεις, η παραγωγή και η κατανάλωση των υπνωτικών φαρμάκων έχει - δυστυχώς - υπερμέτρως αυξηθεί. Αλλά, δεν πρέπει να λησμονούμε ότι τα φάρμακα απλώς βοηθούν τον οργανισμό, μειώνουν την ένταση των ερεθισμάτων και καταστέλλουν το νευρικό σύστημα. **Τον κύριο ρόλο σε όλες τις περιπτώσεις θα επιτελέσει ο άνθρωπος, ως ψυχοσωματική και πνευματική οντότητα.** Οι διαπροσωπικές σχέσεις και τα θέματα της συνειδήσεως δεν ρυθμίζονται με φάρμακα, αλλά με τον σεβασμό προς τη θεόθεν τεθείσα τάξη. Αυτό αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την ύπαρξη ψυχικής ηρεμίας και για να μπορεί το άτομο να απολαμβάνει τον «**ύπνον του δικαίου**».

Τον πλέον έκδηλο αντικατοπτρισμό των ψυχικών συγκινήσεων μας δίδει το καρδιαγγειακό σύστημα. Παλαιόθεν, η καρδιά εθεωρείτο ως η έδρα των επιθυμιών και του συναισθήματος. Τα ψυχικά πάθη, οι ενδοψυχικές συγκρούσεις, τα καταθλιπτικά συναισθήματα κ.λ.π. έχουν εμφανή την επίδρασή τους πάνω στην καρδιά και τ' αγγεία. Ο αιφνίδιος φόβος, επικίνδυνη περίσταση, η αναμονή, προ των εξετάσεων, για τους σπουδαστές καθώς και τα γεγονότα μεγάλης χαράς προκαλούν ταχυκαρδία, έντονους καρδιακούς παλμούς ή και αρρυθμία. Προσβολές παροξυντικής ταχυκαρδίας μακράς διάρκειας παρατηρήθηκαν σε αλεξιπτωτιστές που εκδηλώνονταν μόλις ενθουμούνταν τους κινδύνους που διέτρεξαν.⁴

Στηθαγικές κρίσεις και εμφράγματα μυοκαρδίου παρατηρούνται συχνά σε ανθρώπους με αυξημένες ευθύνες, οι οποίοι βρίσκονται διαρκώς σε ψυχική και διανοητική ένταση. Τα νοσήματα αυτά εμφανίζονται και σε κείνους που αντιμετωπίζουν οικονομικές και επαγγελματικές δυσχέρειες.

Σπασμοί των αγγείων με συνέπεια την κακή αιμάτωση των οργάνων παρατηρούνται επί ατόμων νευρωσικών, τα οποία κατατρύχονται από

4. Μ. Γερούλανου: «Ψυχικά επιδράσεις ως νοσογόνος παράγων» σελ. 32

εσωτερικές συγκρούσεις. Παρακολούθησα περίπτωση νεαρού επιστήμονα με πλήρη συμπτωματολογία αποφρακτικής ενδοαρτηρίτιδας, με κακή αιμάτωση των κάτω άκρων, η οποία δεν βελτιωνόταν με τη φαρμακευτική θεραπεία και η οποία υποχώρησε πλήρως μετά την ορθή αντιμετώπιση ενδοψυχικού προβλήματος, το οποίο προφανώς αποτελούσε την γενεσιουργό αιτία της νόσου.

Ακόμη εντονότερες είναι οι επιδράσεις του ψυχικού παράγοντα στη δημιουργία της υπέρτασης. Συνήθως, οι πλείστοι από τους ασθενείς γνωρίζουν την αιτία, η οποία προκαλεί την αύξηση της αρτηριακής πίεσης. Η ιδιοπαθής, κυρίως, υπέρταση, στην οποία δεν υφίσταται αρτηριοσκλήρυνση ή πάθηση των νεφρών ή άλλη εμφανής οργανική αιτία, οφείλεται συχνά στην επίδραση του ψυχικού παράγοντα. Η λύπη από ένα πρόσφατο πένθος, ή ένα ψυχοτραυματικό γεγονός του παρελθόντος, ή η στενοχωρία από ενδοοικογενειακές διαμάχες· οι ανησυχίες για την αντιμετώπιση δυσχερών προβλημάτων· η επίπονος διανοητική εργασία, χωρίς την ανάλογη ανάπαυση· συναισθήματα ανασφάλειας και άλλοι πολλοί λόγοι είναι παράγοντες, είναι τα αίτια που κινητοποιούν τον νευροαγγειακό μηχανισμό, ο οποίος δημιουργεί την υπέρταση. Μια μητέρα, η οποία έχασε το παιδί της σε ναυάγιο παρουσίαζε υπερτασικές κρίσεις, κάθε φορά που το ψυχικό της άλγος αναζωπυρωνόταν. Ένας πολύτεκνος αστυφύλακας απέκτησε υπέρταση κάθε φορά που ελάμβανε μέρος εναντίον των συλλαλητηρίων. Η υπέρταση υποχώρησε, χωρίς φάρμακα, μετά την απαγόρευση αυτών.

Πολλές φορές, τα αίτια της υπέρτασης είναι άδηλα· ανάγονται δε σε παράγοντες που δρουν υποσυνειδήτως. Συνηθέστερον, αναπτύσσουν υπέρταση άτομα ευσυγκίνητα, ανυπόμονα, τα οποία δεν εκδηλώνονται, αλλά καταβάλλουν προσπάθεια να αναστείλουν την επιθετικότητα και τις αντιδράσεις προς το περιβάλλον, για να επιτύχουν συμβατή κοινωνική διαβίωση. Η αναστολή αυτή προκαλεί την υπέρταση. Τούτο συνάγεται και από την παρατήρηση ότι οι μαύροι της Αμερικής πάσχουν συχνά από υπέρταση, ενώ οι μαύροι της Αφρικής σπανιότατα, διότι οι πρώτοι εμποδίζονται να εκφράσουν ελεύθερα την εχθρότητά τους προς την τεχνολογικά προοδευμένη κοινωνία, στην οποία διαβιούν, πράγμα που δεν συμβαίνει με τους μαύρους της Αφρικής.

Η υπέρταση αυτή, που προκαλείται από τα ψυχικά αίτια, όταν παρατείνεται επί πολύ, είναι δυνατό να δημιουργήσει μόνιμες ανατομικές

αλλοιώσεις στα αγγεία και να καταλήξει σε αρτηριοσκλήρυνση.

Ο τεχνικός πολιτισμός και η μηχανοποιημένη ζωή, η οποία ουδόλως σέβεται την προσωπικότητα του ανθρώπου, έχει δημιουργήσει πολύ πειστικές συνθήκες, οι οποίες καταθλίβουν τον σημερινό άνθρωπο και ευνοούν την εκδήλωση των ψυχονευρωτικών ανωμαλιών και τη φθορά του οργανισμού.

Παρομοία επίδραση ασκεί ο ψυχικός παράγοντας και επί του αναπνευστικού συστήματος. Μια συνήθης εκδήλωση λύπης ή στενοχωρίας στα υγιή άτομα είναι οι αναστεναγμοί. Την πλέον έκδηλη περίπτωση αποτελεί το ψυχογενές άσθμα. Οι συναισθηματικές συγκρούσεις και η ενδοψυχική διαμάχη είναι οι σπουδαιότεροι ψυχολογικοί παράγοντες πρόκλησης ασθματικού παροξυσμού. Και στις περιπτώσεις αλλεργικής ή άλλης αιτιολογίας άσθματος συμμετέχει ο ψυχικός παράγων και συντελεί είτε στην εκδήλωση παροξυσμού είτε στην καταστολή, ευμενή εξέλιξη και ίαση του άσθματος.

Ιδιαίτερη σημασία διαδραματίζει ο ψυχικός κόσμος του ανθρώπου για την εκδήλωση, την εξέλιξη και τη θεραπεία της πνευμονικής φυματίωσης. Το χρόνια και δυσίατο, συχνά, τούτο νόσημα, το οποίο προσβάλλει ευρέα στρώματα λαού, λόγω υποσιτισμού, κακών συνθηκών διαβίωσης, σωματικής καταπονήσεως, συνεχούς κλονισμού του νευρικού συστήματος, θλίψεων κ.λ.π. απαιτεί πολλή προσπάθεια πνευματικής τονώσεως και ενισχύσεως του ηθικού του ασθενούς, για να μπορέσει με υπομονή και ελπίδα να βαστάσει το βαρύ του φορτίο. Είναι πολύ εμφανές στους φυματικούς ότι η αντίσταση του οργανισμού τους προς τη νόσο εξαρτάται τα μέγιστα από την ψυχική τους ισορροπία. Επιγραμματικά, μάς λέγει ο **Stern**: «**Ο φυματικός πεθαίνει λιγότερο από το νόσημά του και περισσότερο από τον χαρακτήρα του**».

Ανάλογες είναι οι επιδράσεις της ψυχικής σφαίρας και στο πεπτικό σύστημα. Οι γαστρικές νευρώσεις είναι μία εκδήλωση τέτοιων επιδράσεων. Συγκινησιακά ερεθίσματα και ψυχικές συγκρούσεις προκαλούν αύξηση της εκκρίσεως του γαστρικού υγρού. Μία ποικιλία ενοχλημάτων μπορεί να παρατηρηθεί, όπως οι ερυγές, βάρος ή ισχυρές γαστραλγίες. Η μη έγκαιρη αντιμετώπιση των καταστάσεων αυτών και η απαλλαγή από τις ψυχικές αυτές συγκρούσεις, οδηγεί σε χρόνια γαστρική υπεροξύτητα και δυνατό να καταλήξει στη δημιουργία γαστροδωδεκαδακτυλικού έλκους.

Όλοι, σήμερα, παραδέχονται τη σημασία των ψυχικών συγκινήσεων, ως αιτιολογία του γαστρικού έλκους. **O Harman λέγει ότι «το γαστρικό**

έλκος είναι μία νόσος του πολιτισμένου κόσμου, η οποία προσβάλλει συνήθως τα φιλόδοξα και δραστήρια άτομα του δυτικού πολιτισμού».

Συχνότερη είναι η εμφάνιση έλκους σε άτομα δραστήρια, επιφορτισμένα με υπερβολικές ευθύνες και κατεχόμενα από το άγχος, όταν μάλιστα συντρέχουν και άλλοι παράγοντες, όπως τα ατάκτως λαμβανόμενα γεύματα, το κάπνισμα, οι παρεκτροπές της δίαιτας κ.λ.π.

Στην κατηγορία **των ενδοκρινικών νοσημάτων** ο σακχαρώδης διαβήτης παρουσιάζει άμεση συσχέτιση προς τις ψυχικές επιδράσεις. Αύξηση του σακχάρου του αίματος παρατηρείται και στα υγιή άτομα, κατόπιν ψυχικής συγκίνησης ή λόγω τραυματισμού ή και αγωνίας πριν από μία σοβαρή εγχείρηση. Επιδείνωση της κατάστασης των διαβητικών ασθενών συμβαίνει και σε περιπτώσεις εντόνων διαρκών ψυχικών διεγέρσεων ή και σε περιόδους δυσμενών οικονομικών καταστάσεων και ψυχολογικών συναισθηματικών καταπίεσεων. Οι ψυχικές καταπονήσεις και συγκρούσεις αναπτύσσουν υπεργλυκαιμικές αντιδράσεις, οι οποίες - ευτυχώς - βελτιώνονται, όταν απομακρυνθεί το stress που τις προκάλεσε.

Παρόμοιες ψυχικές επιδράσεις διαπιστώνονται και σ' όλα τα άλλα συστήματα και λειτουργίες του οργανισμού μας, καθώς και σε κάθε νόσο, εφ' όσον σε κάθε περίπτωση πάσχει ο όλος άνθρωπος. Επομένως στην ψυχοσωματική αυτή θεώρηση θα μπορούσαμε να συμπεριλάβουμε ολόκληρη την παθολογία. Αλλά, οι πιο πάνω περιπτώσεις που αναφέραμε είναι αρκετές για να καταδείξουν την επίδραση και τη σημασία του ψυχικού παράγοντα για τη δημιουργία ταραχών της υγείας ή την αποκατάσταση αυτής.

Πέραν της ψυχοσωματικής θεώρησης είναι ανάγκη να δούμε και **ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ ΚΑΙ ΩΣ ΠΡΟΣΩΠΟ ΑΠΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΨΕΩΣ**, διότι από την κοσμοθεωριακή του τοποθέτηση εξαρτάται βασικά και το θέμα της υγείας του. Ανάλογη προς τη συγκρότηση της προσωπικότητάς του είναι η αντίσταση και στις εσωτερικές και εξωτερικές νοσογόνες αιτίες. Ο καταρτισμένος πνευματικά άνθρωπος αντιμετωπίζει ευχερέστερα και επιτυχέστερα τη νόσο, παρουσιάζει ομαλή πορεία και συχνά αισία έκβαση. Άρρωστοι αποθαρρυσμένοι, στενόχωροι, δύσθυμοι και μελαγχολικοί δύσκολα αναλαμβάνουν και με βραδύτητα θεραπεύονται.

Η ψυχολογία του βάθους βοήθησε σημαντικά στη μελέτη και ερμηνεία μιας μεγάλης κατηγορίας ψυχικών διαταραχών, των ψυχονευρώσεων.

Οι περισσότερες από τις ψυχοευρώσεις έχουν ως αιτία τις ψυχικές συγκρούσεις. Στις περιπτώσεις αυτές, ιδιαιτέρως υφίσταται η ανάγκη ομαλής και ώριμης προσωπικότητας για την αντιμετώπισή τους. Τις συγκρούσεις συνιστούν τα ψυχικά διλήμματα ενώπιον των οποίων μας θέτουν διάφορες δύσκολες περιστάσεις και γεγονότα. Χαρακτηρίζονται δε από την πάλη η οποία διεξάγεται στο πεδίο της ψυχής για την τήρηση των ηθικών επιταγών και υποδείξεων της συνειδήσεως αφ' ενός, και των αντικειμένων προς αυτές ενστικτωδών παρορμήσεων αφ' ετέρου. Το αποτέλεσμα του αγώνα αυτού εξαρτάται από τη στάση την οποία λαμβάνει εκάστοτε η προσωπικότητα του ανθρώπου. Ο ψυχικά υγιής αποφασίζει ορθά και με ηρωισμό, νικά τις κατώτερες τάσεις, οπότε καταπαύει η σύγκρουση και έχει το αίσθημα της ικανοποίησεως. **Με τις νίκες αυτές προάγεται και ισχυροποιείται η προσωπικότητα.** Εάν το άτομο δεν είναι ικανό να δώσει τη λύση αυτή στις συγκρούσεις καθίσταται νευρωτικό με κύριο σύμπτωμα το άγχος. Γι' αυτό τον λόγο σήμερα έχουν αυξηθεί οι αγχώδεις νευρώσεις σ' ολόκληρο τον κόσμο και ιδιαιτέρως στις πολιτισμένες χώρες. Αλλά και στις περιπτώσεις που το άτομο αντιπαρέρχεται τη σύγκρουση χωρίς να δίνει λύση και συγκαλύπτει τα πράγματα, η υφιστάμενη υποσυνειδήτως ψυχική ανωμαλία και τα απωθημένα βιώματα γίνονται αιτία νευρώσεως.

Πολλοί άνθρωποι βασανίζονται από κεφαλαλγίες, κοιλιακά άλγη, κωλικούς, εντερικά σύνδρομα κ.λ.π. χωρίς να ανευρίσκεται παθογόνα οργανική αιτία, ή κατέχονται από ακαθόριστη στενοχώρια και άγχος. Από την πείρα μας όλοι οι ιατροί γνωρίζουμε ότι οι πλείστες από αυτές οφείλονται σε ψυχικές και ηθικές συγκρούσεις.

Είναι προφανές ότι απαιτείται βαθύτερη αυτεπίγνωση, αληθινή κοσμοθεωρητική τοποθέτηση και πνευματική κατάρτιση, για να αντιμετωπίσουμε ορθά τις ψυχικές συγκρούσεις και να εξερχόμεθα από αυτές με ακέραη και πλέον ισχυρή την προσωπικότητά μας. **Αλλά, αυτές τις ηθικές πηγές τις ανευρίσκει κανείς μόνο στη συνειδητή βίωση του Χριστιανισμού. Διότι, πράγματι, η χριστιανική πίστη χύνει πλήρες φως στα ουσιώδη προβλήματα της ζωής του ανθρώπου και παρέχει αποτελεσματική δύναμη για την επίλυσή τους.**

Είναι σκόπιμο, νομίζω, να αναφερθούμε και στην υπαρξιακή ανησυχία την οποία δημιουργεί η τριπλή απειλή:

A. Η έλλειψη νοήματος στη ζωή μας.

B. Η ενοχή και

Γ. Ο θάνατος.

A. Η ύπαρξη βασικού σκοπού στη ζωή μας είναι αναγκαία προϋπόθεση για την υγεία μας.

Κατά τον **Stern** «στο γεγονός ότι σήμερα η ζωή έχει χάσει για πολλούς ανθρώπους το νόημά της, ότι οι άνθρωποι αυτοί φέρονται εδώ και και χωρίς σκοπό και χωρίς κατεύθυνση, έγκειται μία από τις βαθύτερες αιτίες όχι μόνο της αύξησης των νευρωτικών διαταραχών αλλά και της έλλειψης κάθε ικανότητας αντιστάσεως, σε τόσους πολλούς ανθρώπους απέναντι στις νοσογόνες επιδράσεις»⁵.

Ο άνθρωπος επιβάλλεται να γνωρίζει τον αληθινό προορισμό του και να αγωνίζεται για την πραγματοποίησή του. **Όλοι εμείς γνωρίζουμε άριστα ότι αντάρκης κοσμοθεωρία και πλήρης νοήματος ζωή δεν είναι δυνατό πουθενά αλλού να ευρεθεί παρά μόνο στον Χριστιανισμό.** Όλες οι άλλες επί μέρους επιδιώξεις έχουν δευτερεύουσα σημασία. Είτε περί οικονομικών αγαθών πρόκειται είτε περί αξιωμάτων είτε περί επιστημονικών ή οποιωνδήποτε άλλων επιδόσεων.

Εάν ο άνθρωπος περιοριστεί σ' αυτά μόνο, θα πειστεί από τα πράγματα ότι η θεμελίωση της ζωής του δεν υπήρξε ασφαλής. Και είναι συγκλονιστικό ν' αντιλαμβάνεται κανείς ότι η ζωή του στηρίζεται επί θεμελίων σαθρών. Σ' αυτό οφείλεται η παρατηρούμενη σε πολλούς κρίση του «συνταξιούχου» με συνέπεια την κατάθλιψη και τον μαρασμό.

Αλλά και οι διάφοροι ιδεαλισμοί και τα χωρίς Χριστό ανθρωπιστικά και φιλοσοφικά συστήματα είναι ανεπαρκή και αδύναμα, διότι όχι μόνο δεν χαράσσουν ασφαλή γραμμή πορείας, αλλά επιφέρουν συνήθως σύγχυση με δεινές συνέπειες. Πολλές διαταραχές της προσωπικότητας λέγει ο Shindler προκαλούνται από τη «σύγχυση στο πνευματικό πεδίο».

5. «Η αρρώστεια και η ψυχή» Εκδόσεις «Η Δαμασκός», σελ. 350

Η έλλειψη, λοιπόν, ορθού προσανατολισμού στη ζωή καταπονεί το νευρικό σύστημα και οδηγεί τον άνθρωπο σε αδιέξοδα και απελπισία. Ενώ ο Χριστιανισμός οχυρώνει τον άνθρωπο εναντίον της εισβολής των πειρασμών, της ανησυχίας, της αμφιβολίας και της απελπισίας.

B'. Η ΕΝΟΧΗ

Μια άλλη πηγή ανησυχίας η οποία συγκλονίζει κυριολεκτικά τον άνθρωπο είναι η ενοχή. Όλοι έχουμε δοκιμάσει τα αισθήματα ενοχής. Οι παραβάσεις του ηθικού νόμου εξεγείρουν το έμφυτο όργανο της ηθικής τάξεως, τη συνείδηση, η οποία με τους ελέγχους και τις διαμαρτυρίες της καθιστά αισθητή την ενοχή, η οποία καταθλίβει την ψυχή. Έτσι, χάνεται η εσωτερική γαλήνη και έρχονται τα δυσάρεστα επακόλουθα, η ανησυχία, η φοβία, η νεύρωση, που προετοιμάζουν το έδαφος και για τα οργανικά νοσήματα. «Τα νευρωτικά άτομα υποφέρουν» τονίζει ο **Moverer**, «διότι πρόδωσαν τους ηθικούς αγώνες τους». Και ο **Wilhelm Stekel** ομολογεί ότι «οι ψυχονευρώσεις είναι νόσοι της συνειδήσεως». Δεν υπάρχει, ασφαλώς, βαθύτερος πόθος της ανθρώπινης ψυχής από τη λύτρωση και τη γαλήνη της συνειδήσεως.

Πολλοί είναι εκείνοι, οι οποίοι επιζητούν με τα ηρεμιστικά φάρμακα, τα οιοπνευματώδη ποτά και τα ναρκωτικά να αποκοιμήσουν τη φωνή της συνειδήσεως και με τη λήθη να βρουν ανακούφιση. Ματαιοπονούν όμως, διότι καθώς λέγει ο **MAY** «η καταστολή ενόχων αισθημάτων, έχει συνακόλουθό της την παραγωγή της νευρωτικής ανησυχίας». Αλλά, ούτε με τη λογική του ορθολογισμού διευθετούνται τα θέματα της συνειδήσεως. Στο θέμα αυτό εξόχως είναι διαφωτιστική η γνώμη του Καθηγητή **A. Jores**: «**Η συνείδηση, ως πρωταρχικό βασικό κριτήριο πηγάζει από τα βάθη της ύπαρξης του ανθρώπου και δεν υπόκειται στη νόηση. Η καθοδήγηση του ατόμου από τη συνείδηση δεν μπορεί να παραμεριστεί με την επιβολή της νόησης. Η συνείδηση είναι το υπέρτατο εντός του ανθρώπου δικαστήριο, μεταξύ καλού και κακού. Κάθε τι το οποίο αντιτίθεται στο κριτήριο της συνειδήσεως είναι αμάρτημα, το οποίο εκ του υποσυνειδήτου διαρκώς επιδρά και ψυχικώς καταπονεί**»⁶. Ακόμη, ούτε δια των αγαθοεργιών και των

6. Μ. Γερουλάνου. Η Ιατρική από πνευματικής απόψεως, σελ. 88. Εκδ. «Η Δαμασκός», 1956

πράξεων θυσίας δεν αντισταθμίζεται η εκ των παραβάσεων ενοχή. Τέτοια αντιμετώπιση αποτελεί απλώς συγκάλυψη και ψευδές σχήμα απάτης.

Επίσης, δεν πρέπει να υπερεκτιμάται η ψυχανάλυση ως μέθοδος θεραπευτική. Μέσω αυτής γίνεται προσπάθεια να συνειδητοποιηθούν καταστάσεις και γεγονότα απωθημένα, να διευκρινισθούν ψυχικά συμπλέγματα, τα οποία, δρώντας υποσυνειδήτως, αποτελούν αιτίες ψυχικών ανωμαλιών. Η επίγνωση αυτή μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις να βοηθήσει το άτομο, αλλά δεν μπορεί να προσφέρει τη λύτρωση. Ο Jung μας λέγει για το θέμα αυτό τα εξής, με την πείρα του.

«Συνάντησα πολλές περιπτώσεις ασθενών που γνώριζαν τις αιτίες του συμπλέγματός τους μέχρι και την τελευταία λεπτομέρεια, χωρίς αυτό να τους προσφέρει την ελάχιστη ανακούφιση»⁷.

Η μόνη ορθή λύση του βασικού αυτού θέματος απαιτεί την ηθική διαδικασία της μετανοίας και την, δια του Μυστηρίου τής ιεράς Εξομολογήσεως και της Θείας Χάριτος, παροχή της αφέσεως. Τούτο επιμαρτυρεί και η σύγχρονη ψυχιατρική. Έτσι ο JUNG λέγει: **«Η νεότερη Ψυχιατρική κατέληξε στη διαπίστωση ότι το πρόβλημα της ίασεως της νευρωτικής αντιδράσεως έχει ανάγκη θρησκευτικής λύσεως».**

Επίσης ο **J. A. Hadfield** ψυχίατρος και ψυχολόγος προβαίνει εις την εξής αποκάλυπτη ομολογία. «Ομιλών, λέγει, ως ερευνητής της ψυχοθεραπευτικής, η οποία αυτή καθ' εαυτή δεν σχετίζεται αμέσως με τη Θεολογία, **πείστηκα απόλυτα ότι η Χριστιανική Θρησκεία είναι μία από τις πολυτιμότερες και ισχυρότερες επιδράσεις, οι οποίες συντελούν πάρα πολύ στην τόσο αναγκαία αρμονία και ειρήνη του πνεύματος, και της εμπιστοσύνης εκείνης της ψυχής, η οποία είναι απαραίτητη για την παροχή της υγείας και δυνάμεως σε μεγάλο αριθμό πασχόντων ανθρώπων.** Σε μερικές περιπτώσεις επιχείρησα να θεραπεύσω νευρασθενείς με το να υποβάλω σ' αυτούς το αίσθημα της αυτοπεποίθησης και της ησυχίας. Αλλά μάταια, μέχρις ότου συνέδεσα την υποβολή αυτή με την πίστη προς τον Χριστό».

Την ίδια παρατήρηση κάμνει και ο καθηγητής της ψυχιατρικής K. Κωνσταντινίδης: «Ενώ τα γεγονότα της ζωής, λέγει, θα μπορούσαν να

7. C. Jung: Τα προβλήματα της σύγχρονης ψυχής, σελ. 103. Μετάφραση Ε. Ανδρουλάκη, έκδοση 1962

οδηγήσουν σε ψυχικές ανωμαλίες και εξαθλίωση, δια της συγγνώμης και της Χάριτος, εξομαλύνονται και η ψυχή ηρεμεί».

Γ. Ο ΦΟΒΟΣ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ.

Ανησυχία δημιουργεί και η απειλή του θανάτου, την οποία καλείται να αντιμετωπίσει κάθε άνθρωπος. Το φάσμα του θανάτου εμφανίζεται σε κάθε ασθένεια, καθώς και κατά τας περιόδους κάμψευς των βιολογικών λειτουργιών του οργανισμού μας (κλιμακτήριος περίοδος, γήρας κ.λ.π) και ιδιαίτερα σε καταστάσεις κινδύνου, πένθους και επιδημιών. Στις περιπτώσεις αυτές, εάν δεν υπάρχει θεώρηση της ζωής υπό το πρίσμα της αιωνιότητας, το άτομο καταλαμβάνεται από φόβο, αγωνία ή και απελπισία. Αυτά τα συναισθήματα αποσαθρώνουν τις δυνάμεις του οργανισμού και βαθμιαίως τον καταβάλλουν. Μόνο όταν η ζωή έχει αντίκρισμα στην αιωνιότητα και μόνο με τα βιώματα της αναστάσεως, ως αποτέλεσμα της Χριστιανικής πίστεως, εξουδετερώνεται η πικρία, που δημιουργεί το κεντρί του θανάτου και η βασανιστική αγωνία και η ταραχή της αβεβαιότητας. **Η απειλή του θανάτου αποτελεί τη λυδία λίθο, η οποία δοκιμάζει τους χαρακτήρες και αποκαλύπτει κατά πόσο αντέχουν οι θεμελιώδεις αρχές πάνω στις οποίες θεμελίωσε ο άνθρωπος τη ζωή του.** Ενώπιον του θανάτου παρουσιάζεται το μέγα χάσμα, που διαχωρίζει τους ανθρώπους στους μηδενιστές και τους άθεους, από τους πιστούς, οι οποίοι διακατέχονται από την ελπίδα και την πίστη της αιωνιότητας. Η προσωπικότητα των πρώτων παρουσιάζεται κατακερματισμένη και αποτυχημένη, ενώ οι δεύτεροι παρουσιάζουν αρμονική προσωπικότητα, με κύρια χαρακτηριστικά τον ηρωισμό και την πληρότητα της ζωής.

* * *

Συνοψίζοντας τα όσα είπαμε παρατηρούμε ότι σε κάθε περίπτωση της ζωής μας, το πρωτεύον συστατικό της ανθρώπινης υπάρξεως, η ψυχή μας, όχι μόνο δεν μπορεί να παραγνωρισθεί, αλλά ασκεί τη σημαντικότερη επίδραση.

Δέχεται τις επιδράσεις του σώματος όχι παθητικώς αλλά ενεργητικώς, αμβλύνουσα ή επιτείνουσα και μορφοποιούσα αυτές, ως όργανο κυριαρχικό. Στα ποικίλα ψυχοσωματικά νοσήματα διαφαίνεται σαφώς η αλληλεξάρτηση ψυχής και σώματος και τότε μόνο ερμηνεύεται ορθά η παθογένεια, η

συμπτωματολογία και η θεραπεία αυτών, **όταν ο άνθρωπος θεωρηθεί ως ενιαία ψυχοσωματική ολότητα.**

Οι νεότερες πρόοδοι της Ψυχιατρικής, η Ψυχολογία του βάθους και η μελέτη των ψυχονευρώσεων μάς οδηγούν στην παραδοχή και θεώρηση του ανθρώπου ως προσωπικότητας, με καθορισμένη αποστολή και ευθύνες στη ζωή.

Ο άνθρωπος ευρίσκει την πληρότητα της ζωής στην πνευματική θεώρησή της και στην εναρμόνισή του προς τη **«θεόθεν τεθεισαν τάξιν»**, η οποία αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση, για να υπάρχει η υγεία υπό την πλήρη έννοια της, η οποία περιλαμβάνει απαραίτητα και τη νοηματοδοτούσα έννοια της ζωής, την αγάπη. Διότι, καθώς γράφτηκε σε αμερικανικό περιοδικό ψυχικής υγιεινής **«η αγάπη είναι μία από τις μεγαλύτερες ανάγκες του ανθρώπου. Συχνά, εάν δεν ικανοποιείται η ανάγκη αυτή, ο άνθρωπος πάσχει. Η έλλειψη της αγάπης ισοδυναμεί με την έλλειψη της τροφής και η ικανοποίησή της έχει πλείστα όσα ευεργετικά αποτελέσματα επί του οργανισμού.** Οι ζηλοτυπίες και οι άλλες κακίες, που παρατηρούνται σε πολλούς ανθρώπους, είναι αποτελέσματα ελλείψεως της αγάπης. Όταν υπάρχει η αγάπη ο άνθρωπος αισθάνεται ότι είναι ψυχικά ανώτερος και αυτάρκης σε όλα. Εύκολα γεννάται η διάθεση προς εξυπηρέτηση του πλησίον και φιλανθρωπία και αλληλοεξυπηρέτηση».

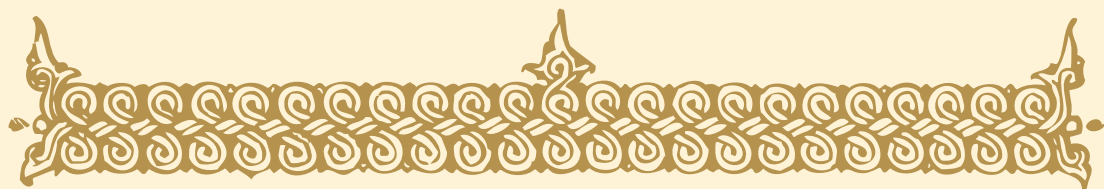
Αλλά, για την ύπαρξη και διατήρηση της ψυχοσωματικής υγείας απαιτείται από τον άνθρωπο διαρκής αγώνας και συνεχής πνευματική ζωή. «Η υγεία είναι μία άνθηση από πνευματική και σωματική άποψη, λέγει ο ιατρός **Tournier**, και η προφύλαξη της σημαίνει αγώνα. Σημαίνει δημιουργία τάξεως στη ζωή, υπερνίκηση του εαυτού μας, κυριαρχία στα πάθη μας, φυσιολογική ζωή. **Για να γίνουν όλα αυτά χρειάζεται πνευματική και ηθική δύναμη, καθημερινή ισχυρή ενίσχυση των δυνάμεών μας, με την προσωπική επαφή με τον Θεό. Μόνο έτσι ανεβαίνει το επίπεδο της πνευματικής και σωματικής υγείας».**

Και βεβαίως, η δημιουργία των προϋποθέσεων αυτών για πλήρη υγεία δεν αποτελεί έργο μόνο των ιατρών, αλλά όλων των πνευματικών ανθρώπων, οι οποίοι καλούνται να συντελούν και να βοηθούν το περιβάλλον τους να προάγεται, να βελτιώνεται συμμορφούμενο προς τις επιταγές του πνεύματος, που αποτελούν τους άριστους κανόνες ψυχικής υγείας και ψυχοθεραπείας.

Και πέραν τούτων, ο άνθρωπος πρέπει να μάθει να εμπιστεύεται τον εαυτόν του πέρα για πέρα στην αγάπη του Θεού. Να γεμίζει την ψυχή του με τη βεβαιότητα ότι Εκείνος εξουσιάζει τα πάντα και όλους μας και ότι την κάθε στιγμή της ζωής μας την ορίζει η άπειρη Αγάπη της πατρικής Του καρδιάς.

Για την ψυχική και σωματική μας υγεία, επιβάλλεται, ακόμη, να έχουμε πάντα στη συνείδησή μας τη συγκινητικότερη υπόσχεση του Θεού, όπως μάς την διακηρύττει ο απόστολος Παύλος στη Β' προς Κορινθίους επιστολή του:

«...ὕμεις γὰρ ναὸς Θεοῦ ἐστε ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ Θεὸς ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεός, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι λαός. Διὸ ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε, λέγει Κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἄπτεσθε, κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς, καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει Κύριος παντοκράτωρ» (2 Κορ. 6, 16 - 18).

**Β' ΕΤΗΣΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΘΕΜΑ:
«ΚΑΘΕΔΡΙΚΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ,
355 ΧΡΟΝΙΑ».**

**ΒΕΛΟΥΔΙΑΣ ΣΙΔΕΡΗ - ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
ΚΟΣΜΗΤΟΡΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ**

Την Παρασκευή, 5 Μαΐου 2017 πραγματοποιήθηκε με επιτυχία το Β' Ετήσιο Συνέδριο Εκπαιδευτικών Μέσης Εκπαίδευσης, που συνδιοργάνωσαν η Θεολογική Σχολή Εκκλησίας Κύπρου και η Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού με θέμα:

«ΚΑΘΕΔΡΙΚΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ – 355 ΧΡΟΝΙΑ».

Το Συνέδριο εντάχθηκε στα πλαίσια των εορτασμών του Καθεδρικού Ναού του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου για τη συμπλήρωση 355 χρόνων από τη θεμελίωση και τα εγκαίνια του Ναού. Στο συνέδριο παρέστησαν Μέλη της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Κύπρου, Ιεράρχες, αξιωματούχοι του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού καθώς και αξιωματούχοι από το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, καθηγητές Θεολόγοι, Φιλολόγοι και Τέχνης, Γυμνασίων, Λυκείων και Τεχνικών Σχολών, καθώς επίσης και οι φοιτητές της Θεολογικής Σχολής της Εκκλησίας Κύπρου.

Την έναρξη των εργασιών του Συνεδρίου κήρυξε ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Κύπρου και Ιδρυτής της Θεολογικής Σχολής Εκκλησίας Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομος ο Β', ο οποίος και απηύθυνε χαιρετισμό.

Στον χαιρετισμό του ο Αρχιεπίσκοπος ευχαρίστησε από καρδιάς όλους τους συνεργάτες του της Θεολογικής Σχολής Εκκλησίας Κύπρου και του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για την άψογη συνεργασία που αποτελεί, μαζί με την προαγωγή του ήθους στην Εκπαίδευση, έναν από τους στόχους ίδρυσης της Σχολής. Ο Αρχιεπίσκοπος τόνισε την αγαθή συγκυρία της γιορτής του Αγίου Ιωάννου, του πρώτου πραγματικού Θεολόγου και Ευαγγελιστή της αγάπης, με τον εορτασμό των 355 χρόνων του Καθεδρικού Ναού του Αγ. Ιωάννου από τη θεμελίωση και τα εγκαίνια του Ναού. Επίσης ανέφερε ότι η σύγκληση του Β' Συνεδρίου σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα ξεπέρασε τις αρχικές του προσδοκίες και εξήγησε ότι η Θεολογική Σχολή Εκκλησίας Κύπρου είναι μικρή αλλά αξιόλογη με ευρύτερες προοπτικές. Οι καθηγητές - συνέχισε - δουλεύουν ως ομάδα, με πνεύμα συνεργασίας και μοναδικό σκοπό την ανέλιξη του πνευματικού και επιστημονικού επιπέδου. Ακόμη, είπε, ότι οι λαϊκοί θεολόγοι και οι κληρικοί χρειάζονται εκπαίδευση, την οποία μπορεί να τους παρέχει η Θεολογική Σχολή. Ο ίδιος - τόνισε - είναι στη διάθεση όλων των εκπαιδευτικών και γενικότερα της Σχολής. Τέλος, ευχήθηκε, όπως οι πάντες αξιοποιήσουν τις δυνατότητες που προσφέρει η Σχολή, για το καλό της Πατρίδας, του λαού και της Εκκλησίας και κήρυξε την έναρξη των εργασιών του Β' Συνεδρίου της Θεολογικής Σχολής Εκκλησίας Κύπρου.

Ακολούθησε χαιρετισμός από τον έντιμο Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού Δρ Κώστα Καδή, τον οποίο ανέγνωσε ο Διευθυντής Μέσης Εκπαίδευσης κ. Κυπριανός Λούης, λόγω απουσίας του κ. Υπουργού στο εξωτερικό. Στον χαιρετισμό του ο κ. Υπουργός εξέφρασε ευχαριστίες για την αγαστή συνεργία του ΥΠΠ με τη Θεολογική Σχολή Εκκλησίας Κύπρου, που οργάνωσαν για δεύτερη συνεχή χρονιά το παρόν Συνέδριο. Επίσης τόνισε το μεγαλείο και τη σπουδαιότητα του έργου του Αγ. Ιωάννου του Θεολόγου, καθώς και την ιστορική σημασία, στην τέχνη και στην αρχιτεκτονική του Καθεδρικού Ναού του Αγ. Ιωάννου και ευχήθηκε επιτυχία στις εργασίες του Συνεδρίου.

Το Πρόγραμμα του Συνεδρίου

06.00 – 09.00: Όρθρος και Θεία Λειτουργία
στον Καθεδρικό Ναό Αγίου Ιωάννου

- 09.00 - 9.30: Πρόγευμα – Εγγραφές Συνέδρων, στη Θ.Σ.Ε.Κ.
- 09.00 - 9.30: Χαιρετισμός από τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομο τον Β΄.
Χαιρετισμός από τον έντιμο Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού Δρ Κώστα Καδή.
- 9.30 - 12.00:** **Α΄ Συνεδρία** - Προεδρείο
Μιχάλης Λοϊζίδης, ΠΛΕ –
Γεώργιος Κάκκουρας, ΕΜΕ
- 10.00 - 10.20: **Αγία Γραφή και Αποκαλυπτική γραμματεία,**
Βελουδία Σιδέρη-Παπαδοπούλου
- 10.20 - 10.40: **Το Άγιο Πνεύμα στα κείμενα του Ευαγγελιστού Ιωάννου,**
Μητροπολίτης Πάφου κ. Γεώργιος
- 10.40 - 11.00: **Ο Άγιος Ιωάννης στην υστεροβυζαντινή
Θεολογική Γραμματεία,**
Αρχιμ. π. Νικόλαος Ιωαννίδης
- 11.00 - 11.20: **Κυπριακές ευχολογικές πηγές και ο Καθηδρικός Ναός
του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου,**
Αρχιμ. π. Γρηγόριος Ιωαννίδης
- 11:200 - 12.00: Συζήτηση

Διάλειμμα --Γεύμα
- 12.00-15.00:** **Β΄ Συνεδρία** – Προεδρείο
Κυπριανός Λούης, ΔΜΕ
Όλγα Σολομώντος, Θ.Σ.Ε.Κ.
- 13.20 - 13.40: **Ιστορικό του Καθηδρικού Ναού του Αγίου Ιωάννου**
Αθανάσιος Παπαγεωργίου

13.40 - 14.00: **Ο Τοιχογραφικός Διάκοσμος του Καθεδρικού Ναού του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου: Νέες Ερμηνευτικές και Τεχνολογικές Προσεγγίσεις**
Διεπιστημονική Ομάδα Ινστιτούτου Κύπρου

14.00 - 14.20: **Καθεδρικός Ναός και Εκπαίδευση: το Σχολείο του Αγίου Ιωάννου,**
Διάκονος π. Κυπριανός Κουντούρης

Συζήτηση

Η Α' Συνεδρία άρχισε με την ομιλία της κ. Βελουδίας Σιδέρη-Παπαδοπούλου, η οποία ανέπτυξε το θέμα:

«Αγία Γραφή και Αποκαλυπτική γραμματεία».

Στην ομιλία της τόνισε ότι η ιουδαϊκή αποκαλυπτική γραμματεία είναι ένα ιδιαίτερο λογοτεχνικό είδος που αναπτύχθηκε στην Παλαιστίνη και στον Ιουδαϊσμό της διασποράς από το 200 π. Χ. μέχρι το 100/200 μ. Χ. Κύριο θέμα της γραμματείας αυτής είναι τα έσχατα, δηλαδή το τέλος των αιώνων, το μέλλον της ανθρωπότητας. Η αποκαλυπτική γραμματεία έχει τις ρίζες της στην Παλαιά Διαθήκη στους προφήτες Ησαΐα, Αμώς, Ιωήλ, Ιεζεκιήλ, Ζαχαρία και κυρίως στον Δανιήλ, του οποίου το βιβλίο θεωρείται ως η πρώτη αποκάλυψη.

Κύρια χαρακτηριστικά της αποκαλυπτικής γραμματείας είναι ο έντονος διαχωρισμός του παρόντος και του μέλλοντος κόσμου. Ο παλιός ουρανός και η παλαιά γη θα αντικατασταθούν με νέο ουρανό και νέα γη. Η τελική σωτηρία θα πραγματοποιηθεί στον επίγειο θρόνο του Θεού, όπου θα γίνει η κρίση της ανθρωπότητας, αποτέλεσμα της οποίας θα είναι το τέλος των καιρών και η δημιουργία ενός νέου κόσμου, η εγκαθίδρυση της βασιλείας του Θεού στη γη και η είσοδος των πιστών στον ουράνιο χώρο.

Η εσχατολογία, σύμφωνα με την αποκαλυπτική γραμματεία, είναι ένα προκαθορισμένο στην ιστορία σχήμα από τον Θεό, το οποίο οπωσδήποτε θα πραγματοποιηθεί. Ενίοτε στα αποκαλυπτικά κείμενα παρατηρείται ενδιαφέρον για τον μεταφυσικό κόσμο και τις υπερφυσικές δυνάμεις, με αποτέλεσμα να αποκτούν υπερβατικό χαρακτήρα.

Στην αποκαλυπτική γραμματεία είναι ανεπτυγμένη η αγγελολογία και η εικόνα η οποία παρέχεται για τον Μεσσία είναι συγκεχυμένη. Η σωτηρία περιγράφεται με παραδεισένια χρώματα και ο παράδεισος και η αγία πόλη, η Σιών, παρουσιάζονται ως οι τόποι όπου θα ζήσουν οι ευσεβείς.

Η Αποκάλυψη του Ιωάννου, το τελευταίο βιβλίο της Καινής Διαθήκης, είναι το κατ' εξοχήν προϊόν της αποκαλυπτικής γραμματείας. Η θεολογική αξία της Αποκάλυψης του Ιωάννου είναι σημαντική, καθόσον κυρίως διασαφηνίζει και συμπληρώνει την περί εσχάτων διδασκαλία της Καινής Διαθήκης, εκφράζει την πίστη της Εκκλησίας στον Θεό, ο οποίος ως κύριος της ιστορίας την κατευθύνει προς το τέλος που πλησιάζει και διαφωτίζει την ιστορία των αρχών του Χριστιανισμού και την κατάσταση της Εκκλησίας στα τέλη του Ιου αιώνα.

Ο Μητροπολίτης Πάφου κ. Γεώργιος, στην ομιλία του με θέμα:

«Το Άγιο Πνεύμα στα κείμενα του Ευαγγελιστή Ιωάννη»,

τόνισε ότι ο Ευαγγελιστής Ιωάννης γνωρίζει και χρησιμοποιεί όλες τις έννοιες του όρου **«Πνεύμα»**, όπως λ.χ. ως άνεμος, ως της πηγής της ζωής, της πνοής που ενεφύσησε ο Θεός στον άνθρωπο και ως της έδρας της συναισθηματικής διάθεσης του ανθρώπου. Εν τούτοις, στα κείμενά του, εστιάζει την αναφορά του στο Πνεύμα στη φύση του Θεού και στο εσχατολογικό γεγονός που διαδέχεται τον «ύψωθέντα» Χριστό.

Ο ορισμός **«Πνεύμα ὁ Θεός»** δεν άπτεται της ουσίας του Θεού που είναι ανεξερεύνητη, αλλά αναφέρεται στη φύση Του ως αντίθετης προς την ύλη. Εφ' όσον **«Θεὸς ἦν ὁ Λόγος»**, ο Χριστός είναι **«πνεῦμα ζωοποιῶν»**. Στον Ιωάννη ο Μεσσίας δεν είναι ο **«κεχρισμένος»** υπό του Θεού, αλλά ο ευρισκόμενος εις τον κόλπο του Πατρός, ο οποίος **«ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν»**.

Η σάρκωση του Λόγου, κατά τον Ιωάννη, εγκαινιάζει την έναρξη του πνευματικού κόσμου και την κλήση του ανθρώπου στο μήνυμα του Θεού. Η αυτόνομη, όμως, και κύρια δράση του Πνεύματος αρχίζει μετά τη δόξα του Χριστού. Το σημείο της επίσημης έναρξης του έργου του Αγίου Πνεύματος τίθεται από τον Ιωάννη στα λόγια του Χριστού προς τους Αποστόλους, μετά την Ανάσταση, **«Λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον»**.

Εκτός από τις ονομασίες **«Ἅγιον Πνεῦμα»**, **«Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ»**, **«Πνεῦμα**

τοῦ Χριστοῦ» κλπ. που συναντώνται και σε άλλους ιερούς συγγραφείς, ο Ιωάννης χρησιμοποιεί αποκλειστικά και τους όρους «Παράκλητος» και «Πνεῦμα τῆς Ἀληθείας».

Εκπορευόμενο εκ του Πατρός και αποστελλόμενο στον κόσμο είτε από τον Πατέρα, είτε από τον Υἱό ή εν ονόματι του Υἱού, το Ἅγιο Πνεῦμα παραμένει με τους πιστούς «εἰς τὸν αἰῶνα» και συνιστά εγγύηση της γνησιότητας της Εκκλησίας, έναντι του κόσμου του ψεύδους.

Πίστη, γνώση του Θεού, αγάπη προς κάθε κατεύθυνση και τήρηση των εντολών αποτελούν τις αναγκαίες προϋποθέσεις για τη χορήγηση του Πνεύματος. Αυτό σημαίνει ότι η δωρεά και επενέργεια του αγίου Πνεύματος περιορίζεται στα όρια των πιστών και της Εκκλησίας. Μέσο παροχής του Αγίου Πνεύματος, όπως και στην υπόλοιπη Αποστολική παράδοση είναι και στον Ιωάννη το Βάπτισμα.

Έργο του Αγίου Πνεύματος μέσα στην πιστεύουσα κοινότητα είναι η επικύρωση του έργου του Χριστού και η «*ὑπόμνηση*» ὅσων Εκείνος είχε διδάξει, η προέκταση του έργου του Χριστού «*εἰς τὸν αἰῶνα*», η περιφρούρηση της αληθείας έναντι των ψευδοδασκαλιών. Ως προς τον μη πιστεύοντα κόσμο έχει ελεγκτικό χαρακτήρα: «*Καὶ ἔλθὼν Ἐκείνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἀμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως*».

Με την περί του Αγίου Πνεύματος διδασκαλία του ο Ιωάννης θέτει ισχυρά τα ερείσματα της Εκκλησίας ως πνευματικής καταστάσεως που δρα στον κόσμο και κηρύσσει την «*ἄνωθεν γέννησιν*» με σκοπό την είσοδο ὅλων στη βασιλεία του Θεού. Τονίζει, επίσης, τη σπουδαιότητα της κατοχής του Αγίου Πνεύματος ως ειδοποιού διαφοράς των πιστών έναντι της πλάνης και των ψευδοδιδασκάλων.

Ακολούθησε η ομιλία του **Αρχιμανδρίτη π. Νικόλαου Ιωαννίδη** με θέμα: «**Ο Ἅγιος Ιωάννης στην υστεροβυζαντινή Θεολογική Γραμματεία**».

Στην ομιλία του τόνισε ότι η προσέγγιση του θέματος γίνεται με βάση τα ερμηνευτικά κείμενα των συγγραφέων της ὕστερης βυζαντινῆς περιόδου. Αυτοί, ως άριστοι γνώστες της ερμηνευτικῆς πατερικῆς παράδοσης, από την οποία αντλούν το υλικό τους, και με τα προσωπικά τους σχόλια και τις παρατηρήσεις που διατυπώνουν μεθοδικά συμβάλλουν στον εμπλουτισμό της ερμηνευτικῆς γραμματείας της Εκκλησίας.

Η εισήγηση περιορίστηκε στις Τρεις Καθολικές Επιστολές του Αγίου Ιωάννη, ιδιαίτερα στα θέματα της αυθεντικής αποστολικής παράδοσης και της ευαγγελικής θεολογίας περί Θεού. Ο Άγιος Ιωάννης θεωρεί ότι η γνησιότητα και η γνώση της αυθεντικής αποστολικής παράδοσης αποτελούν την καλύτερη βάση για τη χριστιανική ζωή και το πιο σταθερό εφόδιο για τη διαφύλαξη της αληθινής πίστης έναντι των διαφόρων αιρέσεων. Το γνήσιο αποστολικό πνεύμα του, τον υποχρεώνει να έχει μέριμνα για την καθολική Εκκλησία του Χριστού, όπως προκύπτει και από το περιεχόμενο των τριών Επιστολών του, το οποίο διαλαμβάνει τα πιο βασικά θέματα της πίστεως και της ζωής.

Όντας ο Ιωάννης ο Θεολόγος ο μαθητής της αγάπης, ομιλεί για τον Θεό ως αγάπη και φως και διδάσκει ότι «*ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν*» (Α΄ 4,8) και ότι «*ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶ*» (Α΄ 4,7). Προσεγγίζει το θέμα της αγάπης κλιμακωτά με το «*ἀγαπῶμεν ἀλλήλους*», ότι η αγάπη προέρχεται από τον Θεό, ότι αυτός που αγαπά γεννήθηκε από τον Θεό και γνωρίζει τον Θεό και καταλήγει στην υψηλότερη βαθμίδα ότι ο Θεός είναι αγάπη κατά την ουσία. Παράλληλα, επισημαίνει το αποτέλεσμα της θείας αγάπης, με την ενανθρώπιση του Θεού Λόγου: «*ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι’ αὐτοῦ*» (Α΄ 4,9 πρβλ. Ιω. 3,16). Ο Ιωάννης ως αυτήκοος μάρτυς της δια του Χριστού αποκαλύψεως αναφέρει ότι «*ὁ Θεὸς φῶς ἐστὶ*» φως κατά την ουσία, όπως σχολιάζουν οι ερμηνευτές συγγραφείς, το οποίο γίνεται ορατό από τον άνθρωπο με τη φωτιστική θεία ενέργεια. Στη θεία αυτή ενέργεια μετέχουν οι αγαθοί, που «*ἐν τῷ φωτὶ*» περιπατούν (Α΄ 1,7) και απέχουν από κάθε αμαρτία και κακό, ενώ οι «*ἐν τῷ σκοτὶ*» περιπατούντες δεν έχουν «*κοινωνίαν... μετ’ αὐτοῦ*» (Α΄ 1,7), δηλαδή δεν μετέχουν στη θεία φωτιστική ενέργεια.

Η διδασκαλία του Ιωάννη εκφράζει τη γνήσια θεολογική παράδοση της Εκκλησίας για την αληθινή χριστιανική ζωή, της οποίας το πλήρωμα είναι η αγάπη, που οδηγεί στην τελειότητα, δηλαδή στην ένωση με τον Θεό.

Ο Αρχιμανδρίτης π. Γρηγόριος Ιωαννίδης στην ομιλία του με θέμα:

«Εγκαίνια ναού και ανάμνηση εγκαινίων στις Κυπριακές ηγές»,

τόνισε ότι με την ευκαιρία των εορτασμών των 355 χρόνων από τη θεμελίωση του καθεδρικού ναού του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου, αλλά και τα εγκαίνια του, που ακολούθησαν λίγα χρόνια αργότερα, θα προσπαθήσουμε

να μελετήσουμε τις δύο αντίστοιχες λειτουργικές ακολουθίες μέσα από τα κυπριακά χειρόγραφα ευχολόγια της εποχής.

Η πλούσια κυπριακή λειτουργική παράδοση, όπως αυτή καταγράφεται μέσα από τους λειτουργικούς χειρόγραφους κώδικες της, παραδίδει σε οκτώ ευχολόγια την περίπτωση θεμελίου εκκλησίας, ενώ σε τέσσερα την μακροσκελέστατη διάταξη εγκαινίων ναού.

Παρουσιάζονται εν συντομία τα βασικά στάδια εξέλιξης της ακολουθίας θεμελίου ναού μέσα από τις κυπριακές πηγές, αλλά και σε αναφορά με τη σωζόμενη επιγραφή θεμελίωσης του Καθεδρικού Ναού.

Η μελέτη της τάξης εγκαινίων τονίζει τη θεολογική και λειτουργική σημασία του γεγονότος για ένα ναό αλλά και για την τοπική Εκκλησία. Παρουσιάζεται το τελετουργικό των εγκαινίων για τον Καθεδρικό Ναό στο β' μισό του 17ου αιώνα και επισημαίνονται βασικές διαφοροποιήσεις της σημερινής λειτουργικής τάξης εγκαινίων ναού σε σχέση με τις παλαιότερες ευχολογικές πηγές.

Μετά το πέρας των εισηγήσεων της Α' Συνεδρίας ακολούθησε συζήτηση διάρκειας περίπου μιας ώρας.

Στη Β' Συνεδρία πρώτος ομιλητής ήταν ο κ. **Αθανάσιος Παπαγεωργίου**, ο οποίος ανέπτυξε το θέμα:

«Ο Καθεδρικός Ναός του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου στη Λευκωσία».

Στην ομιλία του τόνισε ότι ο Καθεδρικός Ναός του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου κτίσθηκε στον χώρο της Μονής του Αγίου Ιωάννου του Πίπη. Το επώνυμο προέρχεται από την αραβική λέξη **Habib**, που σημαίνει φίλος/ αγαπημένος. Πίπη, όμως, αναφέρεται και στο επώνυμο Συρό-Ορθόδοξης οικογένειας εγκατεστημένης στην Κύπρο. Παλαιότεροι ξένοι ερευνητές είχαν εκφράσει τη γνώμη ότι η Μονή ήταν αρχικά Λατινική Μονή. Ωστόσο, σύμφωνα με τις πηγές φαίνεται ότι η Μονή ιδρύθηκε πιθανότατα κατά τη Μέση Βυζαντινή Περίοδο, και συνέχισε να λειτουργεί σ' όλη την περίοδο της Φραγκοκρατίας και Ενετοκρατίας. Φαίνεται ότι η Μονή του Αγίου Ιωάννου εξακολούθησε να λειτουργεί και κατά τον 17ο και τις πρώτες δεκαετίες του 18ου αιώνα. Λίγα γνωρίζουμε για τη μορφή της Μονής και κάποια σωζόμενα τμήματα της είναι ενσωματωμένα στα κτήρια της Παλαιάς Αρχιεπισκοπής. Δυστυχώς ο ναός της Μονής δεν σώθηκε.

Ο σημερινός ναός του Αγίου Ιωάννου θεμελιώθηκε από τον **Αρχιεπίσκοπο Νικηφόρο το 1662**, ίσως στη θέση του παλαιού καθολικού της Μονής. Ο ναός είναι μονόκλιτος καμαροσκέπαστος. Ο νάρθηκας, που στο ισόγειο είναι ανοικτή στοά με τρία τόξα στη δυτική πλευρά και ένα στη νότια και τη βόρεια, κτίσθηκε το 1779, ή λίγο πριν, από τον Αρχιεπίσκοπο Χρύσανθο (1767-1810). Η τοιχογράφηση του ναού χρονολογείται κατά την τρίτη και τέταρτη δεκαετία του 18ου αιώνα και καλύπτει την καμάρα και τους τοίχους του ναού. Τα σφενδόνια χωρίζουν την καμάρα σε έξι τμήματα στα οποία κατανέμονται τα κύρια αγιογραφικά θέματα της διακόσμησης του ναού. Στα σφενδόνια και τους τοίχους εικονίζονται κυρίως Άγιοι και οι Οικουμενικές Σύνοδοι. Το εικονοστάσιο κατασκευάστηκε το 1744 από άγνωστο ξυλογλύπτη. Οι εικόνες που έγιναν ειδικά για το εικονοστάσιο μεταξύ 1753 και 1756 δεν έχουν σωθεί. Με εξαίρεση την εικόνα του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου, που βρίσκεται στο νότιο άκρο του εικονοστασίου, οι άλλες εικόνες είναι έργα του Ιωάννου του Κορνάρου και του ιερομονάχου Ιωαννικίου, που φαίνεται ότι μαθήτευσε κοντά του. Ο Κορνάρος δούλεψε μεταξύ 1795 και 1798. Οι εικόνες του δεν είναι ούτε χρονολογημένες ούτε υπογεγραμμένες. Οι εικόνες του Δωδεκαόρτου υπογράφονται από τον ιερομόναχο Ιωαννίκιο και ζωγραφίσθηκαν μεταξύ 1796 και 1800.

Ακολούθως, πήρε τον λόγο ο κ. **Νικόλαος Μπακιρτζής**, εκπρόσωπος της **Διεπιστημονικής Ομάδας Ινστιτούτου Κύπρου**, ο οποίος παρουσίασε τη Διεπιστημονική μελέτη με θέμα:

«Ο Τοιχογραφικός Διάκοσμος του Καθεδρικού Ναού του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου: Νέες Ερμηνευτικές και Τεχνολογικές Προσεγγίσεις».

Στην ομιλία του τόνισε ότι τη διεπιστημονική μελέτη του καθεδρικού ναού του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου Λευκωσίας ανέλαβε το Ερευνητικό Κέντρο Επιστήμης και Τεχνολογίας στην Αρχαιολογία και την Πολιτιστική Κληρονομιά του Ινστιτούτου Κύπρου, με αφορμή την ανάληψη της ευθύνης για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής με θέμα την εικονογραφία του ναού, από την υποψήφια διδάκτορα κ. Δέσποινα Παπαχαραλάμπους, υπό την επίβλεψη του Δρ. Νικόλα Μπακιρτζή, Ιστορικού της Τέχνης και της Αρχιτεκτονικής. Την εν εξελίξει διδακτορική μελέτη πλαισιώνουν και εμπλουτίζουν καθηγητές, ερευνητές και ειδικοί τεχνικοί έρευνας του Ινστιτούτου Κύπρου: Δρ Dante Abate (Τρισδιάστατη καταγραφή και αναπαράσταση, modeling), Μαρίνα

Φάκα (ψηφιακή τοπογραφική αποτύπωση και φωτογραμμετρία), Ροπέρτος Γεωργίου (Τεχνική ψηφιακή φωτογράφιση και φωτογραμμετρία), Δρ. Sorin Hermon (Ψηφιακή Πολιτιστική Κληρονομιά). Το εύρος των διεπιστημονικών ερευνητικών ενδιαφερόντων της παραπάνω ομάδας αντανακλά την ουσία της αποστολής του Ερευνητικού Κέντρου του Ινστιτούτου Κύπρου που είναι η ανάπτυξη και εφαρμογή καινοτόμων επιστημονικών και τεχνολογικών μεθόδων στην αρχαιολογική έρευνα και τη μελέτη της πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου και ευρύτερης περιοχής της Ανατολικής Μεσογείου.

Τέλος, πήρε τον λόγο ο **Διάκονος π. Κυπριανός Κουντούρης, Διευθυντής της Θεολογικής Σχολής Εκκλησίας Κύπρου**, ο οποίος ανέπτυξε το θέμα:

«Καθεδρικός Ναός και Εκπαίδευση: το Σχολείο του Αγίου Ιωάννου».

Στην ομιλία του τόνισε ότι είναι ευρέως παραδεκτή η άποψη ότι η Εκκλησία της Κύπρου αποτέλεσε ουσιαστικό παράγοντα στη διάσωση της ελληνικής γλώσσας και στην οργάνωση της ελληνόφωνης εκπαίδευσης, κατά τη διάρκεια της μακράς υποδούλωσης 380 χρόνων στους Φράγκους και στους Ενετούς και άλλων 307 χρόνων στους Οθωμανούς. Ο αγώνας για τα ελληνικά γράμματα και την ελληνική παιδεία συνεχίστηκε στα 82 χρόνια της Αγγλικής κατοχής με πολύ μεγάλες και σοβαρές προκλήσεις.

Ο Άγιος Ιωάννης αποτελεί το πρώτο ελληνικό σχολείο που κτίζεται στα χρόνια της Αγγλοκρατίας στη Λευκωσία εκ θεμελίων και η πορεία της ιστορίας του είναι παράλληλη με την πορεία της ιστορίας της Εκκλησίας, την ιστορία της εκπαίδευσης στην Κύπρο και με κρίσιμες στιγμές στην ιστορία του Ελληνισμού στον 20ό αιώνα.

Η ιστορική έρευνα γύρω από το άγνωστο, σήμερα, σε πολλούς Σχολείο του Αγίου Ιωάννου χρησιμοποιεί πρωτογενή έγγραφα και μια ποικιλία από δευτερογενείς πηγές, οι οποίες αφορούν κυρίως εξειδικευμένες εργασίες, που θεωρούνται σήμερα πρωτοπόρες και κλασικές.

Η ιστορική περίοδος που διερευνάται αφορά στο τέλος της Τουρκοκρατίας, στην περίοδο της Αγγλοκρατίας και στην περίοδο της Ανεξαρτησίας, μέχρι και την καταστροφή του 1974. Οι θεματικές που προκύπτουν στρέφονται κυρίως (α) γύρω από την ευθύνη που ανέλαβε η εκκλησία στην οργάνωση της εκπαίδευσης, (β) τον ρόλο που διαδραμάτισε η αναδυόμενη

αστική τάξη των πόλεων, στο 2ο μισό του 19ου και στις αρχές του 20ου αιώνα, (γ) την ποδηγέτηση και τον έλεγχο της εκπαίδευσης, που επεδίωξε εξ αρχής η βρετανική κυβέρνηση κατοχής και (δ) τις δυνατότητες ή τις αδυναμίες που αναπτύχθηκαν, αναφορικά με τους προσανατολισμούς της εκπαίδευσης υπό την μέριμνα της εκκλησίας. Τέλος, η έρευνα γύρω από το σχολείο του Αγίου Ιωάννου συσχετίζεται με την ίδρυση και λειτουργία, από το 2015, της Θεολογικής Σχολής Εκκλησίας Κύπρου.

Μετά το πέρας των εισηγήσεων της Β' Συνεδρίας ακολούθησε συζήτηση.

Επιστημονική Επιτροπή:

- Μητροπολίτης Πάφου κ. Γεώργιος
- κ. Βελουδία Σιδέρη – Παπαδοπούλου
- Αρχιμ. π. Νικόλαος Ιωαννίδης
- Διάκ. π. Κυπριανός Κουντούρης
- κ. Όλγα Σολομώντος-Κουντούρη

Οργανωτική Επιτροπή:

- π. Κυπριανός Κουντούρης, Διευθυντής, ΘΣΕΚ
- κ. Βελουδία Σιδέρη-Παπαδοπούλου, Καθηγήτρια, ΘΣΕΚ
- κ. Όλγα Σολομώντος-Κουντούρη, Επ. Καθηγήτρια, ΘΣΕΚ
- π. Γρηγόριος Ιωαννίδης, Λέκτορας, ΘΣΕΚ
- κ. Ελέν Φρανσουά-Ιωσηφίδη, Λέκτορας, ΘΣΕΚ
- π. Γρηγόριος Μουσουρούλης, Καθεδρικός Ναός Αγίου Ιωάννου
- π. Δημήτριος Δημοσθένους, Καθεδρικός Ναός Αγίου Ιωάννου
- κ. Κυπριανός Λούης, ΔΜΕ, ΥΠΠ
- κ. Μιχάλης Λοϊζίδης, ΠΛΕ, ΥΠΠ
- κ. Γεώργιος Κάκκουρας, ΕΜΕ, ΥΠΠ
- κ. Κωνσταντίνος Στεφανής, Σύμβουλος Θρησκευτικών, ΥΠΠ
- κ. Χριστιάνα Ιωάννου, Λειτουργός Διοίκησης, ΘΣΕΚ
- κ. Άννα Χριστοδούλου, Γραμματέας Κλάδου, ΘΣΕΚ

Γραμματεία:

- κ. Ειρήνη Κυριάκου, ΘΣΕΚ
- κ. Ιωάννα Νικολάου, ΘΣΕΚ

ΟΙ ΙΕΡΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΑΙ Η ΣΩΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΒΟΣΚΟΥ

Ζούμε σε μια εποχή γενικής άμφισβήτησης. Ο σύγχρονος άνθρωπος άρέσκεται ν' άμφισβητεί τὰ πάντα καὶ νὰ θεοποιεῖ τὸν ἑαυτό του, ἔπαληθεύοντας μ' ἓναν διαφορετικὸ τρόπο τὸν λόγο τοῦ Ἁπ. Παύλου: “ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου” (Ρωμ. α' 23). Ἄρέσκεται νὰ καθιστᾷ τὸν ἑαυτό του κέντρο τοῦ κόσμου καὶ κριτὴ γιὰ τὸ καθετί. Αὐτὸ τὸ κύμα άμφισβήτησης δὲν ἄφησε ἀνεπηρέαστο οὔτε τὸν χώρο τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Πολλοὶ εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ άμφισβητοῦν τὴν Παράδοση τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, εἴτε στὸ σύνολό της εἴτε ἐν μέρει, ἰδιαίτερος δὲ τὸ γεγονός ὅτι ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι ἡ μοναδικὴ βεβαία ὁδὸς ποὺ ὁδηγεῖ στὴ θέωση, στὴ σωτηρία δηλαδὴ τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ εἶναι καὶ ὁ ἐπὶ τῆς γῆς προορισμὸς του. Αὐτὴ ἡ άμφισβήτηση τῆς Παραδόσεως τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας εἶναι ἀκόμη ἐντονότερη ὅσον ἀφορᾷ στοὺς Ἱεροὺς Κανόνες, στὴν Κανονικὴ δηλαδὴ Παράδοση. Κάποιοι μάλιστα φθάνουν μέχρι τοῦ σημείου νὰ θεωροῦν ἐντελῶς ἀσυμβίβαστη μὲ τὴν Ἐκκλησία ὡς κοινωνία ἀγάπης, χάριτος καὶ ἐλευθερίας τὴν ὕπαρξή τους. Τίθεται λοιπὸν ἐπιτακτικὰ τὸ ἐρώτημα, ποιά εἶναι ἡ θέση τῶν Ἱερῶν Κανόνων στὴ ζωὴ τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας καὶ ποιά εἶναι ἡ πραγματικὴ τους σημασία.

Ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης τονίζει στὸ «Πηδάλιον» του ὅτι οἱ Ἱεροὶ Κανόνες εἶναι ἡ νοητὴ πυξίδα καὶ τὸ πνευματικὸ πηδάλιο τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τοῦ ὁποίου αὐτὴ ὡς ναῦς κατευθύνεται πρὸς τὸν οὐρανό. Εἶναι, λέει ἐπὶ λέξει, “ἡ μετὰ τὰς ἀγίας Γραφὰς ἀγία Γραφή, ἡ μετὰ τὴν Παλαιὰν καὶ Καινὴν Διαθήκην Διαθήκη... τὰ αἰώνια ὄρια ἃ ἔθεντο οἱ πατέρες ἡμῶν καὶ νόμοι οἱ ὑπάρχοντες εἰς τὸν αἰῶνα...”. Μὲ τὴν τήρηση τῶν Ἱερῶν Κανόνων “ἡ κάτω ἐκκλησιαστικὴ ἱεραρχία γίνεται μίμημα καὶ ἐκσφράγισμα τῆς οὐρανίου ἱεραρχίας”.

Προτού όμως αναφερθούμε πιό αναλυτικά στο θέμα της θέσεως τῶν Ἱερῶν Κανόνων στη ζωή τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, ἄς ἀπαντήσουμε στο εὐλογο ἐρώτημα: πῶς συμβιβάζεται ἡ ὕπαρξη νόμου με τὴν κοινωνία ἀγάπης, χάριτος καὶ ἐλευθερίας, πὺ εἶναι ἡ Ἐκκλησία, ἀφοῦ μάλιστα ὁ “Χριστὸς ἐξηγόρασεν ἡμᾶς ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου” (Γαλ. γ’ 13) καὶ κατὰ συνέπειαν “οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον, ἀλλ’ ὑπὸ χάριν” (Ρωμ. στ’ 14); Τὴν ἀπάντηση στο ἐρώτημα αὐτὸ μᾶς τὴ δίδει ὁ ἴδιος ὁ Κύριος. Δὲν ἦλθε “καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας ..., ἀλλὰ πληρῶσαι” (Ματθ. ε’ 17). Σκοπὸς τῆς ἐλεύσεώς Του στη γῆ καὶ σκοπὸς τῆς διδασκαλίας Του δὲν ἦταν νὰ καταργῆσει τὸν Μωσαϊκὸ Νόμο ἢ τοὺς Προφῆτες, ἀλλὰ νὰ τὰ πραγματοποιήσει, νὰ τὰ συμπληρώσει καὶ νὰ τὰ ὀλοκληρώσει. Τὸ ἀπαρέμφατο “πληρῶσαι” ἔχει διπλὴ ἔννοια: σημαίνει νὰ ἐκπληρώσω, ἀλλὰ σημαίνει καὶ νὰ συμπληρώσω. Ὁ Κύριος ἐξεπλήρωσε τὸν Νόμο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης με τὸ νὰ τηρήσει ὅλες τὶς διατάξεις του, ἀλλὰ καὶ με τὸ νὰ ζητήσει ἀπὸ ἐμᾶς νὰ πράξουμε τὸ ἴδιο, ὅσον ἀφορᾶ βεβαίως στὶς ἠθικὲς του ἐντολὲς καὶ ὄχι φυσικὰ στὶς διάφορες τυπικὲς του διατάξεις, οἱ ὁποῖες στη ζωή τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελοῦν πλέον παρελθόν. Ταυτοχρόνως ὁμως συμπλήρωσε καὶ ὀλοκλήρωσε τὸν Μωσαϊκὸ Νόμο με τὴ νέα εὐαγγελικὴ νομοθεσία, με τὸν νέο εὐαγγελικὸ νόμο.

Σκοπὸς τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου ἦταν νὰ ὀδηγήσει τοὺς ἀνθρώπους στὸν Θεό. Με τὴν ἐνανθρώπηση τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ καθόλου ἐπὶ τῆς γῆς ἔργο Του ὁ σκοπὸς αὐτὸς ἐπετεύχθη, γι’ αὐτὸ καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι, κατὰ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο, τὸ τέλος τοῦ Νόμου (Ρωμ. ι’ 4). Ὁ Χριστιανὸς δὲν ἔχει ἀνάγκη πλέον οὔτε τὴν περιτομή, οὔτε τὶς αἱματηρὲς καὶ ἀναίμακτες θυσίες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, οὔτε τὶς νομικὲς διατάξεις περὶ διακρίσεως καθαρῶν καὶ ἀκαθάρτων κ.ο.κ. Ἡ νέα ἐν Χριστῷ ζωή εἶναι ὄντως ζωή ἀγάπης, χάριτος καὶ ἐλευθερίας. Μήπως ὁμως με τὴν πίστη στο πρόσωπο τοῦ Θεανθρώπου καταργοῦμε τὸν Νόμο; “Νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως;” (Ρωμ. γ’ 31), ἐρωτᾷ ὁ Ἄπ. Παῦλος. Καὶ ἀπαντᾷ ἀμέσως: “μὴ γένοιτο, ἀλλὰ νόμον ἰστώμεν”. Δὲν καταργοῦμε τὸν Νόμο, ἀλλὰ τοῦ δίνουμε τὴν πραγματικὴ του θέση καὶ διάσταση. Ὁ νέος νόμος τοῦ Χριστοῦ, πὺ διατυπώνεται με τὸν καλύτερο τρόπο στὴν Ἐπί τοῦ ὄρους ὁμιλία Του, εἶναι προέκταση, συμπλήρωση, ἀλλὰ καὶ ὑπέρβαση τοῦ Νόμου τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Γιατὶ με τὸν νέο εὐαγγελικὸ νόμο δὲν ζητεῖται ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο μονάχα ἡ ἀποφυγὴ κάποιων ἀμαρτωλῶν πράξεων καὶ ἡ τήρηση κάποιων τελετουργικῶν ἢ ἄλλων διατάξεων, ἀλλὰ ζητεῖται ἡ κάθαρση τῆς καρδίας ἀπὸ

τὰ ἀμαρτωλὰ πάθη καὶ τὶς ἀμαρτωλὲς ἐπιθυμίαι, ἡ καθαρότητα τῆς ψυχῆς, ἡ χριστιανικὴ τελειότητα, ἡ ἀληθινὴ ἀγιότητα.

Οἱ Ἱεροὶ Κανόνες τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας εἶναι προέκταση αὐτοῦ τοῦ νέου εὐαγγελικοῦ νόμου καὶ ἔχουν ὡς σκοπὸ τους νὰ βοηθήσουν τὸν ἄνθρωπο στὸν πνευματικὸ ἀγώνα του γιὰ κάθαρση τῆς καρδίας του ἀπὸ τὰ ἀμαρτωλὰ πάθη καὶ τὶς ἀμαρτωλὲς ἐπιθυμίαι καὶ ἐπίτευξη τῆς χριστιανικῆς τελειότητος καὶ τῆς ἀληθινῆς ἀγιότητος. Ἡ ὕπαρξη τους καθόλου δὲν συγκρούεται μὲ τὴν ἔννοια τῆς Ἐκκλησίας, ὡς κοινωνίας ἀγάπης, χάριτος καὶ ἐλευθερίας, γιατί δὲν θεσπίστηκαν γιὰ νὰ περιορίσουν τὴν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου καὶ νὰ κλείσουν τὴ ζωὴ του μέσα σὲ στεγανά, **ἀλλὰ ἀντιθέτως γιὰ νὰ τὸν βοηθήσουν νὰ ζήσει τὴν ἀληθινὴ ἐν Χριστῷ ἐλευθερία, νὰ ζήσει τὴν ζωὴ τῆς χάριτος, τῆς ἀγάπης, τῆς ἀγιότητος.** Τὸ Κανονικὸ Δίκαιο τῆς Ἐκκλησίας διαφέρει τόσο ἀπὸ τὸν Νόμο τῆς Συναγωγῆς, ὅπως μάλιστα τὸν κατήνησαν οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τῆς ἐποχῆς τοῦ Κυρίου, ὅσο καὶ ἀπὸ τὸν ὅποιονδήποτε πολιτικὸ νόμο. Γιατὶ τὸ Δίκαιο τῆς Ἐκκλησίας ἔχει χαρακτήρα πνευματικὸ, εἶναι Δίκαιο τῆς χάριτος. Τί σημαίνει αὐτό; Σημαίνει ἀπλούστατα ὅτι πάνω ἀπὸ τὸν νόμο ὑπάρχει ἡ ἀγάπη, πού εἶναι τὸ κύριο χαρακτηριστικὸ τῆς Ὁρθοδοξίας, πού εἶναι ἡ κορωνίδα ὅλων τῶν ἀρετῶν. Οἱ Ἱεροὶ Κανόνες δὲν ἀποτελοῦν αὐτοσκοπὸ, ἀλλὰ θεσπίστηκαν ἀπὸ ἀγάπη πρὸς τὸν ἄνθρωπο καὶ γιὰ νὰ τὸν βοηθήσουν στὸν πνευματικὸ ἀγώνα γιὰ τὴν ἐν Χριστῷ σωτηρία του. Τὰ λόγια τοῦ Κυρίου “τὸ Σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ Σάββατον” (Μάρκ. β’ 27) ἔχουν ἐδῶ ἀπόλυτη ἐφαρμογή. Τοῦ γράμματος τοῦ νόμου καὶ τοῦ ὁποιοῦδήποτε θεσμοῦ προηγεῖται τὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο. Ἡ ἀπολυτοποίηση τοῦ γράμματος τοῦ νόμου καὶ ἡ ἐκμηδένιση τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου εἶναι χαρακτηριστικὸ τῶν ὑποκριτῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων τῆς ἐποχῆς τοῦ Κυρίου καὶ τοῦ νοθευμένου Χριστιανισμοῦ τῶν Φράγκων. Δὲν ἔχει καμιά θέση ὅμως στὴν ζωὴ τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Γι’ αὐτὸ ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἀπέφυγε τόσο τὴν ἀπολυτοποίηση τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου, ὅπως συνέβη στὴν περίπτωση τοῦ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ, ὅσο καὶ τὴν παντελὴ περιφρόνησή του, ὅπως συνέβη στὴν περίπτωση τοῦ Προτεσταντισμοῦ. Γιατὶ καὶ στὴ μία καὶ στὴν ἄλλη περίπτωση τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι τὸ ἴδιο: ἡ ἀπαράδεκτη διαίρεση καὶ διάσταση νόμου καὶ χάριτος.

Ἡ Ἐκκλησία θέσπισε τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες στὶς Οἰκουμενικὲς καὶ Τοπικὲς Συνόδους της, γιὰ ν’ ἀντιμετωπίσει συγκεκριμέναις ἀνάγκαις καὶ

συγκεκριμένα προβλήματα. Όπως τὰ Δόγματα τῆς πίστεως, παρότι βιώνονται πάντοτε ἀπὸ τοὺς πιστοὺς, διατυπώθηκαν ἀπὸ τὶς Οἰκουμενικὲς Συνόδους τότε μόνον, ὅταν ἀμφισβητήθηκαν ἀπὸ τοὺς διαφόρους αἰρετικούς, ἔτσι καὶ οἱ Ἱεροὶ Κανόνες, τῶν ὁποίων τὸ πνεῦμα βιώνεται πάντοτε ἀπὸ τοὺς πιστοὺς, τότε μόνο θεσπίστηκαν, ὅταν προέκυψαν στὸν χῶρο τῆς Ἐκκλησίας συγκεκριμένες ἀνάγκες καὶ προβλήματα. Ἀναφέρονται λοιπὸν στὶς πλείστες τῶν περιπτώσεων σὲ συγκεκριμένες ποιμαντικὲς καταστάσεις καὶ συνθήκες. Εἶναι διατυπωμένοι, ὅμως, σὲ κάθε περίπτωση μὲ τὴ χάρη καὶ τὸν φωτισμὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Γιατί, ὅπως ἀναφέρεται στὸν πρῶτο Κανόνα τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, “ἐξ ἑνὸς γὰρ ἅπαντες καὶ τοῦ αὐτοῦ Πνεύματος αὐγασθέντες ὤρισαν τὰ συμφέροντα”. Ἐφόσον λοιπὸν οἱ Ἱεροὶ Κανόνες διατυπώθηκαν μὲ τὴ χάρη καὶ τὸν φωτισμὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, σημαίνει τοῦτο ὅτι τὸ κύρος τους εἶναι ἀπόλυτο καὶ καθολικό. Γι’ αὐτὸ καί, σύμφωνα μὲ τὸν Ἅγιο Νικόδημο τὸν Ἁγιορείτη, “ὅποιος ὁμιλεῖ ἀπὸ συνοδικοὺς κανόνας, ὁ λόγος του ἔχει τ’ ἀξιόπιστον” καὶ “ὅποιος κατ’ αὐτοὺς κάμνει, ἔχει τὸ ἀκίνδυνον”.

Ποῦ ἔγκειται ὅμως ἡ τόσο μεγάλη τους σημασία, ὥστε νὰ ἐκφράζεται γι’ αὐτοὺς μὲ τόσο ἔντονο τρόπο ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης; Ἀποσκοποῦν κατ’ ἀρχὰς στὴν ὀργάνωση τῆς Ἐκκλησίας καὶ στὴ διασφάλιση τῆς εὐταξίας στοὺς κόλπους της. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τὴν ὑπαρξὴ Δικαίου, γιατί δὲν εἶναι μόνο θεῖος, ἀλλὰ καὶ ἀνθρώπινος ὀργανισμὸς. Εἶναι κοινωνία Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, θεανθρωπίνη κοινωνία. Ὅμως ὁ σκοπὸς τῶν Ἱερῶν Κανόνων εἶναι πολὺ ἀνώτερος. Ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι μονάχα ἕνας ἄριστα ὀργανωμένος βᾶσει τῶν Ἱερῶν Κανόνων θεανθρώπινος ὀργανισμὸς, ἀλλὰ εἶναι συνάμα κι ἕνα πνευματικὸ ἰατρεῖο, ἕνα πνευματικὸ θεραπευτήριον, ποὺ φροντίζει γιὰ τὴ θεραπεία τῶν νοσοῦντων μελῶν της, δηλαδὴ γιὰ τὴ σωτηρία τους. Τὰ πάντα μέσα στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας ἀποσκοποῦν στὴ σωτηρία τῶν πιστῶν. Κατὰ συνέπειαν καὶ οἱ Ἱεροὶ Κανόνες σ’ αὐτὴν ἀκριβῶς ἀποσκοποῦν. Ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου βεβαίως εἶναι δῶρο τοῦ Θεοῦ στὸν ἄνθρωπον, εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἐπενεργείας τῆς θείας Χάριτος καὶ σὲ καμιά περίπτωση δὲν ἀποτελεῖ κατάκτηση τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὴν ἐφαρμογὴ ὁποιοῦδήποτε νόμου ἢ μὲ τὴν τήρηση κάποιων διατάξεων ἢ κάποιων κανόνων. Ὁ ἐκκλησιαστικὸς νόμος, ὅμως, μὲ τὶς διατάξεις του καὶ τοὺς κανόνες του μᾶς εἶναι ἀπαραίτητος, γιὰ νὰ συνειδητοποιοῦμε τὰ ἁμαρτήματα ποὺ μᾶς ὀδηγοῦν στὴν ἀπώλεια. “Ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις

άμαρτίας” (Ρωμ. γ’ 20). Κανένας δὲν μπορεί νὰ δικαιωθεῖ, δὲν μπορεί νὰ σωθεῖ μὲ τὰ ἔργα πὸ ἐπιβάλλει ὁ νόμος. Γιατὶ ὁ σκοπὸς τοῦ νόμου εἶναι νὰ συνειδητοποιήσουμε τὴ δύναμη τῆς ἁμαρτίας.

Κατὰ τοὺς λόγους τοῦ Ἱεροῦ Χρυσοστόμου, **“ιατρεῖον... ἐστὶ πνευματικὸν ἢ ἐκκλησία, καὶ δεῖ τοὺς ἐνταῦθα παραγενομένους κατάλληλα τὰ φάρμακα λαμβάνοντας, καὶ τοῖς οικείοις τραύμασιν ἐπιτιθέντας, οὕτως ἐπανιέναι”** (Εἰς τὴν Γένεσιν Α' 1). Ἡ Ἐκκλησία ὡς τὸ ζωντανὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἓνα πνευματικὸ ἱατεῖο, ἓνα πνευματικὸ θεραπευτήριον στὸ ὁποῖο ὁ τραυματισμένος ἀπὸ τὴν ἁμαρτία ἄνθρωπος βρίσκει τὰ κατάλληλα γιὰ τὴ θεραπεία του φάρμακα. Τὴν ἀνέυρεση τῶν καταλλήλων φαρμάκων ὑπηρετοῦν καὶ οἱ Ἱεροὶ Κανόνες. Γιατὶ δὲν περιορίζονται μόνο στὴ βοήθεια πὸ μᾶς προσφέρουν γιὰ τὴ διάγνωση τῆς ἀσθένειας, γιὰ τὴ διάγνωση τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ ἐπιπλέον μᾶς συστήνουν καὶ τὴν κατάλληλη θεραπεία.

Ὁ χαρακτήρας τους ἐπομένως δὲν εἶναι δικανικὸς καὶ νομικὸς, ἀλλὰ εἶναι καθαρὰ ποιμαντικὸς καὶ σωτηριολογικὸς. Εἶναι καθαρὰ θεραπευτικὸς. Οἱ Ἱεροὶ Κανόνες εἶναι κυρίως ποιμαντικὰ κείμενα. Ὑπηρετοῦν τὸν ἀγῶνα τῶν πιστῶν νὰ φθάσουν στὸν ἀγιασμὸ καὶ στὴ θέωση, πὸ εἶναι, ὅπως ἀναφέραμε καὶ πῶς πάνω, ὁ ἐπὶ τῆς γῆς προορισμὸς τους. Ὑποδεικνύουν τὸν τρόπο τῆς ἐν Χριστῷ καὶ κατὰ Χριστὸν καὶ διὰ Χριστὸν ζωῆς, τὸν τρόπο τῆς κατὰ τὸ δυνατόν τελειότερης μίμησης τῆς ζωῆς τοῦ Θεανθρώπου. Μᾶς χρειάζονται ὡς “παιδαγωγὸς εἰς Χριστόν”, ὡς δεῖκτες αὐτῆς τῆς πορείας μας πρὸς πρὸς τὸν ἀγιασμὸ καὶ τὴ θέωση. Ὅταν ἐκπληρώσουν τὸν σκοπὸ τους, τὸν ἀγιασμὸ δηλαδὴ καὶ τὴ θέωση τοῦ ἀνθρώπου, τότε θὰ καταργηθοῦν. “Τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς” (Ρωμ. ι' 4), λέει ὁ Ἄπ. Παῦλος, καὶ ὁ λόγος του αὐτὸς ἔχει ἀναφορὰ καὶ σ' αὐτὴν τὴ συνάφεια. Ὁ τεθεωμένος ἄνθρωπος, ὁ ἐν Χριστῷ καὶ κατὰ Χριστὸν ζῶν μπορεί καὶ χωρὶς αὐτοὺς νὰ βαδίσει, γιατί “δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται” (Α' Τιμ. α' 8). Ὁ ἄνθρωπος ὅμως πὸ δὲν ἔχει κεκαθαρμένη καρδιά, ὁ ἄνθρωπος πὸ δὲν ἔχει φθάσει στὴ χριστιανικὴ τελειότητα δὲν μπορεί νὰ βαδίσει χωρὶς αὐτούς, γιατί εἶναι ὡς ἐὰν νὰ βαδίζει στὰ τυφλά.

Ὁ πολιτικὸς νόμος ὀρίζει ποινὲς γιὰ κάθε παράπτωμα, γιατί σκοπὸς του εἶναι ἡ διόρθωση τοῦ παραβάτη διὰ τῆς τιμωρίας. Στὴν περίπτωσή τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου δὲν συναντᾶται οὔτε ἡ ἔννοια τῆς τιμωρίας οὔτε ἡ ἔννοια τῆς ποινῆς. Ὑπάρχουν βεβαίως τὰ λεγόμενα ἐπιτίμια, τὰ ὁποῖα ὀρίζονται ἀπὸ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες σὲ περιπτώσεις παρέκκλισης ἀπὸ αὐτοὺς καὶ συνήθως ἀφοροῦν στὴν γιὰ μικρότερο ἢ μεγαλύτερο χρονικὸ διάστημα ἀποχὴ ἀπὸ

τῆ Θεΐα Κοινωνΐα. Τὰ ἐπιτίμια ὁμως δὲν εἶναι ποινές, οὔτε ἔχουν τὴν ἔννοια τιμωρίας ἢ ἐκδίκησης. Πολὺ περισσότερο δὲν ἔχουν σκοπὸ νὰ ἐξιλεώσουν τὸν Θεὸ ἢ νὰ ἱκανοποιήσουν τὴ θεΐα δικαιοσύνη, ὅπως δέχονται οἱ Χριστιανοὶ τῆς Δύσεως. Τὰ ἐπιτίμια ἔχουν, ὅπως καὶ οἱ Ἱεροὶ Κανόνες, χαρακτῆρα ποιμαντικὸ καὶ θεραπευτικὸ, χαρακτῆρα καθαρὰ παιδαγωγικὸ. Σκοπὸς τοῦ εἶναι, ὅταν ἐπιβάλλονται, νὰ βοηθήσουν τὸν ἁμαρτωλὸ ἄνθρωπο νὰ συνειδητοποιήσει τὴ βαρῦτητα τοῦ ἁμαρτήματός του, γιὰ νὰ μὴν τὸ ἐπαναλάβει. Τὰ ἐπιτίμια δίδονται, σύμφωνα μὲ τὸν πρῶτο Κανὸνα τοῦ Ἱερομάρτυρος Πέτρου Ἀλεξανδρείας, ὥστε οἱ μετανοοῦντες “κατὰ τὸ περισσὸν διαγυμνασθέντες, ἐντονώτερόν τε νήψαντες, γρηγορήσουν εἰς προσευχὰς τοῦ λοιποῦ”, ὥστε οἱ μετανοοῦντες, ἀφοῦ γυμναστοῦν περισσότερο καὶ γίνουν πιὸ προσεκτικοί, νὰ κάνουν ἐντονώτερο ἀγῶνα προσευχῆς.

Τὰ ἐπιτίμια εἶναι φάρμακα, ποὺ βοηθοῦν στὴ θεραπεία τῆς πνευματικῆς ἀσθένειας τοῦ ἀνθρώπου, ὅση πικρία κι ἂν προκαλοῦν στὸν ἄνθρωπο. Ὅταν ὁ γιατρὸς δίνει φάρμακα στὸν ἀσθενή, γνωρίζει ὅτι αὐτὰ εἶναι πικρὰ καὶ δὲν θὰ τὰ δεχθεῖ μὲ εὐχαρίστηση, τὰ δίνει ὁμως γιὰτὶ εἶναι ἀπαραίτητα καὶ ὄχι φυσικὰ γιὰ νὰ τὸν τιμωρήσει, ἐπειδὴ εἶναι ἄρρωστος. Κι ὅταν ὁ ἀσθενὴς παίρνει τὰ φάρμακά του, δὲν τὰ παίρνει γιὰτὶ τοῦ ἀρέσουν, ἀλλὰ γιὰτὶ τὰ χρειάζεται γιὰ νὰ γίνει καλά. Αὐτὴ τὴν ἔννοια ἔχουν καὶ τὰ ἐπιτίμια. Δὲν εἶναι ποινές, μὲ τίς ὁποῖες τιμωρεῖται ὁ παραβάτης τοῦ νόμου, ἀλλὰ φάρμακα, μὲ τὰ ὁποῖα θεραπεύεται ἡ πνευματικὴ ἀσθένεια τοῦ ἀνθρώπου. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ δὲν ἐπιβάλλονται πάντοτε ἐπιτίμια, παρὰ μόνο ὅταν κρίνει ὁ πνευματικὸς ὅτι θὰ βοηθήσουν τὸν ἄνθρωπο νὰ σωθεῖ. Δὲν ἐπιβάλλεται ἐπίσης τὸ ἴδιο ἐπιτίμιο σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ποὺ διαπράττουν μιὰ συγκεκριμένη ἁμαρτία, ἀλλὰ ἐκεῖνο ποὺ θὰ εἶναι ὠφέλιμο γιὰ τὸν καθένα, ὅπως ἀκριβῶς καὶ ὁ γιατρὸς δὲν δίδει τὸ ἴδιο φάρμακο σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ποὺ πάχουν ἀπὸ μιὰ συγκεκριμένη ἀσθένεια, ἀλλὰ ἐκεῖνο ποὺ συνίσταται στὴν περίπτωσή τοῦ καθενός. Τὰ ἐπιτίμια ποὺ ὑποδεικνύουν οἱ Ἱεροὶ Κανόνες δὲν εἶναι ὑποχρεωτικά, ἀλλὰ ἐνδεικτικά τῆς βαρῦτητάς τῆς κάθε ἁμαρτίας. Γι’ αὐτὸ ὁ πνευματικὸς δὲν ἐφαρμόζει τυφλὰ τὰ ὅσα ὀρίζουν οἱ Ἱεροὶ Κανόνες περὶ τῶν ἐπιτιμίων γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ στὴν κάθε περίπτωσή πράττει αὐτὸ ποὺ θὰ ὠφελήσει τὸν συγκεκριμένο ἄνθρωπο. Ἐχει μάλιστα καὶ τὴν εὐχέρεια νὰ αὐξομειώνει τὸν χρόνο τῶν ἐπιτιμίων ἀνάλογα μὲ τὸν βαθμὸ τῆς μετάνοιας ποὺ θὰ ἐπιδείξει ὁ ἐξομολογούμενος.

Τὸν ποιμαντικὸ καὶ θεραπευτικὸ χαρακτῆρα τῶν Ἱερῶν Κανόνων ἀποδεικνύει καὶ ὁ θεσμὸς τῆς ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας, ἕνας θεσμὸς ποὺ

συναντάται κατά κύριο λόγο στην Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Οἰκονομία στὸ Κανονικὸ Δίκαιο ὀνομάζεται ἢ γιὰ σύντομο ἢ ἀπεριόριστο χρονικὸ διάστημα ἀναστολή τῆς ἰσχύος κάποιου κανόνος, χάριν τοῦ σκοποῦ τῆς Ἐκκλησίας, πού εἶναι ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, ἀφοῦ, κατὰ τὸν 88ο Κανόνα τῆς Στ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, “διὰ πάντων προτιμητέαν ἡγεῖσθαι τὴν τῶν ἀθρώπων σωτηρίαν τε καὶ ἀπάθειαν”. Ὁ θεσμὸς αὐτὸς ἀποτελεῖ ἀναμφιβόλως συνέχεια καὶ μίμηση τῆς θείας οἰκονομίας, τοῦ σχεδίου δηλαδὴ τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, ἰδιαίτερα δὲ τῆς ἐνσάρκου θείας οἰκονομίας, τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Ἡ Ἐκκλησία μὲ τὸν θεσμὸ τῆς οἰκονομίας συγκαταβαίνει πρὸς τὴν ἀσθένεια καὶ τὴν ἀδυναμία τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως ἀκριβῶς συγκατέβη καὶ συγκαταβαίνει πρὸς αὐτὴν ὁ Θεὸς μὲ τὴ θεία οἰκονομία Του. Ἐκφράζει ταυτοχρόνως καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἐπιεικίας καὶ τῆς φιλανθρωπίας, πού τὴν χαρακτηρίζει.

Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ θεσμοῦ τῆς ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας καθόλου δὲν μειώνει τὸ κύρος καὶ τὴ σημασία τῶν Ἱερῶν Κανόνων, γιατί, ὅπως ἀναφέραμε καὶ πιὸ πάνω, σκοπὸς τους εἶναι ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὄχι ἢ κατὰ γράμμα ἐφαρμογὴ τους σὲ κάθε περίπτωση. Ἀντιθέτως, διὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας ἐδραιώνονται ἀκόμη περισσότερο οἱ Ἱεροὶ Κανόνες, ἀφοῦ δι' αὐτῆς τονίζεται μὲ τὸν πιὸ χαρακτηριστικὸ τρόπο ὁ ἀληθινὸς τους σκοπός. Ἀπαιτεῖται μόνο οἱ ἐπίσκοποι καὶ οἱ πνευματικοὶ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας νὰ ἔχουν τὴ διάκριση πού ἀπαιτεῖται, ὥστε νὰ ἀποφασίζουν σὲ κάθε περίπτωση ἐὰν ἢ ἀκρίβεια, ἢ ἀκριβῆς δηλαδὴ τήρηση τῶν Ἱερῶν Κανόνων, ἢ ἡ οἰκονομία ὑπηρετεῖ καλύτερα τὸν ἀγῶνα τῶν πιστῶν νὰ φθάσουν στὸν ἀγιασμό καὶ τὴ θέωση. Ἐὰν μὲ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς οἰκονομίας δὲν ὑπηρετεῖται ἡ πνευματικὴ θεραπεία τῶν νοσοῦντων μελῶν τῆς Ἐκκλησίας ἢ ὑπάρχει ὁ κίνδυνος νὰ προκληθεῖ σκανδαλισμὸς κάποιων πιστῶν, τότε ἡ μόνη λύση εἶναι ἡ ἀκρίβεια. Ἐπίσης ἡ οἰκονομία, ὅσο εὐρέως καὶ ἂν ἐφαρμόζεται, ποτὲ δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ κανόνας καὶ νόμος. Γιατὶ κατὰ τὸν λόγο τοῦ Ἁγ. Νικοδήμου “πάντα τὰ σπάνια, καὶ οἰκονομικά, καὶ τὰ ἐξ ἀνάγκης, ... πάντα τὰ παρὰ κανόνας γινόμενα, νόμος, καὶ κανὼν καὶ παράδειγμα τῆς ἐκκλησίας οὐχ ὑπάρχουσι ... Πλὴν καὶ τῆς οἰκονομίας ταύτης καὶ ἀνάγκης παρελθούσης, πάλιν οἱ κανόνες κρατοῦσιν”.

Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ θεσμοῦ τῆς ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας ἔχει λάβει στὶς μέρες μας μεγάλη ἔκταση, γιατί μεγάλη εἶναι καὶ ἡ ἀδυναμία τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου. Οἱ ἄνθρωποι σήμερα εἶναι ἐξασθενημένοι τόσο σωματικὰ ὅσο καὶ

πνευματικά. Γι' αυτό χρειάζονται περισσότερη κατανόηση και περισσότερη συγκατάβαση από την πλευρά της Έκκλησίας. Υπάρχουν όπωσδήποτε Κανόνες, και μάλιστα πολλοί στον αριθμό, που δεν μπορούν κατά γράμμα να εφαρμοστούν στην εποχή μας. Αν εφαρμόζονταν, θα 'πρεπε ή Έκκλησία ν' αποβάλει από τους κόλπους της τα περισσότερα από τα βαπτισμένα μέλη της, που είναι στην ουσία νεκρά μέλη. Μιμούμενη όμως την προς τον άνθρωπο αγάπη και επιείκεια του Αρχηγού της, ή Έκκλησία δεν αποβάλλει τα μέλη της, αλλά τα διατηρεί στους κόλπους της, με την ελπίδα ότι κάποτε θα βρουν τον δρόμο προς την αληθινή ζωή. Η αδυναμία τήρησης των περισσότερων Κανόνων, ωστόσο, δεν οφείλεται στη σχετικότητα του γράμματός τους, αλλά στη δική μας έξασθένηση και αδυναμία, στη δική μας έκκοσμίκευση. Πρέπει, λοιπόν, το γεγονός αυτό να μᾶς οδηγήσει σε συγκλονισμό και διάθεση για μετάνοια, γιατί μᾶς δείχνει καθαρά πόσο απομακρυνθήκαμε από τον δρόμο της αληθινής εν Χριστῷ ζωής, από τον δρόμο που οδηγεί στην εν Χριστῷ σωτηρία. Δεν φταίνε οί Ίεροί Κανόνες, ἄν ἑμεῖς δὲν μπορούμε νὰ τοὺς ἐφαρμόσουμε στὴ ζωὴ μας. Φταίμε ἑμεῖς ποὺ δὲν ἀγωνιζόμαστε ὅσο πρέπει "τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν" (Β' Τιμ. δ' 7).

Ἄς μὴ μεμφόμεστε λοιπὸν τοὺς Ίερούς Κανόνες καὶ γενικότερα τὴν Παράδοση τῆς Έκκλησίας μας, ἀλλὰ ἄς μεμφόμεστε μᾶλλον τοὺς ἑαυτοὺς μας. Ἡ Παράδοση τῆς Έκκλησίας μας καὶ οἱ Ίεροί της Κανόνες εἶναι ὁ ἀσφαλέστερος ὁδηγὸς στὴν προσπάθειά μας νὰ γίνουμε ὄχι ἀπλῶς σωστοὶ ἄνθρωποι, ἀλλὰ θεᾶνθρωποι, θεοὶ κατὰ χάριν. Οἱ ἀπαιτήσεις τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς εἶναι πάντοτε οἱ ἴδιες, γι' αὐτὸ καὶ ὁ δρόμος ποὺ οδηγεῖ σ' αὐτὴν εἶναι καὶ παραμένει ὁ ἴδιος.

ΝΕΟΦΑΝΕΙΣ ΑΓΙΟΙ ΤΗΣ ΕΞΟΡΙΑΣ, Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΛΥΤΡΩΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΟΡΦΑΝΙΔΗ,

Λογοτέχνη, πρώην Διευθυντή του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου

Σκέφτομαι τὸν ἐπώδυνο, ἀλύτρωτο Ἑλληνισμό, μόνο καὶ ἐγκαταλελειμμένο μέσα στοὺς αἰῶνες, τώρα ποὺ πιά τὸ ἔθνος ὀλοένα συρρικνώνεται καὶ παγιδεύεται συγχρόνως στὰ ὄρια τῆς μητρόπολης, ἀσφυκτιώντας ὑπαρξιακὰ καὶ πολιτικά· καὶ ἀγρυπνώντας νοσηρῶς στὴν ἐρημία τοῦ ἄστεως, γυρίζοντας τὴν πλάτη σ' ὅλους τοὺς ἐξόριστους τοῦ ἔθνους. Ὅλον ἐκεῖνον τὸν κόσμο τῆς καρδιάς μας σκέφτομαι, ποὺ ἀπέμεινε μὲ τὸν καημὸ τῆς πατρίδος, ἀλύτρωτος καὶ ἀπροσκύνητος μέσα στὸ χρόνο καὶ στὴν ἱστορία, βιώνοντας καὶ καταθέτοντας μαρτυρικῶς αὐτὸ ποὺ εἶναι. Ἕνας Ἑλληνισμὸς τῆς ἐξορίας. Καὶ τοῦ ἀλυτρωτισμοῦ. Καὶ τῆς ἐγκατάλειψης. Καὶ τοῦ κατατρεγμοῦ. Καὶ τοῦ μαρτυρίου. Πάντοτε.

Καὶ σκέφτομαι, ἀκόμα, πῶς αὐτὸς ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς ἐξορίας ἀνθεῖ καὶ ἀκμάζει πνευματικῶς καὶ Ὁρθοδόξως κι ἄς ὑπέστη τόσα καὶ τόσα, διωγμούς, ἐξορίες καὶ σφαγές καὶ θάνατο. Ἔτσι κατέθεσε καὶ ἔδωσε στὸ Ὁρθόδοξον ἔθνος μεγάλους ἀγίους στὸν μαρτυρικὸ αἰῶνα ποὺ διανύσαμε. Τόσους καὶ τόσους. **Τὸν ἅγιο Νεκτάριο, πρῶτα, ἀπὸ τὴ Σηλυβρία τῆς Θράκης, καὶ τὸν σχεδὸν συνομήλικό του ἅγιο Ἀρσένιο τὸν Καππαδόκη, ἀλλὰ καὶ τὸν ἅγιο Παῖσιο τὸν Ἀγιορείτη ἀπὸ τὰ Φάρασα, κι αὐτόν, τὸν ἅγιο Φιλούμενο ἀπὸ τὴν Κύπρο, ποὺ μαρτύρησε στὸ Φρέαρ τοῦ Ἰακώβ, στοὺς ἔσχατους χρόνους, τὸν ὄσιο Γεώργιο Καρσλίδη ἀπὸ τὸν Πόντο, ποὺ ἀγίασε στὴ Δράμα. Πὰ νὰ μὴ σταθῶ καὶ στὸν μεγάλο Γέροντα Ἰακώβο Τσαλίκη ἀπὸ τὸ Λιβίσι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ποὺ κατέφυγε μὲ τὴν οἰκογένειά του στὴν Εὐβοία, γιὰ νὰ μονάσει στὴ μονὴ τοῦ ὀσίου Δαυὶδ τοῦ Γέροντος. Τόσους ἀγίους καὶ ἀφανεῖς μάρτυρες στὴ Μικρασία καὶ στὴν Κύπρο, ἐσχάτως, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐθνοκάθαρση τῶν Τούρκων.**

Σ' αὐτὸ τὸ μαρτυρικὸ ἐξόριστο ἔθνος ὑποκλινόμαστε καὶ σκέφτομαι πὼς αὐτὸς ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς ἐξορίας διασώζει μὲ τὸν δικό του τρόπο τὴν πνευματικὴ μαρτυρία καὶ παρουσία καὶ συνέχεια τοῦ ἔθνους τῶν Ἑλλήνων, **Ἐκκλησιαστικῶς καὶ Ὁρθοδόξως.**

Σκέφτομαι, λοιπόν, τὸν **ἅγιο Νεκτάριο** ποὺ πῆγε παιδάκι στὴν Πόλη καὶ ὕστερα στὴ Χίο καὶ στὴν Αἴγυπτο καὶ στὴν Ἀθήνα, γιὰ νὰ ἀγιάσει στὴν Αἴγινα, ποὺ κατέστη πρὸ πολλοῦ κέντρο πνευματικὸ τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τόπος συνάντησης τῶν Χριστιανῶν καὶ τῶν Ὁρθοδόξων. Καὶ σκέφτομαι πὼς αὐτὴ τὴν ἐθνικὴ ἐξορία καὶ μοναξιά εἰσέπραξε ὁ ἅγιός μας Νεκτάριος ἐγκάτοικος στὸ ἄστυ τῶν Ἀθηνῶν, ὅταν ἀναζητοῦσε στέγη ὡς φιλήρημο τρυγόνι, ὕστερα ἀπὸ τὴ φυγὴ του ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο.

Ἀλλὰ κι ὁ **ἅγιος Ἀρσένιος** πῆρε ἐξόριστος, κυνηγημένος μαζί μὲ τοὺς πρόσφυγες τῆς Μικρασίας τοὺς δρόμους τοῦ κόσμου, γιὰ νὰ κοιμηθεῖ στὴν Κέρκυρα. Τώρα ἀναπαύεται ὀσιακῶς στὴ Σουρωτὴ τῆς Θεσσαλονίκης, μαζί μὲ τὸν ἅγιο Παῖσιο, γιὰ νὰ θυμίζουν τὴν Καππαδοκία καὶ ὅσα τοὺς συνέδεσαν μυστικῶς καὶ πνευματικῶς καὶ χριστιανικῶς.

Κατ' ἀνάλογο τρόπο ὁ ἐξόριστος Ἕλληνας τοῦ Πόντου **ὄσιος Γεώργιος Καρσλίδης** ἀγιάσε στὴ Δράμα. Τί διωγμοὺς καὶ τί κατατρεγμοὺς ἔζησε καὶ βίωσε ὁ ἅγιος! Κουβαλοῦσε ὅμως ἐντὸς του τὸν ἀγιασμένο Πόντο καὶ τὴ χάριν καὶ τὴν εὐλογία τῆς Παναγίας τοῦ Σουμελᾶ, ὅπως καὶ ὁ ἅγιος Νεκτάριος εἶχε μαζί του καὶ ἐντὸς του τὴν εὐλογία καὶ τὴ χάριν τῆς Παναγίας τῆς Σηλυβριανῆς.

Καὶ τέλος, γιὰ νὰ μείνω μόνο σ' αὐτοὺς τοὺς νεότερους ἀγίους τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὁ **ἅγιος Φιλούμενος ἀπὸ τὴν Ὁρούντα τῆς Κύπρου** ἐμαρτύρησε στὴν Παλαιστίνη, στὸ Φρέαρ τοῦ Ἰακώβ, θύμα τοῦ λυσιώδους πάθους.

Τὰ γράφω ὅλα αὐτὰ εἰς πείσμα τῶν καιρῶν ποὺ διανύουμε, αὐτοὺς τῆς ἐρημίας καὶ τῆς λήθης καὶ τῆς ἀφασίας, ἀλλὰ καὶ τοῦ νέου διωγμοῦ τῶν Χριστιανῶν Ὁρθοδόξων, γιὰ νὰ θυμόμαστε τὴ μυστικὴ πνευματικὴ ἐνότητα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, **Ὁρθοδόξως καὶ Χριστιανικῶς.** Γιὰ νὰ θυμόμαστε τὸ ἀγιασμένο Βυζάντιο, ποὺ μᾶς ἀκολουθεῖ καὶ μᾶς σκέπει μυστικῶς εἰς τὸν αἰῶνα.

Γιὰ νὰ θυμόμαστε καὶ νὰ βιώνουμε τὸν καημὸ, μὰ καὶ τὸ μεγαλεῖο τῆς Ρωμοσύνης.

ΗΜΕΡΙΔΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΣΤΗ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΤΗΝ 8^Η ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2017

**ΒΕΛΟΥΔΙΑΣ ΣΙΔΕΡΗ - ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
ΚΟΣΜΗΤΟΡΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ**

Πραγματοποιήθηκε με επιτυχία το Σάββατο 8 Απριλίου 2017 στη Νέα Υόρκη εκδήλωση με θέμα:

«ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΠΟΛΥΕΠΙΠΕΔΗ ΔΙΑΧΡΟΝΙΑ»

που συνδιοργάνωσε το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού για τη Διάδοση της Ελληνικής Γλώσσας (ΟΔΕΓ) με την Ομοσπονδία Ελλήνων Εκπαιδευτικών Αμερικής και τον Οργανισμό «Ελληνική Παιδεία Αμερικής».

Στη σημαντική αυτή εκδήλωση συμμετείχαν η Πρόεδρος του ΟΔΕΓ, δύο μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Ελληνικής Γλωσσικής Κληρονομιάς και η Θεολογική Σχολή Εκκλησίας Κύπρου με την Καθηγήτρια Θεολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και ήδη από τον Σεπτέμβριο του 2016 Κοσμήτορας της Θεολογικής Σχολής Εκκλησίας Κύπρου κ. Βελουδία Παπαδοπούλου. Με την αφορμή της συμμετοχής και της Θ.Σ.Ε.Κ. στην εν λόγω ημερίδα ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Κύπρου και Ιδρυτής της Θεολογικής Σχολής Εκκλησίας Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομος Β' απηύθυνε τον ακόλουθο χαιρετισμό.

**ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ
κ.κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ Β'**

Χαιρετίζουμε με ιδιαίτερη χαρά την Ημερίδα «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΠΟΛΥΕΠΙΠΕΔΗ ΔΙΑΧΡΟΝΙΑ», την οποία ο Οργανισμός για τη Διάδοση της Ελληνικής Γλώσσας στη Μητροπολιτική Ελλάδα συνδιοργανώνει με την

Ομοσπονδία Ελλήνων Εκπαιδευτικών Αμερικής και με τον Οργανισμό Ελληνικής Παιδείας Αμερικής.

Ο ανθρώπινος λόγος είναι σπινθήρας και απεικόνισμα του θείου λόγου και έχει όργανο εκφράσεως τη γλώσσα των ανθρώπων. Από τις υπάρχουσες σήμερα 6.000 περίπου γλώσσες, η ελληνική αναδείχθηκε το πλέον κατάλληλο όργανο εκφράσεως του ενανθρωπήσαντος Λόγου του Θεού, καθ' όσον σε αυτήν συντάχθηκαν τα βιβλία της Καινής Διαθήκης από τους ιερούς συγγραφείς της. Η Ελληνική Γλώσσα με τον λεκτικό και εννοιολογικό της πλούτο, τη σαφήνεια και την ευελιξία της ανταποκρίθηκε πλήρως στην έκφραση και των πνευματικών αληθειών της Αγίας Γραφής και έγινε το όχημα στο οποίο επέβη η άνωθεν σοφία, για να πορευθεί προς τους ανθρώπους, που γεύονταν μέχρι τότε τους καρπούς της απερισκεψίας τους.

Η Ελληνική Γλώσσα αποτελεί για μας τους Έλληνες τον πανάρχαιο και αιώνιο φορέα της Εθνικής μας ταυτότητας, και μαζί με την Ελληνική Γραμματεία, συνιστούν τον ιστό της πολιτισμικής μας και ιστορικής μας συνέχειας.

Κλείνοντας τον χαιρετισμό μας, συγχαίρουμε την Πρόεδρο καθώς και τα μέλη του Δ.Σ. του ΟΔΕΓ για την ανιδιοτελή αυτή πρωτοβουλία που ανέλαβαν με σκοπό τη διατήρηση της Εθνικής μας ταυτότητας, της ιστορικής και γλωσσικής μας συνέχειας, όπως αυτή εκφράζεται μέσα από τη διαχρονία της Ελληνικής Γλώσσας.

Επευλογούμε τις εργασίες της Ημερίδας και ευχόμεθα ολοψύχως κάθε επιτυχία.

Μετ' ευχών εγκαρδίων

Γ. Φίλιππος Χρυσόστομος

Τιμώντας την εκδήλωση, απηύθυναν επίσης χαιρετισμό ο Πρόεδρος της Ελληνικής Γλωσσικής Κληρονομιάς Καθηγητής κ. Β. Φίλιας, ο Αντιπρόεδρος της Ακαδημίας Αθηνών και Επίτιμος Πρόεδρος της Ελληνικής Γλωσσικής Κληρονομιάς Καθηγητής κ. Α. Κουνάδης και οι Πρόεδροι δύο Ομογενειακών Σωματείων Αμερικής.

Ομιλητές στην εκδήλωση ήταν: Η κ. Αριστέα Τόλια, Ομότιμη Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, η οποία ανέπτυξε το θέμα «Ελληνική Γλώσσα και διανοήση στη Δύση» και αναφέρθηκε στην επίδραση της Ελληνικής Γλώσσας και του Ανθρωπισμού στη Δύση.

Ο κ. Κώστας Κατσιγιάννης, Πολιτικός Μηχανικός Ε.Μ.Π., τ. Γεν. Διευθυντής ΕΟΤ, στην ομιλία του με θέμα «Η συμβολή του Ελληνισμού στην ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού», αναφέρθηκε στα 20.000 ιστορικά μνημεία που διαθέτει η Ελλάδα και τα οποία, σε συνδυασμό με την απaráμιλλη φυσική της ομορφιά, αποτελούν σημαντικό πολιτιστικό-κοινωνικό-οικονομικό φαινόμενο με θεαματική δυναμική κυρίως τις τελευταίες δεκαετίες.

Η κ. Βελουδία Παπαδοπούλου, Καθηγήτρια Θεολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών και Κοσμήτορας της Θ.Σ.Ε.Κ. μίλησε για την «Ελληνική Γλώσσα και Αγία Γραφή» και ανέφερε ότι οι συγγραφείς της Καινής Διαθήκης χρησιμοποίησαν τον θησαυρό της ελληνικής γλώσσας για να διατυπώσουν τις υψηλές διδασκαλίες του Χριστιανισμού και τόνισε ότι «σπάνια μια γλώσσα έχει συνδεθεί τόσο πολύ με μία θρησκεία όπως η ελληνική γλώσσα με τη χριστιανική θρησκεία».

Τέλος ο κ. Νίκος Παπαποστόλου Επιχειρηματίας, μίλησε με θέμα «Ελληνισμός και Ορθοδοξία. Χθες - σήμερα - αύριο» και τόνισε την αναπόσπαστη σύνδεση Ελληνισμού και Ορθοδοξίας.

Μετά το πέρας των εισηγήσεων ακολούθησε συζήτηση και δεξίωση.

Ο ομογενειακός τύπος αναφέρθηκε με ευμενέστατα εκτενή σχόλια στις ομιλίες των εισηγητών καθώς και στην απήχηση της εκδήλωσης στην Ομογένεια γενικότερα.

ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ,
τέως Πρώτος Λειτουργός Έκπαίδευσης
στό Ύπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου

Σ τὸν ἑλληνικὸ χῶρο ἡ ἔννοια τῆς πολυπολιτισμικότητας χρησιμοποεῖται ὡς προκρούστια κλίνη ἀκρωτηριασμοῦ τῆς παράδοσης καὶ ὡς ὀδοστρωτήρας γιὰ τὴ λεωφόρο τῆς πολιτισμικῆς οὐδετερότητας. Ἡ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἐπίκληση τῆς πολυπολιτισμικότητας στὴν πραγματικότητα συνιστᾶ ἀναίρεσή της καί, ἂν δὲν ὑποκρῦπτει πονηρία, ὑποδηλώνει ἄγνοια.

Ἡ γνήσια πολυπολιτισμικότητα ἐκ τοῦ ὀρισμοῦ της προϋποθέτει πολιτισμικὴ ποικιλία καὶ ἐσαεὶ ἀνάπτυξη ὄλων τῶν πολιτισμῶν μὲ τρόπο ἀνάλογο πρὸς τὴ βιοποικιλότητα, ὅπως τὴν ἐπιδιώκει ἡ οἰκολογία. Ὅπως δὲ στὴν περίπτωση τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος ἡ ἀνεξέλεγκτη εἰσαγωγή ξένων πρὸς τὴν ἐγχώρια χλωρίδα καλλιιεργειῶν συνιστᾶ βιασμό τῆς φύσης καὶ καταστροφή τῶν ἰσορροπιῶν τοῦ οἰκοσυστήματος, μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ἡ ὑποβάθμιση οὐσιαστικῶν στοιχείων τῆς παράδοσης συνιστᾶ ἀνεξέλεγκτη ἐκκρίζωση δοκιμασμένων γιὰ αἰῶνες πολιτισμικῶν ἀξιῶν καὶ ἐγκατάλειψη τοῦ ἐδάφους σὲ πολιτιστικὰ ζιζάνια καὶ εἰσαγόμενα ἀπὸ τὴν ἄλλοδαπὴ μεταλλαγμένα πολιτισμικὰ προϊόντα καὶ ὕβριδια.

Ἐξάλλου, ἡ πολυπολιτισμικότητα δὲν μπορεῖ νὰ ἀφορᾶ μόνο τὶς τοπικὲς κοινότητες, ἀλλὰ πρωτίστως ἀφορᾶ τὸν εὐρωπαϊκὸ καὶ παγκόσμιο πολιτιστικὸ χάρτη. Γιατὶ εἶναι προκλητικὴ ἀντίφαση νὰ προβάλλεται ὡς ὕψιστο ἰδανικὸ τῆς ἐποχῆς μας, ἐνῶ τὴν ἴδια στιγμή νὰ καταστρέφεται ἐν ὀνόματί της ἡ **ἰδιοπροσωπία τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν τοπικῶν κοινογιῶν.** Ὅταν ὁ λαὸς ἐνὸς τόπου μὲ τὸν ἄλφα ἢ βῆτα τρόπο ἀποξενώνεται ἀπὸ τοὺς πυλῶνες τῆς παράδοσῆς του, μετατρέπει τὴν πατρίδα του σὲ γκρίζα πολιτιστικὴ ζώνη καὶ στερεῖ τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τὸν πλοῦτο τῆς πολιτιστικῆς ποικιλίας.

Από την άλλη, ό σεβασμός πρός τή διαφορετικότητα τών πολιτισμικών παραδόσεων δέν πρέπει νά όδηγεϊ ούτε στόν σχετικισμό ούτε στόν συγκρητισμό. Κάποιες άντιλήψεις και συνήθειες, πολύ διαφορετικές από τις έλληνικές ή και αυτές του εύρύτερου δυτικού πολιτισμού, είναι δυνατό νά άντιμετωπίζονται με κατανόηση από τήν έλληνική κοινωνία και τους πολίτες. Άς μήν αναμένεται όμως, εν όνόματι του σεβασμού τής έτερότητας, νά υίοθετείται και ή άποδοχή συμπεριφορών που προσβάλλουν τά χρηστά ήθη, τά καλώς νοούμενα ανθρώπινα δικαιώματα, τις αίώνιου κύρους πανανθρώπινες άξίες ή, τó χειρότερο, που καταχρώνται τή φιλοξενία ένός λαού και άπαιτούν τήν άποψίλωση τής δικής του παράδοσης. Ό σεβασμός πρός τόν άλλο δέν συνεπάγεται άμβλυνση ήθικών κριτηρίων ούτε κατεδάφιση κάθε αξιολογικής κλίμακας. Μιά τέτοια συμπεριφορά θά συνιστούσε όπισθοδρόμηση του πολιτισμού και ραγδαία έπιστροφή στόν πρωτογονισμό.

Ό έλληνικός πολιτισμός ούδέποτε ύπήρξε ξενοφοβικός. Πλησίασε με ένδιαφέρον τους άλλους πολιτισμούς και προσέλαβε από αυτούς ό,τι χρήσιμο μπορούσε με τόν άφομοιωτικό δυναμισμό του νά υίοθετήσει. Γι' αυτό άκριβώς, άφου διαλέχτηκε με τόν Χριστιανισμό, βρήκε σ' αυτόν τήν Άλήθεια που έναγωνίως άναζητούσε. Όταν, όμως, άνακαινισμένος στην κολυμβήθρα τής Έκκλησίας διακόνισε τήν έξάπλωσή της, σεβάστηκε τή γλώσσα και τις συμβατές με τήν ουσία τής όρθοδοξίας συνήθειες τών λαών που φώτισε και τους ώθησε σε αυτόνομη άλματώδη πολιτιστική άνάπτυξη. Έτσι απέδειξε έμπράκτως ό,τι, όχι μόνο άνέχεται, αλλά σέβεται και άγαπά τους άλλους ως πρόσωπα και ως φορείς διαφορετικού πολιτισμού.

Έπομένως, για τήν έλληνική κουλτούρα και ψυχοσύνθεση ή πολυπολιτισμικότητα δέν μπορεί νά είναι τó νεοφανές ιδεολόγημα, όπως πολλές φορές έπιχειρούν νά τó έπιβάλουν οι κράχτες τής νεοταξικής ισοπέδωσης, αλλά αυτόνομη διαχρονική άξια. Γι' αυτόν άκριβώς τόν λόγο και στο σύγχρονο ρευστό περιβάλλον, όσο πιό γερά πατά στην παράδοσή του ό έλληνικός λαός, τόσο πιό δυναμικά θά άναπτυχθεί, ώστε νά ζήσει με αυτοπεποίθηση στην πολυπολιτισμική πραγματικότητα του καιρού μας. Νά μπορεί ό κάθε Έλληνας νά ζει με τρόπο που όσο περισσότερο γνωρίζει τις παραδόσεις και τους πολιτισμούς τών άλλων κοινωνιών και τών άλλων ανθρώπων, τόσο περισσότερο νά άγαπά τή δική του παράδοση, και όσο περισσότερο έμβαθύνει στόν δικό του πολιτισμό, τόσο περισσότερο νά σέβεται

τὸν πολιτισμό, τὶς συνήθειες καὶ τὸν τρόπο ζωῆς τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ποὺ συναντᾶ στὴν πορεία του.

Ἐξάλλου, πῶς εἶναι δυνατὸ νὰ ἀναμένεται ἀπὸ ἓνα λαὸ ἢ ἀπὸ ἓναν πολίτη, ὁ ὁποῖος θεωρεῖ ἡσσοнос σημασίας τὸν σεβασμὸ τῶν ἀξιῶν καὶ τοῦ εὐρύτερου περιεχομένου τῆς παράδοσής του, νὰ σεβαστεῖ τὶς ἀξίες καὶ τὶς συνήθειες τῶν ξένων; Εἶναι ποτὲ δυνατὸ ἐκεῖνος ποὺ θεωρεῖ συλλήβδην τὴν ἐθνικὴ καὶ θρησκευτικὴ του παράδοση ὡς παρωχημένο ἀναχρονισμὸ νὰ ἀντιμετωπίσει μὲ ἐνσυναίσθηση τὶς εὐαισθησίες τῶν ἄλλων γιὰ τὶς πτυχὲς τῆς δικῆς τους παράδοσης; Πῶς γιὰ παράδειγμα ὁ «ὀρθόδοξος χριστιανὸς» Ἕλληνας ποὺ δὲν νήστευε ποτὲ θὰ μπορέσει νὰ μπεῖ στὴ θέση του μουσουλμάνου ξένου, ὁ ὁποῖος σεβόμενος τὴ δικὴ του παράδοση ἀρνεῖται νὰ φάει χοιρινὸ κρέας;

Ἐπομένως, χωρὶς ἴχνος σωβινισμοῦ ἢ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ ὀφείλουμε νὰ γνωρίσουμε, νὰ καλλιεργήσουμε καὶ νὰ ἀνακαινίσουμε τὴν παράδοσή μας γιὰ τὸ καλὸ τῆς πατρίδας μας καὶ γιὰ τὸν πλοῦτο τῆς παγκόσμιας πολιτιστικῆς κληρονομιάς. Τέλος ἅς μὴν ξεχνοῦμε ὅτι ὡς μέλη τῆς Ἐκκλησίας στὸ σύγχρονο πολυπολιτισμικὸ περιβάλλον ἔχουμε ἀυξημένη εὐθύνη νὰ δώσουμε μὲ τὴ ζωὴ μας τὴν καλὴ μαρτυρία τῆς πίστεως μας καὶ νὰ γνωρίσουμε τὸ ἀληθινὸ πρόσωπο τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ στοὺς μακρὰν τῆς Ἐκκλησίας ἀδελφούς μας. Πῶς ὅμως θὰ τὸ ἐπιτύχουμε αὐτό, ἂν ἀπεμπολήσουμε ἢ ἀμβλύνουμε τὴν ὀρθόδοξη παράδοσή μας; **«ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ ἐν τίνι ἀλισθήσεται;» (Ματθ. ε' 13).**

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΜΑΪΟ - ΙΟΥΝΙΟ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ Β΄ ΧΡΟΝΙΚΑ ΜΑΪΟΥ 2017

ΤΡΙΤΗ
2 ΜΑΪΟΥ 2017

Ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομος δέχθηκε τον Αρχιεπίσκοπο Αρμενίων κ. Khoren Doghramadjian.

Ακολούθως, δέχθηκε τον Αρχιεπίσκοπο κ. Βερέσκυ, πρύτανη της Θεολογικής Σχολής Μόσχας και τον Μητροπολίτη Κιέβου κ. Αντώνιο, πρύτανη της Θεολογικής Σχολής Κιέβου και άλλους αρχιερείς από την Ελλάδα.

ΤΕΤΑΡΤΗ
2 ΜΑΪΟΥ 2017

Προήδρευσε των συνεδριών τεσσάρων ιδρυμάτων: του Ελληνικού ορφανοτροφείου, της Επαγγελματικής Σχολής, του Λουκή Ακρίτα και του Κωνσταντίνου Σπυριδάκη.

Ακολούθως, δέχθηκε τον Υπουργό Εσωτερικών κ. Σωκράτη Χάσικο στον οποίο και παρέθεσε γεύμα.

ΠΕΜΠΤΗ
4 ΜΑΪΟΥ 2017

Δέχθηκε μέλη του Βυζαντινού Αυτοκρατορικού Συνδέσμου Κοτέρων Ρωσίας.

Τέλεσε αγιασμό στο κατάστημα της Τράπεζας Κύπρου, στη Φανερωμένη.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
5 ΜΑΪΟΥ 2017

Παρέστη και χαιρέτησε το συνέδριο που οργάνωσε η Θεολογική Σχολή Εκκλησίας Κύπρου στην αίθουσα της Θεολογικής Σχολής.

ΚΥΡΙΑΚΗ
7 ΜΑΪΟΥ 2017

Προέστη της Θείας Λειτουργίας στον ιερό Ναό Αγίου Γεωργίου στον Άγιο Δομέτιο και κήρυξε τον θείο λόγο.

Το μεσημέρι παρέθεσε γεύμα στον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ταμασού και Ορεινής κ. Ησαΐα και σε 70μελή ομάδα.

ΔΕΥΤΕΡΑ
8 ΜΑΪΟΥ 2017

Δέχθηκε μέλη της Πατριαρχικής Εκκλησιαστικής Σχολής Κρήτης.

Προήδρευσε της Θρονικής Επιτροπής στην οποία και παρέθεσε γεύμα.

ΤΡΙΤΗ
9 ΜΑΪΟΥ 2017

Δέχθηκε τον καθηγητή του πανεπιστημίου «Νεάπολις»

κ. Γεώργιο Μαρσέλο και Μέλη του Ελληνοαμερικανικού Ινστιτούτου.

ΠΕΜΠΤΗ
11 ΜΑΪΟΥ 2017

Δέχθηκε την Ένωση Κατεχομένων Κοινοτήτων Αμμοχώστου.

ΤΡΙΤΗ
16 ΜΑΪΟΥ 2017

Έδωσε συνέντευξη στην εκπομπή «Πρώτη Γραμμή» του ΡΙΚ.

Ακολούθως, δέχθηκε Μέλη του Ιδρύματος Γεωργίου και Θέλιας Παρασκευαΐδη και τους Προέδρους της Νεολαίας των Ποντίων.

ΤΕΤΑΡΤΗ
17 ΜΑΪΟΥ 2017

Ξεναγήθηκε στην έκθεση του Δήμου Κυθρέας.

Προήδρευσε της συνεδρίας του ιδρύματος Αλέξανδρου Παπαχριστοφόρου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
19 ΜΑΪΟΥ 2017

Δέχθηκε την Υπουργό Εξωτερικών της Σουηδίας κυρία Μαργκότ Βάλστρομ.

ΚΥΡΙΑΚΗ
21 ΜΑΪΟΥ 2017

Προέστη της Θείας Λειτουργίας στον πανηγυρίζοντα Ιερό Ναό Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης στο νέο κοιμητήριο Λευκωσίας.

ΤΕΤΑΡΤΗ
24 ΜΑΪΟΥ 2017

Προήδρευσε της συνεδρίας του Κ.Ε.Τ.

ΠΕΜΠΤΗ
25 ΜΑΪΟΥ 2017

Προήδρευσε της Συνεδρίας της Θρονικής Επιτροπής. Ακολούθως, μετέβη στην πρεσβευτική κατοικία του πρέσβη της Συρίας, όπου είχε κατ' ιδίαν συνάντηση.

Το απόγευμα δέχθηκε τον Υπουργό Εξωτερικών κ. Ιωάννη Κασουλίδη.

ΚΥΡΙΑΚΗ
28 ΜΑΪΟΥ 2017

Προέστη της Θείας Λειτουργίας στον ιερό Ναό Παναγίας Φανερωμένης στη Λευκωσία και τέλεσε το μνημόσυνο των μελών της ΟΧΕΝ, που έπεσαν κατά τον απελευθερωτικό αγώνα της ΕΟΚΑ 1955-1959.

ΔΕΥΤΕΡΑ
29 ΜΑΪΟΥ 2017

Δέχθηκε τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Εδέσσης κ. Ιωήλ.

Δέχθηκε, επίσης, τον πρέσβη και διευθυντή διεύθυνσης Μέσης Ανατολής του Υπουργείου Εξωτερικών κ. Σώτο Λιασίδη στον οποίο και παρέθεσε γεύμα.

ΤΡΙΤΗ
30 ΜΑΪΟΥ 2017

Παρέθεσε γεύμα προς τους Ηγέτες της Εθνικής Φρουράς και της Αστυνομίας Κύπρου προς τους οποίους εξέφρασε τα αισθήματα της αγάπης και της εκτίμησης της Εκκλησίας για την προσφορά τους προς την Πατρίδα και τον λαό της. Το γεύμα ολοκληρώθηκε με την ανταλλαγή δώρων.

Το απόγευμα δέχθηκε τον Υπουργό Άμυνας της Αρμενίας κ. Vigen Sargsyan, τον οποίο συνόδευε ο Υπουργός Άμυνας κ. Χριστόφορος Φωκαΐδης. Η συνάντηση ολοκληρώθηκε με την ανταλλαγή δώρων.

ΤΕΤΑΡΤΗ
31 ΜΑΪΟΥ 2017

Δέχθηκε τον νέο Υπουργό Εσωτερικών κ. Κωνσταντίνο Πετρίδη, στον οποίο και παρέθεσε γεύμα.

Το απόγευμα παρέστη στο δείπνο που παρέθεσε ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας στο ίδρυμα Θώρακος.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ Β΄ **ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΝΙΟΥ 2017**

ΠΕΜΠΤΗ
1 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομος δέχθηκε τον Κυβερνητικό Εκπρόσωπο κ. Νίκο Χριστοδουλίδη στον οποίο και παρέθεσε γεύμα.

ΚΥΡΙΑΚΗ
4 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Προέστη της Θείας Λειτουργίας στον ιερό Ναό της του Χριστού Γεννήσεως στην Τάλα.

ΤΕΤΑΡΤΗ
7 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Δέχθηκε την ειδική σύμβουλο του Γ. Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών και Elizabeth Shehar και τον βουλευτή κ. Ζαχαρία Κουλία.

ΠΕΜΠΤΗ
8 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Προήδρευσε της τακτικής συνεδρίας της Ιεράς Συνόδου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
9 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Δέχθηκε την ηγουμένη της Ιεράς Μονής Παναγίας Τρικουκιάς Χριστονώμης μοναχή και τον Πρέσβη της Γερμανίας.

ΚΥΡΙΑΚΗ
11 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Προέστη Συνοδικού Συλλειτουργου στον ιερό Ναό Αποστόλου Βαρνάβα και Αγίου Μακαρίου Δασουπόλεως, ημέρα της γιορτής του ιδρυτή και προστάτη της Εκκλησίας Κύπρου. Σ' αυτό συμμετέσχε και ο Έξαρχος του παναγίου Τάφου Μητροπολίτης Βόστρων κ. Τιμόθεος.

ΔΕΥΤΕΡΑ
12 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Συναντήθηκε με τους θρησκευτικούς ηγέτες στην πρεσβευτική κατοικία της πρέσβειρας της Σουηδίας.

ΤΕΤΑΡΤΗ
14 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Προήδρευσε της συνεδρίας του Διοικητικού Συμβουλίου του τηλεοπτικού σταθμού «MEGA ONE».

ΠΕΜΠΤΗ
15 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Δέχθηκε τον Πρόεδρο της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου κ. Αντρέα Μαραγκό στον οποίο και παρέθεσε γεύμα.

ΚΥΡΙΑΚΗ
18 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Παρέστη συμπροσευχόμενος στον ιερό Ναό Αγίου Νεοφύτου στην Πάφο και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΔΕΥΤΕΡΑ
19 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Παρέστη στην τελετή αποφοίτησης των πτυχιούχων της Σχολής βυζαντινής μουσικής της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου, στο Μέγα Συνοδικό της Ιεράς Αρχιεπισκοπής.

ΤΡΙΤΗ
20 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Παρέστη στην τελετή λήξης των μαθημάτων της Ιερατικής Σχολής «Απόστολος Βαρνάβας», του ακαδημαϊκού έτους 2016-2017, προσφώνησε τη σύναξη και απηύθυνε νουθεσίες προς τους ιεροσπουδαστές και τους αποφοίτους της Σχολής.

ΠΕΜΠΤΗ
22 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Δέχθηκε τον Πρέσβη της Ουκρανίας κ. Boris Humeniuk.

ΚΥΡΙΑΚΗ
25 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Προέστη της Θείας Λειτουργίας στον ιερό Ναό Αγίου Κασσιανού στη Λευκωσία.

ΔΕΥΤΕΡΑ
26 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Μετέβη στο Προεδρικό Μέγαρο όπου είχε κατ' ιδίαν συνάντηση με την Α.Ε. τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Νίκο Αναστασιάδη. Το απόγευμα προήδρευσε της συνεδρίας του Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου του Γ', στο οποίο και παρέθεσε δείπνο.

ΤΡΙΤΗ
27 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Δέχθηκε φοιτητές του American Hellenic Institute Foundation και ιεροσπουδαστές της Ιερατικής Σχολής της Πολωνίας στους οποίους και παρέθεσε γεύμα.

ΤΕΤΑΡΤΗ
28 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό Ναό Αποστόλου Παύλου στη Λευκωσία.

ΠΕΜΠΤΗ
29 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στη «στήλη του Αποστόλου Παύλου» στην Κάτω Πάφο.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΠΑΦΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ **ΧΡΟΝΙΚΑ ΜΑΪΟΥ 2017**

ΔΕΥΤΕΡΑ
1 ΜΑΪΟΥ 2017

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Πάφου κύριος Γεώργιος λειτούργησε και κήρυξε τον θείο λόγο στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αγίου Παναρέτου Κολώνης.

Το βράδυ χοροστάτησε και κήρυξε τον θείο λόγο, κατά την ακολουθία του εσπερινού, στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αγίας Ματρώνας στον Ακάμα.

ΠΕΜΠΤΗ
4 ΜΑΪΟΥ 2017

Χοροστάτησε και κήρυξε τον θείο λόγο, κατά την ακολουθία του εσπερινού, στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αγίου Εφραίμ στον Άγιο Αμβρόσιο.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
5 ΜΑΪΟΥ 2017

Μίλησε σε ημερίδα της Θεολογικής Σχολής της Εκκλησίας της Κύπρου με θέμα «Το Άγιο Πνεύμα στα κείμενα του Ιωάννη». Το βράδυ τέλεσε τρισάγιο στα αποκαλυπτήρια μνημείου ηρώων στο Πολέμι.

ΚΥΡΙΑΚΗ
7 ΜΑΪΟΥ 2017

Λειτουργήσε και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Αποστόλων Παύλου και Βαρνάβα Πάφου.

ΔΕΥΤΕΡΑ
8 ΜΑΪΟΥ 2017

Μίλησε σε συγκέντρωση του ιερού ναού Της του Θεού Σοφίας Στροβόλου με θέμα «Η Σοφία του Θεού και ο ναός Της του Θεού Σοφίας».

ΤΕΤΑΡΤΗ
10 ΜΑΪΟΥ 2017

Τέλεσε τον αγιασμό, στην κλινική «Άγιος Γεώργιος», του τμήματος ακουφιστικής φροντίδας Hosties.

ΠΕΜΠΤΗ
11 ΜΑΪΟΥ 2017

Χοροστάτησε και κήρυξε τον θείο λόγο, κατά την ακολουθία του εσπερινού, στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αγίου Επιφανίου Ασπρογιάς.

ΚΥΡΙΑΚΗ
14 ΜΑΪΟΥ 2017

Λειτουργήσε και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Αποστόλου Ανδρέου Έμπας και προέστη του μνημοσύνου των ηρώων της κοινότητας.

ΚΥΡΙΑΚΗ
21 ΜΑΪΟΥ 2017

Λειτουργήσε και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Αγίων Αναργύρων Κάτω Πάφου και προέστη του μνημοσύνου για τη γενοκτονία του Ποντιακού Ελληνισμού.

ΣΑΒΒΑΤΟ
27 ΜΑΪΟΥ 2017

Συμμετείχε σε ημερίδα για τον Θεόδωρο Παπαδόπουλλο στην Βάσα Κοιλανίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ
28 ΜΑΪΟΥ 2017

Λειτουργήσε και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Αγίας Παρασκευής Γεροσκήπου.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΠΑΦΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

ΠΕΜΠΤΗ
1 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Πάφου κύριος Γεώργιος συναντήθηκε με τον Δήμαρχο Γεροσκήπου και συζήτησαν το θέμα του τέως ΚΕΝ Γεροσκήπου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
2 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Συναντήθηκε με τον Υπουργό Εσωτερικών και συζήτησαν το θέμα της ανταλλαγής του Κήπου.

ΚΥΡΙΑΚΗ
4 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Λειτουργήσε και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Εισοδίων της Θεοτόκου Πέγειας.

ΔΕΥΤΕΡΑ
5 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Λειτουργήσε και κήρυξε τον θείο λόγο στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αγίου Πνεύματος Στρομπίου.

ΤΡΙΤΗ
6 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Προήδρευσε συνεδρίας της Θρονικής Επιτροπής, η οποία εξέτασε τις οικονομικές καταστάσεις της Μητρόπολης Πάφου.

ΚΥΡΙΑΚΗ
11 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Συλλειτουργήσε με τον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου και τα άλλα μέλη της Ιεράς Συνόδου στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αποστόλου Βαρνάβα Λευκωσίας.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
16 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Μίλησε σε παγκοινοτική συγκέντρωση, στο Πισσούρι, για τον προγραμματισμό ανέγερσης της νέας εκκλησίας.

ΚΥΡΙΑΚΗ
18 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Λειτουργήσε και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Αγίας Μαρίνης Μέσα Χωρίου και προέστη του μνημοσύνου των ηρώων της κοινότητας.

ΤΡΙΤΗ
20 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Δέκτηκε την επίσκεψη ομάδας καθηγητών από την Γεωργία, που διδάσκουν Ελληνικά στα εκεί σχολεία.

ΤΕΤΑΡΤΗ
21 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Τέλεσε τα εγκαίνια της νέας βιβλιοθήκης, στο Γυμνάσιο Θεοσκεπάστης, που είναι αφιερωμένη στον Νεόφυτο Χανδριώτη, φοιτητή, που πέθανε πρόσφατα από καρκίνο.

Το απόγευμα τέλεσε τον αγιασμό κατά τα εγκαίνια του Δημοτικού Πάρκου στην Πάφο.

ΣΑΒΒΑΤΟ
24 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Προήδρευσε Ιερατικού Συνεδρίου στη Μητρόπολη Πάφου.

ΚΥΡΙΑΚΗ
25 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Λειτουργήσε και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Παναγίας Χρυσοαιματούσης Χλώρακας.

ΤΕΤΑΡΤΗ
28 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Δέκτηκε την επίσκεψη 25 καθηγητών και φοιτητών Θεολογικού Σεμιναρίου της Πολωνίας, στους οποίους παρέθεσε γεύμα.

Λειτουργήσε και κήρυξε τον θείο λόγο στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αποστόλων Παύλου και Βαρνάβα Πάφου.

Το βράδυ συγχοροστάτησε με Αρχιεπίσκοπο Κύπρου, Επίσκοπο Αρσινόης και Επίσκοπο Χύτρων στον πανηγυρικό εσπερινό, στον χώρο κηρύγματος των Αποστόλων Παύλου και Βαρνάβα, στην Κάτω Πάφο. Τον πρόποντα λόγο εκφώνησε ο Β. Δ. του Παγκυπρίου Γυμνασίου κ. Γεώργιος Χριστοδούλου.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΙΤΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ **ΧΡΟΝΙΚΑ ΜΑΪΟΥ 2017**

ΚΥΡΙΑΚΗ
7 ΜΑΪΟΥ 2017

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κιτίου κύριος Χρυσόστομος λειτουργήσε και κήρυξε στον ιερό ναό Αποστόλου Βαρνάβα και αγίου Λουκά του Ιατρού στον Συνοικισμό της ΑΗΚ.

ΔΕΥΤΕΡΑ
8 ΜΑΪΟΥ 2017

Ο Πανιερώτατος αναχώρησε με ομάδα γιατρών και νοσηλευτών για Ιεραποστολικό ταξίδι στη Μαδαγασκάρη.

ΚΥΡΙΑΚΗ
14 ΜΑΪΟΥ 2017

Λειτουργήσε και κήρυξε στον ιερό ναό Παναγίας στη Μαδαγασκάρη.

ΚΥΡΙΑΚΗ
21 ΜΑΪΟΥ 2017

Λειτουργήσε και κήρυξε στον εορτάζοντα ιερό ναό αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης στη Μαδαγασκάρη.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
26 ΜΑΪΟΥ 2017

Χοροστάτησε στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό αγίου Ιωάννου του Ρώσσου στον Συνοικισμό Κόκκινες.

ΚΥΡΙΑΚΗ
28 ΜΑΪΟΥ 2017

Λειτουργήσε και κήρυξε στον ιερό ναό αγίας Άννης στην κοινότητα της Αγίας Άννας.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΙΤΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ **ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΝΙΟΥ 2017**

ΚΥΡΙΑΚΗ
4 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κιτίου κύριος Χρυσόστομος λειτουργήσε και κήρυξε στον ιερό ναό αγίου Λαζάρου στη Λάρνακα.

ΔΕΥΤΕΡΑ
5 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Λειτουργήσε και κήρυξε στον ιερό ναό Παναγίας Χρυσογαλακτούσας στη Λάρνακα.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
9 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Τέλεσε τα θυρανοίξια του ιερού ναού Παναγίας Παλιομετόχου.

ΚΥΡΙΑΚΗ
11 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Έλαβε μέρος στο αρχιερατικό συλλείτουργο στον ιερό ναό Αποστόλου Βαρνάβα στη Λευκωσία με την ευκαιρία της εορτής του Αποστόλου Βαρνάβα, Ιδρυτού και Προστάτου της Εκκλησίας της Κύπρου.

ΚΥΡΙΑΚΗ
18 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Λειτουργήσε στην ιερά μονή αγίου Νεοφύτου στην Πάφο.

ΚΥΡΙΑΚΗ
25 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Λειτουργήσε και κήρυξε στον ιερό ναό αγίου Νικολάου Δροσιάς στη Λάρνακα.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
30 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Χοροστάτησε στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό αγίου Κωνσταντίνου του εν Ορμηδεία στην Ορμηδεία.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΥΡΗΝΕΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ **ΧΡΟΝΙΚΑ ΜΑΪΟΥ 2017**

ΠΕΜΠΤΗ
4 ΜΑΪΟΥ 2017

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κυρηνείας κύριος Χρυσόστομος τέλεσε τόν Έσπερινό στόν Ιερό Ναό Άγιου Στυλιανού Λινόπετρας καί άνέπεμψε δέηση γιά τούς πρόσφυγες έκ Καραβά.

- ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ**
5 ΜΑΪΟΥ 2017
- Τέλεσε τήν Θεία Λειτουργία στόν Ἱερό Ναό Ἀγίου Μάμαντος Κυρηνείας τοῦ Προσφυγικοῦ Συνοικισμοῦ Α΄ στήν Κοκκινότριμιθιά, καί ἀνέπεμψε δέηση γιά τούς πρόσφυγες ἀπό τό χωριό Ἁγία Εἰρήνη.
- ΣΑΒΒΑΤΟ**
6 ΜΑΪΟΥ 2017
- Χοροστάτησε στόν Ἑσπερινό στόν Ἱερό Ναό Ἀγίου Μάμαντος στήν Κοκκινότριμιθιά.
- ΚΥΡΙΑΚΗ**
7 ΜΑΪΟΥ 2017
- Λειτουργήσε στήν Ἱερά Μονή Ἀγίου Παντελεήμονος Ἀχερά. Παρέστη σέ συνάξεις προσφύγων ἐκ Μύρτου (στήν Λεμεσό) καί Ἀγίου Ἐρμολάου (στήν Λευκωσία).
- ΔΕΥΤΕΡΑ**
8 ΜΑΪΟΥ 2017
- Παρέστη σέ Συνεδρία τοῦ Παγκυπρίου Συντονιστικοῦ Σώματος Εὐημερίας.
- 11-16 ΜΑΪΟΥ 2017**
- Ἀπουσίαζε στό ἐξωτερικό.
- ΚΥΡΙΑΚΗ**
21 ΜΑΪΟΥ 2017
- Λειτουργήσε στόν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναό Ἀποστόλου Βαρνάβα Κοκκινότριμιθιάς καί ἀνέπεμψε δέηση γιά τούς πρόσφυγες ἐκ Λιβερώων.
- ΣΑΒΒΑΤΟ**
27 ΜΑΪΟΥ 2017
- Ἀνέπεμψε δέηση στήν Ἱερά Μονή Ἀγίου Μηνᾶ στά πλαίσια ἐκδρομῆς ἡλικιωμένων προσφύγων ἐκ Καραβά, καί παρέστη σέ ἐκδήλωση τῆς Λαπήθου γιά τήν κεντητική της τέχνη.
- ΚΥΡΙΑΚΗ**
28 ΜΑΪΟΥ 2017
- Λειτουργήσε στόν Ἱερό Ναό Ἁγίων Κωνσταντίνου καί Ἐλένης στό Τσέρι καί ἀκολούθως παρέστη σέ συνεστίαση προσφύγων ἐκ Λιβερώων.
- ΤΡΙΤΗ**
30 ΜΑΪΟΥ 2017
- Τέλεσε Ἁγιασμό στά Ἐγκαίνια τῶν Ἐργαστηρίων τοῦ Κέντρου Παραγωγικότητας στήν Ἀθαλάσσα.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΥΡΗΝΕΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

- ΠΕΜΠΤΗ**
1 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017
- Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κυρηνείας κύριος Χρυσόστομος παρέστη στήν Συνεδρίαση τῆς Παγκυπρίου Ἐνώσεως Ἑλλήνων Θεολόγων στήν Χοιροκοιτία.
- ΚΥΡΙΑΚΗ**
4 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017
- Λειτουργήσε στόν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναό Ἀποστόλου Βαρνάβα Κοκκινότριμιθιάς.
- ΔΕΥΤΕΡΑ**
5 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017
- Λειτουργήσε στήν ἑορτή τοῦ Ἀγίου Πνεύματος στόν Ἱερό Ναό Ἀγίου Γεωργίου Μάμαρι, καί τό ἀπόγευμα παρέστη στίς ἐκδηλώσεις τοῦ Ναυτικοῦ Ὁμίλου Κερύνειας στήν Λεμεσό.
- ΠΕΜΠΤΗ**
8 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017
- Παρέστη στήν Συνεδρίαση τῆς Ἱεράς Συνόδου.

ΣΑΒΒΑΤΟ
10 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Ύποδέχθηκε τὰ Ἱερά Λείψανα τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα καί ἀκολούθως χοροστάτησε στὸν πανηγυρικό Ἑσπερινό.

ΚΥΡΙΑΚΗ
11 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Χοροστάτησε στὸν Ὅρθρο καί προέστη τῆς πανηγυρικής Θείας Λειτουργίας τοῦ Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα στὴν Κοκκινοτριμιθιά. Χειροτόνησε τὸν ἀπὸ διακόνων κ. Ἀθανάσιο Πογιατζῆ εἰς Πρεσβύτερον καί τὸν χειροθέτησε εἰς Ἀρχιμανδρίτην. Ἀκολούθως ἐγκαίνιασε τὴν κηποτέχνηση τοῦ περιβόλου τοῦ Ναοῦ.

ΤΡΙΤΗ
13 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Ἀπεύθυνε τὸν θεῖο λόγο μετὰ τὸ πέρας τῆς τελετῆς τοῦ Ἁγίου Εὐχελαίου στὸν Ἱερό Ναό Ἀποστόλου Βαρνάβα Κοκκινοτριμιθιάς καί ἀκολούθως παρέστη στὴν Συνεδρία τοῦ Παγκυπρίου Συμβουλίου Ἐθελοντισμοῦ στὴν Λευκωσία.

ΤΕΤΑΡΤΗ
14 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Ἀνέπεμψε δέηση στὴν τελετὴ ἀλλαγῆς Διοικητοῦ τοῦ Στρατοπέδου «Σταύρου Στυλιανίδη» στὸν Κόρνο καί ἐκπροσωπήθη στὴν ἐκδήλωση «Μέρα Κερύνειας» στὸ Πολιτιστικό Ἴδρυμα Καραβιωτῶν.

ΚΥΡΙΑΚΗ
18 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Τέλεσε τὴν Θεία Λειτουργία στὸν Ἱερό Ναό Τιμίου Προδρόμου στό χωριό Πρόδρομος καί κατέθεσε στεφάνι σέ μνημεῖο Ἀρχιερέων πού διετέλεσαν προκάτοχοί του.

ΠΕΜΠΤΗ
22 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Τέλεσε Τρισάγιον καί ἀνέπεμψε δέηση γιὰ τους θυσιασθέντες δασοφυροσβέστες στὰ ἐγκαίνια τοῦ μνημείου πρὸς τιμὴν τους, στὸ Φυτώριο τοῦ Τμήματος Δασῶν στὴν Ἀθαλάσσα. Ἀκολούθως προήδρευσε τῆς Συνεδρίας τῆς Παγκυπρίου Ὁμοσπονδίας Συνδέσμων Εὐημερίας Ἡλικιωμένων στὴν Λεμεσό.

ΚΥΡΙΑΚΗ
25 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Τέλεσε τὴν Θεία Λειτουργία στὸν Ἱερό Ναό Ἁγίου Παντελεήμονος Μακεδονιτίσσης, προέστη τοῦ Μνημοσύνου τῶν πεσόντων Κερυνειωτῶν καί ἀνέπεμψε δέηση γιὰ ἀνέυρεση τῶν ἀγνοουμένων κατὰ τὴν τουρκικὴ εἰσβολή. Ἀκολούθως κατέθεσε στεφάνι στό παρακείμενο μνημεῖο πεσόντων τοῦ Δήμου Κερύνειας. Τὸ βράδυ παρέστη σέ ἐκδήλωση προσφύγων ἐξ Ἁγίου Ἀμβροσίου Κυρηνείας.

Ἐπίσης προσεκλήθη καί παρέστη, ἀναπέμποντας δέηση, σέ τελετές ἀποφοίτησης Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων τοῦ τόπου.

**ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΛΕΜΕΣΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ
ΧΡΟΝΙΚΑ ΜΑΪΟΥ 2017**

**ΚΥΡΙΑΚΗ
2 ΜΑΪΟΥ 2017**

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Λεμεσού κύριος Άθανάσιος συμμετέσχε σέ άρχιερατικό συλλείτουργο κατά τή διάρκεια τών έγκαίνιων τοῦ ι. ναοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα καί πάντων τών Ρώσων Ἁγίων στήν Ἱερά Μητρόπολη Ταμασοῦ καί Ὁρεινῆς.

**ΣΑΒΒΑΤΟ
6 ΜΑΪΟΥ 2017**

Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία ειδικά γιά τούς τελειόφοιτους μαθητές καί μαθήτριες τών Λυκείων καί Τεχνικῶν Σχολῶν τῆς έπαρχίας Λεμεσού στόν μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
7 ΜΑΪΟΥ 2017**

Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στήν ι. μονή Συμβούλου Χριστοῦ στήν Ἐπισκοπή.

**ΠΕΜΠΤΗ
11 ΜΑΪΟΥ 2017**

Χοροστάτησε κατά τήν άκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ στόν ι. ναό Ἁγίου Ἐπιφανίου τῆς κοινότητας Δωροῦ.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
12 ΜΑΪΟΥ 2017**

Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ι.ναό Ἁγίου Ἐπιφανίου τῆς κοινότητας Ἀψιοῦ.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
14 ΜΑΪΟΥ 2017**

Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ι. ναό Ἀποστόλου Λουκά, Ἁγίας Μαρίνας καί Ἁγίου Θύρσου τοῦ Συνοικισμοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου.

**ΣΑΒΒΑΤΟ
20 ΜΑΪΟΥ 2017**

Χοροστάτησε κατά τήν άκολουθία τοῦ έσπερινοῦ στόν ι. ναό Ἁγίων Κωνσταντίνου καί Ἐλένης τῆς κοινότητας Καντοῦ.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
21 ΜΑΪΟΥ 2017**

Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ι. ναό Ἁγίων Κωνσταντίνου καί Ἐλένης τῆς κοινότητας Ἁγίου Κωνσταντίνου.

**ΔΕΥΤΕΡΑ
22 ΜΑΪΟΥ 2017**

Ἐποδέχθηκε στόν μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς αντίγραφο τῆς ἱεράς εικόνας τῆς Παναγίας τῆς Βηματάρισσας, τήν όποία μετέφερε στήν Κύπρο ό Πανοσιολογιώτατος Καθηγούμενος τῆς Ἱεράς Μεγίστης Μονῆς Βατοπαιδίου Ἀρχιμ. Ἐφραίμ.

**ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΛΕΜΕΣΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ
ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΝΙΟΥ 2017**

**ΚΥΡΙΑΚΗ
4 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017**

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Λεμεσού κύριος Άθανάσιος τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ι.ναό Ἁγίου Νικολάου Κ. Πολεμιδιῶν. Ἀκολουθῶς χοροστάτησε κατά τήν άκολουθία τοῦ έσπερινοῦ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί ανέγνωσε τίς εὐχές τῆς γονυκλισίας στόν ἴδιο ι.ναό.

ΔΕΥΤΕΡΑ
5 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ι. ναό Ἁγίας Τριάδος Λεμεσοῦ.
Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στήν ι. μονή Παναγίας Ἀμασγούς στήν κοινότητα Μοναγρίου.

ΤΡΙΤΗ
6 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στήν ι. σκήτη τοῦ Ἁγίου Ἰωάννη τοῦ Μοναγρίτη τῆς ι. μονῆς Παναγίας Ἀμασγούς.

ΣΑΒΒΑΤΟ
10 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ι. ναό Ἀποστόλου Βαρνάβα τοῦ Συνοικισμοῦ Ἁγίου Ἰωάννη.

ΚΥΡΙΑΚΗ
11 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Συμμετέσχε σέ πολυαρχιερατικό Συλλεΐτουργο στόν πανηγυρίζοντα ι. ναό Ἀποστόλου Βαρνάβα Δασουπόλεως, προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ.Χρυσοστόμου.

ΠΕΜΠΤΗ
15 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Συμμετέσχε στήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ι. ναό Ἁγίου Τύχωνος τῆς ὁμώνυμης κοινότητας, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς κ.κ.Ιουστίνου καί συγχοροστατούντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ.Νικολάου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
16 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στήν ι. μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ
18 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ι. ναό Τιμίου Προδρόμου τῆς κοινότητας Λουβαρά.

ΣΑΒΒΑΤΟ
24 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Προεξήρχε Ἀρχιερατικοῦ Συλλεΐτουργο στόν ι. ναό Ἁγίου Λουκά Κριμαίας τῆς ι. μονῆς Παναγίας Δοβρά στή Βέροια Ἑλλάδας.

ΚΥΡΙΑΚΗ
25 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλεΐτουργο στόν μητροπολιτικό ναό Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀλεξανδρείας στή Βέροια, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ.κ.Κυρίλλου καί συλλειτουργούντων Ἀρχιερέων, ἐκπροσώπων Πατριαρχείων καί Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

ΤΕΤΑΡΤΗ
28 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Συμμετέσχε σέ πολυαρχιερατικό ἑσπερινό στήν παλαιά Μητρόπολη Βεροίας, χοροστατούντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Νύσσης κ.Ἀρσενίου καί συγχοροστατούντων Ἀρχιερέων, ἐκπροσώπων Πατριαρχείων καί Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

ΠΕΜΠΤΗ
29 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Συμμετέσχε σέ πολυαρχιερατικό Συλλεΐτουργο στήν παλαιά Μητρόπολη Βεροίας, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ.κ.Κυρίλλου καί συλλειτουργούντων Ἀρχιερέων, ἐκπροσώπων Πατριαρχείων καί Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

Συμμετέσχε σέ πολυαρχιερατικό ἑσπερινό στό «Βῆμα» τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στή Βέροια, χοροστατούντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βεροίας κ.κ.Παντελεήμονος καί συγχοροστατούντων Ἀρχιερέων, ἐκπροσώπων Πατριαρχείων καί Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

**ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΜΟΡΦΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ
ΧΡΟΝΙΚΑ ΜΑΪΟΥ 2017**

**ΤΡΙΤΗ
2 ΜΑΪΟΥ 2017**

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Μόρφου κ. Νεόφυτος μίλησε στους μαθητές και μαθήτριες του Λυκείου Σολέας.

**ΠΕΜΠΤΗ
4 ΜΑΪΟΥ 2017**

Παρέστη και χαίρετσε την 7ην τακτική συνάντηση των εκπροσώπων των Ίερών Μητροπόλεων και Ύπισκοπών του Συνοδικού Γραφείου Προσκυνηματικών περιηγήσεων της Έκκλησίας Κύπρου, ή οποία οργανώθηκε και φιλοξενήθηκε από την Ίερά Μητρόπολη Μόρφου και έλαβε χώρα στην Ίερά Μονή Αγίου Ίωάννου Λαμπαδιστή στον Καλοπαναγιώτη. Τό μεσημέρι ό Πανιερώτατος και τό Κοινοτικό Συμβούλιο του Καλοπαναγιώτη παρέθεσαν γεύμα στους εκπροσώπους.

**ΠΕΜΠΤΗ
5 ΜΑΪΟΥ 2017**

Χοροστάτησε κατά την τέλεση της πανηγυρικής Άκολουθίας του Έσπερινού και κήρυξε τον θείο λόγο στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό της Αγίας Ειρήνης της κοινότητας Αγίας Ειρήνης (Καναβίων).

**ΣΑΒΒΑΤΟ
6 ΜΑΪΟΥ 2017**

Παρέστη συμπροσευχόμενος κατά την τέλεση της Θείας Λειτουργίας και στη συνέχεια προέστη της Άκολουθίας καταθέσεως θεμελίου λίθου στα ύπό ανέγερσιν ιερά παρεκκλήσια των Αγίων Μυροφόρων Γυναικών και των Άρχαγγέλων στην Ίερά Μονή Αγίου Νικολάου παρά την Όρουνητα.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
7 ΜΑΪΟΥ 2017**

Τέλεσε τη Θεία Λειτουργία και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό της Αγίας Αίκατερίνης στην κοινότητα Βυζακιάς.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
14 ΜΑΪΟΥ 2017**

Τέλεσε τη Θεία Λειτουργία και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό της Αγίας Παρασκευής στην κοινότητα Μουτουλλά.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
17 ΜΑΪΟΥ 2017**

Παρέστη σε έκδήλωση του Γυμνασίου Σολέας με θέμα: «Διαχρονικοί ιστορικοί δεσμοί Σολέας - Πάφου».

**ΣΑΒΒΑΤΟ
20 ΜΑΪΟΥ 2017**

Παρέστη σε προσκυνηματική έξόρμηση των έκτοπισμένων κατοίκων της κοινότητας Πεντάγαιας στο ιερό Ήσυχαστήριο του Όσίου Σεραφείμ του Σαρώφ στη Σκουριώτισσα.

**ΣΑΒΒΑΤΟ
20 ΜΑΪΟΥ 2017**

Χοροστάτησε κατά την τέλεση της πανηγυρικής Άκολουθίας του Έσπερινού και κήρυξε τον θείο λόγο στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό των Αγίων Κωνσταντίνου και Έλένης στην κοινότητα Σαραντίου.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
21 ΜΑΪΟΥ 2017**

Προέστη της πανηγυρικής Θείας Λειτουργίας και κήρυξε τον θείο λόγο στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό των Αγίων Κωνσταντίνου και Έλένης στην κοινότητα Σαραντίου.

**ΔΕΥΤΕΡΑ
22 ΜΑΪΟΥ 2017**

Χοροστάτησε κατά την τέλεση της πανηγυρικής Άκολουθίας του Έσπερινού και κήρυξε τον θείο λόγο στο πανηγυρίζον ιερό έξωκλήσιο του Όσίου Κυριακού του έν Εύρύχου, στην κοινότητα Εύρύχου.

ΤΡΙΤΗ
23 ΜΑΪΟΥ 2017

Προέστη τῆς πανηγυρικής Θείας Λειτουργίας καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὸ πανηγυρίζον ἱερὸ ἐξωκκλήσιο τοῦ Ὁσίου Κυριακοῦ τοῦ ἐν Εὐρύχου στὴν κοινότητα Εὐρύχου.

ΤΕΤΑΡΤΗ
24 ΜΑΪΟΥ 2017

Προέστη τῆς Ἀκολουθίας τῆς ἀγρυπνίας τῆς ἑορτῆς τῆς Ἀναλήψεως στὸ ἱερὸ Ἑσυχαστήριο τοῦ Ὁσίου Σεραφεῖμ τοῦ Σαρῶφ στὴ Σκουριώτισσα.

ΚΥΡΙΑΚΗ
28 ΜΑΪΟΥ 2017

Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὸ ἱερὸ ἐξωκκλήσιο τοῦ Ἁγίου Γεωργίου (Ξαλῶνων), στὴν κατεχόμενη κοινότητα Κάτω Ζώδιας.

ΠΕΜΠΤΗ
26 ΜΑΪΟΥ 2016

Συμμετέσχε στὴν 6η Συνάντηση (γιὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸ ἔτος 2016-2017) τοῦ Ἐπιμορφωτικοῦ Σεμιναρίου Κλήρου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μόρφου, μὲ θέμα, «Ἡ πνευματικὴ τελείωση τῶν χριστιανῶν» (Κάθαρση - Φωτισμὸς - Θέωση), μὲ εισηγητὸ τὸν Αἰδεσιμολογιώτατο Πρεσβύτερο π. Ἀθανάσιο Βουδούρη.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΜΟΡΦΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ **ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΝΙΟΥ 2017**

ΠΕΜΠΤΗ
1 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Μόρφου κ. Νεόφυτος προέστη τῆς Ἀκολουθίας τῆς ἀγρυπνίας ἐπὶ τῇ ἐλεύσει τῆς Τιμίας Κάρας τοῦ ὀσίου πατρὸς ἡμῶν Γεωργίου τοῦ Καρσλίδη, στὸν ἱερὸ ναὸ Ἀποστόλου Ἀνδρέα στὸ Πλατὸ Ἀγλαντζιάς.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
2 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Προέστη τῆς Ἑξοδίου Ἀκολουθίας τοῦ μακαριστοῦ καθηγητοῦ μέσης ἐκπαίδευσης Χριστοῦ Κινέζου ἐξ Αὐλώνας στὸν ἱερὸ ναὸ Παναγίας στὸ Ἀκάκι.

ΣΑΒΒΑΤΟ
3 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὸν ἱερὸ ναὸ τῶν Ὁσίων Βαρνάβα καὶ Ἰλαρίωνος στὴν κοινότητα Περιστερώνας (Μόρφου).

ΚΥΡΙΑΚΗ
4 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία τῆς Κυριακῆς τῆς Πεντηκοστῆς, ἀνέγνωσε τίς εὐχῆς τῆς Γουγκλισίας καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὸν Καθεδρικὸ ναὸ τοῦ Ἁγίου Μάμαντος στὴν κατεχόμενη κωμόπολη τῆς Μόρφου (τὸ δεξιὸ κλίτος τοῦ ναοῦ εἶναι ἀφιερωμένο στὴν Ἁγία Τριάδα).

ΔΕΥΤΕΡΑ
5 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία τῆς Δευτέρας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὴν πανηγυρίζουσα ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Νικολάου παρὰ τὴν Ὁρούντα (δεύτερη πανηγυρὴ τῆς Μονῆς).

ΠΕΜΠΤΗ
8 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Προέστη τῆς Ἀκολουθίας τῆς ἀγρυπνίας ἐπὶ τῇ ἐλεύσει τῶν ἱερῶν λειψάνων τοῦ ὀσίου πατρὸς ἡμῶν Βαρνάβα τοῦ ἐν Βάσα Κοιλανίου στὴν ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Νικολάου, παρὰ τὴν Ὁρούντα.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
9 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Μίλησε σὲ ἐκδήλωση τοῦ Δημαρχείου Λευκονίκου μὲ θέμα: «Ὁ ἐπίκαιρος βίος τοῦ θαυμαστοῦ Χατζηφλουρέντου».

ΣΑΒΒΑΤΟ
10 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Προέστη τῆς Ἐξοδίου Ἀκολουθίας τοῦ μακαριστοῦ διδασκάλου δημοτικῆς ἐκπαίδευσης Ἀναστάσιου (Τάσου) Ζαμπᾶ ἐκ Πραστείου (Μόρφου), στὸν ἱερὸ ναὸ Ἁγίου Αὐξιβίου στὸν Ἀστρομερίτη.

ΚΥΡΙΑΚΗ
11 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὸν ἱερὸ ναὸ Ἁγίου Γεωργίου στὴν κοινότητα Γερακιῶν, καὶ στὴ συνέχεια προέστη τῆς Ἀκολουθίας καταθέσεως θεμελίου λίθου τοῦ ὑπὸ ἀνέγερσιν αὐτόθι ἱεροῦ ἐξωκκλησίου τοῦ Ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σωζομένου τοῦ ἐν Γαλατεία τῆς Μόρφου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
23 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Προέστη τῆς Ἀκολουθίας τῆς ἀγρυπνίας ἐπὶ τῇ ἐλεύσει τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τοῦ Τιμίου Προδρόμου ἐκ τῆς ἱεράς μονῆς Ἁγίου Ἰωάννη Λαμπαδιστῆ, στὸν πανηγυρίζοντα ἱερὸ ναὸ τοῦ Τιμίου Προδρόμου, στὴν κοινότητα Νικηταρίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ
25 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὸν ἱερὸ ναὸ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννη τοῦ Θεολόγου, στὴν κοινότητα Σινᾶ Ὁρους.

ΤΕΤΑΡΤΗ
28 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Χοροστάτησε κατὰ τὴν τέλεση τῆς πανηγυρικῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἑσπερινοῦ καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὸ πανηγυρίζον ἱερὸ παρεκκλήσιο τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, στὴν κοινότητα Ἀκακίου.

ΠΕΜΠΤΗ
29 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Χοροστάτησε κατὰ τὴν τέλεση τῆς Θείας Λειτουργίας καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὸν ἱερὸ ναὸ Παναγίας, στὴν κοινότητα Γαλάτας.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΑΣ ΚΑΙ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΜΑΪΟΥ 2017

ΤΡΙΤΗ
02 ΜΑΪΟΥ 2017

Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κωνσταντίας καὶ Αμμοχώστου κ. Βασίλειος τέλεσε τὸν Ἀγιασμό στο στρατόπεδο Μόδεστου Παντελή στο Λιοπέτρι

ΠΕΜΠΤΗ
04 ΜΑΪΟΥ 2017

Εθμοτυπικὴ ἐπίσκεψη Ἀρχηγοῦ Εθνικῆς Φρουράς Ἀντιστράτηγου Ηλία Λεοντάρη στὴν Ἱερά Μητρόπολη.

Υποδέχτηκε τὴν Τιμία Κάρα τοῦ Ἁγίου Ἐπιφανίου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντίας καὶ τῆς Ἁγίας Ειρήνης στὸν Μητροπολιτικὸ Ναὸ Ἁγίου Γεωργίου Παραλιμνίου καὶ ἀκολούθως χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ με τὴν ευκαιρία τῆς εορτῆς τῆς Ἁγίας Ειρήνης, προστάτιδας τῶν Σωμάτων Ασφαλείας .

ΔΕΥΤΕΡΑ
08 ΜΑΪΟΥ 2017

Συνάντηση με ομάδα μαθητών του Γυμνασίου Κοκκινοχωρίων Πάνου Ιωάννου, κατά την οποία παρέδωσαν στον Πανιερώτατο εργασία με θέμα: «Οι Εκκλησίες των Κοινοτήτων μας».

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
12 ΜΑΪΟΥ 2017

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία της Θείας Λειτουργίας στο πανηγυρίζον Παρεκκλήσιο του Αγίου Επιφανίου στην Αγία Νάπα. Αγιασμός και κατάθεση Θεμελίου Λίθου στη νέα Πτέρυγα της Τεχνικής Σχολής Παραλιμνίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ
14 ΜΑΪΟΥ 2017

Τέλεσε τη Θεία Λειτουργία στον Μητροπολιτικό Ναό Αγίου Γεωργίου Παραλιμνίου. Μετά το τέλος της Θ. Λειτουργίας τέλεσε το μνημόσυνο της μητέρας του.

ΠΕΜΠΤΗ
18 ΜΑΪΟΥ 2017

Παρέστη στην τελευταία Διάλεξη του Σαλαμίνιου Ελεύθερου Πανεπιστημίου Αμμοχώστου.

ΚΥΡΙΑΚΗ
21 ΜΑΪΟΥ 2017

Τέλεσε τη Θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό Αγίας Βαρβάρας στο Παραλίμνι.

ΤΡΙΤΗ
23 ΜΑΪΟΥ 2017

Συμμετέσχε σε συνεδρίαση της Βιβλικής Εταιρίας Κύπρου στη Λευκωσία.

ΠΕΜΠΤΗ
25 ΜΑΪΟΥ 2017

Τέλεσε τη Θεία Λειτουργία για την εορτή της Αναλήψεως στον Ι.Ν. Αγίου Δημητρίου στις Βρυσούλες.

ΣΑΒΒΑΤΟ
27 ΜΑΪΟΥ 2017

Τέλεσε τον Αγιασμό και τα εγκαινία του Περιβαλλοντικού κέντρου στο Κάβο Γκρέκο.

ΚΥΡΙΑΚΗ
28 ΜΑΪΟΥ 2017

Τέλεσε τη Θεία Λειτουργία στον Ι.Ν. Απόστολων Πέτρου και Παύλου στο Αυγόρου.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΑΣ ΚΑΙ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
02 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κωνσταντίας και Αμμοχώστου κ. Βασίλειος παρευρέθηκε στα εγκαινία του κτηρίου Αχιλλέας στο Αυγόρου.

ΚΥΡΙΑΚΗ
04 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Τέλεσε τη Θεία Λειτουργία στον Μητροπολιτικό Ναό Αγίου Γεωργίου Παραλιμνίου.

ΔΕΥΤΕΡΑ
05 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Χοροστάτησε κατά τη Θεία Λειτουργία στο πανηγυρίζον παρεκκλήσιο της Αγίας Τριάδας στο Παραλίμνι για την εορτή του Αγίου Πνεύματος.

ΠΕΜΠΤΗ
08 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Έλαβε μέρος στις εργασίες της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Κύπρου.

ΣΑΒΒΑΤΟ
10 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στον πανηγυρίζοντα ναό του Απ. Βαρνάβα στον Συνοικισμό Δερύνειας.

ΚΥΡΙΑΚΗ
11 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Έλαβε μέρος στο αρχιερατικό συλλείτουργο στο ναό του Αποστόλου Βαρνάβα Λευκωσίας, στο οποίο προεξήρχε ο Μακαριώτατος και συλλειτούργησαν Μέλη της Ιεράς Συνόδου.

ΠΕΜΠΤΗ
15 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017 -
ΤΡΙΤΗ
20 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Μετέβη στην Κωνσταντινούπολη κατόπιν προσκλήσεως της Α.Θ.Π. του Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου και έλαβε μέρος στο Πατριαρχικό συλλείτουργο στον Ιερό Ναό Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης στη Σινασό - Καππαδοκίας, προεξάρχοντας του Οικουμενικού Πατριάρχου.

ΔΕΥΤΕΡΑ 26 ΙΟΥΝΙΟΥ
2017- ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
30 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Μετέβη στη Σιλίστρα Βουλγαρίας κατόπιν προσκλήσεως του Μητροπολίτη Δοροστόλου κ. Αμβροσίου για τους Εορτασμούς των Αποστόλων Πέτρου και Παύλου.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΥΚΚΟΥ ΚΑΙ ΘΗΛΛΥΡΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ **ΧΡΟΝΙΚΑ ΜΑΪΟΥ 2017**

ΚΥΡΙΑΚΗ
7 ΜΑΪΟΥ 2017

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κύκκου τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στον ιερό ναό αγίου Προκοπίου στό Μετόχιο τής Παναγίας τοῦ Κύκκου στή Λευκωσία καί τέλεσε τό μνήμοσυνο ὑπέρ Πίστεως, Πατρίδος, Δημοκρατίας καί Ἀστυνομίας ἀγωνισαμένων πεσόντων Ἀστυνομικῶν καί Πυροσβεστῶν.

ΤΕΤΑΡΤΗ
10 ΜΑΪΟΥ 2017

Στις 10 Μαΐου 1956 οἱ Ἄγγλοι ἀπαγχόνισαν τους αγωνιστές τής Ἐλευθερίας Μιχαλάκη Καραολή καί Ἀνδρέα Δημητρίου. Μνήμων τής θυσίας Εκείνων ο Πανιερώτατος τέλεσε Τρισάγιο για ὄλους τους ἀπαγχονισθέντες καί πεσόντες ἐθνομάρτυρες τής Κυπριακῆς Ἐλευθερίας.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
12 ΜΑΪΟΥ 2017

Δέχθηκε τόν Δήμαρχο τής κατεχόμενης κωμόπολης Λύσης κ. Ἀνδρέα Καουρή, τά Μέλη τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Λύσης καθώς, ἐπίσης, καί τόν Πρόεδρο τής Σχολικῆς Ἐφορείας Λύσης κ. Ἀνδρέα Λυσάνδρου, στούς ὁποίους καί παρέθεσε γεῦμα.

ΤΡΙΤΗ
16 ΜΑΪΟΥ 2017

Δέχθηκε τόν Ἐξοχώτατο Πρέσβη τής Ἀραβικῆς Δημοκρατίας τής Αἰγύπτου κ. Hussein Abdelkarim Tantawy Mubarak, στόν ὁποῖο καί παρέθεσε γεῦμα.

ΤΕΤΑΡΤΗ
17 ΜΑΪΟΥ 2017

Δέχθηκε τόν κ. Νίκο Κατσοιρίδη.

ΚΥΡΙΑΚΗ
21 ΜΑΪΟΥ 2017

Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα Μητροπολιτικό ναό ἀγίων Κωνσταντίνου καί Ἐλένης στόν Κάτω Πύργο Θηλλυρίας καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

ΠΕΜΠΤΗ
25 ΜΑΪΟΥ 2017

Ἐκπροσώπησε τὴν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου καὶ ἀνέπεμψε ἐπιμνημόσυνη δέηση ὑπὲρ τῶν πεσόντων καὶ ἀγνοουμένων τῆς ΕΛΔΥΚ στο στρατόπεδο «Ἄντ/γου Σταυριανάκου Σωτηρίου» στὴ Μαλούντα.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
26 ΜΑΪΟΥ 2017

Δέχθηκε τὸν νέο Ὑπαρχηγό τῆς Ἀστυνομίας κ. Κύπρου Μιχαηλίδη, στὸν ὁποῖο καὶ παρέθεσε γεῦμα.

ΤΕΤΑΡΤΗ
31 ΜΑΪΟΥ 2017

Παρέστη στὴ Διάλεξη τοῦ κ. Ρένου Κυριακίδη μὲ θέμα: «Ἡ Ἑλληνικότητα τοῦ Μεγαλιθικοῦ Μνημείου τοῦ Stonehenge στὴ Ν. Δυτικὴ Βρετανία» στὸ Μέγα Συνοδικό, στό Μετόχιο τῆς Παναγίας τοῦ Κύκκου στὴ Λευκωσία.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΥΚΚΟΥ ΚΑΙ ΤΗΛΛΥΡΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
2 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κύκκου τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία στὸν ἱερό ναό ἁγίου Προκοπίου στό Μετόχιο τῆς Παναγίας τοῦ Κύκκου στὴ Λευκωσία ἐπ' εὐκαιρία τῆς ὀνομαστικῆς του ἑορτῆς.

ΠΕΜΠΤΗ
8 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Παρέστη στὴ συνεδρία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου στὴν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Κύπρου. Ἀργότερα συναντήθηκε μὲ τὸν Πανοσιολογιώτατο Ἡγούμενο τῆς Ἱερᾶς Μεγίστης Μονῆς Βατοπαιδίου Ἁγίου Ὁρους, Ἀρχιμανδρίτη Ἐφραίμ στό Μετόχιο τῆς Παναγίας τοῦ Κύκκου στὴ Λευκωσία, στὸν ὁποῖο παρέθεσε γεῦμα.

ΚΥΡΙΑΚΗ
11 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Συλλειτούργησε μὲ τὴν Α.Μ. τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομο Β' καὶ τοὺς Πανιερώτατους Μητροπολίτες Πάφου κ. Γεώργιο, Κιτίου κ. Χρυσόστομο, Λεμεσοῦ κ. Αθανάσιο, Κωνσταντίας καὶ Ἀμμοχώστου κ. Βασίλειο, Ταμασοῦ καὶ Ὁρεινῆς κ. Ἡσαΐα, Βόστρων κ. Τιμόθεο καὶ Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Μεσαορίας κ. Γρηγόριο, στὸν Ἱερό Ναό Ἀποστόλου Βαρνάβα στὴ Δασοῦπολη, ἐπ' εὐκαιρία τῆς ἑορτῆς τοῦ ἱδρυτοῦ καὶ προστάτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου Ἀποστόλου Βαρνάβα.

ΤΡΙΤΗ
20 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Παρέστη στὴν τελετὴ ἀποφοίτησης τῶν τελειοφοίτων τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς «Ἀπόστολος Βαρνάβας».

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΤΑΜΑΣΟΥ ΚΑΙ ΟΡΕΙΝΗΣ ΚΥΡΙΟΥ ΗΣΑΪΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΜΑΪΟΥ 2017

ΔΕΥΤΕΡΑ
1 ΜΑΪΟΥ 2017

Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Ταμασοῦ καὶ Ορεινῆς κ. Ησαΐας πρόεστη Ἀρχιερατικῶ Συλλειτούργου στὸν ἱερό ναό τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου καὶ πάντων των Ρώσων Ἀγίων στο Ἐπισκοπεῖο καὶ τέλεσε τα εγκαίνια.

ΠΕΜΠΤΗ
4 ΜΑΪΟΥ 2017

Το εσπέρας τέλεσε τα θυρανοίξια του νέου ιερού ναού του Αγίου Νεομάρτυρος Εφραίμ του εν Μάκρη και στη συνέχεια χοροστάτησε κατά την ακολουθία του πανηγυρικού Εσπερινού και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΣΑΒΒΑΤΟ
6 ΜΑΪΟΥ 2017

Το πρωί προέστη μνημοσύνου των αποθανόντων Αστυνομικών στον ιερό ναό του Αποστόλου Ανδρέου και πάντων των Ρώσων Αγίων στο Επισκοπεϊό.

ΚΥΡΙΑΚΗ
7 ΜΑΪΟΥ 2017

Λειτουργήσε στον ιερό ναό της Αγίας Μαρίνης στον Αναλυόντα, κήρυξε τον θείο λόγο και προέστη Εθνικού Μνημοσύνου των ηρώων της Κοινότητας.

Το μεσημέρι παρέστη σε εκδήλωση στο περίβολο της Μητροπόλεως στο Επισκοπεϊό, στην οποία συμμετείχε η Φιλαρμονική Ορχήστρα Στρατού της Ρωσικής Ομοσπονδίας και απηύθυνε χαιρετισμό.

ΠΕΜΠΤΗ
25 ΜΑΪΟΥ 2017

Τέλεσε Τρισάγιο για τους πεσόντες οπλίτες της ΕΛΔΥΚ, των οποίων τα λείψανα αναγνωρίστηκαν πρόσφατα, στο στρατόπεδο της ΕΛ.ΔΥ.Κ στη Μαλούντα.

Το πρωί συλλειτουργήσε με τους Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες Προικοννήσου κ. Ιωσήφ και Εδέσσης κ. Ιωήλ στον ιερό ναό του Αγίου Γεωργίου στην Πάνω Δευτερά.

ΚΥΡΙΑΚΗ
28 ΜΑΪΟΥ 2017

Παρέστη στο Συνέδριο που συνδιοργάνωσε η Μητρόπολη Ταμασού μαζί με τη Χριστιανική Ένωση Κυπρίων Επιστημόνων στην αίθουσα των Κοινοτικών Συμβουλίων Δευτεράς με θέμα: «Αρχιμανδρίτης Επιφάνιος Θεοδωρόπουλος».

Το βράδυ παρέστη σε εκδήλωση που διοργάνωσε η Μητρόπολη Ταμασού με την ευκαιρία της επετείου της Άλωσης της Κωνσταντινούπολης και απηύθυνε χαιρετισμό.

ΔΕΥΤΕΡΑ
29 ΜΑΪΟΥ 2017

Παρέστη σε Εκδήλωση του Δημοτικού Σχολείου Καλού Χωρίου Ορεινής, με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 100 χρόνων από τη λειτουργία του Σχολείου καθώς και με την ευκαιρία της λήξης των μαθημάτων της φετινής σχολικής χρονιάς.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΤΑΜΑΣΟΥ ΚΑΙ ΟΡΕΙΝΗΣ ΚΥΡΙΟΥ ΗΣΑΪΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

ΠΕΜΠΤΗ
1 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Ταμασού και Ορεινής κ. Ησαΐας παρέστη σε εκδήλωση που διοργάνωσε η Χριστιανική Κίνηση Ανδρών Παλαιομετόχου και απηύθυνε χαιρετισμό.

ΣΑΒΒΑΤΟ
3 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Τέλεσε τα θυρανοίξια του παρεκκλησίου των Αγίων Μεγαλομαρτύρων Γεωργίου του Τροπαιοφόρου και Δημητρίου του Μυροβλύτου στη Μελίνη.

ΚΥΡΙΑΚΗ
4 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Λειτουργήσε, κήρυξε τον θείο λόγο και προέστη του Εσπερινού της Γονυκλισίας στον Καθεδρικό ναό του Αγίου Νικολάου στο Επισκοπεϊό.

ΔΕΥΤΕΡΑ
5 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Συλλειτουργήσε με τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Βρεσθένης κ. Θεόκλητο στον ιερό ναό του Αγίου Νικολάου στη Λακατάμεια.

ΤΕΤΑΡΤΗ
7 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Παρέστη σε Εκδήλωση που διοργάνωσε ο Παγκύπριος Σύνδεσμος Στήριξης Οικογένειας και Παιδιού «Κιβωτός» και απηύθυνε χαιρετισμό. Στην Εκδήλωση μίλησε ο Πανοσιολογιώτατος Καθηγούμενος της Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου Αγίου Όρους, Αρχιμανδρίτης Εφραίμ με θέμα: «Κύριε, πώς να σε δεχθώ στο σπίτι μου;».

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
9 ΙΟΥΝΙΟΥ

Το εσπέρας τέλεσε τα θυρανοίξια του ανακαινισμένου ιερού ναού της Παναγίας της Χρυσογαλακτούσης στο Παλαιομέτοχο. Στη συνέχεια συγχοροστάτησε με τον Πανιερώτατο Μητροπολίτη Κιτίου κ. Χρυσόστομο κατά την ακολουθία του Εσπερινού.

ΣΑΒΒΑΤΟ
10 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Συλλειτουργήσε με τον Πανιερώτατο Μητροπολίτη Κιτίου κ. Χρυσόστομο στον ιερό ναό της Παναγίας της Χρυσογαλακτούσης και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΗ
11 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Συλλειτουργήσε με τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομο και άλλα μέλη της Ιεράς Συνόδου στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό του Αποστόλου Βαρνάβα στη Δασούπολη.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
16 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Το βράδυ τέλεσε τα εγκαίνια του Παρεκκλησίου του Αγίου Μαρίου, Επισκόπου Σεβαστείας, στο Μιτσερό, και στη συνέχεια προέστη της Θείας Λειτουργίας και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΣΑΒΒΑΤΟ
17 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Μίλησε σε Σύναξη Ιερέων και Εκκλησιαστικών Επιτρόπων των ιερών ναών της Μητροπολιτικής Περιφέρειας Ταμασού και Ορεινής στο Συνοδικό της Μητροπόλεως στο Επισκοπεϊό.

ΚΥΡΙΑΚΗ
18 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Λειτουργήσε στον ιερό ναό της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος στα Καμπιά, με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 50 χρόνων από τα Εγκαίνια του ναού, κήρυξε τον θείο λόγο και προέστη μνημοσύνου των αποθανόντων Κληρικών της Κοινότητας.

ΤΡΙΤΗ
20 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Παρέστη στην Τελετή Λήξης των μαθημάτων της Ιερατικής Σχολής «Απόστολος Βαρνάβας».

ΠΕΜΠΤΗ
22 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Παρέστη στα Εγκαίνια της κεντρικής πλατείας της Κοινότητας Αγκροκηπιάς και τέλεσε τον Αγιασμό.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
23 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Παρέστη στη Μουσική Εκδήλωση που διοργάνωσε η Φιλαρμονική Ορχήστρα της Ιεράς Μητροπόλεως Ταμασού και απηύθυνε χαιρετισμό.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΤΡΙΜΥΘΟΥΝΤΟΣ ΚΥΡΙΟΥ ΒΑΡΝΑΒΑ ΧΡΟΝΙΚΑ ΜΑΪΟΥ 2017

ΚΥΡΙΑΚΗ
7 ΜΑΪΟΥ 2017

Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Τριμυθοῦντος κύριος Βαρνάβας λειτούργησε στὸν Ἱερό Ναό Παναγίας Καλαβασοῦ καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο.

ΠΕΜΠΤΗ
11 ΜΑΪΟΥ 2017

Χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ στὸν πανηγυρίζοντα Ἱερό Ναό Ἁγίου Ἐπιφανίου Ἀλεθρικοῦ.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
12 ΜΑΪΟΥ 2017

Λειτούργησε στὸν πανηγυρίζοντα Ἱερό Ναό Ἁγίου Ἐπιφανίου Ὀλυμπίων καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο.

ΣΑΒΒΑΤΟ
13 ΜΑΪΟΥ 2017

Χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ στὸν πανηγυρίζοντα Ἱερό Ναό Ἁγίας Φωτεινῆς τῆς Σαμαρείτιδος Ἀναφωτίας.

ΚΥΡΙΑΚΗ
14 ΜΑΪΟΥ 2017

Λειτούργησε στὸν πανηγυρίζοντα Ἱερό Ναό Ἁγίου Θεράποντος Ἀγγλισίδων καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο.

ΣΑΒΒΑΤΟ
20 ΜΑΪΟΥ 2017

Λειτούργησε στό πανηγυρίζον παρεκκλήσιο τοῦ Ἁγίου Νικολάου Μαρωνίου.

Χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ στὸν πανηγυρίζοντα Ἱερό Ναό Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Τόχνης.

ΚΥΡΙΑΚΗ
21 ΜΑΪΟΥ 2017

Λειτούργησε στὸν πανηγυρίζοντα Ἱερό Ναό Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Ἰδαλίου καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο.

ΤΕΤΑΡΤΗ-ΠΕΜΠΤΗ
24-25 ΜΑΪΟΥ 2017

Προέστη ἀγρυπνίας, μέ τὴν εὐκαιρία τῆς ἑορτῆς τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου, στό παρεκκλήσιο τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς στή Μοσφιλωτή.

ΚΥΡΙΑΚΗ
28 ΜΑΪΟΥ 2017

Λειτούργησε στό παρεκκλήσιο τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς στή Μοσφιλωτή.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΤΡΙΜΥΘΟΥΝΤΟΣ ΚΥΡΙΟΥ ΒΑΡΝΑΒΑ ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

ΚΥΡΙΑΚΗ
4 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Τριμυθοῦντος κύριος Βαρνάβας λειτούργησε στὸν Μητροπολιτικό Ναό Παναγίας Εὐαγγελιστρίας Ἰδαλίου καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο.

ΣΑΒΒΑΤΟ
10 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ στό παρεκκλήσιο τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς στή Μοσφιλωτή.

ΚΥΡΙΑΚΗ
11 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Ὁνομαστήρια Μητροπολίτου. Συλλειτουργῆσε μέ τοὺς Θεοφιλεστάτους Ἐπισκόπους Ἀρσινόης κ. Νεκτάριο καὶ Χύτρων κ. Λεόντιο στὸν Ἱερό Ναό Ἁγίου Ἐπιφανίου Ὀλυμπίων.

ΚΥΡΙΑΚΗ
18 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Λειτουργήσε στό παρεκκλήσιο τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς στή Μοσφιλωτή.

ΚΥΡΙΑΚΗ
25 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Λειτουργήσε στόν Ἱερό Ναό Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου Ψευδά καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

ΤΕΤΑΡΤΗ-ΠΕΜΠΤΗ
28-29 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Προέστη ἀγρυπνίας, μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἐορτῆς τῶν Πρωτοκορυφαίων Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου, στό παρεκκλήσιο τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς στή Μοσφιλωτή.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ στό πανηγυρίζον παρεκκλήσιο τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων Ἀθηνάου.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΡΠΑΣΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ **ΧΡΟΝΙΚΑ ΜΑΪΟΥ 2017**

ΚΥΡΙΑΚΗ
7 ΜΑΪΟΥ 2017

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Καρπασίας κ. Χριστοφόρος λειτουργήσε στόν ἱερό ναό Ἁγίου Στυλιανοῦ Στροβόλου καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

ΔΕΥΤΕΡΑ
8 ΜΑΪΟΥ 2017

Λειτουργήσε στόν πανηγυρίζοντα καθεδρικό ναό Ἁγίου Ἰωάννου Λευκωσίας καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο. Τό ἑσπέρας, μέ τήν εὐκαιρία τῶν ὀνομαστηρίων του, χοροστάτησε στόν καθεδρικό ναό Ἁγίου Ἰωάννου Λευκωσίας καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

ΤΡΙΤΗ
9 ΜΑΪΟΥ 2017

Μέ τήν εὐκαιρία τῶν ὀνομαστηρίων του λειτουργήσε στόν καθεδρικό ναό Ἁγίου Ἰωάννου Λευκωσίας καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
12 ΜΑΪΟΥ 2017

Λειτουργήσε στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Ἐπιφανίου (Κεντρικές Φυλακές) καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΗ
14 ΜΑΪΟΥ 2017

Λειτουργήσε στόν ἱερό ναό Ἀποστόλου Ἀνδρέα Στροβόλου καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΗ
21 ΜΑΪΟΥ 2017

Λειτουργήσε στόν ἱερό ναό τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας Στροβόλου καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

ΠΕΜΠΤΗ
25 ΜΑΪΟΥ 2017

Λειτουργήσε στόν ἱερό ναό Ἁγίου Ἀντωνίου Λευκωσίας καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
26 ΜΑΪΟΥ 2017

Λειτουργήσε στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Συνεσίου Ριζοκαρπάσου καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

ΣΑΒΒΑΤΟ
27 ΜΑΪΟΥ 2017

Λειτουργήσε στόν ἱερό ναό Ἁγίου Γεωργίου στόν Ἰψωνα Λεμεσοῦ καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

**ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΡΠΑΣΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ
ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΝΙΟΥ 2017**

**ΚΥΡΙΑΚΗ
4 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017**

Ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Καρπασίας κ. Χριστοφόρος συλλειτουργησε με τον Σεβασμιώτατο Αρχιεπίσκοπο Αμερικής κ.κ. Δημήτριο στον πανηγυρίζοντα καθεδρικό ναό Αγίας Τριάδος στη Νέα Υόρκη και κήρυξε τον θείο λόγο.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
11 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017**

Λειτουργησε στην ιερά μονή Παναγίας Τροοδιτίσσης και κήρυξε τον θείο λόγο

**ΚΥΡΙΑΚΗ
18 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017**

Λειτουργησε στον ιερό ναό Παναγίας Φανερωμένης Λευκωσίας και κήρυξε τον θείο λόγο.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
25 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017**

Λειτουργησε στον ιερό ναό Αποστόλου Λουκά Στροβόλου και κήρυξε τον θείο λόγο.

**ΠΕΜΠΤΗ
29 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017**

Λειτουργησε στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αποστόλου Παύλου Αγίου Δομετίου και κήρυξε τον θείο λόγο.

**ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΡΣΙΝΟΗΣ ΚΥΡΙΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ
ΧΡΟΝΙΚΑ ΜΑΪΟΥ 2017**

**ΠΕΜΠΤΗ
4 ΜΑΪΟΥ 2017**

Ο Θεοφιλέστατος επίσκοπος Αρσινόης κ. Νεκτάριος το εσπέρας χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό Ναό της Αγίας Ειρήνης στα Περβόλια και κήρυξε τον θείο λόγο.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
7 ΜΑΪΟΥ 2017**

Λειτουργησε στον ιερό Ναό του Αγίου Μάμαντος στην Περιστερώνα και κήρυξε τον θείο λόγο.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
21 ΜΑΪΟΥ 2017**

Λειτουργησε στον ιερό Ναό του Αγίου Μάμαντος στην Περιστερώνα και κήρυξε τον θείο λόγο.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
28 ΜΑΪΟΥ 2017**

Λειτουργησε στον ιερό Ναό του Αποστόλου Λουκά στα Κούκλια και προέστη του εθνικού μνημοσύνου των ηρώων της Κοινότητας.

**ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΡΣΙΝΟΗΣ ΚΥΡΙΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ
ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΝΙΟΥ 2017**

**ΚΥΡΙΑΚΗ
4 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017**

Ο Θεοφιλέστατος επίσκοπος Αρσινόης κ. Νεκτάριος λειτουργησε στον ιερό Ναό του Αγίου Μάμαντος στην Περιστερώνα και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΗ
11 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Συλλειτούργησε με τον μητροπολίτη Τριμυθούντος κ. Βαρνάβα και τον επίσκοπο Χύτρων κ. Λεόντιο στον ιερό Ναό του Αγίου Επιφανίου στα Λύμπια.

ΚΥΡΙΑΚΗ
18 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Λειτουργήσε στον ιερό Ναό του Αποστόλου Ανδρέου Πόλεως Χρυσοχούς και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΤΕΤΑΡΤΗ
21 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στον ιερό Ναό του Αγίου Ζήνωνος στην Αναδιού και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΗ
25 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Λειτουργήσε στον ιερό Ναό του Αγίου Δημητρίου στο Παραλίμνι.

ΤΕΤΑΡΤΗ
28 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στον ιερό Ναό του Αγίου Μάμαντος στην Περιστερώνα και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΠΕΜΠΤΗ
29 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Λειτουργήσε στον πανηγυρίζοντα ιερό Ναό των Αποστόλων Πέτρου και Παύλου στην Αργάκα και κήρυξε τον θείο λόγο.

Το εσπέρας συγχοροστάτησε με τον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου, τον Μητροπολίτη Πάφου και τον Επίσκοπο Χύτρων κατά την ακολουθία του εσπερινού στη Στήλη του Αποστόλου Παύλου.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΜΑΘΟΥΝΤΟΣ ΚΥΡΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ **ΧΡΟΝΙΚΑ ΜΑΪΟΥ 2017**

ΚΥΡΙΑΚΗ
7 ΜΑΪΟΥ 2017

Ο Θεοφιλέστατος Έπίσκοπος Άμαθούντος κύριος Νικόλαος τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στον ι.ναό τής του Χριστού Γεννήσεως τής κοινότητας Άσωμάτου.

ΚΥΡΙΑΚΗ
14 ΜΑΪΟΥ 2017

Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στον ι. ναό Άγίου Νικολάου τής κοινότητας Παλώδιας.

ΤΡΙΤΗ
16 ΜΑΪΟΥ 2017

Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια άγρυπνίας στην ι.μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμού.

ΣΑΒΒΑΤΟ
20 ΜΑΪΟΥ 2017

Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στον ι.ναό Άγιων Παΐσιου του Άγιορείτου και Άρσενίου του Καπαδόκου κατά τή διάρκεια τής όποίας χειροτόνησε σέ πρεσβύτερο τόν Εύλαβέστατο Διάκ. Παναγιώτη Έλπιδοφόρου.

Χοροστάτησε κατά τήν ακολουθία του έσπερινού στον ι.ναό Άγιων Κωνσταντίνου και Έλένης στό Τσέρι.

ΚΥΡΙΑΚΗ
21 ΜΑΪΟΥ 2017

Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στον ι.ναό Άγ. Κωνσταντίνου και Έλένης τής κοινότητας Καντού.

ΤΕΤΑΡΤΗ
24 ΜΑΪΟΥ 2017

Συλλειτούργησε μετά του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Προικοννήσου κ.Ίωσήφ κατά τή διάρκεια άγρυπνίας στον Καθεδρικό ναό Άγίας Νάπας Λεμεσού.

ΚΥΡΙΑΚΗ
28 ΜΑΪΟΥ 2017

Συλλειτουργήσε μετά του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Ξάνθης και Περιθεωρίου κ. Παντελεήμονος στον ιερό ναό Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ τῆς κοινότητας Παρεκκλησιάς.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΜΑΘΟΥΝΤΟΣ ΚΥΡΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

ΚΥΡΙΑΚΗ
4 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθούντος κύριος Νικόλαος τέλεσε τῆ Θεία Λειτουργία στον ιερό ναό Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ Μονοβόλικου καὶ ἀκολούθως χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ ἔσπερινου τοῦ Ἁγίου Πνεύματος (Γονυκλισίας).

ΠΕΜΠΤΗ
8 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Ἐποδέχθηκε τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας Ἁγιοταφίτισσας στον ιερό ναό Ἁγίου Τύχωνος τῆς ὁμώνυμης κοινότητας. Τὴν ἱερὴ εἰκόνα συνόδευσε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βόστρων κ. Τιμόθεος.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
9 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Τέλεσε τὰ ἐγκαίνια, κατὰ τὴ διάρκεια ἀγρυπνίας, τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ἁγίου Τύχωνος τῆς ὁμώνυμης κοινότητας.

ΚΥΡΙΑΚΗ
11 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Τέλεσε τῆ Θεία Λειτουργία στον ιερό ναό Ἁγίου Τύχωνος τῆς ὁμώνυμης κοινότητας. Στὴ Θεία Λειτουργία ἔλαβε μέρος ὁ Πανοσιολογιώτατος Καθηγούμενος τῆς ἱερᾶς Μεγίστης Μονῆς Βατοπαιδίου Ἀρχιμανδρίτης Ἐφραίμ, ὁ ὁποῖος κήρυξε τὸν θεῖο λόγο.

ΠΕΜΠΤΗ
15 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Συχοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ ἔσπερινου στον ιερό ναό Ἁγίου Τύχωνος τῆς ὁμώνυμης κοινότητας, μετὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριάς κ. Ἰουστίνου καὶ τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ.κ. Ἀθανασίου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
16 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Συμετέσχε σὲ Ἀρχιερατικὸ Συλλειτουργο στον ιερό ναό Ἁγίου Τύχωνος τῆς ὁμώνυμης κοινότητας, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βόστρων κ. Τιμοθέου καὶ συλλειτουργοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριάς κ. Ἰουστίνου.

Συμετέσχε σὲ Ἀρχιερατικὸ Συλλειτουργο κατὰ τὴ διάρκεια ἀγρυπνίας, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριάς κ. Ἰουστίνου, στὰ ἐρείπια τῆς Βασιλικῆς στὴν ἀρχαία Ἀμαθούντα.

ΚΥΡΙΑΚΗ
18 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Τέλεσε τῆ Θεία Λειτουργία στὴν ἱερά Μονὴ Ἁγίου Νικολάου τῶν Γάτων.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
23 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Τέλεσε τῆ Θεία Λειτουργία κατὰ τὴ διάρκεια ἀγρυπνίας στὴν ἱερά Μονὴ Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ
25 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Τέλεσε τῆ Θεία Λειτουργία στον ιερό ναό Ἀποστόλου Ἀνδρέου τῆς κοινότητας Κάτω Ἀμιάντου.

- ΤΕΤΑΡΤΗ**
28 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017 Χοροστάτησε κατά τήν ακολουθία του έσπερινου στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αποστόλων Πέτρου και Παύλου Λεμεσοῦ.
- ΠΕΜΠΤΗ**
29 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017 Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αποστόλων Πέτρου και Παύλου στην κοινότητα Αγίου Παύλου.
- ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ**
30 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017 Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στον ιερό ναό Αποστόλων Πέτρου και Παύλου Ασγάτας.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΛΗΔΡΑΣ ΚΑΙ ΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΜΑΧΑΙΡΑ ΚΥΡΙΟΥ ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ
ΧΡΟΝΙΚΑ ΜΑΪΟΥ - ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Ο Έπίσκοπος Λήδρας και Ήγούμενος τῆς Ἱερᾶς Βασιλικῆς καί Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Μαχαίρᾳ κύριος Ἐπιφάνιος λειτούργησε ἤ καί χοροστάτησε σ' ὅλες τίς ἱερᾶς ἀκολουθίες τῶν μηνῶν Μαΐου καί Ἰουνίου στό καθολικό τῆς ἱερᾶς Μονῆς Μαχαίρᾳ.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΧΥΤΡΩΝ ΚΑΙ ΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ
ΑΓΙΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΛΕΟΝΤΙΟΥ
ΧΡΟΝΙΚΑ ΜΑΪΟΥ - ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

- ΚΥΡΙΑΚΗ**
21 ΜΑΪΟΥ 2017 Ο καθηγούμενος της Ιερᾶς Μονῆς Αγίου Νεοφύτου, Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Χύτρων κ. Λεόντιος τέλεσε τῆ Θεία Λειτουργία καί προέστη του ετήσιου μνημοσύνου του αγωνιστή τῆς Δημοκρατίας καί τῆς ελευθερίας Νίκου Νικολαΐδη στο καθολικό τῆς Μονῆς.
- ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ**
26 ΜΑΪΟΥ 2017 Προέστη αγρυπνίας στο Καθολικό τῆς Ιερᾶς Μονῆς Αγίου Νεοφύτου.
- ΚΥΡΙΑΚΗ**
10 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017 Συλλειτουργῆσε με τον εορτάζοντα τα ονομαστήρια του Πανιερώτατο Μητροπολίτη Τριμυθούντος κ. Βαρνάβα καί τον Θεοφιλέστατο Επίσκοπο Αρσινόης κ. Νεκτάριο στον Ιερό ναό Αγίου Επιφανίου στα Λύμπια.
- ΣΑΒΒΑΤΟ**
17 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017 Χοροστάτησε κατά τον πανηγυρικό εσπερινό στον ιερό ναό του Αγίου Λεοντίου, στον ομώνυμο Ιερό ναό, στο μετόχιο τῆς Ι. Μονῆς Αγίου Νεοφύτου «Ανατολικό».
- ΚΥΡΙΑΚΗ**
18 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017 Συλλειτουργῆσε με τον Θεοφιλέστατο Επίσκοπο Μεσαορίας κ. Γρηγόριο στον ιερό ναό του Αγίου Λεοντίου, στον ομώνυμο Ιερό ναό, στο μετόχιο τῆς Ι. Μονῆς Αγίου Νεοφύτου «Ανατολικό».

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
23 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Προέστη αγρυπνίας στο Καθολικό της Ιεράς Μονής Αγίου Νεοφύτου.

ΠΕΜΠΤΗ
29 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Συγχοροστάτησε με τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομο, τον Πανιερώτατο Μητροπολίτη Πάφου κ. Γεώργιο και τους Θεοφιλεστάτους Επισκόπους Καρπασίας κ. Χριστοφόρο και Αρσινόης κ. Νεκτάριο, κατά τον υπαίθριο πανηγυρικό εσπερινό στην στήλη του Αποστόλου Παύλου στην Κάτω Πάφου.

Καθ' όλες τις λοιπές Κυριακές και τις μεγάλες εορτές των μηνών Μαΐου και Ιουνίου, χοροστάτησε ή και λειτούργησε στην Ιερά Μονή Αγίου Νεοφύτου.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΚΥΡΙΟΥ ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ **ΧΡΟΝΙΚΑ ΜΑΪΟΥ 2017**

ΤΡΙΤΗ
02 ΜΑΪΟΥ 2017

Ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Νεαπόλεως κ. Πορφύριος συναντήθηκε με τον Έντιμο πρέσβη της Κυπριακής Δημοκρατίας στους Ευρωπαϊκούς Θεσμούς κ. Νίκο Αιμιλίου στη Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ε.Ε.

ΚΥΡΙΑΚΗ
07 ΜΑΪΟΥ 2017

Ο Θεοφιλέστατος τέλεσε τη Θεία Λειτουργία και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Αγίου Νικολάου στο Schaerbeek στο Βέλγιο.

ΚΥΡΙΑΚΗ
14 ΜΑΪΟΥ 2017

Ο Θεοφιλέστατος τέλεσε τη Θεία Λειτουργία και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό των Παμμεγίστων Ταξιαρχών στην Stassard στο Βέλγιο.

ΣΑΒΒΑΤΟ
20 ΜΑΪΟΥ 2017

Ο Θεοφιλέστατος συλλειτούργησε με τον Θεοφιλέστατο Επίσκοπο Αμαθούντος κ. Νικόλαο στον ιερό ναό Αγίου Αρσενίου Λεμεσού.

Το εσπέρας της ίδιας χοροστάτησε στην ακολουθία του εσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης στο Δάλι και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΗ
21 ΜΑΪΟΥ 2016

Ο Θεοφιλέστατος τέλεσε τη Θεία Λειτουργία και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Παναγίας της Οδηγήτριας στη Ψημόλοφου.

ΚΥΡΙΑΚΗ
28 ΜΑΪΟΥ 2017

Ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Νεαπόλεως κ. Πορφύριος τέλεσε τη Θεία Λειτουργία και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Αγίου Νεκταρίου στην Mons στο Βέλγιο.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΚΥΡΙΟΥ ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

ΚΥΡΙΑΚΗ
04 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Νεαπόλεως κ. Πορφύριος τέλεσε τη Θεία Λειτουργία και κήρυξε τον θείο λόγο στον Μητροπολιτικό Ναό Βρυξελλών.

Μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας προέστη του πανηγυρικού εσπερινού του Αγίου Πνεύματος.

ΚΥΡΙΑΚΗ
11 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Ο Θεοφιλέστατος τέλεσε τη Θεία Λειτουργία και κήρυξε τον θείο λόγο στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αγίων Πάντων στη Μακεδονίτισσα.

ΚΥΡΙΑΚΗ
18 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Ο Θεοφιλέστατος τέλεσε τη Θεία Λειτουργία και κήρυξε τον θείο λόγο στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αγίου Γεωργίου και Αγίας Αλένας στο Dilbeek στο Βέλγιο.

ΤΡΙΤΗ
20 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Ο Θεοφιλέστατος παρέθεσε δείπνο στους Πρόσβεις της Κυπριακής Δημοκρατίας και σε Κυπρίους Ευρωβουλευτές επί τη ευκαιρία της Θρονικής εορτής της Εκκλησίας της Κύπρου.

ΚΥΡΙΑΚΗ
25 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Νεαπόλεως κ. Πορφύριος τέλεσε τη Θεία Λειτουργία και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Αγίου Νικολάου στο Schaerbeek στο Βέλγιο.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΜΕΣΑΟΡΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΜΑΪΟΥ - ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

ΠΕΜΠΤΗ
4 ΜΑΪΟΥ 2017

Ο Θεοφιλέστατος Έπίσκοπος Μεσαορίας κ. Γρηγόριος προήδρευσε τής Ζ' Σύναξης των εκπροσώπων των Έκκλησιαστικών Περιφερειών στα θέματα των Προσκυνηματικών Περιηγήσεων στην Ί. Μ. Αγίου Ίωάννη Λαμπαδιστή στόν Καλοπαναγιώτη.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
5 ΜΑΪΟΥ 2017

Παρέστη στο Β' Συνέδριο Έκπαιδευτικών Μέσης Έκπαίδευσης με θέμα: «Καθεδρικός Ναός Αγίου Ίωάννου - 355 χρόνια» στη Θεολογική Σχολή Έκκλησίας Κύπρου. Τέλεσε Άγιασμό στα έγκαίνια του Πάρκου «Μιχαλάκης Ίωάννου» στόν Δήμο Στροβόλου.

ΚΥΡΙΑΚΗ
7 ΜΑΪΟΥ 2017

Λειτουργήσε καί κήρυξε στόν Καθεδρικό Ναό του Άγ. Ίωάννου στη Λευκωσία, όπου έκκλησιάστηκαν οί έκτοπισμένοι τής Μιάς Μηλιάς. Τέλεσε Δέηση καί Τρισάγιο στόν ιερό ναό Παναγίας Μακεδονίτισσης, όπου έκκλησιάστηκαν οί έκτοπισμένοι τής Άγκαστίας.

ΔΕΥΤΕΡΑ
8 ΜΑΪΟΥ 2017

Χοροστάτησε και κήρυξε στο παρεκκλήσιο του Αγίου Χριστοφόρου του Ίδρύματος Χριστού Στέλιου Ίωάννου στο Στρόβολο. Παρέστη στην όμιλία του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Πάφου κ. Γεωργίου με τίτλο «Η Σοφία του Θεού και ο Ναός Της του Θεού Σοφίας», στὸν ἱερό ναὸ Της τοῦ Θεοῦ Σοφίας στο Στρόβολο.

ΤΡΙΤΗ
9 ΜΑΪΟΥ 2017

Λειτουργησε και κήρυξε στὸν ἴδιο ἱερό ναό.

ΠΕΜΠΤΗ
11 ΜΑΪΟΥ 2017

Λειτουργησε και κήρυξε στο παρεκκλήσιον τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα στην Ἱερατικὴ Σχολή «Ἀπόστολος Βαρνάβας» στὴ Λευκωσία.

ΚΥΡΙΑΚΗ
14 ΜΑΪΟΥ 2017

Λειτουργησε και κήρυξε στο παρεκκλήσιον τῆς Παναγίας Τράχωνα στο Στρόβολο, ὅπου τέλεσαν μνημόσυνα οἱ ἐκτοπισμένοι τοῦ Τράχωνα. Ἐκπροσώπησε τὸν Μακαριώτατο σὲ ἐκδήλωση τοῦ Σώματος Προσκόπων Κύπρου στὴν Ἰδιωτικὴ Σχολὴ Φόρουμ στο Πέρα Χωρίο Νήσου.

ΠΕΜΠΤΗ
18 ΜΑΪΟΥ 2017

Συλλειτουργησε με τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Ἡλείας κ. Γερμανό στὸν ἱερό ναό Ἁγίας Τριάδος Βάρδας και μίλησε στὴν Ἱερατικὴ Σύναξη τῶν 40 κληρικῶν τῆς Ἀρχιερατικῆς Περιφέρειας Βάρδας, με θέμα «Τὸ διαδίκτυο και τὰ σύγχρονα μέσα κοινωνικῆς δικτύωσης». Τὸ ἀπόγευμα παρέστη στὴν κουρὰ μοναχῆς στὴν Ἱ. Μ. Παναγίας Κρεμαστῆς τῆς Ἡλείας.

ΣΑΒΒΑΤΟ
20 ΜΑΪΟΥ 2017

Τὸ ἑσπέρας χοροστάτησε και κήρυξε στὸν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Κωνσταντίνου Γαστούνης.

ΚΥΡΙΑΚΗ
21 ΜΑΪΟΥ 2017

Συλλειτουργησε με τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Ἡλείας κ. Γερμανό στὸν ἱερό ναό Ἁγίου Ἀθανασίου Πύργου, ὅπου τέλεσαν τὸ ἐτήσιο μνημόσυνο τοῦ Πρωτοψάλτου Λυκούργου Ἀγγελόπουλου.

ΔΕΥΤΕΡΑ
22 ΜΑΪΟΥ 2017

Ἐπισκέφθηκε τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Μαρωνείας και Κομοτηνῆς κ. Παντελεήμονα, τὸν Δήμαρχο Κομοτηνῆς κ. Γ. Πετρίδη, τὸν Ἀντιπεριφερειάρχη Ροδόπης κ. Ν. Τσαλικίδη, τὸν Πρύτανη τοῦ Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, κ. Ἀθ. Καραμπίνη, τὸν Ἀνώτατο Διοικητὴ Φρουρᾶς, Ταξίαρχο κ. Γ. Χατζηγεωργίου και τὸν Διοικητὴ τῆς 21ης Ταξιαρχίας, Ταξίαρχο κ. Λάζαρο Καμπουρίδη. Τὸ ἑσπέρας χοροστάτησε και κήρυξε στὴν Ἱ. Μ. Παναγίας Φανερωμένης Βαθυρράκος.

ΤΕΤΑΡΤΗ
24 ΜΑΪΟΥ 2017

Ἀπηύθυνε χαιρετισμὸ στὴν τελετὴ ἀναγόρευσης τοῦ κ. Βασιλείου Κατσαροῦ σὲ Ἐπίτιμο Διδάκτορα τῆς Σχολῆς Κλασικῶν και Ἀνθρωπιστικῶν Σπουδῶν τοῦ Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, στὴν Κομοτηνή.

ΚΥΡΙΑΚΗ
28 ΜΑΪΟΥ 2017

Λειτουργησε και κήρυξε στὴν Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Νικολάου τῆς Στέγης, ὅπου ἐκκλησιάστηκαν τὰ μέλη τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἐπιτροπῶν τῆς κατεχόμενης Ἀρχιεπισκοπικῆς Περιφέρειας.

- ΚΥΡΙΑΚΗ**
4 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017
- Λειτουργήσε και κήρυξε και προέστη τοῦ Ἑσπερινοῦ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στὸν Καθεδρικό ναὸ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου στὴ Λευκωσία.
- ΤΕΤΑΡΤΗ**
7 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017
- Ἀπηύθυνε χαιρετισμὸ και τέλεσε τὰ ἐγκαίνια τῆς ἐκθεσης «Ἁγιογραφῶ γιὰ τὴ Ζωή» στὸ Παλαιὸ Ἀρχιεπισκοπικὸ Μέγαρο.
- ΠΕΜΠΤΗ**
8 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017
- Ἐκπροσώπησε τὸν Μακαριώτατο στὴ δεξίωση τῆς Πρεσβείας τῆς Γεωργίας γιὰ τὴν ἐπέτειο τῆς Ἀνεξαρτησίας τῆς Χώρας, στὴν Πύλη Ἀμμοχώστου.
- ΣΑΒΒΑΤΟ**
10 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017
- Χοροστάτησε και κήρυξε στὸν πανηγυρίζοντα ἱερὸ ναὸ Ἀποστόλου Βαρνάβα Δασυπόλεως.
- ΚΥΡΙΑΚΗ**
11 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017
- Συμμετέσχε στὸ Συνοδικὸ Συλλεiturγο, προϊσταμένου τῆς Α. Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. κ. Χρυσοστόμου, και ἐκφώνησε τὸν πανηγυρικὸ στὸν ἱερὸ ναὸ Ἀποστόλου Βαρνάβα Δασυπόλεως.
- ΤΡΙΤΗ**
13 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017
- Τέλεσε Ἁγιασμὸ και μίλησε στὸ προσωπικὸ τῆς Ὀρθοπαιδικῆς Κλινικῆς τοῦ Γεν. Νοσοκομείου Λευκωσίας και στὴν Ἀστυνομικὴ Διεύθυνση Λευκωσίας.
- ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ**
16 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017
- Ἐκπροσώπησε τὸν Μακαριώτατο στὸ Φιλανθρωπικὸ Κονσέρτο TELETHON 2017 στὸ Προεδρικὸ Μέγαρο και παρέδωσε τὴν εἰσφορά τῆς Ἐκκλησίας.
- ΚΥΡΙΑΚΗ**
18 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017
- Συλλειτουργήσε μὲ τὸν Καθηγούμενο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Νεοφύτου, Θεοφ. Επίσκοπο Χύτρων κ. Λεόντιο, στὸ Μετόχι τῆς Μονῆς (ἱερὸ ναὸ Ἁγίου Λεοντίου) στὴν Πάφο.
- ΔΕΥΤΕΡΑ**
19 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017
- Παρέστη στὴν Ἑτήσια Γενικὴ Συνέλευση τοῦ Παγκυπρίου Συνδέσμου Ξενοδόχων, στὸ ξενοδοχεῖο Hilton Cyprus.
- ΤΡΙΤΗ**
20 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017
- Παρέστη στὴν τελετὴ ἀποφοίτησης τῶν Ἱεροσπουδαστῶν τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς «Ἀπόστολος Βαρνάβας».
- ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ**
23 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017
- Ἀπηύθυνε χαιρετισμὸ σὲ πολιτιστικὴ ἐκδήλωση τῶν Σωματείων ΑΕΚ Κυθρέας και Λαογραφικοῦ Ὁμίλου Κυθρέας στὴν Ἀγλαντζιά.
- ΣΑΒΒΑΤΟ**
24 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017
- Συμμετέσχε στὶς ἐργασίες τῆς 7ης Μοναχικῆς Σύναξης, στὴν Ἱερὰ Μονὴ Δοβρᾶς, μὲ θέμα «Σύγχρονα Μοναχικὰ Πρότυπα».
- ΚΥΡΙΑΚΗ**
25 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017
- Συλλειτουργήσε μὲ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Ἱεραπύτνης και Σητείας κ. Κύριλλο και ἄλλους Ἀρχιερεῖς στὸν ἱερὸ ναὸ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου στὴν Ἀλεξάνδρεια τῆς Ἡμαθίας.

ΔΕΥΤΕΡΑ - ΤΕΤΑΡΤΗ
26 - 28 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Ἀνέγνωσε τὸν Χαιρετισμὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου καὶ συμμετέσχε στὶς ἐργασίες τοῦ 23ου Διεθνoῦς Ἐπιστημονικοῦ Συνεδρίου μὲ θέμα «Πόλεμος καὶ Εἰρήνη κατὰ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο», στὸ πλαίσιο τῶν ΚΓ' Παυλείων στὴ Βέροια. Συγχοροστάτησε στὸν Ἑσπερινὸ μὲ τὸν Πανιερώτατο Ἐπίσκοπο Νύσσης κ. Ἀρσένιο καὶ ἄλλους Ἀρχιερεῖς στὸν παλαιὸ Μητροπολιτικὸ ναὸ τῶν Ἀποστόλων Παύλου καὶ Πέτρου στὴν Βέροια.

ΠΕΜΠΤΗ
29 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Συλλειτούργησε μὲ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας κ. Κύριλλο καὶ ἄλλους Ἀρχιερεῖς στὸν ἴδιο ἱερὸ ναὸ. Συγχοροστάτησε στὸν πανηγυρικὸ Ἑσπερινὸ μὲ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Βεροίας κ. Παντελεήμονα καὶ ἄλλους Ἀρχιερεῖς στὸ Βῆμα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στὴ Βέροια.